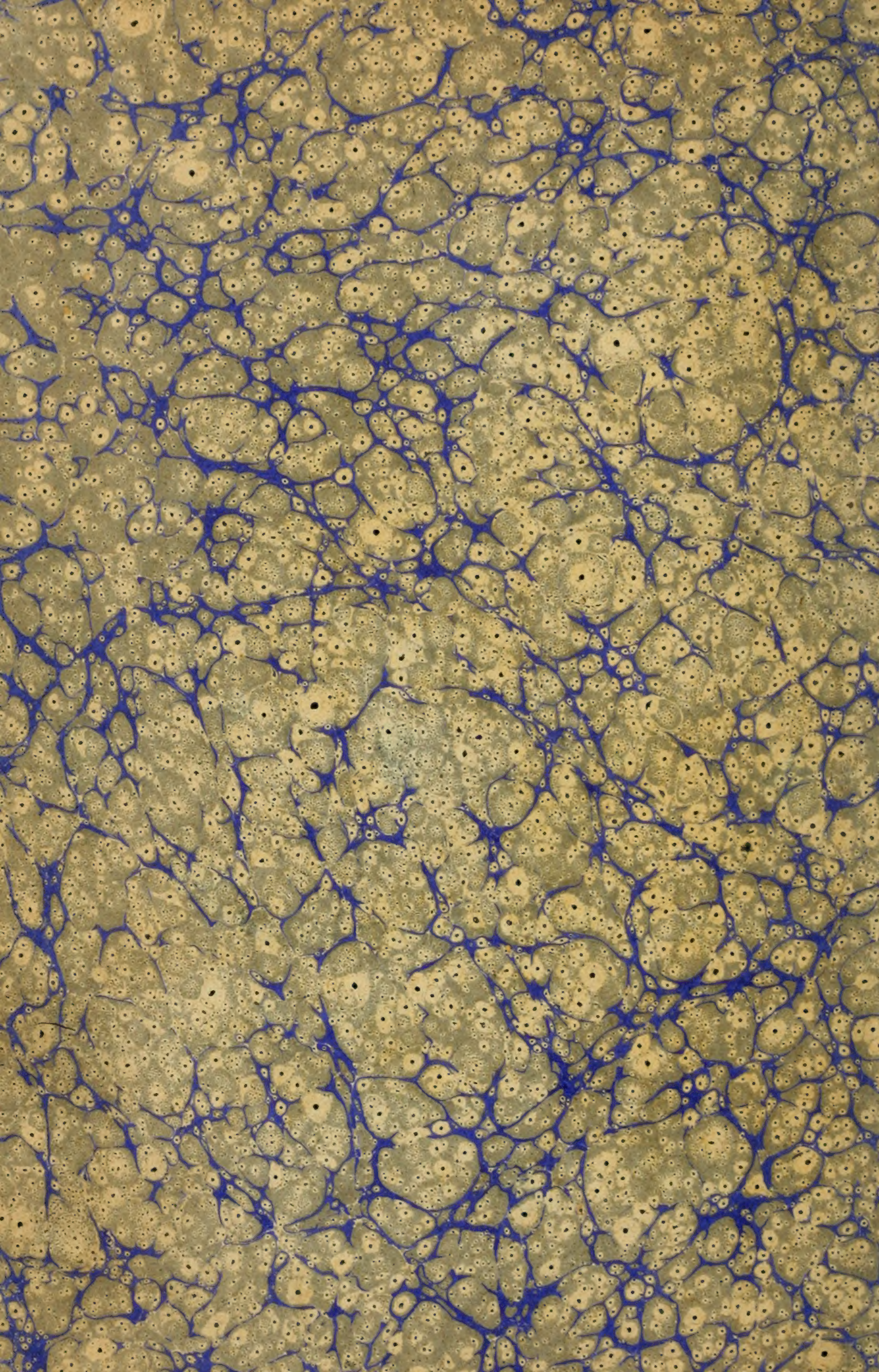
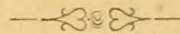

مكتب ادب

مصححی
معلم ناجی

«مطالعه، طبعه كلن كلال وملالك الك مؤثر
بر دواسيدر. هيچ بر كدره مصادف اولمدم كه بر
ساعتلك مطالعه آنی ازاله ايتمش اولمسون.»
(مونتسكيو)

وطنمزده ساكن هر صنف خلقك ذكور، اناث، بيوك، كوچك بالجمله افرادينه الويريشلی اولمق اوزره متعدد كتب اخلاقيه‌نك تتبعيله وجوده كتيرلمش بر مأخذ معتبردن بالانتخاب جمع وترتيب ايدلمشدر. هركسك آكلايه‌بيله‌جكی بر طرز افاده ايله انسانی رذائلدن ترهيب، فضائله ترغيب ايلر. صداقت، استقامت، عدالت كبی فضائل عاليهٔ اخلاقيه ايله متصف اولان بعض حكمانك وتاريخجه معروف بولنان بر طاقم ارباب ذكانك ادبی وحكمی اقوالنی ونمونهٔ ادب وحكمت اولان اعمالنی حاكی وحاويدر. خلاصه: تهذيب اخلاق عموميه‌يه جداً مدار اوله‌جق بر چوق نصايح وفقراتی جامع بر كتاب نافع اولمغله حقيقة «مكتب ادب» عنوانه لايقدر.

مؤسسی: كتابجی آراكل

تمثيل اول — قسم ثانی

معارف نظارت جليله‌سنك رخصتيله

استانبول
(س) شركت مرتبيه مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سی نمرو ٣٤
١٣٠٣

LIBRARY
DEC 14 1965
UNIVERSITY OF TORONTO

مكتب ادب

تشويقات ـ مكافات

برآدم تشويقات ومكافات خصوصنده سخاوتدن نه‌قدر تباعد ايدرايسه حقسزلغه اوقدر تقرب ايتمش اولور .

برمحاربه اثناسنده نفراتدن بری فوق‌العاده ابراز شجاعتله برابر قوللرینی‌ده غائب ايتمسی اوزرينه رفيقلری كنديسنی آلوب جنراللرينك حضورينه كوتورمشلر .

جنرال بوكا مكافاةً يكرمی‌درت غروش ويرنجه مجروح ديمش‌كه : « افندم ! جنرالم ! غالبا برچفت الديون غائب ايتدم ظن ايدييورسكز ! »

مكافات خصوصنده خست شايان تقبيحدر. ابراز ايديلن خدمت وصداقته ممكن مرتبه صورت لايقه‌ده مكافات ايدلمليدر .

دردنجی هانری فرانسه قرالی اولديغی زمان جلوسنه معاونت ايدنلره كمال سخاوتله مكافات ايتدی .

اصحاب مراجعتك كثرتی آز بر زمانده كنديسنه مكافات عادلانه‌يی فراموش ايتدردی ايسه‌ده مؤخراً بو بابده واقع اولان قصورينی اعتراف ايده‌رك تصحيح مسلك ايلدی .

امرای عسكريه‌دن بری يكچشم، يكدست وطوپال اولديغی حالده مشار اليه برعرضحال تقديم ايده‌رك ابراز ايتديكی شجاعت وخدماتندن بحث ايله مكافات لايقه طلب ايلدی.

قرال ايسه عرضحالی اوقودقدن صكره « باقه‌لم ! » جوابنی ويرديكندن موما اليه دخی « افندم ! قرالم ! اكر بن ده خدمتمده « باقه‌لم ! » ديمش اوليدم شمدی بويله يكچشم ويكدست اولمزدم ! » ديدی .

بو جواب جسورانه اوزرينه قرال بر آز حدتلندی ايسه‌ده مرقومك وطن اوغرنده اختيار ايتديكی فدا كارلغی وبونك دليل جليسی اولان اعضای معطله‌سنی مدار عفو عد ايده‌رك تسكين حدت ومرقومی مظهر مكافات ايلمشدر.

اون برنجی لوئی‌ده بعض سوء حاللری ايله برابر (راول لانوا) نام جنرالك ابراز ايتمش اولديغی شجاعته مكافات لايقه ايله مقابله ايتمشدر .

بو جنرال آتشلر، قيلنجلر ايچندن كچه‌رك (كنزنوا) نام شهری ضبط ايتمش ايدی . قرال كنديسنك مهارت وشجاعتنی بالذات مشاهده ايده‌رك محاربه‌دن صكره اليله

بوینـه بر آلتون زنجیر طاقمش و« دوستم ! بو محـاربه‌ده حددن آشیری شجاعت ابراز ایتدیكز . حدكزی تجاوز ایلدیكز . بونك ایچون سزی زنجیر بند ایتمك لازم كلدی . سزی بشـقه دفعه‌لرده استخـدام ایتمكی آرزو ایلدیكمدن بتون بتون غائب ایتمك ایستمدم . » دیمش .

اعاظم واكابرك باشلیجـه وظائفنـدن بری ده جدی ونافع آثار اصحابنه مكافات ایتمكدر. بو ایسه ثروت وعظمتلرینك حسن استعمالنه الك كوزل ومناسب بر واسطه‌در .

ذكر جمیللرینك السنه‌ده ابدیاً دائر اولمسنی ایستینلر ایچون بوندن اعلی برطریق اوله‌من .

(اوكوست‌مه كه ناس) ایله اونجی (له‌ئون) نام پاپا كبی جدی آثار وخدماته حقیله ولایقیله مكافات ایدن اعاظم واكابردن بری ده اون دردنجی لوئیدركه بو مسلك عالیسی سایه‌سنده ممالكی آرامكاه علمای عالم اولمشدر .

مشـار الیه (قولبر) نام حكیم مشـهوری سراینه آلمش وایام سلطنتنده بالجمله آثار وخدمات نافعـه اصحابنی مكافات لائقه‌یه نائل ایلمشدر .

انكلتره قرالی ایكنجی شارل انكلتره‌ده ایجاد اولنان برنوع چالار ساعتلردن برقاچ دانه‌سنی هدیه اوله‌رق اون دردنجی لوئی‌یه ارسال ایتمش ایدی .

بوساعتلر اويله برطرزده یاپلمش ایدی که کورلدیکی زمان نره‌دن ونصل آچیله‌جغی بردرلو آکلاشیله‌مدی . بونلرك مخترعی بتون شهرت ومنفعتی کندیسنه منحصر قالمق اوزره بر یول بولمش ایدی . بوساعتلر بوزلدیغی زمان بشقه ساعتجیلر آچوب‌ده تعمیر ایده‌مز ایدی . نهایت ساعتلردن بری بوزلدی . تعمیر اولنمق اوزره قرالك ساعتجی باشیسی بولنان (مارتینو) یه تودیع ایدلدی . موما الیه بونی بردرلو آچه‌مینجه‌موسیو قولبره « بوساعتی (غارمل) طریقتی سالکاندن بولنان برکنج راهبدن بشقه کیمسه آچه‌مز صانیرم . اکر اوده آچه‌مز ایسه انکلتره‌یه اعاده‌اولنمقدن بشقه چاره یوقدر . »دیه‌رك ساعتی تسلیم ایلدی .

ساعتجی باشینك بویله مدح وثنا ایتدیکی راهب (سباستیانوس) نام ذات ایدی که‌موما الیهك فن مقابله‌قده فوق‌العاده مهارتی مشهور ایدی. مذکور ساعت کندیسنه ارائه اولندقده بوخدمتك نه‌قدر قیمتلی اوله‌جغنی بیلدیکی حالده همان آچوب تعمیر ایتدکدن صکره اعاده ایلدی .

برقاچ کون مرور ایتدکدن صکره‌موسیو قولبر راهب موما الیهی دعوت ایلدی . راهب‌ایسه‌سببنی بیلدیکی جهتله کمال خجلان وتلاش ایله اجابت ایتدی .

موسیو قولبر انجمن معارف اعضاسندن ایکی ذات‌ایله

برابر مذکور ساعتی آچمسندن طولایی کندیسنی مدح وثنا ایدەرك ساعت کیمك اولدیغنی کندیسنه بیان و بوایکی ذاتك کندیسنه معین ومظاهر اولەجقلرینی وعد ایدەرك صنعتی ایلری کوتورمکه سعی وغیرت ایتمسنی کلمات مشوقه ایله توصیه ایلدی .

راهب موما الیهی مادةً دخی تشویق ایدلمش اولمق اوزره شهری آلتی یوز لیرا معاش تخصیص وبرسنه ایکی دفعةً اعطا اولندی .

بومکافاته نائل اولان راهب هنوز اون سکز یاشنده ایدی. قوللرك بوتشویقاتی اوزرینه غیرت وجسارتی اوقدر آرتدی که فن میخانیکیده عصرینك فریدی اولدی .

مشهور (بیوك پترو) و(فردریق) نام پروسیا قرالی هنروران ومعارفمندان عصری جلب ایله معاشات وافیه تخصیص ومکافات عظیمه اعطا ایلدکاری ایچون مدت قلیله ظرفنده زیر ادارەلرنده بولنان ممالك انوار معارف وصنایعله منور اولمشدر .

بوایکی حکمدار کذب وریایی حقیقت واستقامتی تفریق وتمییز خصوصنده پك زیاده ماهر اولوب وفا کاران وصداقتمندانك حقنی کاذبلرك غصب ایتمسنه میدان ویرمیەرك لایق اولدقلری مکافاتی اعطا ایدرلردی .

« حجر حكمتى بولدم ! » ديه‌رك مكافات عظيمه طلب ايدن يالانجى بركيميا كره پاپا (اونجى‌له‌ئون) بوش بركيسه ويره‌رك « مادامكه آلتـون ياپمغى بيليورسـين ياپديغك آلتونلرى درونته وضـع ايتمك ايچـون يالكز بركيسـه‌يه احتياجك وارديمك اولور . ايشته آنى‌ده بن سـكا اهدا ايدييورم ! » ديمشـدر .

اونجى‌له‌ئون دائما علوم وفنونى حمايه ايده‌رك ايتاليا‌ده ادبياتى تجديد ايتمشدر . بويله شارلاتانلره اصـلا التفات ايتمامش، غيرت جديه وآثار مفيده اصحابنى دائما تلطيف وتشويق ايتمشدر .

دعوادن اجتناب

غوغا، نزاع، باخصـوص دعوالر پك چـوق عائله‌يى خراب ايتمشدر .

بعض آدملر التزام ايتدكلرى مسئله‌يى قزانمق ايچون انواع كذب ورياىى اختيـار ايدرلر . خصملرينه تحقـير آميز سوزلر سويلرلر . بوكبى حركتلر دعـوالرينى اثبات ومدافعـه‌يه مدار اولمدقدن بشـقه خصملرينك خصومتى

تزيید وایشلرینی مشـکلات عظیمه‌یه دوچار ایدر . متضرر اولورلر. حیله وخدعه ایله برایشده موفق اولانلر حرکتلرینی برمهارت عدایدرلر .

برایشده حقمز اولور، اولمدیغنی ایجه ملاحظه ایتمدن دعوایه قیـام ایتاملی یز .

هردعواده بزحقلی اولمیـوب بعض کره‌ده خصممز حقلی اوله‌بیله‌جکنی دوشونملی یز . برده حقسزلغمز تبین ایدوب‌ده دعوامزی غائب ایده‌جك اولور ایسـه‌ك آرتق کین وغرض وبغض وعـداوتدن فارغ اوللی یز .

بعض اقربا وتعلقات آره‌سنده وقوع‌بولان بردعوادن طولانی میانه‌لرنده‌کی رشتۀ محبت ومودت دخی منقطع اوله‌رق عداوت وخصومت اولادن اولاده انتقال ایدر. بویله دعوی ومعارضه‌لر انسانك محبت ومودتنی، حضور وراحتنی سلب ایدر . ناموس واعتبارینی، ثروت واقتدارینی، حتی حیاتنی بیله تهلکه‌یه‌دوشورر. قزانیله‌جغی مجهول اولان بر دعوانك هرشـیدن مقدس اولان ناموس عزیزمزله برابر غائب اولمیه‌جغندن نصل امین اوله بیلیرز ؟

واقعا حقمزی طلب ایتمکه صلاحیتمز واردر وبونك ایچـون جناب حق وحاکم مطلق روی زمینـده دخی برحکومت مشروعه‌نك لزومنی بیان وفرمان بیورمشدر .

مجالس و محاکم اولمسه ایدی عالم جانیلر، شـقیلرایله طولاردی. لکن حکمت و بصیرت وانسانیت خیر ومنفعت حقیقیـه‌مزی تماکدیه القا ایده‌جك قدر حدت و شدتله حقمزی طلب ایتمکی تجویز ایدرمی؟ دنیانك فانی وبی قرار اولان منافعی فضـیلتلرمزه مقـابل موعود اولان منافع ومکافات اخرویه ایله قابل قیاس اولورمی ؟

مادام که حال بویله‌در محب صلح وصـلاح اوله‌لم . کندی حقمزی طلبقله برابر رفیقمزك حقنی‌ده طانیه‌لم.

عالمده دشمن پیدا ایتمامك دشمنه غلبه ایتمکدن اولادر.

بونك ایچـون خصمزله ایشمزی دائما صلحاً تسـویه ایتمکه چالشملی‌یز . « الصلح سیدالاحکام »

منع معارضه ایتمك دعوایی قزانمقدر .

بعض‌کره حقلی اولسـه‌ك بیله اقامهٔ دعوادن بغایت احتراز ایتملیسین . ممکن ایسه بشـقه صورتده تألیف‌بین ایتمك اولادر .

ایکی‌چوجق‌بیننده‌متکون‌جوزدعواسی‌دیکر برچوجق طرفندن شوصورتله فصل ورؤیت اولنمشدر :

بو چوجقلر یولده کیدرلرکن برجوز بولمشلر . بونلرك بری جـوزی کوروب خبر ویرمش، اوته‌کی‌ده اکیلوب یردن آلمش . بری« بن‌کوردم جوز بنمدر . » دیکری‌ده

« یردن بن آلدم . بنمدر . » دیه منازعه‌ایدرلرایکن دیکر برچوجق کلوب « جوزی بکا ویریکز . بن‌سزی اوزلا. شدیره‌یم . » دیه‌رك جوزی آلوب قیرمش وایچنی کندی یدکدن صکره قبوغنك نصفنی برینه، نصف دیکرینی‌ده او برینه ویره‌رك « ایچی بکا قبوقلری‌ده سزه دوشدی! » دیمش .

دعوادن صاقین! لکن دعوادن احتراز ایتدیککی ده بیان ایتمه . یوقسه هرحالده اوزریکه‌دعوایی دعوت ایتمش اولورسین . دعوایه قارشی ابراز جسارت ایت . فقط الدن کلدیکی قدر بشقه صورتله منع دعوایه مقتدروموفق اولمغه چالیش . زیرا دعوی هرکیم‌ایله اولورایسه اولسون ونه‌قدر حقلی بولنورایسه بولنسون اوزلاشمق قابل‌اولدیغی حالده دعوایه قیام ایتمك عقلسزلکدر .

باخصوص اقربا میاننده سوریلان دعوی‌هرحالده ایکی طرفك‌ده ضرر وزیاننی وبلکه برطرفك بتون‌بتون خرابیتنی موجب وعداوت دائمه‌یی مستلزم اوله‌جغندن اصلا جائز دکلدر . باخصوص اوفاق تفك شیلر طرفینك عنادی ایله بیوییه‌رك ادعا اولنان شیئك قیمتندن زیاده مصارف وقوعه کلیر .

تربیه‌سز آدملك بری سقراطی فنا صورتده تحقیر

ایتمش. حکیم مشارالیه مقابله ایتمیجه یاننده بولنانلر «نصل صبر ایدییورسین؟ دعوی ایتسه که!» دیمشلر. حکیم مشارالیه‌ده «نه‌سویلیورسکز؟ اکر حیوانك بری بکا بر چفته وتپمه اورمش اولسه ایدی علیهنده دعوایه قیام ایتمکلکم جائز اولورمی ایدی؟» دیه مقابله ایتمش.

مشاوره

«وشاورهم فی الامر» فرمان حکمتبیانه توفیق حرکت ایدنلر پك چوق خطادن قورتیله‌رق مستفید اولورلر.

حضرت سلیمان «هرخصوصده استشاره ایله حرکت ایدنلرك مرشد وهادیسی حکمتدر.» بیورمشدر.

خسته برطبیب کندیسنی دیکر طبیبلره معاینه وتداوی ایتدرمکه نصل محتاج ایسه بر آدم‌ده نه‌قدر عالم وکامل اولورسه اولسون امور ده سائرلرینك رأینه محتاجدر.

انسان بعضاً کندندن آز معلوماتی اولانلردن بیله حکیمانه رأیلر آلیر.

عاقللر کیمدن اولورسه اولسون ایشتدکلری نصیحتدن استفاده ایدرلر.

انسان کندی معلوماتنه اعتماد ایتمیوب دائما دیکرلریله مشاوره ایتملیدر .

مشاوره ایشـك درجهٔ اهمیتنه کوره اوللیدر . یعنی ایجاب حاله نظراً آز ویاچوق کشیلرك رأیلرینه مراجعت ایتملیدر .

برندن بر شی صوردیغك وقت رأینی ریاسزجه تلقی ایت .

غریبدرکه بعض آدملر محضا کندی رأیلرینی تحسین وتصدیق ایتدرمك ایچون سائرلرینك رأیلرینه مراجعت ایدرلر !

عاقل اولان آدم اثنای مشاورده کندی رأی و آرزو. سنه مغایر اولان رأیلری‌ده ــ صواب اولدیغی تقدیرده ــ بلاتردد قبول ایدر .

(آن‌له‌سی) نامنده مشهور بر رسام آثارینی انظار عامه‌یه وضع ایتدیکی صره‌ده کندیسی‌ده آرقه‌لرینه کیزلنه‌رك ارباب تماشانك محاکمه‌لرینی دیکلر وبولدقلری قصورلری صواب کوررسه تصحیح ایدرمش .

(غودو) نامنده بر مورخده یکی تألیف ونشر ایلدیکی بر تاریخك نه‌یولده تلقی ایدلدیکنی آکلامق ایچـون تبدیل قیافت ایده‌رك بر کتبخانه‌یه کیدر اوطورر . اوراده بولنـان

بعض علما وادبا میاننده جریان ایدن مباحثات و مصاحبت آره‌سنده کندی تاریخنه دائرده بر بحث آچیلیر . هر بری مطالعه‌سنی بیان ایلدکدن صکره ارباب علمدن (له قوینت) نامنده برذات دخی بروجه آتی بیان مطالعه‌ایلر :

« بو تاریخده خیلی نفیس واعلی شیلر واردر. مورخك مطالعه‌لری‌ده صوابدر . فقط وقوعات منقوله‌ده اصل آرزو اولنان‌موثوقیت ایدی . »

بونك‌اوزرینه‌اثبات‌مدعاضمننده تاریخك بعض صحیفه‌لرینی ارائه ایلدی .

(غودو) ایسه سس چیقارمقسزین کمال دقتله اعترا. ضات واقعه‌یی استماع ایدوب هرکس کیتدکدن‌صکره‌منقدك اسم وشهرت ومحل اقامتنی اوکرندی وقیافتنی دکشدیروب طوغریجه معترضنك خانه‌سنه کیتدی . (له‌قوینت) ایسـه ماجرایه واقف اولنجه اعتذاره واستعفای قصوره‌مسارعت ایتدی .

فقط مورخ واقع اولان تنقیـدات محققانه‌دن طولایی عرض تشکرله برابر تاریخ حقنده‌کی تنقیدات ومطالعـات سائره‌سنی‌ده بیان الملسنی رجا ایلدی .

(له‌قوینت) هرنه‌قدر اول امرده بورجابی قبول ایتمامك ایستدی ایسه‌ده مورخك ابرام والحاحی اوزرینه موافقته

مجبور اوله‌رق تاریخی برابر اوقومغه باشلادیلر .

(له‌قوینت) تنقیداتی ریاسزجه بیان ایلدی . مورخ تنقیدات واقعه‌دن پك زیاده ممنون ومحظوظ اوله‌رق تاریخك ایکنجی طبعنده بر خیلی یرینی محو واثبات ایتدی .

ایشته هر مؤلف بویله اخطار وانتقاد محققانه‌یی قبول ایتسه هم کندیسی خطادن قورتیلیر همده قارئین مستفید اولورلر .

حال بوکه اکثر محررلر کندی اثرلرینی پرستش ایدر . جه‌سنه بکندکلرندن خطیئاتنی کورمك ایستمدیکی کبی کورلدیکنی ده ایستمزلر .

(سیراق) دیمش که : « اولادم ! مشاوره‌سز برشی یاپمه‌که صکره پشیمان اولمیه‌سین . »

حمقا کندی بیلدکلرینه کووه‌نه‌رك مشاوره‌یه تنزل ایتمزلر . بونلر کندیلرینی بشقه‌لرندن زیاده عالم ظن ایتدکلری ویا بشقه‌لرندن زیاده عالم کوسترمك ایستدکلری جهتله اکر بشقه‌لریله مشاوره ایده‌جك وآنلرك آرای صائبه‌سنه اتباع ایلیه‌جك اولورلر ایسه علملرینه نقصان اسناد اولنه‌جق ظن ایدرلر .

بوحال اول امرده کوچك کورینور ایسه‌ده نتیجه‌سی وخیمدر . زیرا خودبینلك وعناد واصرار کبی درلودرلو

اطوار ناپسندیده هپ بوندن تولد ایدر .

بونلر ایسه انسانی هرحال وکارده متضرر ایلر . تدقیق ایدیله جك اولورسه اکثر فنا آدملرك کیمسه نك سوزینی دیکله مدیکی ایچون فنا اولدقلری کوریلور .

روما ایمپراطورلرندن مشهور (نه رون) حکمادن (پیروس) و (سنه غا) نك نصایح حکیمانه سیله عامل اولدیغی مدتجه عالم کندیسنی مدح وثنا ایدردی . لکن صکره لری بعض مرائی ومداهنلرك سوزلرینه قاپیله رق بوزلدیغندن خلقك توجهنی غائب ایلشدر .

مشاورلریکی بر دوست کبی دیکله! رأیلرینی برحاکم کبی محاکمه ایت! هانکیسی دها صواب ایسه آنی قبول واجرا ایله!

نصیحت ویردیکك آدملردن بریسنك رأیکی قبول ایتمیوب ده بشقه لرینه اتباع ایدر ایسه صاقین کوجنمه! ویردیکك رأی صوابدن طولایی بریسکا کوجنه جك اولورسه متأثر اولمه! زیرا حقلی بر شکایته سبب ویرمکدن ایسه حقسز بر شکایته دوچار اولمق اولادر. انتخاب ایده جکك مشاورك کتوم وصاحب فضیلت اولمسنه دقت ایت!

بر مشاورده آرانه جق شی مشاوره ومذاکره اولنه جق مسئله یه وقوف واختصاصیدر .

قرا کلقده اولانلر ایشیغه محتاجدرلر . عاقل اودرکه

دائما کندیسندن زیاده ذکاو معلوماته مالك آدملرله مشاوره‌ده قصور ایتمز . برده مشاورك منفعتپرست اولمامسی ومنافع حقیقیه‌کی بیلمسی لازمدر . واقعا بویله آدم بولمق بر آز کوجدر .

انسان اکثریا عیال واولادینك ، اقربا واحباسنك ، حتی قرداشنك بیله رأی ونصیحتنه اتباع ایتمامکده معذوردر . بونك ایچون مشاورلرك نه‌قدر مؤتمن ومعتمد اولسه‌لرینه آنلرك یورکارینی طانیمق ، افکارومشوارلرینی ایجه آکلامق لازمدر . زیرا بونلرك چوغنك سنك منفعتکدن زیاده کندی منفعتلرینی کوزتمسی وکندی منفعتلرینه موافق رأی ونصیحت ویرمسی محتملدر .

(سیراق) دیمشدرکه : « اوغلم ! اویله عاقل وفاضل وکرچکدن سنی سور وخیریکی ایستر دیندار بر آدمی کندیکه مشاور انتخاب ایتکه قراکلقده یاکلش بر آدیم آته‌جق اولور ایسه‌ك ارشاده مقتدر ومستعد اولسون . بونکله برابر سن ده اویله بر وجدان پاك ایله متصف اول‌که سنی دائما سمت سلامته سوق ایلسون . زیرا وجدان پاك کبی بر ناصح کامل بوله‌مزسین . بونك ایچون ده جناب حقه توکل ایله‌که توفیقات الٰهیه‌سنی سکا رهبر ایلسون . »

کتب الٰهیه‌ده مسطور اولدیغی اوزره (روپیت) نامنده

دیندار برذات اولادینه آتیده‌کی نصیحتی ویرمشدر :

« اولادم ! سن دهاصیبیسین. سنك کماله واصل اولنجه‌یه قدر چوق آدملرك نصیحتنه محتاجسین . لکن دقت ایت که کندیکه فنا بر مشاور انتخاب ایتمیه‌سین . عقلا وفضلا ایله مشاوره‌سز مهم برایشه زنهار تشبث ایتمه . دائما جناب حقك امداد ومعاونتنی‌ده طلب ایله که توفیقات ربانیه سکا یاور ورهبر اولمدقجه هیچ برایشــده موفقیت کامله حاصل ایده‌مزسین . »

تاریخ میلادك بیك یدی‌یوز اون‌یدیسنده آلتنجی شارل وکلاســندن (اوغینیوس) ی برمحــاربه‌ده‌قوماندان نصب وتعیین ایلدیکی صره‌ده « عقل ودرایتکه امنیت کامله‌م وار ایسـه‌ده سکا بر مستشــارده ویرمك ایســترم . » دیه‌رك حضرت عیســانك مزین ومرصــع واوزرنده « قوماندانلر قوماندانی » عباره‌سی محرر اولان برتصویرینی اعطا ایلدی . بوصورتله ارشاد وتشجیع ایدیلان قوماندان نائل مظفریات عظیمه اوله‌رق عودت ایلشدر .

اولوز اولمز آدملر ایله مشاوره ایتمه . زیرا هر بری برر شی سویلیه‌رك سنی تردده دوشوررلر . مختلف رأیلر مختلف علاجلره بکزر . برخسته‌یه برچوق علاج ویریلیر ایسه هانکیسنی استعمال ایده‌جکنی شاشیرر . بونك ایچون

برشیئی اربابندن ایکی اوچ کشیدن صورمق کفایت ایدر .

کندی ایشـك ایچون دیکرلرندن رأی طلب ایت . لکن بشقه‌لرینك ایشنه قولای قولای رأی ویرمه . اکثریا اول امرده ایی ومصیب کورینن رأیلرك بالاخره فنا اولدیغی کوریلور . زیرا ابتدا کشف اولنه‌میان بعض جهتلر وفوق المأمول وقعه‌لر ایشی بتون دکشدیرر . حاصلی مشاورده پك زیاده مدقق ودور اندیش اولمق لازمدر .

اوامر الٓهیه اقتضاسنجه انسانلر یکدیکره یا مالاً ، یا عملاً ویا علماً ولساناً امداد ومعاونته بورجلو اولدیغندن رأیکه مراجعت ایدنلره وجـدان صحیح اوزره رأی و نصیحت ویرمکده قصور ایتمه . کندیلرینی هرکسدن زیاده عالم ظن ایدنلر ویاخود خلقه اویله کوسـترمك ایسـتین جاهللر کبی راست کلدیککه رأی و نصیحت ویرمکه حریص اولمه !

سندن رأی طلب ایدن مستحق . سن ده مستعد ایسه‌ك ممکن مرتبه طوغری وامین بر طریق کوسترمك حسب الانسانیه وظیفه‌کدر . شوقدر وارکه سـندن رأی طلب ایدن آدم هرنه‌حال وموقعده بولنورسه بولنسون اصلا خاطر و کوکله باقمیه‌رق رأیکی نازکانه بیان ایلملیسین .

انکلتره‌ده قراللرندن بری برکون مجلس وکلاده اوطورر ایکن « مجلسه طانشمقسزین اهالیدن برویرکو آله بیلیرمی‌یم؟ »

دیه سؤال ایلدی. وکلادن بری جواباً « آله‌بیلیرسکز افندم! » دیدی. بونك اوزرینه قرال بر بشقه‌سنه « سن نه دیرسین؟ » دیجه « اوت! شمدی آله‌بیله‌جککزه دائر رأی ویرن رفیقمدن آله‌بیلیرسکز! » جوابنی ویردی.

اطراد مشرب

حلاوت روح، صفای قلب، لطافت طبیعت، ظرافت، نزاکت، مروت، انسانیت، حسن معاشرت، آداب، حسن اطوار، الحاصل خصائل ممدوحه و فضائل اخلاقیه‌نك جمله‌سی انسانك جمعیت بشریه‌یه دخول وقبولنه بر واسطۀ حسنه ایسه‌ده انسانده اطراد طبع ومزاج مفقود ویاناقص اولور ایسه ینه هرکس آندن نفرت وتباعد ایدر. انسانك طبعنده تلون، یعنی افکار واطوارنده قرارسزلق وثباتسزلك اولور ایسه رفاقت ومعاشرتلرنده بولندیغی آدملری تبرید وائ سوکیلی دوستلرینی، رفیقلرینی بیله یواش یواش کندیسنی ترکه مجبور ایدر.

شویله‌که: بوحالده بولنان اك زیاده اهلیتلی ومعلوماتلی

آدم بیله شوقصوری جهتیله منفور ومحقر اولور. هركس آنك حالندن بی حضور اوله‌رق واكثریا مأمولك غیری واقع اولان حركاتندن نفرت ایده‌رك دائما حركات غیر مطرده‌سنه تابع واسیر اولمقدن ایسه آندن قطع علاقه ایله‌رك برطرفه چكلمك اولی اوله‌جغنی بالملاحظه دوستلغنك ردینه قرار ویررلر.

بناءً علیه درایت واهلیتی وكمالاتی نقصان اولدیغی حالده طبع ومزاجی مطرد اولان بر آدم آندن زیاده فضل وكمالی اولوب ده طبع ومزاجی قرارسز وثباتسز اولان بر آدمه دائما ترجیح اولنور.

بعض عقلای آدملرده كوریلان طبع ومزاج اطرادسزلغی كبی عالمده صاحبنه موجب ذلت وحقارت اوله‌جق ونظر نفرتله مشاهده اولنه‌جق فناشی یوقدر. شویله‌كه: مثلا برجمعیتده حاضر بولنانلر میاننده متفنن ومحترم برذات اومجلس مسرت ومحبت آره‌سنده بردن بره حدتلنه‌رك جریان ایدن عادی بر مباحثه‌یی بیله منازعه ومعارضه‌یه چویرمك كبی مجلس مصاحبتك شیرازهٔ نظام وانتظامنی بوزه‌جق وحضور وراحتنی سلب ایده‌جك بر حال وحركتده بولنسه كندیسنی ترك ویرده‌ها ملاقی اولمامق اوزره آندن تباعد ایتمزمیسكز؟

بومثللی آدملر ایله یشامغه مجبور اولان آدمك حالی
بك آجینه‌جق برحالدر . بویله اولان آدم بر بدخویدرکه
هیئت وهیبتی اطرافنده بولنـان آدملره دهشـت ویرر.
بونك ایچون انسان هم عزت نفسنی وقایه، هم‌ده سائرلرینی
بومثللی حالات ایله تعجیز اولنقـدن محافظه ضمننده کوچك
یاشدن بویله خویلرینی ضبط وتسکینه چالشملیدر .

کندی ناموس واعتبارینی طانیـان آدم ایچون عالمده
اك بیوك برجزا وار ایســه اوده سائرلرینك نفرت وعدا.
وتلرینه مستحق اولمقدر .

انسـان هرهانکی سن وسالده اولســه وهرنه‌صفت
وحالده بولنســه لازم کلن وسـائطه تشبث ایده‌رك مزاج
ومشوارینی تسکین وتعدیله چالشملیدر . اطوارومشوارینی
اویله براطراد اوزره بولندرملیدرکه کیمســه کندی رفاقت
ومعـاشرتندن خوف واجتناب ایتمســون ویاهرکونه عدم
خشنودی‌یی موجب اولمسون .

بعض آدملر کبی « بن آرتق سنم کماله ایردی . بوندن
صکره اصلاح نفس ایده‌مم . » دیمیوب سن ایلریله‌دکجه‌دها
زیاده اصلاح نفسه سعی وغیرت اولنملیدر . زیرا سن حدا.
ثت اویله برسویملی شیدرکه انسانده کوریلن قصوروقباحتلری
معذور طوتمغه وعفو ایتمکه هرکسی اماله ایدر .

اطراد طبع وضراج . حلم وملایمت کندیلرینه مراجعت ایدن عوام ناسك نیاز ورجالرینی استماع ایله آنلره حکم فرما اولان امرا وضابطان ومأمورینده هرکسدن زیاده بولنمق اقتضا ایدر .

اسپانیا قراللرندن ایکنجی فلیب اویله بر خصوصده شایان امتثال برطور حلیمانه کوسترمشدر .

بتون کیجه امرنامه‌لرینی کندی الیله یازمق مشارالیهك معتادی اولوب سرکاتبی ایسه آنجق بونلری ظرفه قویوب آدره‌سلرینی یازمغه مأمور ایدی . بر کیجه کاتبه اویقو غلبه ایدوب برامرنامه‌نك یازیسنی قوریده‌رق ظرفه قویمق ایچون اوزرینه ریك اکه‌جکی زمان ریكدانی اله آله‌جق یرده اویقو سرسماکی ایله مرکب حقه‌سنی آلوب امرنامه‌نك اوزرینه دوکدی . کاغدی واورته‌لغی برباد ایتدی . قرال بوحالی مشاهده ایدنجه بشقه‌برشی یاپمیوب آنجق حقه ایله ریكدانی کوستره‌رك «بو حقه‌در ، بوده‌ریكداندر !» دیدی ومذکور امرنامه‌یی یکیدن یازمغه مجبوراولدی .

(تالس) نام حکیم مشهورك «طانی کندیکی ! » نصیحت حکمت آمیزی دائما فائده‌لیدر . لکن هروقتدن زیاده بر هیجان قلبه دوچار اوله‌رق بر طرفدن حدت وشدتمزی تسکین وقوهٔ معنویه‌مزك مقاومتنه غلبه ایتمکه کندیمزی مجبور

ومحتاج کوردیکمز برزمانده آنی تخطر وتفکر ایتمك اهم والزمدر .

بشقه‌لرینك نزدنده سوکیلی اولمق ایسترایسه‌کز دائما آنلره دوستاق نشانه‌لری والتفات وتلطیفات علامتلری ابراز ایدیکز . علی السویه کیمسه‌دن خوشلانمیان آدمدن علی العموم هرکس ده خوشلانمز . رفاقت وجمعیتدن ذوقیاب اولمق ایستر ایسه‌ك بزده جمعیت بشریه میانده هرکسی بزدن خشنود وممنون ایتمکه چالشملی یز . هرکسك سزی سووب حرمت ورعایتده بولنمسنی ایستر ایسه‌کز سزده هرکسه آداب ونزاکت، لطافت وانسانیت اوزره معامله ایدیکز . بووجه ایله هرکسك یوزکنی جلب، حسن توجه ومحبتلرینی کسب ایده‌بیلیرسکز . حضرت سلیمانك دیدیکی کبی رفاقتی سویملی اولان آدم اوز قرداشمزدن زیاده بزه سوکیلی ومقبول اولور .

بعض آدملر « بر آدم هر آدمه یارانه‌مز. بعض آدملره یارانمق کفایت ایدر . » فکر وذهابنده بولنه‌رق هرکسه یارانمغه چالشمق ایسته‌مزلر ایسه‌ده بوذهاب وحسابلری پك یاکلشدر. زیرا انسان ممکن مرتبه نه‌قدر چوق آدمه یارانسه تشبثاتنده اوقدر سائرلری طرفندن امداد ومعاونت کورر وموفق اولور .

مشهور (فنه‌لون) بو دیدکارمزی تصدیق واثباته کافی کوزل برمثال کوسترمشدر . مشارالیهك سائر هیچ بر خصوصده دشمنی بولنمدیغی حالده یالکز کندی آثار عالیه‌سنی چکه‌میین بعض حسودلری وار ایدی . بونلر متفقاً ومجسس بر آدمی مشار الیهه دوستلق صورتی کوسترەرك یقیندن آنك هر بر حال وحرکتنی تفتیش وتجسس ایتمك اوزره بر زمان کندیسنك محل مأموریتی بولنان (قامبره) شهرینه کوندردیلر . ذکر اولنان مفتش برقاچ آی شهر مذکورده اقامت ومشار الیهك افعال واحوالنی تمامیله تفتیش وتجسس ایده‌رك آنك آثار عالیه‌وافکار حسنه‌سنه‌واطوار ومشوار عالمپسندانه‌سنه اودرجه قانع اولدی‌که سبب ورود عداوتمودینی کوزیاشلریله اقرار واعتراف ایلدی .

بونك اوزرینه اویله عالم ، حلیم ، سلیم بر آدمی نزد دولتده متهم ومظنون کوسترمکه وسیله‌جو اولان آدملر علیهنده برحدت کسیله‌رك مشار الیهه وداع ایله پارسه عودت ایتدی .

مشار الیه یالکز محل مأموریتی خلقنك دکل ، حتی بر چوق مشهور اجنبیلرك دخی حرمت ومحبتلرینه مظهر اولمش وهرکسك حسن توجهنی جلب ایتمش ایدی .

اسپانیا صندالیٔ قرالیسی وقوع بولان برمحاربه‌ده هر

وجه ايله مشار اليه (فنه‌لونه) معاونت وصيانته چاليشيورلر ايدى .

وكلادن اوغينيوس ايله مالبور دوقه‌سى اردو ارزاق مأمورلرى طرفندن ضبط اولنمامق ايچون مزرعه‌لرينى محافظه ومحصولاتنى قامبريه نقل ايتمك ايچون خاصةً عسكر سوق ايدرلر وسائر كونه معاونتلرده بولنورلر ايدى . بشقه‌لرينه بزى سوديره‌جك شيلرك باشليجه‌سى سوزمز ، صحبتمز ، طور وحركتمزدر . اكثريا كوريلان بيوك خدمتلر وايديلان بيوك سخاوتلر لطيف بر معامله وظريف بر مكالمه قدر مقبول ومعتبر اوله‌مز . عالمده مشهور ومعتبر اولان قادينلر حسن وجمال وفضل وكمال صاحبه‌لرى اولميوب سوزلرينى ، صحبتلرينى بيان ، نظام وانتظام اوزره حركت ايدن قادينلردر .

مديونلره مرحمت

برمديون دوچار ضرورت وسفالت اولسه ويا وقتنده تأديهٔ دين ايتمكه مقتدر اولمسه ومهلت طلب ورجاسنده بولنسه كنديسنى مرحمتسزجه‌سنه تضييق وتعجيز ايتمك جائز دكلدر . بوحالده تمديد مدت واعطاى مهلت ايتمك يالكز

مروت وانسانیت اثری اولمیوب بزم منفعت شخصیه ومحبت ذاتیه‌مز دخی بونی ایجاب ایدر . ای منفعتپرست ومرحمتسز آله‌جقلیلر ! بو یله خصوصلرده سز قرداشلرکزه نه‌وجه‌ایله معامله ایدر ایسه‌کز برکونده بشقه‌لرینک سزه او وجه‌ایله معامله ایده‌جکلرینی عجبا تخطر ایتمیورمیسکز ؟

برخدمتکارك کندی افندیسنه‌بیك غروش بورجی وارایمش . افندیسی بو آله‌جغی کاملاً باغشلامش اولدیغی حالده خدمتکار همان یوز غروش آله‌جغی بولنان بر بورجلوسنه راستکله‌رك درحال حکومته بالمراجعه مرقومی حبس وتوقیف ایتدرمش .

مدیونلرینه بووجه ایله معامله‌ایدنلر خالقك حدتنی وحقك غضبنی اوزرلرینه دعوت ایتمکدن قورقمزلرمی ؟ جناب حق فقرا وضعفانك حامیسی وظالم وغدارلرك منتقمی اولدیغنی بیلمزلرمی ؟

زادکاندن برینك قونت (سواسون) ه برچوق بورجی وار ایدی . مرقوم نصلسه دوچار ضرورت وسفالت اوله‌رق تکمیلنی ویرمکه اقتداری اولمدیغندن برکون مشار الیهك نزدینه کیده‌رك بورجنك نصفنی باغشلامسنی رجا ایتمشدر . اومروتکار وانسانیتپرور ذاتده مدیون مرقومه جواباً « مادام‌که بونی رجا ایتمك ایچون زحمت

چیکوب بکا مراجعت ایتدك. بورجك اولان مبلغك نصفنی ذاتاً اوده‌مش اولدك. یداختیارمه براقدیغك دیکر نصفنی‌ده رجا ایدرم برهدیه مقامنده قبول ایت!» دیمشدر.

بومثلی عبرت سخاوته امتثال ایتمك آنجق عیال واولادلرینه موجب غدر، کار وکسبلرینه مورث سکته اولمیان اهل ثروته مخصوص اولوب یوقسه علی العموم هرکسه توصیه وتکلیف اولنه‌مز. معلومدرکه بویله خصوصلرده مضایقه‌ده بولنان وحال وموقعلری بومثللی سخاوته مساعد اولمیان برآدم نه‌قدر سخی اولسه نه‌قدر جوانمرد بولنسه کندیسی‌ده بالآخره دوچار ضرورت وسفالت اولمامق ایچون بشقه‌لرینی دینلرندن طولایی تعجیز وحتی بعضاً آز چوق تضییق ایتمکه کندیلرینی مجبوریت حالنده‌کورولر.

فقط انسان مساعد برحال وموقعده بولندیغی حالده بورجلوسنه امان زمان ویرمامك عادتا تجبر وتحکم قبیلندن اولور. زیرا بوحالده بیچاره بورجلو عیال واولادینك نفقه وقوتی لایموتندن کسه‌رك ومالملکنی بالضروره دون فیئات ایله صاتوب بورجنی ویرمکه چالیشه‌رق دها زیاده سفالته دوچار اولور.

بویله خصوصلرده بورجلولره ویریلن برآز مساعده آنلری احیا وعکسی حال افنا ایدر.

انسان قیاس نفس ایتملی، کندیسی اویله مصائب دیونه کرفتار اولسه‌ده داینی کندیسنه بویولده معامله ایلسه قائل وراضی اولورمی ؟

ای داین مدیونه مساعده ایتدکدن بشقه بورجنی قزانوب ویرمك ایچون آکا کسب و تجارت یولی‌ده کوستریر . النده کلیرسه تکرار پاره‌ده ویرر . لکن بویولده مساعده و ایلك عارلی و ناموسلی اولوب ایشنه مقید اولدیغی حالده باشنه برفلاکت کله‌رك بورجه کرفتار اولانلره لایق ومستحقدر . بویله داینـدن هانکی مدیون ممنون ومتشکر قالمز ؟ بویله مدیونه داین نصل مساعده ومعاونت ایتمز ؟ اکر مدیونك ای آدم ایسه ویاخود سن ای‌دیه بیلمه‌مش، معاونت ایتمش ایسه‌ك نه‌یه قورقیورسین ؟ نیچون تلاش ایدییورسین ؟ ایر، کج ادا ایدر . سن‌ده هم بر بیچاره‌یی تضیق ایتمش اولمقله مکدر اولمزسین، هم‌ده آکا مساعده ایتمش اولمقله ذوقیاب اولورسین . اکر مدیونك بردوستك ایسه آنی تضیق ایدرك دوستلغنی غائب ایدرسین. بووجه ایله مبلغ مطلوبدن بیوك برشی غائب ایتمش اولورسین .

مدیونك ناموسلی اولوب ناموسنی وقایه ایده‌جك برذات ایسه ذاتاً کندیسی بورجنك تأدیه‌سنه مقتدر اوله‌مد‌

یغمدن طولایی محجوب وسندن زیاده مکدر اوله جغندن امین اول . زیرا ناموسلی بر آدم بر دیکرینه بورجلی قالمقدن زیاده هیچ برشیدن مکدر ومحزون اولمز .

انسان بویله سنه بر آز مساعده‌لی طاورانمقله هر ثروتدن زیاده بیوك بر نعمته مالك اولمش اولور . شویله که بو وجه ایله هم ایی آدملرك حسن توجهلرینی، هم‌ده منتدار بر دوست ایدنمش بولنور . بونك ایچون حضرت سلیمان دیرکه : « ایی برنام هر نوع ثروتدن اعلی وبرحسن معامله برچوق سیم وزردن اولادر . »

کرمکارلق

یاخود

(ایلك ایتمك)

انسانیت ابنای جنسمزه معاونتی ایجاب ایدر . هیچ بر معارفه‌مز اولمیان بر آدمك احوال اضطراب آلودینه قارشی بزی رقت وتأثره سوق ایلر .

(ده تنکن) محاربه‌سندن صکره بر فرانسز عسکری زیاده‌جه مجروح اولدیغی حالده انکلتره قرالیچه‌سی (هومبرلاند)ك چادرینك یاننه کوتورلمش . اوصره‌ده جراحلر بشقه مجروحلر

ایله مشغول اولوب یالکز بر جراح قرالیچه‌نك جریحه‌سنی تداوی ایتمکده ایمش. مشار الیها چادرینك یاننه کتیریلن مجروحك آه وفغانندن فوق‌الحد متأثر اوله‌رق جراحه «کیت! اولا او فرانسزنفرینی تداوی ایت! بلکه آنك جریحه‌سی بنمکندن شدیددر. احتمال‌که کندیسنه باقه‌جق بشقه جراح یوقدر.» دیه برامر عالیجنابانه ویرمشدر. قرالیچه‌نك بوحرکتی او محاربه‌ده قزاندیغی مظفریتدن دها شانلیدر.

بدبخت، سفیل بر آدم کوردیکمز وقت حس ایلدیکمز مرحمت وشفقت تعییب اولنه‌جق بر ضعف قلب اثری دکلدر. طبیعیدر.

جناب خالق مطلق انسانلرك جمعیت اوزره یشاملرینی تقدیر بیورمشدر. بونلردن بعضلرینك مسرور ومسعود، بعضلرینك‌ده بدبخت وغمناك اولملری ضروریدر. ایشته بوایکنجی صنفه معاونت ایچون حق تعالی حضرتلری قلبمزه رقت ومرحمت کبی برخاصهٔ علویه احسان بیورمشدرکه همجنسمزدن برینك اضطراب وسفالتنی کوردیکمز وقت متأثر اولقلغمز وامداد وتسلیه‌شتاب ایتمکلکمز بوخاصهٔ جلیله ایجابندر.

تاریخ میلادك ۱۷٤٥ سنه‌سنده فرانسزلرك تزانمش

اولدیغی (قونتینی) محاربه‌سندن بر آز صکره انكلتره دولتی انكلتره‌ده قالان عسكرلردن ملل متفقه اردوسنه برقوهٔ معاونه كوندرمكه قرار ویردی . بو عسكرلر میانده بر بلوك وارایدی‌كه ایچلرندن اك مناسبلری انتخاب ایدمك اوزره عزیمت ایتملری ایچون ضابطانه امر ویرلمش ایدی . اوكون اوراده اجتماع ایدن سیرجیلر میانده اون آلتی یاشنده برقیز انظار دقتی جلب اتلمشدر . بوقیز كویلی اثوابی لابس اولوب غایت محزون ومكدر كورینیوردی . مزبوره انتخاب اولنه‌جق عسكرلردن برینك زوجه‌سی ایدی . زوجی اصحاب ثروتدن بر آدمك اوغلی اولوب پدری كندیسنی عسكردن قورتارمق ایچون پك چوق چالشمش ایسه‌ده موفق اوله‌مامش ایدی . بودلیقانلی قوی البنیه بر آدم اولدیغی ایچون پدرینك التماسی رد ایدلمش ایدی . نهایت بحراً اعزام اولنه‌جق عسكرلره ادخال ایدیلنجه زوجه‌سی فریاده باشلادی و شدت تأثرندن بایلدی . عقلی باشنه كلدكدن صكره جنرالك یاننه كیدوب آیاغنه قپاندی.

بو منظرهٔ حزن آور حاضر بولنانلری عموماً متأثر ایدوب یالكز جنراله تأثیر ایده‌مدی . بیچاره قادین مأیوس اولوب دیدی‌كه: « اویله ایسه بنده زوجمله برابر كیدر

وهر تهلکه‌ده کندیسنه رفیق و معین اولورم. » بوصره‌ده دیکر بردلی قانلی جنراله تقربله: «افــندم ! بو بی چاره‌لر یکدیکرینی سورلر، مســعودیتلری یکدیکرك وجــودیله قائمدر . همده بوزواللی قادین حاملدر. بنم نه‌زوجه‌م وار، نه‌کیمسه‌م . لطفاً بوبی‌چاره‌لره مرحمةً بنی بدل اوله‌رق‌قبول بیورکزده محــاربه‌یه بن کیده‌یم . هردرلو محنت ومشقتی چکمکه وایفای حسن خدمت ایتمکه مقتــدرم.» دیدی .

بونك اوزرینه جنرال « عسکرلکه هوسك وارمی؟» دیه‌صورنجه مرقوم «اصلا هوسم‌یوق ونه‌قدر آقچه ویریلیر ایسه ویرلســون عسکرلکه دخالت ایتمکلکم ممکن دکلدر . فقط بوبی‌چاره‌لره آجیدم.» جوابنی ویردیکندن جــنرال کمال تعجبله یوزینه باقدی .

جنرال بووقعه‌دن اوقدر متــأثر اولدی‌که دلی‌قانلینك مسئولنی اسعاف ایدوب قیزك زوجنی عســکرلکدن عفو ایلدی .

قیزك قوجه‌سی بونی قبولده خیلی امتناع کوســتردی ایســه‌ده دلی‌قانلینك ابرامیله موافقــته مجــبور اولدی . بووقعه‌یی مشاهده ایدنلر پك‌زیاده متأثر اولوب‌دلی‌قانلینك علو جنابنه دلالت ایدن‌شو حرکتنی برصورت‌فوق‌العاده‌ده آلقشلادیلر .

(آراغونا) قرالی (بیوك آلفونس) عسکریله طولو بر کمینك غرق اولمق اوزره بولندیغنی کوروب همان امدادینه یتشلمسنی امر ایتمش . لکن بو امرك اجراسنه تشبث، کورینور برقضایه آتلق دیمك اولدیغندن کیمسه‌نك قیملدانمدیغنی کورنجه کندیسی برقایغه آتیلوب امداده شتابان اولمش . مشار الیهك قرناسی بوعزمنه مانع اولمق ایستدکارنده دیمشکه: «بوبیچاره‌لرك غرق اولدقلرینی سیر ایتمکدن ایسه کندیلرینه رفاقت ایتمکی ترجیح ایدرم . »

واجب الوجودك بزه بخش ایلدیکی بوحس علوی‌یی تزییده غیرت ایدیکز . انسانلری محبت حقیقیه ایله سویکز وشاکردلرکزك سن وسالنه کوره نصیحتلر ویروب دائما بوحسی تحریکه چالیشکز .

حکمادن بری دیمشدرکه: «هرشی وحتی بعض حسیات عالیه بیله سعی وورزشله حاصل اولور.»

اسوچ دولتی اختیار مجلسی اعضاسندن بری قرالك اوغلنی تعلیم وتربیه‌یه مأمور اولان ذاته: «شاکردیکی آلده فقیر عمله طاقمنك کلبه‌لرینه کوتور . آنلرك سفالتلرینی یقیندن کوستر واهالی کندیسنك حظوظات وتلذذاتنه خدمت ایتمکله مکلف اولمیوب کندیسی حمیت وفضیلتله اهالینك اسباب مسعودیتنی استحصاله مأمور اولدیغنی کوزلجه

تعليم وتفهيم ايت . » ديمشدر .

طويغيسز آدملر بر بيوك استعداد فطريدن محروم ديمكدر .

طويغيسزلق انسانی افساد ووحشی ايدر . بتون عالم ايله اولان مناسبات وروابط اتحاديه واتفاقيه‌سنی منكسر ومنقطع ايلر . تقسيمزده وكرك اقران وامثالمزده اولان وسعادت عموميه‌يه خادم اولمقسزين كندی سعادتمزی استحصاله مساعده ايتمين محبت كريمه وعادله‌يه مقابل ديكر حقسز بر محبت نفسانيه واردركه هرشيئی كنديسی ايچون اولمش عد ايده‌رك برطاقم حقوق وامتيازاتی كندی نفسنه حصر وقصر ايلر . دائما كندی منفعتنی سائرلك مضرتنده آرار . لكن هردقيقه آرزولرينه نائل اولمق ايچون بيك درلو موانع ومشكلاته تصادف ايدر .

انسانلر فطرةً يكديكرينه مساوی اولوب اللرندن كلديكی قدر بر برلرينه معاونت ايتمكه بورجلودرلر . ارباب ثروت وقدرت محتاجينه معاونتله مكلفدرلر . اقربا وتعلقاته ودوستلق ووطنداشلق روابطيله بزه مربوط اولان كيمسه‌لره دها زياده معاونته بورجلويز . وجدان عالی اصحابی سائر ابنای جنسنك كدرينه‌ده اشتراك ايدر .

سلطنتی ايی باشلايوب فنا صورتده ختام بولان مشهور

(نرون) بر محکومك اعدام حکمنی تصدیقاً وضع امضا ایلدیکی صرهده « کاشکی یازی یازمق بیلمسه‌ایدم ! » دیه اظهار تأسف ایلمشدر .

(بشنجی شارل) سیاحتی اثناسنده بر مملکتدن کچدیکی صره‌ده بر پولیتیقه متهمنك اختفا ایتمش اولدیغی خبرویرنه دیمش‌که : « بکا کلوب آنك اختفا ایتدیکی محلی خبر ویره‌جککه بنم بورایه کلدیکمی کندیسنه خبر ویرمش اولسه ایدك دها مناسب اولوردی . »

قیاصرهٔ رومدن (جولیوس) دخی سیاحتی اثناسنده فنا برهوایه طوتیله‌رق برفقیر کویلینك اوینه التجا ایتمکه مجبور اولمش . لکن کندیسی ایچون استحضار ایدیلن اوطه‌نك ایچنده برخسته اولدیغی ومذکور خانه‌ده آندن بشقه‌ده اوطه اولمدیغنی آکلاینجه‌اوراده یتوتته‌کوکلی راضی اولمیوب مهماندارینه « بیوك آدملره ایی یرلر تقدیم ایتمك لازم ایسه‌ده خسته‌لره‌ده‌مناسب‌وراحت محللرویرمك بورجدر. » دیه‌رك او کیجه جوارده بولنان برمغاره ایچنده یاتمش .

(تورون) نام جنرال احوال مروتمندانه‌سی سایه‌سنده (عسکر باباسی) عنوانتی احراز ایلمش ایدی .

برمحاربه‌ده‌فرانسزاردوسنك فناصورتده دوچاررجعت اولمسی اوزرینه مشار الیه رجعت ایدن عسکرلرك

خاصه اردوسی طرفندن تحقیره دوچار اوله‌بیلمسی ملاحظه.
سیله کیجه کوندوز بیحضور ایدی وبویله برحال وقوعـه
کلمسـنه فوق‌العاده غیرت ایدیـوردی. بویله برهجوم
ورجعت اثناسـنده یره دوشمش برنفری کوردی که یوریمکه
و آیاق اوزرنده طورمغه مجالی قالمامش اولدیغندن بر آغاجك
آلتنه دوشمش موت هـائله منتظر ایدی. بومنظره فوق
العاده تأثرینی موجب اولمغله درحال آتندن اینوب مجروحی
آیاغه قالدردی و آتنه بیندردی. کندیسی‌ده پیاده اوله‌رق
آرقه‌سندن کیتمکه باشلادی. بویله‌جه برخیلی مسـافه قطع
ایتدکدن صکره بر آرابه‌یه تصـادف ایده‌رك نفری اورایه
نقل ایتدی. جنرالك بومعـاملهٔ انسانیتکارانه‌سی شـانه
شان قاته‌رق کندیسنه « سوکیلی عسکر باباسی » کبی برعنوان
جلیل توجیهنه سبب اولدی.

مشهور (بارون‌ساللو) بر یاز کیجه‌سی پارس دیوانك
مستشاری واورادە بولنان علمانك تحریر ایلدیکی (ژورنال)
غزته‌سـنك سر محرری ایله معیتنـده برخدمتکار اولدیغی
حالده بر مدت کشت وکذاردن صکره خانه‌سـنه عودت
ایدرکن برکوشه باشنده اوکلرینه مسلح بر آدم چیقوب‌پاره
کیسه‌سنی ایستمش. (ساللو) ایسه دیمش‌که: « بر آدم قارشیسنه
چیقدك. بنم چوق پاردم یوقدر. یالکز اوچ آلتونم‌وار.

آنلری حسن رضام ایله سکا ویره بیلیرم . » بونك اوزرینه سارق برشی دیمیوب اوچ آلتونی آلوب کیتمش. (سالاو) خرسزك نره‌یه کیده‌جکنی اوکرنمك اوزره اوشاغنه تعقیب ایتدرمش . سارق خیلی مسافه قطع ایتدکدن صکره بر اتمکجی دکاننه کیدوب اتمك آلمش. اورادن‌ده اون‌اون‌ایکی خانه‌اوزاقده برخانه‌یه داخل‌اولوب درندجی قاته چیقمش وکندی اوطه‌سنه کیروب زوجه‌سنه وچوجقلرینه « ایشته سزه بر اتمك‌که بیك‌بلا ایله الجیریله بیلمشدر . بونکله آجلغکزی دفع ایدیکز . بونی ده بیلمش اولکزکه بوکونلرده قانون بنی آصه‌جقدر. سبی ده سزسکز.» دیمش . آجی آجی آغلامقده اولان زوجه‌سی‌ده ممکن مرتبه زوجنی تسکین ایتدکدن صکره اتمکی آلوب آجلقدن بایلق درجه‌سنه کلمش اولان درت دانه کوچك چوجغه توزیع ایلمش .

اوشاق مشاهداتنی کاملاً افندیسنه حکایه ایلدیکندن ایرتسی کون (سالاو) خدمتکاریله برابر سارقك بولندیغی اوه کیدوب خانه‌صاحبندن تحقیق احوالنه ابتدار ایلدی .

خانه صاحبی دیدی‌که : « صوردیغکز آدم بر ترزیدر. ايي بر آدم ایسه‌ده برقاچ چوجق صاحبی اولدیغندن غایت فقیردر . »

مشار الیه بومعلوماتی آلدقدن صکره ترزینك اوطه‌سنه کیدوب قپویی چالدی. قپو آچیلنجه پارچه‌لری اوزرندن دوکلمکده اولان ییرتق البسه‌لی برقادین ایله صیمان ایچنده بووارلانمقده اولان درت نفرکوچك چوجق واسکی اثوابلی، چهره‌سی صولغون وفقر وضرورتی ناصیهٔ حالندن آکلاشیلیر برآدم کورنجه تعجب ایلدی. بو بیچاره اولکی آقشام اوزرینه هجوم ایتمش اولدیغی آدمی درحال طانیه‌رق همان آیاغنه قپاندی وبرخدمت ومشغولیت بولنمدیغی جهتله عیال و اولادینی انفاق ایچون اوك اشیاسنی کاملاً صاتوب نهایت سائقهٔ یأس ایله سرقته اجتسار ایلدیکنی اقرار ایدرك کندیسنی بتون بتون محو وخراب اتمامسنی آغلایه‌رق نیاز ایلدی.

بارون ساللودیمش که: «قورقمه! بن سنی محو ایتمکه کلمدم. بیلیورمکه ترزیسین. ایشته سکا اوتوز آلتون! بونی سرمایه اتخاذ ایت. چالیش! چولق چوجغکی بسله. اکر ایی غیرت ایتدیککی ایشیدر ایسه‌م سنی حمایه ایده‌جکمی وعد ایدرم.

عفو وعاطفت طاتلی، کوزل برآرزودر، سماوی بر فضیلتدرکه بزی همجنسمزه امداد ومعاونت ایتمکه وآنلره فائده‌بخش اولمغه تشویق ایدر. فانی انسان لطف واحسانی

ایله ابقای نام کبی بر حیات معنویه یه نائل اولور .

حکیم مشهور (فیثاغورس) دائما دیر ایدی که: «جناب حقك انسانلره بخش ایلدیکی مواهبك اك اعلاسی حقیقتی سوملك و همجنسنه معاونت و ایلك ایتمکدر . »

اسکندر کبیر بر دکز قورصاننه (نه حق ایله دکز اوزرنده قورصانلق ایدیورسین؟) دیه صورمش . مرقومده بلا فتور (سن نه حق ایله عالمی نهب و غارت ایدیور ایسه‌ك بن ده عینی او حق ایله قورصانلق ایدیورم. شوقدر وارکه بن کوچك بر کمی ایله سنك یاپدیغکی یاپدیغم ایچون قورصان تسمیه اولنیورم . سن ایسه قوجه بر دونتما ایله اوشیئی اجرا ایتدیکك ایچون (غالب) و (فاتح) نامنی آلیورسین.) جوابنی ویرمش .

مرحمت و شفقتك مثال مشخصی حضرت عیسی (علیه السلام) در .

نبی مشار الیه انسانلرك اوپله بر دوست حقیقیسی ایدی که بر انسان کندی کندینی آنجق مشارالیه قدر سوه بیلیردی .

مضطرب و مکدر اولانلره دائما معاونت ایدر، تسلی و جسارت ویرردی .

(روشفوقه) دیرکه : « پك چوق آدملر واردرکه

آنلره کوتیلك ایتمك ایلك ایتمك قدر کوتیلك دکلدر.»

بناءً علیه معاونت ولطف وعنایت مستحق اولانلر حقنده ابذال اولنملیدر. برقاعده اتخاذ ایتمك جائز دکل ایسه‌ده محضا مبالغه‌دن احتراز اولنملیدر.

(اینیوس) دیمشدرکه :

«مستحق اولمیانلره ایدیلان ایلك کوتیلکدن معدوددر.»

حکمادن (سیراق) ده دیمشدرکه :

«بر آدمه ایتدیکك ایلکك مقبول اولوب اولمیه‌جغنی ملاحظه ایله. مستحق اولانلره ایلك ایت‌که امکك بوشه کیتمسون.»

معاونته بالخاصه شایان اولانلر کثیر العیال اولمقله برابر فقر وضرورته دوچار اولمش بولنانلردر. بویله‌لر معاونتمزه مراجعت ایتمزدن اول بز آنلرك امدادینه یتشملی یز. بو مثللیلرك کوزیاشلرینی سیلمکه وکندیلرینه تسلی ویرمکه موفق اولدیغکز دقیقه‌ده قلبکزده سماوی برمسرت تجلی ایدر.

بویله‌لرك کدرلرینی دفع ورفع ایلدیککز حالده زواللیلرك سزدن نه‌قدر ممنون وخشنود اوله‌جقلری قابل تعریف دکلدر. انسان ایچون بوعالمده همجنسنك یورکنی جاب ایتمك ومقابلةً آثار منتداری کورمکدن زیاده مسرت‌بخش برحال وارمیدر؟

(دردنجی شارل) نام ایمپراطورك امرای عسکریه ـ سندن بری دشمنلری طرفندن رشـوت آلەرق کندیسنی تلف ایتمکه فرصتجو اولدیغی مسموعی اولنجـه درحال حضـورینه جلب ایله دیمش که : « مع التأسف خبر آلدم که بالغه برکریمه‌کز وار ایمش و آنی ترویج ایچون قوهٔ مالیه‌کز مساعدکلمش. خزینهٔ خاصه‌مدن بیك دوقات آلکزده کریمه‌کزی تجهیز ایدیکز. »

ایمپراطورك بولطف عالیسی ضابطی پك‌زیاده محجوب ودوچار حیرت ایلدیکندن علیهنده کی عزم خائنانه‌سندن فراغت ایتمشدر.

روما رؤسای روحانیه‌سی سر آمداننداندن (مازارت) دخی بویله برخصوصده عین معامله‌ده بولنمشدر. شویله‌که : (کیله‌ت) نامنده برراهبك کندی علیهنده برهجویه یازمش اولدیغنی طویه‌رق خانه‌سنه دعوت ایلمش. راهب‌موماالیه‌ده هجویه‌یی غایت رموزلی یازمش اولدیغی ایچون قابل تأویل عد ایده‌رك اجابت ایتمش.

(مازارت) اولا برطاقم نازکانه ســوزلرله شـاعرك شعرنده‌کی لطافتی تقدیر وتحسین ایتدکدن صکره «بیلیرسکزکه بن سزه پك چوق حرمت ایدرم . لکن شمدی‌یه قدر سزه برایلکده بولنه‌مامش اولدیغمك سببی بشـقه‌لرینه ایلك

ایتمکدن باش آله‌مامش اولدیغمدر.» دیمش.

بیچاره راهب کندیسنی شاشیردرق محجوبانه رئیسنك آیاغنه قپانمشدر.

مازارت ایسه‌ در حال راهبی آیاغه قالدیروب (فردروس) پسقپوسنه «مخل برسندروحانی وارمی؟» دیه سؤال ایلدی. اوده «اوت درت بیك آلتون ایرادلی برسند وار.» دنیجه مشار الیه راهب موما الیهه خطاباً «کیاه! ایشته اوسندی سکاتوجیه ایتدم. حقوق دوستانه‌یی دائما محافظه‌یه چالش.» دیمشدر.

بونك اوزرینه راهب هجویهٔ سابقه‌سنه معادل برمدحیه تنظیم ایدوب ولی نعمتنه تقدیم ایتمش، (مازارت) ده کمال نزاکتله قبول ایلشدر.

هرکس بویله کوزل مثالره امتثال و اتباع ایده‌مز. بونلر عالیجنابلغك نشانهٔ قهرمانیسیدر. بك چوق کشیلرده بونلری اجرا ایده‌بیله‌جك قدر ثروته مالك دکلدر.

برطاقمی ایسه امر بصیرته مغایر حرکت ایتمامك ملاحظه‌سیله بویله عالیجنابلقلردن امتناع ایدرلر.

اولجه دیدیکمز وجه‌ایله انسان کندی حال واقتدارینه وهرکسك احتیاجاتنه کوره ایلکلرینی اداره ایتمك لازمدر. لکن عقل وحکمت وبصیرت دائره‌سنده اجراسی

ممکن اولان ایلکلری‌ده اجرادن کری طورماملیدر.

اکثر آدملر مؤخراً ایلك ایتمکدن کری طوره‌رق اولکی ایتمش اولدقلری ایلکلرك ثمره‌سنی‌ده غائب ایدرلر.

بر آدم ایلك ایتمکه مقتدر اولدیغی مدتجه آندن کری طورر ایسه اولکی ایتمش اولدیغی ایلکلری‌ده منفعت شخصیه‌سی ایچون ایتمش اولدیغنی ویا اول ایلك ایتدیکی ذاتی آرتق سومدیکنی ایما واشراب ایدر.

الحاصل دوستلق وایلك آتشه بکزرکه بر طرفدن یاقلمز ایسه سونر کیدر.

یونان تاریخی بوبابده بزه عبرت آمیز ورقت انکیز بر مثال ارائه ایتمشدر :

(اناخساخور) نام فیلسوف پك فقیر اولدیغی جهتله شاکردی مشهور (پریقلس) کندیسنه مدار تعیش اولمق اوزره هر آی برمقدار پاره ویرردی . برقاچ سنه‌دن صکره (پریقلس) ریاست امور دولته کچدی ومشاغل کثیره‌سی آره‌سنده خواجه‌سنی اونوتدی . (اناخساخور) بو یوزدن غایت محزون ومکدر اوله‌رق آجلقدن اولمکی تصمیم ایتمش ایدی .

برکون بونیتله یره‌دوشوب یاتدی وکبه‌سی ایله‌ده باشنی اورتدی . بو حال (پریقلس)ك مسموعی اولنجه موما الیهك

نزدینه کیدوب « بن سنڭ نصیحت ومشورتکه دها چوق زمان محتاجم. » دیه‌رك کندی نفسنه قیمامسنی رجا ایلدی.

بونك اوزرینه حکیم مشار الیه باشنی قالدیروب کندیسنه دیدی‌که : « قندیل ایشیغنه احتیاجی اولان یاغنی اکسك ایتاملیدر. »

دوستلریکك ضرورت ایچنده اولدقلرینی طویدیغك وقت کندیلرینك سکا مراجعت ایلمسنه انتظار ایتمه وسفالتلرینی بیان ایتمك ایچون حس ایتدکاری حجابدن وسندن معاونت طلب ایتمکده اولان کوجلکدن آنلری اسیرکه وآنلری محجوب ایتمامك ایچون کوزل تدبیرلر تحری ایله.

اووقات (پاترو) نامنده برذات ثروتدن زیاده شهرته منهمك اولدیغندن اختیارلغنده فقر وفاقه‌یه ودایتلری طرفندن شدیداً تضییقه دوچار اولمسی اوزرینه کتابلرینی دون بها ایله فروخته مجبور اولمش ایدی. حکیم مشهور (ده‌پرواو) بونی خبر آلنجه درحال نزدینه عزیمت وصاتهجنی فیئاته برثلث ضمیله کتابلری اشترا ایلدی . لکن بدلی اولان مبلغی صایدیغی وقت اویله برشرط بیان ایلدی‌که دوستی‌ده تعجب ایلدی . شرط مذکور ایجابنجه کندیسنك وفاتنه قدر کتابلر آووقاتك یاننده قاله‌جق ووفاتندن صکره کندیسنك کتبخانه‌سنه نقل اولنه‌جق ایدی .

ایلك دوستلق قزانیر ودشمنلری بیله دوست ایدر .

(سیراق) دیمشدرکه: «دوستکه وفاتکدن اول ایلك ایت . حقیقی کرمکارلغك وایلکك وقتی انسانك برحیات اولدیغی وقتدر. بناءً علیه آرتق ثروتکه صاحب اولمدیغك زمانده یعنی حین وفاتکده ایتمکه انتظار ایتمه!»

حقیقی دوستکك یالکز حیاتنده کندیسنه ایلك ایتمکی کافی عد ایتمیوب دوستلغی قبردن اوته‌یه دخی توسیع ایله.

اولوملە غائب ایتدیکمز دوستلره کوزیاشی فائده ویرمز. آنلرك نام وشانلرینه وعیال واولادلرینه دخی ایلك ایتمکه بورجلی یز . آنلر بزم فکرمزده ذکر جمیل ایله، آغزمزده مدح وثنا ایله ویورکمزده محتاج قالان اولادلرینه ایلك ایتمك حسیاتیله یشاملیدرلر .

امرادن بری دوستلرندن برینی غائب ایلدی . بو آدم بورج آلتنده ثروت براقدیغی حالده ایکی کوچك اولاد ترك ایتمشدی . متوفانك دوستی بولنان مشار الیه بونك اوزرینه درحال خدمتکارلرینی، آرابەلرینی بالجمله تکلفاتی باشندن دفع ایدەرك شهرك محلات بعیده‌سندن برنده ساکن اولدی . هرکون اورادن یایا اولەرق مأموریتی باشنه کلیر ایدی. بعضلری کندیسنی طمعکاردر دیه وبشقه‌لری ده عقلسزدر دیه فصل ایدرلردی . لکن ایکی بسنه

مدت کچدکدن صکره تکرار کندی شـان وشهرتنی عالمه ارائه ایلدی. زیرا بومدت ظرفنـده ایتمش اولدیغی اداره وتصرف سایه‌سنده یکرمی‌بیك فرانق آرترمش اولدیغندن بومبلغـك نصفنی دوسـتنك بورجلرینه ودیکر نصفنی‌ده آنك چولق چوجغی منفعتنه اوله‌رق فائضه ویردی. دوسـتلق وایبلك ایچون نه بیوك عبرت! نه‌اعلی مثال!

حرکات ممدوحه اصحابندن ایکن فقر وضرورته دوچار اولانلر الزیاده لایق ومستحق اعانت وحمایتدرلر. بومقوله اشخـاص میاننده بولنه‌جغی شبهه‌سز اولان خسـته‌لر، ناتوان پیرلر ایسه جمله‌یه ترجیح اولنملیدر.

فقیر بر قادینك یالکز برقیزی وار ایدیکـه مدار تسلیسی بوندن عبارت ایدی.

بوقادین برکون قیزی ایله برابر موقع اقبـالده بولنان وارباب سخاوتدن اولان (فاناره) نام ذاته مراجعت ایده‌رك «زنکین بر آدمك خانه‌سـنده استیجار ایلدیکمز کوچك بر اوطه‌نك کراسی اولان بش (ایسقوط) ی ویره‌مدیکمز ایچون بوکون خانه‌دن دیشـاری آتیله‌جغز.» دیدی وسبب سفالتلرینی اویله برعار وحجاب‌ایله بیان ایلدیکه مشار الیه فوق العـاده متأثر اوله‌رق قادینك ثروتدن زیاده فضیلتی سـودیکنی، دوچار سـفالت اولملرینه‌ده بو حالك سببیت

ویردیکنی آکلایه‌رق درحال بر پوصله یازوب کندی
صندقکارینه ابراز اولنمق اوزره قادینه تسلیم ایلدی .
صندقکار پوصله‌یی اوقودقدن صکره اللی ایسقوط ویردی .
قادین ایسه صندقکاره دیدی‌که: «افندم! بنم ایسته‌دیکم
اعانه بوقدر چوق دکلدی . ظن ایدرم‌که یاکلشلقله پوصله‌یه
زیاده یازلمش.» بونك اوزرینه صندقکارده شبهه ایده‌رك
افندیسنه مراجعت ایتدی . افندیسی پوصله‌یی آلوب
اوقوینجه «صحیحاً یاکلش، اوقادینك حالنه نظراً اکسك
یازلمش!» دیه‌رك اللی ایسقوطی بش یوزه ابلاغ ایده‌رك
مبلغ مذکورك فضله‌سیله قیزینه جهاز یاپمق اوزره قبولنی
قادیندن رجا ایلدی.

صدقه‌لرك ایچنده اك مقبول واك ممدوحی وجودلردن
زیاده روحلره مفید اولانیدر .

بر انسانی سفالتدن قورتارمغه ویابر ایشله مشغول ایتمکه
سبب اولان صدقه عندالله وعندالناس مقبولدر . ضلالت
وعطالته سبب اولان صدقه‌یه ایسه صدقه نامی ویرمك
بیله جائز دکلدر .

ایران شاهلرندن بری فقرادن برینه مرحمةً کلیتلی بر
مبلغ احسان ایلدی . فقط بر آز صکره اوفقیرك اسراف
وسفاهتی حسبیله ینه فقروضرورته دوچار اوله‌رق اوستی

باشی یرتق پرتیق اولدیغی حالده سرایك اوکنـه کلمش اولدیغنی شاه مشار الیه کورنجه قرناسندن وعلمادن برینه دیمشکه: «ایشته بنم ایلکمك ثمره‌سی! کندیسنه نه‌قدرپاره ویردیکمی بیلیرسین. او لطفك نتیجه‌سنی‌ده کور! بنم ایلکلرم کندیسنی فساده دوشوردی وکندیسنی اولکی سفالتندن شدید بر سفالته دوچار ایلدی.»

عالم موما الیه‌ده شـو جوابی ویردی: «فی الواقع اویله‌در. زیرا یالکز غیرت ومشغولیته خادم اولمق اوزره ویرلمسی لازم کلن بر شیئی عطالت و بطالت اوغرنده استعمال ایده‌جك بر شخصه ویردیکز!»

صدقه‌یی، مرحمتی، ایلکی حسـن استعمال لازمدر. صدقه، ایلك، یابر شخصك مدارشوق وغیرتی اولملی ویاخود بر فقیر خسته‌نك حیاتنی تهلکه‌دن قورتارملیدر.

بوجمله ایله برابر سائر کونه دوچار سفالت اولانلری‌ده آز، چوق قایرمقدن کری طورمامليدر.

چوق دفعه دیلنجیلکدن تفریق اولنمیان مساوی وسفاهت دیلنجیلره امداد ومعاونت ایتمامك خصوصنده‌کی ادعامزی مشروع قیله‌مز. آنلر دریغ امداد ایدلمسندن طولایی دوچارجوع وسفالت اوله‌جق ویا کمال مأیوسیتلرندن ناشی بر فضاحتی ارتکاب ایده‌جك اولورلر ایسه بوندن ینه

جمعیت بشریه مسئولدر .

(ژان ژاق روصو) دییورکه: « دیلنجیلری بسلمك ، بو آلچاق صنعته منهمك اولمقدن خوشلانان بر طاقم ارباب عطالت وبطالتی چوغالتمقدهدر. بونلرك هیئت اجتماعیهیه یالکز بر بارگران اولملرندن قطع نظر کندیلرینه امداد ومعاونت ایدنلرکده بونلری جمعیت بشریهیه نافع بر طاقم خدماتدن منع ایتمکده اولدقلری سزای دقتدر . »

« اصحاب ثروتك مرحمتسزلکنی تزید ایتمك ایستین مداهن خطیبلر ومرائی ناصحلرك گویا اك حقلی سببلری ایشته بونلردر . نیجه فائدهسز صنعتلر واردرکه آنلرك چوغی اخلاق عمومیهیی اخلال وافساد ایتمکده اولدیغی حالده آنلره مساعده اولنیور وبیوك بیوك مصرنلر ایله تشویق ومحافظه ایدیلیور. »

«دیلنجینك طوتدیغی طریقی فرضا برصنعت عد ایتسهك بیله آنده بزه خوف ایدهجك بر شی اولمقدن بشقه انسانلرك یکدیگریله اتفاقنه برواسطهٔ لازمه اولان حسیات انسانیهیی قلبمزده اویاندرمغهده خیلی سبب اولدیغی میداندهدر . اکر آنك استعداد وقابلیتنی نظر اعتبارومطالعهیه آسهق قلبمزی تحریك وکندیسنه معاونته تشویق ایدن بردیلنجیی نیچون مکافاتسز براقلی بز؟ بعض سوزلرله

رقتمزی موجب اوله‌رق بزه بیهوده یره کوز یاشی آقتدیران برمرثیه خوانی نائل مکافات ایدییورایسه‌ك بر دیلنجی یه ده اویله صدقه ویرملی یز . بونکله برابر امداد ومعاونت ایلدیکمز سفیللرك ذکر وفکری بزه اویله بر حظ واویله بر مسرت بخش ایدرکه دائما درونمزده جلوه‌نما اولور . »

«دیلنجیلرك کثرتی عالمه بربارکران اولدیغنی ادعاسنی تصور ایلدیکمز حالده ترویج ومحافظه ایلدیکمز دیکر برطاقم صنعتلر ایچون ده عینیله اوسوزلری استعمال ایده‌مزمی یز ؟

دیلنجیلکی اورته‌دن قالدرمق حکمدارانك وظیفه‌لریدر . لکن آنلری کندی صنعتلرندن منع ایتمك ایچون اهالی‌یی مرحمتسز ایتمك لازممیدر ؟ بن ، فقیرلرك ودیلنجیلرك خلق ایچون نه اولدقلرینه باقیه‌رق جمله‌سنی برادر بیلیرم . بندن طلب ایلدکلری جزئی بر معاونتی دریغ ایده‌مم . آنلرك قسم اعظمی سرسری مقوله‌سی اولدقلرینی ده بیلمز دکلم . لکن عموم نوع بشرك سفالتلرینی وبدبختلقلرینی دخی ایی بیلیرم . فاضل واصیل بر آدمك‌ده نیجه بدبختلقلره دوچار وضرورته کرفتار اوله‌رق بر لقمه اتمکه محتاج اوله بیله‌جکنه اینانیرم . الله رضاسی ایچون بندن معاونت طلب ایدن بر بیچاره‌نك . بر پارچه اتمك ایستین مجهول الاحوال بر آدمك فاضل واصیل بر آدم اولمدیغنی وبرکونه

بدبختلقله محو اولمق درجه‌سنه کلمش و بنم کندیسنی رد ایتمکلکم آنك محوینی ویاخود مأیوسیتنی موجب اولمیه‌جغنی کیم تأمین ایده‌بیلیر ؟ بر دیلنجی‌یه ویریلان صدقه‌دن کندیسنه برخیر ومنفعت حاصل اولمسه بیله ضرورت وسفالتنه ترحم ایتمکده اولدیغمزه دلالت ایدرکه بوده بزم ایچون برفضیلت، بناءً علیه برتسایدر .

بش پاره ویاخود برلقمه اتمك چوق برشی دکل ایسه‌ده (عنایت اوله!) (الله ویره!) دیمکدن زیاده طاتلی ومناسب برجوابدر .

بیلیورمیسکزکه بر(عنایت اوله) دیمکله نه بیوك خطایه دوشیورز؟ بوندن کویا جناب حقك الطاف انسانلره احسان بیورلمامش‌ده عالمده اهل ثروتك انبارلرندن وخزینه‌لرندن بشقه آیریجه خزینه‌لر وانبارلر وارمش کبی برمعنی چیقمزمی ؟ حاصلی فقرا وضعفا حقنده کیم نه دیرسه دیسون بز حسب الانسانیه همجنسمزدن برینی سفالت وضرورت ایچنده کوردیکمز وقت رحیم اوللی یز .

صدقه‌نك خلافکیرانی دیرلرکه : « دیلنجیلری بسلمك سارقلره یووه یاپمقدر. » بوحکم محض خطادر . چونکه صدقه فقرایی ارتکاب سرقتدن منع ایدر . فقیرلری دیلنجیلکه ساوق ایتمش اولانلرك سرقت ومساویٔ سائره‌یه

سلوك ایتملری ایچون بسلمك لازمدر .

صنعتمزك تأمین معیشتمزه كفایت ایتمسی قدر بزی تبدیل صنعته مجبور ایده‌جك برشی یوقدر .

كزمكه آلشمش اولانلر مشغولیتدن متنفراولورلر وبر ایش ایله مشغول اولمقدن ایسه فضیحهٔ سرقتی ارتكاب ایتمكی ترجیح ایدرلر .

بر پاره قولایجه طلب ورد ایدیله‌بیلیر . لكن یكرمی پاره بر فقیرك سفره‌سنی طوناده‌بیلیر . حال بوكه یكرمی كشینك ردی اوبرفقیرك صبرینی كسوب نومید ایده‌بیلیر . جزئی برصدقه ایله ایكی آدمك سلامتی موجب اوله‌بیله‌جكنی، یعنی برینی جرمدن، دیكرینی اولومدن خلاص ایده‌بیله‌جكنی ملاحظه ایدنلر صدقه ویرمكده اصلا تردد ایتمزلر. بناءً علیه ایده‌جكمز ایلكلرك بوشنه كیده‌جكندن خوف ایله علی السویه هردیله‌نه دریغ معاونت ایتمكدن ایسه ایچلرنده بولنمسی محتمل اولان بعض لیاقتسزلرده‌ده ایلك ایدرك آلدانمق اولادر.

زیرا صدای سفالتی ایشیدوب‌ده متأثر اولمامق ووظیفهٔ انسانیتی ایفا ایتمامك اصلا جائز دكلدر .

(الهٔونورا) نام ایمپراطوریچه‌نقرا پروراكده غایت مشهور ایدی لكن نقراردكنديسنی غایت تصدیع وتعجیزایدرلردی

بونك ایچون بعض کره برمحله عزیمت ایتدیکنده عانی کیتیوب خفیا کیدردی. حال بوکه ینه فقیرلر کندیسنك عزیمتنی برتقریب طویه‌رق باشنه طوپلانورلردی. بعضاً بویله برحال وقوعنده برابر آقچه آلامش اولدیغندن طولایی نادم اولور وبی چاره‌لرك فریاد و فغانلرینــه طیانه‌میه‌رق او صیره‌ده راست کلنلردن آقچه استقراض ایده‌رك کندی الیله آنلره توزیع ایلردی. بوقدر فقرا وضعفا ازدحامی ایچنده بعض فسده واشرانك‌ده بولنه‌بیله‌جکی وکندیسنك مرحمتنی سوء استعمال ایدنلرده بولندیغی غرائبدن دکلدر.

برکون غایت سفیل حالده کورینن بش نفر عسکره تصادف ایده‌رك هر برینــه بر آلتون انعام ایلدی. برقاچ دقیقــه صکره ینه اونفرلر تبــدیل قیافت ایده‌رك تکرار کلدیلر.

ایمپراطوریچــه اول امرده کندیلرینی طانیمزلقــدن کله‌رك بو دفعه بشنه یالکز بر آلتون اعطا ایدوب « بونی ده آلکز. لکن سزدن بشقه دها چوق فقیرلرده بولندیغنی خاطرکزدن چیقارمیکز. » دیدی.

برینــه صدقه ویردیکك ویا معاونت ایلدیکك وقت عجله ایت. تعجیزدن قورتلق ایچون خواه ناخواه ویریلان صدقه وایدیلان اعانه‌نك اجری پك آزدر.

صدقـه نازکانه برطور ایله اعطا اولنملیـدر. اکثی یوزله، اکری باقشـلرله و یا تحقیرآمیز سوزلرله ویریلن پاره واتمکه «صدقـه» نامی ویریلهمز. شـق ثانی اوزره ویریلن پاره صاحبنی متأثر ایتمسهیله قبول ایدنی دلخون ایلر.

ای مغرور ومتکبر زنکینلر! دوشـونکزکه تحقـیر وترذیل ایتـدیککز اواسکی پوسکی ویرتق اثوابلر آلتنده وسزه دهشتبخش اولان سـفالت ایچنده بولنان ابنـای جنسـکزك فریاد وفغان دائمیلری مرحمت الهیـهیی تهییج ایدوب سزی بر مصیبت ناکهـانیهیه دوچار ایده بیلـیر. اونوتمیکزکه جناب حق سزه بخش ایلدیکی بوقدر الطاف وعنایاتنـه مقابل سزك فقرایه معـاونت ایتمهکزی طلب ایدییور. مکلف خانهلرکز، ذیقیمت البسـهکز سیم وزرله مشعشع اولدیغی حالده برفقیر وحقیره، کندیسنی صغوقدن محافظه ایتمك ایچـون برقات اثواب ویرمکده نیچون تردد ایدییورسکز؟ سزك سفرهلرکز اطعمهٔ نفیسه ایله مالامال ایکن آجلقدن بایلقده اولان برفقیره برلقمه اتمك ویرمکی نهدن چوق کورییورسکز؟ ترفنده و یا صوك دفعه اولمق اوزره فاحش فیئـاتلرله صاتیلان میـوهلری آلوب اکل ایتدیککز و حتی اومیوهلری موسمنك غیریده یتشدرمك ایچون مغـایر طبیعت اولهرق طوپراغی تضییق واجبـار

ایلدیککز و یکرمی عائله‌نك اعاشه و انفاقنه کفایت ایده‌جك قـدر قیمتلی ما أكولاتی براوطورشـده یوتدیغکز حالده آج وبی‌علاج قالان ابنای جنسکزك اوکنه برلقمه اتمك آتمامغه وجدانکز نصل قائل اولیور؟

ذوق وصفاکز ایچـون کلیتلی پاره‌لر صرف ایتمکدن چکنمدیککز حالده فقرایه نیچـون بش اون پاره ویرمیور و بونلر میانـده بولنـان و چالشمغه آرزوسی و اقتداری اولوب‌ده سرمایه‌سی اولمیان وبرایش بوله‌میانلری مقتدر ایکن نیچون برایشه قویمیورسکز ؟

نابجا مصرفلرکزی مبتـذل حیوانلره قدر توسـیع ایدرسـکز . آنلری کوزلجه بسلرسـکز . حال‌بوکه اوته‌ده همجنسـکز بولنان بر آدمك آجلقـدن اولمکده اولدیغنی کورزده متأثر اولمزسکز . عجبا آنلرك عندکزده حیوانلر قدرده‌می اهمیتلری یوقدر ؟ کدیلره، کوپکلره یمك، حتی کنـدی یدیککز یمکدن، ویریرسـکز . حال بوکه اوته‌ده همجنسکزدن اولان برندن برلقمه اتمکی بیله دریغ ایدرسکز.

سزه یاقیشـان بی چارکانه اقتدارکزله و آنلرك احتیاجاتیله متناسب برصورتده معـاونت ایتمکدر. اکر چوق ثروتکز یوق ایسه باری مشفق اولکز ! آز ثروتی اولانلرده احتیاجی اولانلره ولوجزئی اولسون ینه معاونت ایتملیدرلر.

ایالك ایتمك ایچون بر آدمك خزینه‌لره مالك اولمسی لازم دکلدر. بك چوق آدملر واردرکه بر توصیه‌یه، بر تسلی‌یه، جزئی بر یاردمه و یاخود بر لقمه اتمکه محتاجدرلر. هیچ اولمزسه یالکز بو کبیلره اعانه ایتملیدر.

حکمای قدیمه‌دن (دوبیت) دیمشدرکه: «اولادم! صدقه ویر. هیچ بر فقیردن یوز چویرمه‌که جناب حقك نظر مرحمتی‌ده سکا متوجه بولنسون. اقتدارکه کوره مرحمتلی اول. چوق زنکین ایسه‌ك چوق ویر. ثروتك معتدل ایسه اعتدال اوزره ویر. فقط دائما ایستکله ویر.»

صدقه ادخار اولنان بر خزینه و اقراض اولنان بر مبلغدرکه آکا محتاج اوله‌بیله‌جکك بر کون ایچون تدارك و استحضار ایتمش اولورسین.

صدقه بلایا و مصائبك دفعنه بر سد سدید اولدیغی کبی عمر انسانینك کمال صحت و عافیتله انقضاپذیر اوله‌جغنه دخی کافلدر. والحاصل صدقه رب العالمین عندنده مقبول بر عملدر.

مشهور مادام (داسیه) نك اقتدار عملیسی قدر فقرا پرورلکی‌ده مشتهر ایدی.

محتاجینه امداد و اعانه ایچون دائما نفسنی تضییق وازعاج ایدرایدی. بر کون زوجی درجهٔ ثروتی درمیان وصدقه‌لرینك لزوم تنزیلنی کندیسنه بیان ایلدی. موما.

اليهاده جوابنده « بزی اداره و اعاشه ایدن بزم واردائمز اولیوب آنجق بزم صدقه‌لرمزدر. آنلر بزی جناب حقه سودیرر، کناهلرمزی محو ایتدیرر.» دیدی.

محتاجینه ویره‌جکك پاره‌یی غائب ایده‌جککدن خوف ایتمه. لکن کندی نفسك ایچون نه ویریرایسه‌ك آنی غائب ایتمش اوله‌جغکی ایی بیل. ثروتکك سندن اول کیدوب آخرتده تراکم ایتمسنی ایسترمیسین؟ آنلری فقرایه توزیع ایت. آنلره نه تسلیم ایدرایسه‌ك یالکز سکا قاله‌جق اودر. باقیسی سنك ایچون هپ غائب اولمش دیمکدر.

حیاتك‌ایله برابر ترك وغائب ایده‌جکك شهرتی آنلره ویر. سارقلرك سرقت‌و اجلك غصب ایده‌بیله‌جکی خزینه‌لری کیسه‌نك غصب ایده‌میه‌جکی بریرده آخرته کوندر. برحیات اولدقجه محتاجینه معاونت ایله. زیرا حال حیاتده خیر ومنفعتك زیاده بیوك اولور. بعد الوفات وصیت ایدیلن خیرات وحسنات ایسه بشقه‌سنك آقچه‌سیله صدقه ویرمکه بکزر. صدقه‌طوپراغه تودیع ایدیلان تخم کبیدرکه اکثریا بودنیاده دخی غنی حاصلات حصوله کتیرر.

فی سبیل الله ویریلن صدقه‌واعانه‌اصلاضرورتی انتاج ایتمز.

حکیم فاضل (بارون‌یاشنتال) اصیل وزنکین برقادین ایله تأهل ایتمشیدی. بی‌چارکان ایچون تدارك واستحضار

ایتمش اولدیغی ذخیره‌یی قحط وغلا سببیله آز وقت ظرفنده ینه محتاجینه ویره ویره توکتمش ویالکز کندی اعاشه‌سنه کفایت ایده‌جك مقدار بغدای وبلغور قالمش ایدی . مشار الیه بونی کورنجه اصلاقتور کتیرمیوب قحط ایسه کوندن کونه تشدد ایده‌رك فقرا تزاید ایلیور ایدی . بویله برصره‌ده نیجه آدملر واردرکه صدقه واعانه‌لرینی بیله قطع ایدرلر. لکن جناب حقك رحمتندن امین اولان شاسنتال برمعتاد صدقه‌لرینی اعطاده اصلا قصور ایتمدی . الله ده فوق المأمول واسطه‌لرله کندیسنك امدادینه یتشدی و بو صورتله شاسنتال یکی خرمن وقتنه قدر صدقه‌لرینی ویرمکه موفق اولدی .

(الئونورا) نام ایمپراطوریچه خیلی بی چارکانه صدقه واعانه‌لر ایدر ایدیسه‌ده دائما آزار آزار ایدر ایدی. زیرا صدقه آزار آزار وفقط متصل یاغان یغمورکبی اولملیدر . معلومدرکه آزار آزار یاغان یغمور صغاناقلی یاغان یغمورلردن زیاده ارضه نافعدر .

بعضلری دیرلرکه: «فقیرلر پك چوقدرلر. هانکی برینه امداد ومعاونت ایدملم؟» واقعا فقرا چوق لکن نیچون اوقدر چوقدرلر؟ نیچون اویله سفیلدرلر ؟ ثروت عمومیه‌نك قسم اعظمی بش اون کشینك النده قالدیغی ایچون دکلمی؟

فقرا نه‌قدر چوغالسه‌صدقه‌یی دخی او نسبتده چوغالتمق لازمدر . بعضلرده « وقت وحال فنادر ویافنا اوله‌بیلیر . » دیرلر .

ظالم وغدار زنکینلر ! وقت وحال فنا ایسه کیملر ایچون فنادر ؟ عجبا سزك ایچونمی فنادرکه هر حال وزمانده سزك برشیئکز اکسـك اولماز . یوقسه فقرا ایچونمیدرکه آنلرك هروقت هرشیئی اکسکدر ؟ . .

وقت نه قدر طار اولسـه اوقدر زیاده آنلره امداد ومعاونت ایتمکه اولان بورجکز آرتار . وقت طار وفنـا اولسه بیله ینه بتون طارلق وصقندی هپ فقیرلر ایچوندر. وقتك فنالغنه یالکز فقرا قربان کیدییور .

محتاجین چوق اولدیغی وقت بشـقه وقتلردن زیاده ابراز سخاوت ومعاونت ایتمکز لازم کلزمی ؟

بونك ایچون سزده مصرفلرکزی تعـدیل وتنزیل ایتملیسکزکه آنلره دها زیاده امداد ایتمکه مقتدر اوله‌سکز .

بختك تغیراتندن خوف ایدییورسکز ویاخود خوف ایتمك صورتی کوستریبورسـکز . لکن بو خوف مقـدرات الهیه‌یه قارشی برجرکتدر .

حالدن شکایت واستقبالدن خوف ایدرسـکز لکن نه وقت محتاجینه معاونت ایتمکدن بحث اولنور ایسه او وقت

استقبالکزدن قورقارسکز .

حال بوکه چوق دفعـه بیوك بیوك ثروتلری بیله محو ایتمکه مستعد اولان درلو درلو اویونلر وذوق وصفـا وسفاهتکزدن اصلا خوف ایتمزسکز ودیرسکزکه : «هر کس کندی درجه ومرتبه‌سـنك حیثیتی محافظه بورجلودر.»

کوزل ! بزده سزه سؤال ایدرزکه: «سزك الك برنجی والك معتبر حال وشان وصفتکز هانکیسیدر ؟ دیانت وانسانیتکز دکلمی ؟ شان دیانتی هر حال وصفتدن زیاده محافظه‌یه بورجلو دکلمیسکز؟ کرك دیانت وکرك طبیعت وانسانیت نقطهٔ نظرندن باقلدیغی حالده اکر برادرلرکز مقامنده بولنان سـفیللره ترحم ایتمز و آجیمز ایسه‌کز دیانت وانسانیتکزی بر درجه‌یه قدر لکه‌دار ایتمش اولمزمیسکز ؟

برده دیرسکزکه: «فقیرك اهل ثروتك مالکز زوائدی اوزرنده‌حقی اوله‌بیلیر . بنم ایسه زائد بر شیئم یوقدر .»

طوغری ! طمعکز ، شهرتپرستلککز ، ذوق وصفا وسفاهتکز حسبیله زائد برشیئکز یوقدر . لکن طمعکزی ، سیم وزره حرصکزی ، واهی آرزولرکزی ، افراط مرتبه‌ده‌کی مصـارفکزی تعدیل ایدر ایسـه‌کز ثروت وواردانکزك نه‌قدر زائد اولدیغی کوررسکز .

سزه ثقالت ویرن وسـائرلرینه موجب نفرت اولان

زیب وزینتکزی، دارات واحتشاماتکزی اکسلدیکز. کثرت صدقه یوزندن دوچار خرابیت اوله‌بیله‌جکز ایچون خوف ایتمکدن زیاده سزی سهولتله خراب وپریشان ایتمکه مستعد اولان اویونلردن، لعبیاتدن خوف ایدیکز.

اویون ماصه‌لرینی طولدیردیغکز آلتونلرك، کوموشلرك یوزده برینی ده فقرایه توزیع ایدیکز. یازق دکلیدرکه بیکلرجه بی چارکانی انفاق و اعاشه‌یه کفایت ایده‌جك قدر کلیتلی مبالغی درلودرلو اویونلر واکلنجه‌لر وسیرلره صرف ایدیورسکز؟ اکثریا اشتهارکز ایچون ویردکلرکز مکلف ومطنطن ضیافتلرکزه بر حد تعیین ایدیکز. کوره‌جکسکزکه محتاجینه معاونت ایده‌جك نه‌قدر زائد مبالغکز اوله‌جقدر! آنلر ایله نه قدر فقرا وضعفا انفاق واعاشه ایدیله‌بیله‌جکدر!

ساوو آ دوقه‌سی طقوزنجی آلکساندرك ندماسندن بری برسوری آو کوپکی بسلر وبونلر ایچونده کلیتلی مبالغ صرف ایلر ایدی. برکون آنلری بسلمك ایچون نه‌قدر مصارفه محتاج اولدیغنی نقل وحکایه ایلدیکندن دوقه کمال تهورله دیمشکه: «اوقدر کلبلر بسلیه‌جککه فقرایی بسله که نائل اجر عظیم اوله‌سین.»

صدقه ویرمك خصوصنده حرص شان وعظمته ویاخود هوا وهوسمزه دکل، دیانت وعقل وحکمته مراجعت

ایدهلم. زیرا بونلر کرك چوغلق وکرك آزلق آره‌سنده دائما مساوات طریقیله حرکت ایتمکده اولدقلری ایچون لازم وفرض اولانی بزه تعلیم وهردرلو اغفالاتدن بزی محافظه ایده‌بیلیرلر.

عقل ودیانت منتظم برخانه‌نك تعیشنه، اولاد وعیالك تربیه‌لرینه وهرکسك حال وشانه لایق شیلرك اجراسنه مقتضی اولمیان شیلری زائد عدایدر.

نفس اماره‌نك آرزو وایجاد ایلدیکی شیلری، عفت وعصمتك مغایری بولنان زیب وزینتلری، حاصلی هردرلو اسرافاتی زائد عدایدر.

ای ارباب ثروت وعظمت! حقیر وفقیرلری متسلی ایتمك اوزره آنلره حقیله ویرمکه بورجلو اولدیغکز شیئك ثروتکزك هانکی قسمی اولدیغنی بیلمیسکز. ایچکزده اویله‌لری ده واردر که کندی اقتدارلرینه کوره پك چوق صدقه ویرملری لازم کلیر ایکن ویردکلری جزئی برشی ایله کوزلرینه بیوك کورینور.

حکمای قدیمه‌دن برینه «محتاجینه امداد ومعاونت ایتمه‌نك قاعده‌سی نه‌در؟» دیه سؤال ایتمشلر. اوده «بزم احتیاجمزك خارجنده قالان شیلری ویرمکدر» دیمش.

فردیناند نام آرشیدوقه «مؤخراً لومباردیه قراللغی

وکالتنی احراز ایلمشدر » برکون فقراپرورلکده شایان تقدیر وامتثال برمثال ارائه ایتمشدر.

شویله‌که مشار الیهك والده‌سی (ماری تره‌زه) نام ایمپراطوریچه‌نك حضورنده کندیسنك ایتالیایه عزیمت ایده‌جکی کون غایت شعشعه‌لی ومطنطن صورتده برشهر آیین اجرا ایدیله‌جکندن بحث اولندیغی صره‌ده دوقه درین برمطالعه‌یه طالوب برآه سردی متعاقب کوزیاشلری دوکمکه باشلادی. ایمپراطوریچه ایسه بوحال کدر اشتمالی کورنجه بی حضور ومتعجب اوله‌رق سؤال ایلدی.

دوقه‌ده جواباً دیدی‌که: «والده‌جکم! بنم ایچون بوقدر مراسم اجرا اولندی. بوکفایت ایتمزمی‌که برشهر آیین دها اجرا قلنمق مراد بیوریلیور؟ بونك ایچون کلیتلی مصرف وقوعه کلیر. بونی اکر برذوق عد ایده‌بیلیر ایسه‌ك اوده دوامسز برذوقدر.»

«بغدایك فاحش فیئاتی نیجه فامیلیالری دوچار فقر وفاقه ومحتاج نفقه ایدییور. ایمدی برشهر آیین ایچون صرف اوله‌جق مبلغی محتاجینه امداد واعانه‌ده استعمال ایتسه‌ك دها ایی اولمزمی؟»

ایمپراطوریچه اوغلنك شو فقراپرورلکنی کورنجه فوق العاده ممنون ومسرور اولدی ودرحال کندیسنی

در آغوش ایلدی .

بونك اوزرینه ایمپراطوریچه اوغلنه درحال بیوك بر مبلغ ویرلمسنی امر ایلدی . دوقه‌ده مبلغ مذکوری همان او کون برصورت خفیه ومناسبه‌ده محتاجینه توزیع ایتدی. فرداسی کون ابراز کمال مسرت وبشاشتله والده‌سنك حضورینه داخل اوله‌رق قوجاغنه آتلدی وبویله بر کار خیرده بولندیغندن طولایی «سوکیلی والده‌جکم! نه‌کوزل شهر آیین! نه‌کوزل شنلك!» دیه‌رك اظهار سرور وشادمانی ایلدی .

آداب لطف وکرم

احسان خصوصنده سرعت مستحسندر . برکون اول ایدیله‌جك احسان برکون صکره‌کندن زیاده بادئ شکران اولور. لطف وکرم، بلاعوض وکمال خشنودی ایله اجرا ایدلملیدر.

مشهور (مویرتوئه) نام فاضل، پروسیا قرالیله برابر محاربه‌یه کیدر ایکن اسیر اولوب ویانه‌یه کوتورلدی. توسقانانك بیوك دوقه‌سی که مؤخراً (برنجی

فرانچسقوس) عنوانیله ایمپراطور اولمشدر. بویله مشهور بر ذاتی کورمکی آرزو ایدەرك کندیسنی جاب و تعظیم و تکریم ایله قبول ایدەرك «سواریلرك هجوملری اثناسنده نهب وغارت ایدیلان اشیاکز ایچون تأسف ایتدیکزمی؟» دیه سؤال ایلدی. (مویرتوئه) ده جواباً «یالکز (غرەهم)ك اعمال کردەسی اولوب ترصدات کواکب ایچون استعمال ایتمکده اولدیغم برکوزل ساعتی قورتارمغی آرزو ایدردم.» دیدی.

دوقەده اویله بر مرصع ساعت اولدیغندن فاضل مشارالیهه اعطا ایدەرك دیدیکه: «سواریلر سکا برلطیفه ایتمك ایستمشلر. اوساعتی بکا کتیروب ویردیلر. آلکز! بن ده سزه اعاده ایدییورم.»

احسان ایچون بوندن دها نازکانه برطور اولورمی؟

کوجلك برشیئی ویرمکدەدر. ویردکدن صکره کولریوز کوسترمکده نه کوجلك واردر؟

برشی احسان ایتدیکك وقت مخاطبکی تکدیر ایتمك و آزارلامق کبی برحال وحرکتده بولنمق اصلا جائز دکلدر. ویردیکك وقت الدرکدن زیاده یوزکده سخاوت کورنملیدر.

برشیئی ویرنك چهرەسنده نمایان اولان عبوست عطیەیی قبول ایدنك قلبنی داغدار ایدر واحسانك قیمتی

تنزیل ایلر.

بعضلری (مازارن) قاردینالدن «عطیه‌یی تربیه‌سزجه‌سنه ویریور.» دیه شکایت ایدرلردی.

(بوسو) نام قونت ده برکون بومشتکیلره جواباً «شکایته حقکز یوقدر. بشقه‌لرندن زیاده مشارالیهه تشکر ایتمکه بورجلی‌یز. زیرا عطیه واحسان ایلدیکی زمان اوزرمزدن منتدارلق وظیفه‌سنی رفع ایدییور» دیمشدر.

سیراق دییورکه: «اولادم! ایلیکلریکه قلب اینجیدیجی سوزلر قارشدرمه.»

اون دردنجی لوئی عطیه و احسانلرینه دائما برطاقم التفات آمیز سوزلر ضم وعلاوه ایلمکی اعتیاد ایتمشدی.

(نیم) شهرینک کرسیٔ روحانیسنی (فلهشیه) نام راهب مشهوره احسان ایلدیکی زمان دیمش که:

«خدماتکک مکافاتنی بوقدر کج ویردیکمدن طولایی تعجب ایتمه. زیرا پسقوپوساق ویرمکله سنک وعظلرکدن محروم قالمنی ایسته‌مز ایدم!»

(سن ژرمن ده‌پره) نام ایالت کرسیسی خالی قالیر قالماز (دستره) نام قاردینالی نصب وتعیین ایده‌رک آکاده دیمش که:

«فورستنبرغ قاردینالنک وفاتنی ایشیدنجه سنی تعیین

ایده‌رك اومسندی بندن رجا و التماس ایتمکلکه وحتی آرزو بیله ایلمکلکه میدان ویرمدم .»

سندن برشی طلب اولندیغی زمان اجراسی ممکن ایسه تکرار رجا و طلبه حاجت براقیوب درحال اجرا ایله . بشقه‌لرینك ابرام والحاحنه محل ویرمك حقیقی سخاوت دکلدر. تجیزدن قورتلق ایچون ایدیله‌جك لطفلره «لطف» نامی ویریلمز .

ایستلدیکی کونده ویرلمسی ممکن اولان برشی ویرلمیوب ده یوم آخره ترك وتأخیر ایدیلورایسه یاری وقصورلی ویرلمش صاییلیر. انتظارده براقمقدن ایسه درحال رد ایتمك دها اولادر. ترویجی ممکن اولمیان مراجعتلری درحال رد ایتمك برنوع ایلك صاییلیر.

زادکاندن بری لوسیدانیا قرالی ایکنجی (جلو) ك سراینه کیدوب برایش التماس ایتدی . قرال درحال جواب رد ویردیکندن ملتمس عرض تشکر ایلدی . قرال « التماسکزك رد ایدلدیکنی آکلامدیکزمی ؟ » دیه سؤال ایدوب موما الیه‌ده جواباً « اوت قرالم! آکلادم ده آنك ایچون عرض تشکر ایدییورم . زیرا ذات حشمت مآبکز یکدن رد ایتمکله بنده‌کزی اوزون مدت سرایه کیدوب کلمکدن واصلا نائل اوله‌میه‌جغم برشیئه نائله انتظار

وامید ایله مضطرب اولمقــدن وقایه بیورمش اولدیکز.»
دیدی.

بوسوز قرالك پك خوشــنه کیدوب اولجه رد ایتمش اولدیغی التماسنی قبول واجرا ایلدی.

بر التماسی یولیله قبول ایتمك نه‌قدر مقبول ایسه اسباب محققه‌بیانیله رد ایتمك دخی اوقدر ممدوحدر. اکرسندن طلب ایدیلن شیئی ویرمکه اقتدارك مساعد دکل ایسه رده مجبور اولدیغکدن طولایی اظهار تأسف ایله و باری الکــدن کلدیکی قدر تسلی ویر.

ایتالیانلرك برضرب مثلی بومبحثده شایان ذکردر:
«طاتلی سوزك قیمتی آز ایسه‌ده تأثیری چوقدر.»

اصحاب ثروتدن بری عمجه‌زاده‌سنك برفعل جنایتدن طولایی محکوم اولدیغی اعدام جزاسندن عفوینی دردنجی هانریدن نیاز ایلدیکنده قرال نازکانه برصورتده دیمش‌که:
«رجاکزی قــبول ایده‌مدیکمدن طولایی اظهار تأســف ایدرم. سز بر عمجه اولدیغکز ایچون سزه عمجه‌لق بورجنی ادا ایتمك دوشدیکی کبی بکاده برقراله واجب‌اولان وظیفه‌یی اجرا ایتمك دوشر. بناءً علیه رجاکزی قــبول ایده‌مدیکم ایچون بنی معذور طوتملیــکز و بو لطفی بنــدن طلب ایلدیککزدن طولایی‌ده بن سزی معذور کوریرم!»

قلبی پاك بر آدم بشقه‌لرندن كوردیكی ایلكلری هیچ بروقت اونوتمیوب فقط دیكرلرینه ایتدیكی ایلكلری فراموش ایدر و كندی ایلكلرینی ذكر ایتمز. زیرا ایلكلرینی بشقه‌سنك یاننده بیان و تعداد ایتمك آنلری اجرا ایدنك دكل، آنلره نائل اولانك شان وشرفنی موجبدر. ذاكر نعمت اولانلره ایلك ایتمك لازمدر.

فاضل وكریم بر آدم ایتمش اولدیغی لطف وكرمه مقابل هیچ برشی بكلەمز وقبول ایتمز ونانكورك سوزلرندن اصلا متأثر اولمز. زیرا ایلك ایتمك، فقرایه معاونت ایتمك آنجق وظیفهٔ انسانیه‌یی اجرا ایچوندر. بشقه بر شی ایچون دكل!

حقیقةً فاضل وكریم اولان آدم ایلكلرینه انسانلردن مقابله بكله‌میوب اللهدن انتظار ایلر. بز یالكز ایلك ایتمكی دوشونه‌لم وایلكلرمزی ممكن مرتبه حسن استعمال ایتمكه سعی ایده‌لم. منتدارلغی ایسه ایلك ایتدیكمز آدملره ترك ایده‌لم وحتی منتدار قاله‌جقلرینی اصلا خاطرمزه بیله كتیرمیه‌لم.

(لابرویر) نام حكیم دیيوركه: «نانكورلكی نظر عفوه آلمق سفیللره هیچ ایلك ایتمامكدن ایيدر. بونك ایچون بشقه‌لرینك نانكور اوله‌جقلرندن خوف ایله سفیللره

امداد ومعاونت ایتمکدن الزی قپامق جائز دکلدر .

انسانلرك جناب حقه منتدار اولمقدن زیاده بزه منتدار اولملرینی ظن وامید ایده‌بیلیرمی‌یز ؟

جناب حقك لطف وعنایتلرینه بیله چوق دفعه انسانلر طرفندن نانکورلکله مقابله اولنمیورمی؟

بو نعم والطاف پك چوق آدملری ضلالته دوشورمیورمی؟

انسانلرك ایتدکلری نانکورلك چوق دفعه منتدار قالملرندن زیاده بزه بالکه فائده‌لی اولور. زیرا فضیلتلرمزی تزیید سبب اوله‌رق بزی جناب حقه دها زیاده مقارن ایدر .

واقعا نانکورلك انسانك قلبنده تولد ایدن بر جانوردر وآندن آنجق اعمال منفوره ومردوده نشأت ایدر . بو جمله ایله برابر شونی‌ده اعتراف ایتملیدرکه اوکریم وفاضل آدمك افکارینی بر دفعه نظر امعان ایله تدقیق ایده‌جك اولور ایسه‌ك طلب ایتدیکی منتدارلق نه‌قدر واهی ایسه نانکورلکدن طولایی ایتدیکی تشکیلرنده اوقدر اصلسز واساسسز اولدیغنی کوریرز.

پك چوق آدملر واردرکه تشکی ایتدکلری نانکورلکك سببی ینه کندیلریدر. حقیقی منتدارلق نه‌قدر آزایسه حقیقی ایلك‌ده اوقدر نادردر.

بونكله برابر نانكورلری تعييب ايتمامك الدن كلمز. بر آدم بزه نسبه مبنی ايیلك ايدر ايسه ايتسون بز دائما شاكر نعمت اولمغه بورجلويز. شكران نعمت بولمق ايسترميسين؟ حقيقی بر رغبت ايله وايستكله وبشقه‌لرينه موجب محظوظيت اولمق فكريله ايیلك ايت. سن بشقه‌لرينه حرمت وغيرت كوستركه آنلرده سكا منتدار قالسونلر. باخصوص بر ايیلكی كرك ايتمزدن اقدم، كرك ايتديكك وقت وكرك ايتدكدن صكره ايیلكلريكك ثمره‌سنی غائب ايتمامك ايچون احتراز ودقت ايله. آزار واشتكانك فائده‌سی اولماز وعلی السويه ايدنی محقر ايلر. كنديايتديكی خدمت وايیلكلرينی صايان آدم آنلری منفعت شخصيه‌سی ويا شهرتی ايچون ايتمش اولديغنی بيان ايدر.

بعضلری ده ايتدكلری ايیلكلری باشه قاقارلر.

روما عسكرلرندن بری دعواسنی عرض ايچون ايمپراطورك حضورينه چيقمشدی. اثنای مكالمه‌ده «افندمزك خاطر نشانی اولمق كركدركه بر عسكر سزه صو كتيرمك ايچون حياتنی تهلكه‌يه قويمش ايدی.» دينجه ايمپراطور «اوت بيليورم اما سن اوعسكر دكلسين.» جوابنی ويردی. عسكر ايسه «بنده‌كزی طانيه‌مامقده معذورسكز. زيرا آندن صكره اوغوركزده بر محاربه‌ده

بولنەرق بر کوزمیدە غائب ایتدم. » دیە مقابلە ایدنجە امپراطور دقتلە باقەرق مرقومی طانیدی و مظهر مکافات ایلدی.

حقیقی ایلك مختفی اولمغی سور. او بیوك ودرین ایرمقلرە بکزرکە کچدکلری مملکتلری فیض و برکتلری ایلە طولدرمقدە اولدقلری حالدە سسسز صداسزجە کچر کیدرلر.

ایلکی، اکر ممکن ایسە، اویلە بر طرزدە اجرا ایتملیدرکە قبول ایدن بیلە آکا واقف اولمامایدر.

ایلك ایتمکی کندیلرینە مدار ترقی و شان اتخاذ ایدنلر کبی اولملەکە آنلر کرم و احسانلرینی عالمە اعلان ایچون بیوك بر طنطنە ودغدغە اجرا ایدرلر.

غرور وحرص شان انسانك ایلکلرینی قبول ایدنلرە بیلە نفرتلە تلقی ایتدیرر.

بویلەلرە عبرت اولمق اوزرە آتیدەکی حکایەنك نقلنە لزوم کوردك:

مشهور (غریمالدی) نام رسام سچلیا زادکانندن برینك دوچار سفالت اولدیغنی ایشیدەرك خفیاً اوطەسنە کیروب پارە آتار ایدی. زواللی سفیل ایسە ولی نعمتنك کیم اولدیغنی آکلامق ایچون بر یرە کیزلنەرك ینە پارە آتدیغی

وقت چیقوب لاجل التشكر آیاقلرینه قپاندی .

رسام چوجغی درحال آیاغنه قالدیروب در آغوش ایتدكدن صكره دیدیكه : « آه ! بكا عرض تشكر ایتمك وظیفه‌سندن سنی خلاص ایده‌بیلسه ایدم سكا معاونت ایده‌بیلدیكمدن طولایی محظوظیتم ایكی قات اوله‌جقدی . »

بونكله برابر ایلك ثمره‌لرینی هر وقت پردهٔ خفاده براقمق‌ده جائز دكلدر . باخصوص سائرلرینه عبرت واصلاح نفسه مدار اولمق اوزره بعض كره كندی كندینه ظاهره چیقمسنه مساعده ایتمك جائزدر .

لكن عالمه فاضل و سخی وكریم كورنمك هوسندن غایت احتراز لازمدر . زیرا بر هوس سخاوتك نه‌زمان میدان علانیته اخراجی وسفیللرك بر معاونت كوردكاری آنده حس ایتدكاری عار وحجابدن كندیلرینی نه‌وقت اسیركه‌مك لازم اولدیغنی اصلا نظر ملاحظه‌یه آلمیه‌رق هرشیئی اعلان واشاعه ایتمكله مفتخر اولمغی انتاج ایدر . الحاصل احسان وایلك ایتمه‌نك یولنی بیلمك ایسترمیسین؟ كندیكی لطف ایده‌جكك آدمك یرینه قویملیسین .

(دومولەن) نام طبیب مناسترده بولنان برخسته قیزی تداوی ایچون دعوت ایدلدی .

قیز زادكاندن اولمسیله برابر غایت فقیرایدی واجرتنی

ویره‌مدیکی جهتله بردها ویزیته‌یه کلمز خوفیله فقر حالندن بحث ایده‌رك طبیب موما الیهه اعتذار ایلدی. طبیب ایسه بونده بر بأس اولمدیغنی بیان ایتدی وتکرار زیارتنه کلدی. فقط بودفعه کیدر ایکن درونده اون عدد آلتون بولنان برچیقین براقدی. قیزك مربیه‌سی اوطه‌ده بویله برچیقین بولندیغنی سویلینجه زواللی قیز فوق العاده مسرور اوله‌رق بوپاره‌لر ایله طبیبك اجرتنی تسویه ایتدی.

انسان کندی ایلکلرندن طولایی حقنده مدح وثنا ایشتمکی آرزو ایدر ایسه‌ده ممکن مرتبه بو آرزویه غلبه ایتمکه چالشملیدر.

ایلك ایدن آدملرك چوغی کندی ایلکلری منتدارلغنك جزئی مقابله‌سنی اولسون کورمك ایسترلر وبرشی کندیلرندن دریغ ایلدیکنی کوردکلری وقت بعض کره آندن طولایی اشتکاده ایدرلر.

فضیلتك دشمن خفیسی اولان حرص شان چوق دفعه فضیلتلرمزی افساد واخلال ایتمك اوزره حس ایده‌میه‌جکمز بر صورتله اعمال حسنه‌مزه مداخله ایدر وفی سبیل الله ایتدیکمز ایلکلری عالمه اعلان واشاعه‌یه بزی سوق ایلر. خفی صورتده ایدیلن ایلکلری بزه غائب اولمش کبی کوستریر.

ایلاك کوزل قوقولی یاغلره بکزرکه آغزی آچیق براقلدیغی حالده برهوا اوله‌رق محو وزائل اولور .

ایتدیکك ایلکك دهازیاده ایی اولمسنی ایسترمیسین ! کیزلی طوت ! کیمسه‌یه افشا ایتمه ! اللهله سنك آره‌کده وقوع بولان برایشه سائرلرینك واقف اولمسی‌لایقمیدر ؟

(کوره‌نا)لی (لیوپولد) نام قرال، احسانلرینه کیمسه‌نك واقف اولمسنی ایستمز ایدی .

حال ضرورتده اولدیغی حالده مشار الیهه سویلمامش اولان زادکاندن بری برکون کندیسیله اویون اوینار ایکن اوقدر چوق قزاندی‌که کمال تعجبله « افندم ! بو اویونده طالعکز پك‌فنا ! هپ بن قزانیورم. عجبا بو برمساعدهٔ عنایتکارانه‌اولمسون ؟ » دیمسی‌اوزرینه قرال « خیر! شمدیکی کبی بختك بکا یاور اولدیغی یوقدر. لکن اوراسنی یالکزبن بیلیرم . »جوابی ویردی .

افندیلك وظیفه‌لری

خدمتکارلریکك پدری‌مقامنده اول . کندیلرینه پدر نظریله باق . آنلره قارشی اوچ‌وظیفه‌ك واردر .

برنجیسی: آنلری انفاق واعاشـه ایتمك. ایکنجیسی: استخدام ایلك . اوچنجیسی: تربیه ایتمك. اکر خدمتکار. لریکی تربیه ایتمکه، مناسب صـورتده یعنی حال وموقعـه کوره تکدیر وتعزیر ایلکه. حقـلرینی عادلانه تأدیه‌یه، اینی بسلمکه مقتدر دکل ایسه‌ك بوحالده خدمتکار قوللانمه .

خدمتکاریکه لزومندن زیاده نه پاره‌ویر. نه‌ده التفات ایت.

اکر آنلری اعاشه وحقلرینی لایقیله تأدیه ایتمز ایسه‌ك آنلردن اییی خدمت بکله‌مکه حقك اوله‌مز. بوندن ماعدا کندیلرینك حقلرینی سندن سرقت ایله استیفادن ومقتدر اولدقلری وقت هیچ دکلسـه‌سنی ترك ایتمکدن چکنمزلر .

آنلری دائما بر ایشله مشغول ایت . زیرا عطالت وبطالت آنلری سفیه وتنبل ایدر .

بوش طوران، هیچ برمشـغولیتی اولمیان آدم چابوق فنالغه آلیشیر. آغر ایشدن وخدمت عسکریه‌دن وسائره‌دن قاچه‌رق خفیف برایش اولمق اوزره خدمتکارلغه کیرن آدمك کندیلرینك اتمکنی ویرن انندیلرینـه‌ده صـادق ومطیع اولمیه‌جغی شبهه‌سزدر. بویله تنبل وسفیه خدمتکارك افندیسنه قارشی کستاخ وصداقتسز اولماسی قابلیدر ؟

(سیراق) دیرکه: « مشغولیت دائمه خدمتکاری متواضع ووظیفه‌لرینی اجرایه تشویق ایدر. بناءً علیه آنلره دائمـا

برخدمت کوسترملی. بوش طوتماملی. زیرا عطالت اسائتی تعلیم ایدر.»

برخدمتکار نه‌قدر سربست براقاسه اوقدر زیاده سربستلك آرار. مشغولیتی نه‌قدر آز اولسه آندن دها زیاده آز اولمسنی ایستر. بتون کون کندیسنی بر ایش ایله مشغول ایتمکه مقتدر دکل‌ایسه‌ك بر آدمی خدمتکار اوله‌رق آلمه. برساعت بوشلق اوزرینه برساعت دها وقت خالی ضم و علاوه اولنه‌رق خدمتکارلره چالشمامق آرزوسنی تولید ایتمکه وبوش خدمتکار بولندیران بر افندینك کندی خانه‌سنده بر دشمن بسلمکده اولدیغنی کندیسنه اوکرتمکه کافی ووافی اولور.

خدمتکارلرك دیندار وتربیه‌لی اولمسنه ووظیفه‌لرینی حقیله ولایقیله ادا ایتملرینه دقت لازمدر.

خدمتکارلره ایی نظارت ایده‌بیلمك ایچون وحتی منافع شخصیه‌ك ایچون ممکن مرتبه خدمتکارلریکی آزالتمغه چالش. خدمتکارلرك نه قدر چوق اولورسه خانه‌نك خدمتی اوقدر فنا بر حالده بولنور. خدمتکارلرك کثرتی بیهوده برنمایش ودبدبه ودارات ایچوندر. صنعت وزراعتی ترك ایله خدمتکارلقله تعیش ایدن‌نیجه آدملر، فسق وفساد وعطالت و بطالت ایچنده امرار ایام ایدنلر خدمتکارلغه

كيرسه‌لر بيله خدمت دكل، خانه‌يي افساد واخــلال ايدرلر.

مرويدركه (پوسن) نام رســام رومادە بولنديغى اثناده (ماسيمى) نامنـــده برراهب ــ كه صكره قاردينـــال اولدى ــ موما اليهك زيارتنـــه كيتدى و آنلرك آره‌لرنده جريان ايدن مكالمه يارى كيجــه‌يه‌قدر ممتد اولدى . راهب موما اليه عودت ايده‌جكى زمان قنديلى النه آله‌رق آرقه . سندن اينوب آرابه‌يه كيرنجه‌يه‌قــدر رفاقت ايتدى. بوحال راهبك كوجنــه كيده‌رك كنديســنه «تأسف ايدرم كه بزخدمتكارك يوق . » ديدى . (پوسن) ده «بن‌ده متأسفم‌كه ذات عاليكزك پك چوق خدمتكارلركز واردر . » جوابنى ويردى .

ايى خدمتكارلر اوقدر آزدركه آنلرك چوغنى بولمق‌ده پك مشكلدر. بونك ايچون اك لزوملى اولانلرله اكتفا ايتمك لازمدر. خدمتكارلرك ايچنده بركوتو آدم بولنسه جمله‌سنى افساده كفايت ايدر .

خدمتكارلر انتخابى خصوصنده اعتنا لازمدر . ايكيده برده خدمتكار دكشدرمكدن معجز برحال اوله‌مز .

خدمتكارلرى متمادياً تبدل ايدن برخانه‌ده نظام وانتظام بولنه‌مز . زيرا بوخصوص خــدمتكار صاحبلرينك تلون افكار وخفت مشربلرينك برعلامتيــدر . ايى خدمتكارلر

بویله‌لرك خدمته رغبت ایتمزلر.

خدمتكارلر رفق وملایمت وحلم ومصابرت ایله ایسته‌دیكمزی یاپارلر. ایی افندی اولورایسه‌ك ایی خدمتكار بوله‌بیلیرسین. حدید المزاج و غیر مشفق برافندینك یاننده بولنان خدمتكارلر خواهشله وظیفه‌لرینی اجرا ایتمزلر.

خدمتكارلرفقر وضرورتلرندن ناشی خدمته كیردكاری جهتله بر آن اقدم خلاص اولمغی آرزو ایدرلر.

هم ایی وهم چوق خدمت ایتمك كوج اولدیغندن وفنا ایتمكدن‌ده قورقدقلرندن طوغریدن‌طوغری‌یه مسئول ومكلف اولمدقلری وظیفه‌لری اجرا ایتمكده بی قید اولورلر.

حدید المزاج و تیز مشرب اولان افندیلردن بری هرصباح خدمتكارینه اوكونك خدمتنی تعیین ایدر ایدی. دیردی‌كه: «شو وشو خدمتلری لایقیله اجرا ایتمكی اونوتمه. یوقسه سنی دوكرم!» بو افندی بركون كیلان آتیله برمحله كیتمك اوزره یوله چیقدی. آت سركشلك ایده‌رك یولده كندیسنی بر چقوره دوشوردی. خدمتكاری‌ده برابر بولنغله چقوردن چیقمسنه امداد اولمق‌اوزره مرقومی چاغردی ایسه‌ده خدمتكار: «بو صباح بكا بویله بر خدمتده بولنه‌جغمی سویلمامش ایدیكز.» دیه‌رك

صاووشمش .

خدمتکارلریکی نه قولاً ونه‌ده فعلاً دوچار آزار وعذاب ایتمه . زیرا آنلرده سنك کبی آدملردر .

(سیراق) دیرکه : « خانه‌کده خدمتکارلریکه حدت و عنف ایله معامله ایتمه.زیرا بو حال آنلری تربیه‌سز وخدمتلرندن تبرید ایلر . اکر خدمتکارك سکا یارامز ایسه بر آن اقدم طاتلیلقله یول ویر . زیرا بوحال دائماسنی معذب ایدر . لکن موجب منفعت اوله‌جغی ویا اصلاح نفس ایتمکه قابلیتی بولندیغی حالده آنلری اصلاح وتربیه ایتمك افندیلك شاننددن اولدیغنی‌ده تخطر ایله .

آره‌صره نصایح نافعه ایله کندیلرینی تکدیر وتعزیر ایتمك جائز ایسه‌ده دائما نصیحتلریکی حلم وملایمت ایله قارشدیر . مستحق مجازات اولدقلری حالده مجازات ایتمك‌ده جائز ایسه‌ده حددن زیاده حدت‌وشدت کوسترمك دخی لایق دکلدر .

(مونتان) دیرکه : « غضبه کلمش اولان بر حاکم طرفندن هیچ برکیمسه عادلانه محکوم‌اوله‌مز.»

جهالتی، قدرتسزلکی حمیتسزلك وتنبللکدن تفریق ایله . اولکی قصورلر معذور طوتیله‌بیلیر وعفوی جائز اولور . لکن صکره‌کیلره صبروتحمل اولنه‌مز .

بو جهتله جمله‌سنی مساوات اوزره استماع ایتمك وایجابنه کوره قباحتلیلری مجازات وشایان عفو اولانلرك قصورلرینی عفو ایتمکه بورجلوسین . حقسز واهمیتسز شیلر ایچون آنلری تکدیر وتعزیر ایتمه . اسباب مشروعه اولمدیغی حالده برکیمسه‌یی اینجتمك اصلا جائز دکلدر .

حقسزلق هرکسجه موجب نفرتدر .

خدمتکار قسمنه ایدیلن حقسزلق ایسه موجب مضرتدر .

توبیخاتکك مفید ومؤثر اولمسنی ایسترایسه‌ك ممکن مرتبه آز اولمسنه دقت ایت . چوق اولورسه بوکادده آلیشه‌رق عارسز ویوزسز اولورلر .

دائما ساده وجدی وآز سوزله اجرای تنبیهات ایله . لکن اخطارات واقعه نه یك حاکمانه ونه ده یك عاجزانه اولمامليدر . معتدل بولنمليدر .

عزیز عنوانی آلان (لوئی) مخدومنه شویله نصیحت ایدرمش :

«خدمتکارلریکه آز سویله . آنلرله حددن زیاده الفت وانسیت ایتمه‌که سنی صایسونلر وسوسونلر .»

برافندی‌یه وقارینی محافظه ایتمك ولایقیله خدمت کوردرمك ایچون اك سالم طریق خدمتکارلرینه حدت وشدت

اوزره معامله ایتمك دکل، ممکن مرتبه آنلرایله آزسویلشمك وآغیر طاورانمقدر . آنلردن نه قدر اوزاق طورسه‌ڭ اوقدر زیاده حیا وحجاب ایدرلر . سن آنلرك ایتدکلرینی بیل . فقط آنلر سنك افعال ونیاتکه واقف اولمسونلر.

بر افندی خدمتکارلرینك نه یاپدقلرینی بیلدیکی حالده برشی سویلمزسه خدمتکارلر آنی سورلر وسویلردیه حذر ایدرلر ایسه بو حال آنلری وظیفه‌لرینی صورت منتظمه‌ده اجرا ایتمکه مجبور ایدر .

خدمتکارلره مدار شوق وتسلی اولمق اوزره آره‌صره التفـات ایتمك ودائما ملایمانه سوز سـویلمك لازمدر . بو خصوصده قیاس نفس ایدلملیدر .

آنلری دوچار فقر وضرورت اولمش بر دوست کبی تلقی ایتمك مقتضای انسانیتدر . بعض آدملر خدمتکارلرینی برر اسـیر مقامنده طوتوب هر بر کیفـلرینه وذوقلرینه خدمت ایتمك اوزره یارادلمش ظن ایدرلر. بو ایسـه اصلا روا دکلدر .

اویله آدملره دیملی که: «ای مرحمتسز افندیلر! سز کیمسکز! دوشونکزکه هر آدم مساوی طوغار . مبدأ ومنتهاسی بردر. خدمتکارلق حالی ادبار ومصائبدن نشأت ایدر وانسـانك قیمت حقیقیه‌سنـدن هیچ برشی اکسلتمز. فقر وضرورت،

سفالت واسارت هپ عارضی شیلردر .

لهستان قرالی انتخاب اولنان (قونتی) کندیسنك قراللغنه ممانعت ایتمك ایستین فرقه طرفندن ایقاع ایدیلان اختلاللره قارشی هیچ برتدبیر اتخاذ ایتمیوب سیرجی کبی طورردی . بالجمله خدام ومعیت مأمورلرینه حلیمانه ونازکانه معامله ایدر ایدی . هیچ برکیمسه‌یه حدت وشدت ایتدیکی کورلمزدی .

نیجه آمرلر واردرکه معیتلرنده بولنانلره دائما حدت وشدت کوسترمك معتادلریدر . مشار الیه ایسه خدمه‌سنی کندی کیفنك خادمی دکل، سعادتنك رفیق وشریکی اولمق اوزره تلقی ایدردی . بونك ایچون هرکس‌ده کندیسنی سور وبعض کره کندی حمیتنی سوء استعمال ایدنلرجه شفقت قلبیه‌سندن ظهوره کلن مساوینك اوکنی ینه کندیلری آلمغه چالیشیرلر ایدی . هرکس کندی ایتدیکندن پشیمان اولوردی .

الحاصل ایی افندی اولانلر ایی خدمتکار بولورلر .

خدمتکارلریکك بعض قصور وقباحتلرینی عفو ایت . زیرا سن آز چوق تربیه کورمش برافندی اولدیغك حالده بیله بعضاً آز چوق قصورلردن آزاده اوله‌میورسین . خدمتکارلر لزومی قدر کامل وتربیه‌لی اولمش اولسه

ایدیلر خدمتکار اولمازلر ایدی وبزده آنلر کبی قصورلی وعاجز وفقیر اولسه ایدك بالضروره خدمتکار اولوردق. بورالرینی دوشونملی یزده آکا کوره معامله ایتملی یز . بوندن قطع نظر کندیلرینك قصورلری اولمق اوزره یوزلرینه اوردیغك قباحتلرك چوغی کندی خانه کده آلشدقلری وامثالنی کوروب امتثال ایلدکلری شیلر دکلیدر ؟ بلکه ده سنك فعل وحرکتکی رأی العین مشاهده ایده رك وسوزیکی. صحبتکی ایشیده رك سنی تقلید ایدییورلر . بورالری ده هیچ وارد خاطر اولمیورمی ؟

سز کندی سوزکزده، صحبتکزده، حال وحرکتکزده اصلا عار ووقار کوسترمدیککز ایچون آنلرده سزی او حالده کوروب حیا وحجابلری منسلب اولور .

الحاصل سز آنلره نه وتصل اولدیغکزی ، یعنی شایان تقبیح وتحقیر بولندیغکزی کوستردکدن صکره آرتق سزه حرمت ورعایت ایتمدکلرندن وحتی تحقیر بیله ایتدکلرندن طولانی اشتکایه حقکز اولورمی ؟ باخصوص افندیلره بر خسته لك عارض اولوبده خدمتکارلرك زیاده معاونتنه محتاج اولدقلری صرده اصلا تیز مشربلك ایتمیوب نازکانه معامله ایتمك آنلرك مروت وانسانیتلری اقتضاسندن اوله رق خدمت ومعاونت ایتمکده اولدقلرندن

بحث ایله استحصال خشنودیلرینه چالشمق لازم اولدیغی حالده بعض آدملر بونك خلافنی التزام ایدرلر .

وقتیله رومادە برعادت وار ایدی‌که هرسنه شهرکانون اولده اسیرلر کندی صاحبلری حقنده ایسته‌دکلرینی سویلمکه مأذون ایدیلر .

بوعادت اکر بزم کونلرمزده دوام ایتمش اولیدی عجبا نه منظره‌لر . نه‌مسیره‌لر میدانه چیقه‌جقدی ! عجبا خدمتکارلر کندی صاحبلرینك وافندیلرینك فنا طبیعت وعادتلرینی نصل مؤثر صورتده تصویر وتقریر ایده‌جکلر ایدی !

لکن خدمتکارلرك شمدی بوقدر مأذونیتی یوق ایسه‌ده بشقه برصورتله یعنی خفی وجلی صورتده ایسته‌دکلرینی سویلرلر . افندیلری طرفندن تضییق وازعاج اولندقلری ودوچار ظلم وجور ویا ضرب ایدلدکلری حالده آنلرك هربر قصورینی اعلان واشاعه ایدرلر .

دولت ایرانیه‌نك مؤسسی بولنان بیوك (کوروس) دائمادیر ایدی‌که : « هرکیم نظام وانتظام ویرمك ایسته‌دیکی خلقدن زیاده برنظام وانتظام اوزره بولنمز ایسه امروحکم ایتمکه لایق دکلدر . » اکر بویله اولمش اولیدی نیجه افندیلر وخانملرك نیجه مالك ومالکه‌لرك کندی عظمتلرندن

هبوط وسقوطلری لازم کلیر ایدی .

اکثر آدملر خدمتکارلرینك کندیلرینی ذم وفصل ایلدکلرینی مقام شکایتده بیان ایدرلر وخانه‌لرنده خدمتکار دکل، عادتا دشمن بسلدکده اولدقلرینی سویلرلر .

بونلره شونی سؤال ایدرزکه: «سز کندی قصورکزی، عجزکزی کتم ایده‌مدیککز. قصوردن، خطادن خالی قالمدیغکز حالده نه‌حقله آنلرك قصورسز اولملرینی وسزه خدمت ورعایتده قصور ایتماملرینی طلب ایدییورسکز ؟

برخدمتکارك افندیسندن زیاده کامل اولمسی قابل اولورمی ؟

بزه لازم اولان برخدمت ومعاونتی حدت وشدتله طلب ایتمك نه‌قدر حقسزلقدر ! بو حال سلاح بدست اوله‌رق صدقه طلب ایتمکه بکزر .

اون‌دردنجی لوئینك خدمهٔ خاصه‌سندن بری برکون قوندوره کتیرمك اوزره برمحله کیتمش وکج کلمش ایدی .

(مونتوزیا) نام دوقه بونك ایچون مرقومی تکدیر ایتمك ایسته‌ینجه قرال « براق! براق! اوذاتاً کجکدیکی ایچون خیلی مکدر کورینیور.» دیدی

بردفعه‌ده (ورسایل)ده‌کی حیوانات محافظی، قرالك صید وشکاره چیقوب محافظی بولندیغی قپودن کچه‌جکی

کندیسنه اولجه اخبار اولنمش ایکن. نصل ایسه اوراده بولنه‌مامش . قرال ایسه محل مذکوره مواصلت ایده‌رك مرقومی اوراده حاضر بولمدیغندن تحریسنی امر ایتمش . بر آز صکره مرقوم قوشمقدن نفسی کسلمش اولدیغی حالده کلنجه قرناسی بی‌چاره‌یی تکدیره قالقشدقلری صره‌ده قرال منع ایده‌رك « بی‌چاره‌یی نیچون تکدیر ایدییورسکز ؟ ظن ایدرمیسکز که بنی بکلتمش اولدیغی ایچون ذاتاً خیلیجه محزون ومکدراولمامشدر ؟ » دیمش .

(بورغونیا) دوقه‌سی (منتون)ده شو کوزل نصیحتی ویرمشدر :

« خدمتکارلرکزی سویکز . طریق حقه‌ارشاد ایدیکز. مسلك ناهموارلرینی تبدیل واصلاح ایلیکز . آنلر حقنده عطیه‌لرکز حددن افزون اولمسون . آنلرك طمع وهوا وهوسلرینی خشنود ایتمیکز. »

خدمتکار صاحبلرندن چوقلری خدمتجیلرینك امکدار. لقلرینی طانیق وآنلره مکافات ایتمك ایسته‌مزلر . بعضلری ده بعدالوفات بر ایلك ایتمکی تصمیم ایدرلر . بوایسه اصلا جائز دکلدر .

افندیلر برحیات ایکن ووقت مناسبده بندکانه احسان ومکافات ایتملیدرلر .

اصحاب ثروتدن بری مهلك برخستەلكە دوچار اولوب تنظیم ایتدیکی وصیتنامەسندە شاید اعادۂ صحت ایدەجك اولورسە تأدیە واعطا ایدلمك شرطیلە خدمتكارلرینە برمقدار مبلغ تخصیص ایلدی . خدمتكارلر بو مبلغی قزانمق املیلە اوقدر ایی خدمت وافندیلرینە اوقدر دقت ایتدیلركە افندی آز زمان ایچندە اعادۂ صحت ایدەرك وصیتنامەسندەكی شرطی ایفا ایلدی . برایلكی بویلە تكمیل انفاس ایدەجك بروقت وزمانە تعلیق ایتمك بشقەلرینك نوعاما وفاتمزی آرزو ایلملرینە سببیت ویرمزمی ؟

بونكلە برابر مادام كە انسان، مستعد موتز وخدمتكارلر افندیلرینك خستەلكلری هنكامندە فوق العادە ظهورە كلن خدمتلرینە بدل مظهر مكافات اولمغە لایق وحقلیدرلر. بعدالوفات آنلرە برمكافات تعیین وتأمین ایتمك دە لازمدر. خدمتكارلریكە برخستەلك عارض اولدیغی حالدە سن دە آنلرە كوزلجە باق. جزئی مقدار اللرندە بولنان ثروتلرینك تكثیر وتزییدینە ویا ضایع وتلف اولمامسنە یاردم ایت . بووجهلە محبت قلبیەلرینی جاب ایلەكە آنلردە سكا هر وجهلە خدمت ومعاونت ایتسونلر .

الحاصل خدمتكارلرك حقندە اویلە بر معاملۂ لطفكاریدە بولنمایسینكە خانەكە كیردكلری كوندن اعتباراً خشنود

وخانه‌کده اولدقجه صادق ومسعود اولسونلر وچیقدقلری وقتده‌اللرنده برمقدار کچینه‌جکلری بولنسون .

انسان حال وصفت ومحل وموقعجه یکدیکردن نه قدر فرقلی اولسه ینه فطرةً مساوی اولدیغنی بیان بر دیندار کبی معاشرت ایتملیدر . خالقنه اطاعت ایدن آدم قدر افندیسنه صادق قول یوقدر . اول باول بوکا دقت ایت. آنلرك آداب واخلاقنه وحسن تربیه‌لرینه کمال دقت ایله نظارت ایله. کندیلرینه اذا وجفا ایتمه . اطرافکزده بولنانلری مسعود ایتمك و آنلرك مسعودیتلرینی کورمك کبی صفا وسعادت وارمیدر ؟ عالمده اك بیوك سعادت سائرلرینی مسعود ایده‌بیلمکدن عبارتدر.

واقعا سوزمزك ، صحبتمزك وحتی نفسمزك حیثیت ومقادیرینی طانیمق و خدمتلرینی حقیله ولایقیله اجرا ایتدیرمك ایچون خدمتکارلره حددن زیاده یوز ویرمك‌ده جائز دکلدر . خدمتکارلرك احوال غیر مرضیه‌لرینه مماشات، اویولده‌کی جسارتلرینی تزیید ایده‌جکندن افندیلرك بوخصوصه‌ده پك زیاده اعتنا ودقت ایتملری لازمدر .

خوش کچینش

« بیلیز حالمزی عقبـاده »
« خوش کچنمك ایدر دنیاده »
سنبل‌زاده وهبی

عالمده هردرلو طبع ومشربده بولنـان آدملرله ممکن مرتبه امتزاج ایتمك لازمدر .

سـائرلرینی کندیمزه اویدرمغه چالشمقدن کنـدیمزی آنلره اویدرمق دها قولایدر .

سائرلرینك قابل عفو اولان قصورلرینه صبر وتحمل ایده‌مین آدم طبیعتسز، یاخود فنا طبیعتلی عداولنور.

هیچ برمز قصوردن، خطـادن خالی دکلز . نفسـنی قصورسز ظن ایدن آدم عقلسزدر . قصوری ممکن مرتبه آز اولان آدم بختیاردر .

مادام‌که هر کسـك آزچوق قصور وخطاسی وعجز وضعفی اولدیغی درکاردر، بزمدخی محتاج اولدیغمز معاملهٔ عفوی بشـقه‌لرندن نیچون دریغ ایتملی‌یز ؟ حال بوکه خود بینلکمز هرنوع قصورمزی بزه معذور کوسـتردیکی کبی بشـقه‌لرینك قصورلرینی دخی بزه صـبر و تحمل اولنمز درجه‌لرده آغیر کوسترر .

حکمای قدیمه‌دن بری دائما کندی شاکردینه شو کوزل سوزی سویلر ایدی :

« بشقه‌لرینك هر قصورینی عفو ایت . لکن نفسکك هیچ بر قصورینی عفو ایتمه. »

نفسمزك احوال وحرکاتنه عطف نظر دقت ایده‌جك اولور ایسه‌ك کندمزی خطیئات ایله مملو بوله‌جغمز شبهه‌سزدر .

بو حالده بشقه‌لرینك عفو اولنمز ومعذور طوتلمز ظن ایتدیکمز قصورلرندن طولایی کندیلرینی معذور طوتمقده وشایان عفو ومروت صایمقده اصلا کوجلك چکمیز . یالکز اصلاح نفسلرینه مأمور اولدیغمز آدملرك قصورلرینه قارشی هر وقت عفو ایله معامله اولنمیوب بعضاً عفو وبعضاً معاملۀ تأدیبیه‌ده بولنمق ایجاب ایدر . آنجق عاقل اولان آدم اصلا معاملۀ شدیده استعمال ایتمیوب کمال اعتدال ایله حلیمانه وملایمانه صورتده وکمال احتیاط وبصیرت اوزره اصلاح نفس ایدر . کندیسنك ده سائرلرینك عفوینه محتاج اولان قصورلری اولدیغنه نه‌قدر چوق واقف اولسه کندیسی دخی اووجه ایله سائرلرینك شایان عفو اولان قصورلرینی نظر عفو ایله کورر . لکن عفو ایله معامله ایتمك فضیلتی انسانده اوقدر نادر الوجود بر خصلتدر که انسانلر پك کوج ایله یکدیکردن خشنود وممنون اولورلر .

انسانلر اوقدر افکار خودپرستانه ایله مملودرلرکه هرشیده یالکز نفسلرندن خشنود اولورلرده علی العموم الك بیوك برحقسزلق اولمق اوزره کندیلری قصورلرینه هیچ صبر وتحمل ایتمدکلری وایتمك ایسته‌مدکلری آدملردن کندی قصورلرینه صبر وتحمل ایتملرینی طلب ایدرلر .

انسان کندی قصورلرینه‌واقف‌اولمق‌عالملك اقتضاسندن اولدیغی کبی بشقه‌لرینك قصورلرینی ستر ایتمك‌ده مروت وانسانیت ایجابندندر .

اکر سائرلرینك قصورلرندن اغماض ایده‌مز ایسه‌ك کورهلم ، فقط بزم‌ده‌بزه کوره آز چوق قصورمز بولندیغنی دخی‌کورملی‌یزکه سائرلرینك قصورلرینه نظر عفو ایله باقمق لزومنی اوکرنه بیله‌لم .

حال وحرکتندن خوشلانمدیغك بر آدمه تصادف ایلدیکك حالده آنك خلافنده اصلا عدم خشنودی اثری کوسترمه . زیرا مروت وادب وتربیه‌یه مغایردر . عالم، عاقل، تربیه‌لی، ادیب آدملرله کورش وآنلری سو! لکن برطاقم جاهل، نامرد، معجز آدملره‌ده ممکن مرتبه صبر وتحمل ایله . زیرا بشقه‌لرینك عجز وقصورلرینه صبر وتحمل ایده‌مامك آندن‌دها بیوك‌برعجز وقصوردر .

بشقه‌لرينك عيوب طبيعيه وعارضه‌لرى و چركين ويا غير متناسب اندامده اولملرى بهانه‌سيله كولمك، آنلرى ذوقه آلمق خفت وجهالت علامتيدر.

بوحال على العموم چوجقلرده دها زياده مشاهده اولنمقده اولوب بيوكلرجه اصلا جائز اولمديغى كبى چوجقلر ايچون دخى قابل عفو اولان قصورلردن دكلدر .

انسانده كوريلن عيوب معنويه ونقايص عقليه‌وفكريه دخى بوقبيلدن دكميدر ؟ عقل وفكر نقصانى وادب وتربيه قصورى طوپال وقانبور اولمقدن فنادكلمى ؟

ايشته بويله عيوب طبيعيه ايچون انسان‌انسانى تعييب وتقبيح ايتمك جائز اولمديغى كبى معيوبات معنويه‌سندن طولايى دخى تحقير وتذليل ايتمك اصلاجائز اوله‌مز . شوقدر واركه قابل اصلاح برقصور اولوب‌ده انسان اصلاح نفسنه ساعى اولمز ايسه يالكز اصلاحنه ساعى اولمديغندن طولايى تعييب وتقبيح اولنمق جائزدر . اصلاح نفس مادهسى ايسه غايت كوج برمصلحت اولوب هرآدمه ميسر اولمديغندن بوجهتله دخى انسان يكديكرك قصورينه چوقلق باقمامق ايجاب ايدر .

الحاصل نه‌قدر انسان وارايسه اوقدر افكار، اوقدر طبيعت اولديغندن‌انسان يكديكرك قصورينه صبر وتحمل

ایتمك محبت وحتی عدالت اقتضاسندندر .

مادامکه بوقدر اختلاف طبایع ایچنده مکمل براتحاد افکار واطراد اطوار حصوله کلمك قابل اولهمیور . باری محبت ومروت کبی روابط انسانیه ایله یکدیکرمزه تقارب وتوافق ایتمکه جهد ایدهلم .

مادامکه انسانلر ایچون کرك فامیلیا وتعلقات، کرك یاران واحباجه، الحاصل هرنوع معاملات ناسجه اهم والزم اولان شو معاملهٔ انسانیتکارانهنك . یعنی یکدیکرمزه عفو ایله معامله ایتمك فضیلتنك شدت لزومی تحقق ایدییور . بونی بر وظیفه صردسنه کچیروب ایفا ایتمك هم آداب وتربیه اقتضاسندن . هم ده « هر کسده عجز ونقصان بولنور . » کلام حکمت بیانی ایجاباتندندر .

(سقراط) ك زوجهسی غایت حدید المزاج ایدی . سقراط بونك هر وقت حدت وشدتنه تحمل ایدر طورر وقطعا مقابله ایتمز ایدی . « بوکا هروقت نصل تحمل ایدییورسین ؟ » دیه سؤال ایدنلره مشارالیه جواباً « حدت وشدتنه صبر وتحمله آلیشهیمده هرکسهده صبر وعفو ایله معامله ایدهبیلهیم دیه بونی اختیار ایلدم . » دیر ایدی .

ینه برکون برطاقم تحقیرآمیز سوزلر سویلدکدن صکره باشنه برقابده صو دوکدی . حکیم مشارالیه اصلا اثر

يونانلينك برى اوغلى « فيلسوف (زه‌نون)ك مكتبنده بر شى اوكرنه‌مامشسين . » ديه‌رك دائما تكدير و تعزير ايدرمش. اوغلى دائما صبر وسكوتى التزام ايلرمش. بركون هيچ بر قباحتى اولمدينى حالده طاريلوب دوكديكنده دخى ينه كمال اطاعت ايله صبر وتحمل ايتمش . فقط پدرينك حدت وشدتى سكون بولدقدن صكره برصره‌سنى كتيره‌رك « بشقه برشى اوكرنه‌مدم ايسه‌ده پدرمدن حقسز يره طياق يمكه بيله صبر وتحمل ايتمكى اوكرندم . » ديمش .

چركين و مسنه قادينك برى كنج بر قيز كبى كيينوب قوشانمش وطاقوب طاقشدرمش اولدينى حالده برجمعيته داخل اولدى. جمعيتده بولنانلردن برى اوقادينك حالنه كوله‌رك يانده‌كينه « هله شوقادينك حال وصفتنه باق! پك كولنه‌جك شى دكلمى ؟ » دينجه او آدم بوقادينك اوغلى اولديغندن اوته‌كنه جواباً « فى الحقيقه اكر والدهم اولمامش اوليدى بكاده كولنج برشى كورينه‌جكدى . » ديمشدر.

زوجين يكديكره واولاد ابوينه نصل عفو ايله معامله ايتمكه بورجلى ايسه‌لر هر كسجه‌ده اووجه ايله معامله ايدلمك واجبدر . بوصورتله هم حسن معاشرت حصول بولور، همده هركس يكديكردن خشنود وممنون اولور.

بز بشقه‌لرينك قصورلرينه نظر عفو ايله باقه‌جق

اولورایسه‌ك البته آنلر دخی بزم قصورلرمزه صبر و تحمل ایدرلر. بو وجه ایله هم رابطهٔ محبت وانسانیته برتقویت. همده بو وظیفه‌مزه تمشیت ویرمش اولورز.

جمله‌مز هیئت اجتماعیهٔ بشریه‌نك منافعی وحتی کندی فائده‌مز ایچون ضبط نفسه قادر اولمغه جهد ایتملی یز که تمایلاتمزی ممکن مرتبه سائرلرینك تمایلاتنه توفیق ایتمکه مقتدر اوله‌لم. زیرا اکر هرشیده کندی افکار ومراممزی ترویج ایتمك وبشقه‌لری طرفندن هیچ بر اثر انفعال مشاهده ایتمامك ایستر ایسه‌ك بو صورت اصلا قابل اولمدقدن بشقه سائرلرینی خشنود ایتمك شویله طورسون ار وکچ بشقه‌لری طرفندن دخی عینیله او معامله‌یه مظهر ایدیلیرز. بونك ایچون دائما بشقه‌لرینك تصورلرینه صبر وتحمل ایتمکه کندیمزی آماده بولندرملی و جهد ایتملی یزکه صبر و تحمل فضیلتنی کندمزجه برطریق سلامت اولمق اوزره عادت ایدینوب وحتی بروظیفه حکمنه قویوب اجرا وایفا ایده‌لم.

صبر وتحمل نه‌قدر مهم بر فضیلت ایسه اوقدرده اکتسابی کوج وغیوبتی قولایدر. کوکی نه‌قدر آجی ایسه میوه‌سی ده اوقدر طاتلیدر. بو صفت بزی بشقه‌لری نظرنده سوکیلی ایتدکدن بشقه عمر بشرك چکمکده اولدیغی محنت ومشقتك مرارتنی تعدیل ایدر. صبرسزلق ایسه مرارتی

تزييدو بزه‌دها زياده‌تأثير ايلر . شويله‌كه اومحنت ومشقتلرى چكمك ايسته‌مديكمز حالدينه ايستر ايسته‌مز چكمكه مجبور اولديغمزدن بو وجه ايله برقات دها اومشقتلرى تزييد وتشديد ايتمش اولورز . بوحالده هم هركسله حسن معاشرتدن و آنك فائده‌لرندن دور ، همده بويله بيوك بر فضيلتدن مهجور قاليرز . بونك ايچون سائر فضيلتلركبى بونك‌دخى اكتساب واستحصالنه سعى وغيرت وكمال ايفا واجراسنه كركى كبى اعتنا ودقت ايدلمليدر .

وقوف تام وكمال بصيرت اوزره محاكمه ايله

اويله آدملر واردركه كندى اقتدارلرينك مافوقنده اولان برشى حقنده چارچابوق قرار ويررلر . بر آدمك برشيئه وقوفى نه‌قدر آز ايسه آكا دائر اوقدر چابوق قرار ويرر .

بو خصوص مواد دينيه و مباحثات علميه‌ده هركون كورلمكده‌در . معلومات صحيحه‌دن خالى اولان سبكمغزانك نمايش معلوماتفروشانه‌لرى جزئى برجسارتدن عبارت اولديغى حالده الڭ مشكل ماده‌لره دائر كستاخانه حكم

ویررلر. حال بوکه اومادەلر لایق وجه ایله تفتیش وتدقیق ایدیلەجك اولسه (شودر) دیمك ایچون نەقدر اتعاب ذهن ایدلمك لازم کلەجکی تحقق ایدر.

هرشیده درحال حکم وقرار ویرمك عقل وبصیرتك ایجاب ایتدیکی وجه ایله اسباب محاکمەیی عریض وعمیق مطالعه وتدقیق ایتمکدن البته آساندر.

برماده نەقدر مهم وآندن حصوله کلەجك نتیجه نەقدر عظیم ایسه اوماده حقنده اوقدر زیاده وقوف وعریض وعمیق تدقیقات لازمدر.

ای حقوق عبادی محافظەیه مأمور اولان حاکملر! عریض وعمیق تحقیق وتدقیق ایتمکسزین هیچ برمادەیه حکم وقرار ویرمامایسکز. بیلمش اولکزکه برمادەیی اطرافیله آکلایوب دیکلەمکسزین وبرمسئلەیی صورت قطعیەده حل وفصل ایتمکسزین ودلائل مقنعه حاصل اولمقسزین اکر بر حکم وقراردە بولنەجق اولور ایسەکز دنیا وآخرتده عندالحق وعندالناس سزده متهم ومحکوم اولورسکز. زیرا کناهکارلرك وبیکناهلرك حاکم مطلقی اولان جناب حق حضورنده استجواب اولنەجقسکز. نەقدر حاکملر واردرکه برمادەیی لاابالیانه صورتده استماع ایدرلرك چوق دفعه سطحیجه ایشه مباشرت ایدر و (حکم قاره قوشی) قبیلندن تصادفی قرار ویررلر

وكندی بیقیدلقلرندن ظهوره کله‌جك مضرتك اوکنی آلمغه سعی ایتمزلر. بوبابده بروجه آتی ایکی مثال ایراد ایده‌جکز:

انکلتره مجلس کبیری مستشاری بارون (فالیور) بردعوایه حاکم انتخاب وتعیین اولنوب کندی برحکم ظالمانه ایله دیندار وناموسکار برعائله‌یی بتون واردات متباقیه‌سندن محروم وعریان ایلدی.

هله بو حکمی وامضاسنی ویردکدن برقاچ آی صکره خطاسنی آکلایه‌رق کندی قیدسزلغیله دوچار نلاکت اولمش اولان بدبخت آدملری نزدینه جلب ایله غائب ایتمش اولدقلری ثروته مقابل بر مبلغی کندیسندن اخذ ایتملرینی رجا ایتمشدر.

اصلا رشوت قبول ایتمیوب کمال عدالت اوزره حکم وقرار اعطا ایدن حاکملردن بری بولنان (کیو دی لا رایتراس) مجلس محاکمه‌ده خطا ایتمامك ایچون صوك درجه‌ده انتباه واحتیاط اوزره بولنور ایدی. مدت عمرنده بردفعه اثنای محاکمه‌ده کندیسنی برکثافت باصه‌رق اویوقلادی. وقتاکه رئیس اعضانك رأینی طلب ایلدی. اویانوب خطاسنی تصحیح ایتمك اوزره حکم اولنه‌جق ماده حقنده هر وجه ایله کسب معلومات ایتمکه چالشدی. رئیس ایشی

مختصرجه بیان ایتدکدن صکره (کیو) دخی رأینی ویردی.

رأیلر یکدیکره مساوی کلوب غالبیت یالکز برقرعه‌ده قالدی. حاکم مشارالیه بعد الحکم کندی شناکه‌سی اوزرینه شبهه عرض ایتدی. بونك ایچون ایکی طرفك‌ده اوراقنی اوینه جلب ایدوب دعوایی تدقیق ایتدکدن صکره شبهه‌سی اساسسز اولمدیغنی وکندی قرعه‌سنك حقسز طرفی تقویه ایتمش اولدیغنی مشاهده ایلدی. بونك اوزرینه دعواسنی غائب ایدن آدمی نزدینه چاغروب محکوم اولدیغی مصارف محاکمه ایله ضرر وزیانی کندی کیسه‌سندن تضمین ایلدی.

(سیراق) دیمشدرکه:

«کیسه‌یی ایجه آکلایوب دیکلمه‌دن تکدیر و تعزیر ایتمه.»

بر آدمی بالذات استماع ایتمدن حکم ایتمکدن احتراز ایت و برشیئك کنه وحقیقتنه وارمدن قرار ویرمه. برایشی معذور طوتمه‌دیغك حالده باری آنك اسبابنی معذور طوت. رفیقكك مضرتنی موجب اولمقدن ایسه آنك منفعتی ایچون آلدانمش اول.

حال احتضارکده نفسکه وجدانكك حسن شهادتی نه‌بیوك تسلی اوله‌جقدر!

خیرخواه آدمك بری حال احتضارنده تعجب اولنه‌جق
برمسرتله وجدانك شهادتی اوزرینه مسرور اولمقده
اولدیغی حالده کورنلر سبب مسرتی سؤال ایدنجه
« مسرتمك سببی بودرکه هیچ برکیمسه حقنده فنا برشی
سویلدیکمی وکیمسه حقنده ظالمانه حکم ایتدیکمی درخاطر
ایده‌میورم. » جوابنی ویردی.

واقعا هرزمان عادلانه دوشونمك وخطا ایتمامك کوزل
شیدر. لکن بزم کستاخانه محاکمه‌لرمز خفیف وعادی
ماده‌لر حقنده اولسه باری خطامزك مضرتی بیوك اولمز.
حالبوکه چوق دفعه محاکمه‌لرمز رفیقمزك ناموس واعتباری
اوزرینه ودیانت واخلاق ومعاملات ناسه متعلق الك مهم
ماده‌لر اوزرینه‌در. بونك ایچون اکثریا بزی اغفال ایتمکده
اولان اسبابی آکلامق ودائما اغفال اولنمقدن احتراز
اوزره اولمق ایچون غایت دقت اوزره بولنملی یز.

بزم یا کلش محاکمه‌لرمزك باشلیجه منبعلرندن بری ده
شبهه‌سز محبت شخصیه‌مزدر.

اکثریا برشیئی بولندیغی حال اوزره دکل، بزه تعلق
بولنان جهتی درپیش ایده‌رك محاکمه ایدرز. محبت شخصیه‌مز
بزه بشقه‌لرندن زیاده معلومات ومحاکماتمز اولدیغی ظن
وزعم ایتدرمکده اولدیغندن بزم افکار ومعلوماتمزه موافق

دوشمین شیلری نەبگنیر، نەدە قبول ایدرز .

افکار ومطالعەمزجە شایان انتخاب کوردیکمز ذاتلردن بشقەسنە برمسند ومرتبە اصابت ایدەجك اولسەرؤسای امورك واقع اولان انتخاباتی مصیب کورمیز .

ظنیات و افکارمزە موافق صورتدە ایش کورمین اولیای اموری اتهام وتعییب ایدرز .

بوعالم واسع ایچندە بزبرذرە حکمندە اولدیغمز حالدە نظام عالمی کندی افکارمزە اویدرمغە چالیشیرز. هرایشی کندی مرادمزجە ادارە ایتمك ایسترز .

غزتە مطالعە ایدنلردن بری برغزتەدە کندی آمال وافکارینە موافق اولمیان بعض بندلری اوقودقدن صکرە برطور انفعال ایلە « اکر قرال بومنوال اوزرە حرکت ایدر ایسە بن آرتق اموردولتە مداخلە ایتمم . » دیمشدر .

اصلا عقلمزك ایرمدیکی وایرەمیەجکی امور دولیەیی ذم وتعییب ایتمکدە کافی عد ایتمیوب کستاخلغی اول درجەلرە واردیریرزکە اللهك ایشنە وناس اوزرندە اولان ادارۂ مطلقە ونظارت مستقلەسنە بیلە قاریشیرز .

شویلەکە : امور دینیە ومذهبیەدە افکارمزە موافق کلمین شیلری بیلە تبدیل وتجدید ایتمکە قالقیشیرز . بعض ارباب بطالتك افکار باطلەلرینی تعییب وردایتدیکمز حالدە

خوشمزه گیتمین سائر افکاری‌ده برابر رد ایتمك ایسترز .

بشقه‌لری اوزرینه ایتدیکمز محاکمه‌لرك چوغی بزم آنلر اوزرنده اولان حسن توجهمزه کوره‌در و آکا کوره تبدیل اولنور .

سوکیلیمز اولان بر آدمده درلو کمالات کوررز . لکن آکا ــ برسببله ــ عداوتمز اولدیغی . افکارمزه ، منافع شخصیه‌مزه مغایر کوزندیکی حالده اولکی کوردیکمز کمالاتك هیچ برینی کورمیز . بالعکس پك چوق قصورلر کوررز . حال بوکه او آدم ینه اولکی آدم اولوب بزم یورکمز ، فکرمز تبدل ایتمشدر .

هوسات نفسانیه‌مز الوان مختلفه ایله ملون جاملر کیبدرکه کوردیکمز شیلری اولدیغی کبی کوسترمیوب رنکا رنك کوسترر . بونك ایچون برشیئی ، بر آدمی اکر حقیله ، یعنی عدالت وحقانیت اوزره محاکمه ایتمك ایسترایسه‌ك هوسات نفسانیه‌مزه اصلا التفات ایتمامیلی‌یز .

حضرت مولانا هوسات نفسانیه‌یی الوان مختلفه ایله ملون جاملره تشبیه ایله بونلرك هیچ بریسیله باقان کوزلرك ادراك ماهیات اشیایه موفق اوله‌میه‌جغنی بیان ایلدیکی صرده‌ده:

بشکن آن شیشهٔ کبود وزردرا
تاشناسی گردرا و مردرا

بیورمشدرکه : « کوزیکك اوکنده‌کی درلو رنکلی شیشه‌لری قیرده اویله‌باق‌که منظورك اولان شیئك نه‌اولدیغنی آکلایه‌بیله‌سین . » دیمك اولور .

هوسات نفسانیه‌مزك هربری بر دشمن داخلیدرکه عقل وبصیرتمزی باغلایوب بزی شاشیرتمغه چالیشیر . اکر آنلردن اجتناب ایتمز ایسه‌ك بزم هربر قرارمز بر (حکم قاره‌قوشی) اولمقده قرار قیلار .

بو دشمنلردن بری خودبینلکدرکه خود پرستلکمزدن تولد ایدر . بو حال بزم هرشیده حقمز اولدیغی وبزم کبی دوشونمینلرك یاکلمقده اولدقلری ظننه بزی ذاهب ایدر .

بناءً علیه کیفیتك صحیحاً اویله اولوب اولمدیغنی تحقیق وتجسس ایتمکسزین آنلری غافل، متعند، کستاخ وحقسز عدایدرز . هیچ دوشونمیزکه بز آنلرك افکار ومطالعه‌سنده بولنمدیغمز وبکنمدیکمز کبی آنلرده بزم افکار ومطالعه‌مزی بکنمزلر وبزم کبی آنلرده کندیلرینی حقلی کوررلر .

بوخودبینلك بشقه‌لرینك افکار ومطالعه‌سنه موافق اولمیان برشیئی علی العمیا کندمز ایچون برشان وشرف عد ایتمکه بزی سوق ایدر. نه‌قدر آدملر واردرکه یکی برشیئی قبول وخصوصی بر فکری التزام ایتمکی بیوك برعالملك عد ایلدکاری جهتله بویله بداعت وتلون افکار ایله متلون

ومزين اولان هرشيئى قبول ايتمكه آماده‌درلر. بوانكارده بولنان آدملر مواد دينيه‌ده بيله‌برشيئى بشقه‌لرينك دوشونـدكلرى كبى دوشونمك وقبول ايتدكلرى كبى قبول ايتمك ايسـته‌مزلر . خودبينلك بشقه‌لرينه اتباع ايتمامك اوزره بويله آغـير ومهم ماده‌لرده دخى بشـقه درلو دوشونمكه كنديلرينى تشويق ايدر وعوام ناسك اعتقاد ايتدكلرى شيلره اعتقـاد ايتمكى عيب صايارلر . بو جهتله بعضلر بو بدبختلقلريله شهرت بولديلر . لكن نه‌شهرت كاذبه‌يا !

اويله احمقلرده بولنوركه آنلره پيرو اولوب آنلر كبى دوشونمكى كنديلرينه برشان صايارلر و هركسك سـالك اولديغى طريق استقامته كيتمكدن ايسه آنلره پيرو اولوب ضلالت يولـنه صاپمغى آرزو ايدرلر. بعضـلرده واردركه «اكثريا حقيقت كذبيـات ايله وفضيلت رذيلت ايله اويله قاريشيق برحالده بولنيوركه بونلرى بربرندن تفريق ايتمك محالدر.» مبدأ سقيمى اوزره دوشونه‌رك هرشيده اظهـار شبهه ايدرلر .

واقعا بوقاريشـيقلق هرشـيده آز چوق موجوددر و بزم ياكاش محاكمه‌لرمزك باشليجه برمنبعى‌ده بودر، لكن آنلرى تفريق ايتمك محال اولميـوب ارباب عقل وبصيرت عندنده ممكندر .

سوکیلیمز اولان ذواتك خصائل ممدوحه‌سی آنلرك قصورلرینی دخی بزه ممدوح کوسترر. سومدیکمز ذواتك قصورلری ایسه آنلرك کمالاتی‌ده بزه مذموم کوستریر.

دیندار اولانلرده کوریلن بعض نقصانلر دیندارلغی بزه استحقار ایتدیرر. بوجهتله ایچنه بعض فسادلر قارشمش اولمسی محتمل بولنان اعمال فاضله ومقدسه‌یی وسائر محترمات ومقدساتی‌ده تقبیح ایدرز. هرشیئی بو یولده محاکمه ایتمك بیوك حقسزلقدر.

حکمت وعدالت خیر وشری، نفع وضرری یکدیکره قارشمش ظن اولنان شیلرك بربرندن کوزلجه تفریقنی ایجاب ایدر. انسانك عقل وبصیرتی، عفت واستقامتی اصل بونده کورینور. بونك کبی سائر چوق شیلرده ایکی اوچ درجه واردرکه آنلردن دائما اجتناب اوزره بولنمق واجبدر. بونلردن بری همان هرشیئه بالسهوله ایناتمق استعدادی، دیکری‌ده همان هیچ برشیئه اینانمامق کستاخلغیدر. بونلرك اولکیسی جهالت وعقل قصیردن نشأت وایکنجیسی قلب وفکر فسادندن وکبر وغروردن تولد ایدر.

باقه‌لم برشیئه اعتماد واعتقاد ایتمینلر عجبا اول شیئه اینانانلر قدر اتعاب ذهن وتعمیق فکر ایتمشلرمیدر؟ وایده‌بیلیرلرمی؟ بویله‌لری یا اکثر کندی هوا وهوسلرینه

وذوق وصفالرینه تابع اولەرق بیوك سعی واقدام واجتهاد ایله تحقیق وتحری‌یه بورجلو اولدقلری شیئی كمال دقتله تدقیق وتجسس ایتمكه چالشمزلرده اسهل طرق اولمق اوزره هیچ برشیئه ایناماق مسلكنی طوتارلر. لكن عاقل وبصیر برآدم بو ایكی اوجك وسطنده طوره‌بیلیر. قیدسزلق ودقتسزلك ایله موثوقیتی مجهول اولان شیلره اعتماد واعتقاد ایتمك عقل قصیر وبصیرتسزلك علامتی اولدیغنی بیلدیكی كبی موثوقیتی دلائل قویه وبراهین مقنعه ایله مصدق ومسلم اولان شیلری ده رد ایتمكی بیوك كستاخلق، دینسزلك وادبسزلك عد ایدر.

انسانلرك قسم اعظمی برشیئی كندی افكار ومعلوماتنه كوره محاكمه ایدر. برطاقمی‌ده سائرلرك فكر ومطالعه‌لرینه نظراً برشی حقنده حكم ویررلر. عالمده هركون ظهوره كلمكده اولان حدسز حسابسز یاكلش وخطالی محاكمه‌لرك برمنبعی‌ده بودر. برشخصك سویلدیكی شیئك صدق وكذبنی اصلا تحقیق وتدقیق ایتمكی قید ایتمكسزین كمال جسارت وامنیت ایله اعتماد وقبول وتكرار ایدرز.

كسب شهرت كاذبه ایتمش اولان بعض مؤلف ومصنفلرك سوزلرینه علی العمیا امنیت واعتقاد ایدرز. حال بوكه آنلرك خطالرینی كوسترمك اوزره مدققین

ومنقدین مشهوره طرفلرندن جلدلر طولیسی شیلر یازلمش اولسه ینه قیدمزده اولمیوب آنلری نظر اعتباره بیله آلمیه‌رق تکرار اوافکار سقیمه‌یه اتباع غفلتنده بولندیغمزی ظن ایتمیز.

ظن ایدییورزکه فطین ومتفنن نامنی آلان آدملر کندی فطانتلریله برابر خطایه دوشرلر. حالبوکه اکثریا «چوق بیلن چوق یاکیلیر.» فحواسنجه قوهٔ حاکمه‌لرندن زیاده قوهٔ موجده‌لری بولنان آدملرك یاکلمقده اولدقلرینی نظر اعتباره آلمیز.

فراست، فطانت ودها طوغریسی برقوهٔ مخیلهٔ مشعشعه‌دن نشأت ایدن و هرشیئی سهولتله ضبط ایلین قوهٔ مخترعه وفکر موجد هرشیئی کمال سرعتله ضبط وتخیل ایلدیکی کبی محاکمه خصوصنده دخی اویله‌جه مجول وسریع الحرکه‌در.

کوزل برقوهٔ حاکمه ایسه بالعکس هرشیئی اینجه ملاحظه وموازنه وتحقیق وتجسس وعریض وعمیق مطالعه ایتمدکجه هیچ برشیئه حکم وقرار ویرمز. شویله‌که: فکر موجد ویا قوهٔ مخترعه عجله ایله قوشمقده اولدیغی حالده قوهٔ حاکمه قدمه قدمه تقدم ایدر.

بوجمله‌دن استنباط واستنتاج اولنه‌دیغی اوزره قوهٔ

مخترعه اصحابی اکثریا بیوك بیوك خطالره دوشرلر، لکن
ایی و آغیز محاکمه‌سی اولانلر نادراً خطا ایدرلر .

دوستلرله معاملهٔ احتیاطکارانه‌نك لزومی

اکر دوست ظن اولنانلرك کافه‌سی لزومی قدر صادق دوستلغه لایق اولسه‌لر ایدی دوستلرله معاملهٔ احتیاطکا.رانه‌یه لزوم قالمزدی. لکن حقیقی دوستلر نه قدر نادر ایسه کاذب دوستلرده اوقدر کثیر اولدیغندن دائما آنلرله متبصرانه واحتیاطکارانه معامله ایجاب حالدندر . بونك ایچون مشهور (سیراق) بر شخصی ایجه تجربه ایتمه‌دن دوست دیه تاقی ایتامکی نصیحت ایده‌رك دیرکه: « دوست واردرکه بالاخره کیزلی دشمن اولور . دوست واردرکه آچیقدن آچیغه عداوتی اعلان ایدر. عداوت وخصومتله اویله شیلر سویلر، اویله شیلر یاپارکه سنی رذیل وبدنام ورسوای عالم ایدر.»

بویله نیجه دوستلر کورلمشدرکه دوستلقلرینی دشمنلکه تبدیل ایده‌رك دوستلرینك اعتماد وامنیتنی کندیلرینك منفعتلری و آنلرك مضرتلری ایچون سوء استعمال ایتمشلردر.

برعدم خشنودی. برحدت، برحرص کندیلرینی تحریك ایدەرك دوستلرینك اسرارینی اعلان واشاعه واعتبار وناموسلرینی شکست واضاعه ایتشلردر. یونان مشاهیر حکماسندن (طالس) «دوستلرك ایله برکون دشمن اولەجق کبی معاملەایتکه اکر دشمن اولورلرایسه متضرر اولمیەسین.» دیمشدر. بو اخطار حکیمانه دها زیاده سیاسیونه عائد اولدیغندن علی العموم دوستلر حقنده جاری اولەمز. چونکه مجرب الاطوار بر دوسته هر حالده امنیت جائز ولازمدر.

آز چوق مجرب اولان بر دوست ایله تکلفسز کورشمك حددن آشیری احترازلی واحتیاطلی طاورانمقدن زیاده قوی بر دوستلغی انتاج ایدەبیلیر. محترم ومعتبر دوستلریکی تکثیره چالیش!

برچوق عزیز دوستلر ایدنمکه آرزوکش اولمیان ویااولمغه لیاقت ومهارتی بولنمیان ایی آدم هیچ یوقدر. لکن حقیقی وصمیمی دوست بردن زیاده بولنەمز.

حکمادن بعضلری: «انسانك قلبی مزین بر البسهٔ رسمیەیه مشابه اولملیدرکه جملەیه خوش کورنسون. فقط یالکز برینه مخصوص اولمقده شرطدر.» دیمشلردر.

انسانه یاقیشەجق صورتده کمال مروت وانسانیت

ابرازیله ممدوح عالم اول ! خزینه‌لریکی چوقلرینه ، فقط یوزکی یالکز برینه آچ . اکر آنك لایق ومستحق اولدیغنه امنیتك برکمال ایسه یالکز آکا اعتماد ایله . معتمدك یالکز او اولسون . بونك ایچون اویله کامل بر آدمی دوست اتخاذ ایله‌که شاید ناکاه سنك دوستلغکدن دور اولسه بیله اووقته قدر کندیسنه اولان امنیتکی سوء استعمال ایده‌مسون !

تعریف ایتدیکمز کبی بردوسته ملاقی اوله‌بیلیرسه‌ك بختیارسین . بویله بر آدم بولدیغك وقت بتون امنیتکی کندیسنه حصر ایتمکدن اصلاخوف ایتمه .

اویله بر دوسته اعتماد وامنیتده قصور ایتمك اغفال اولنمقدن زیاده تعیب وتقبیح اولنه‌جق برشی اولدیغنی ایی بیل !

مع مافیه اعتماد وامنیت ایتدیکك ایش کندیلرینكده استفاده ایده‌بیله‌جکلری برشی ایسه اك عزیز، اك حقیقی وصمیمی بیلدیکك دوستلره بیله تودیع واعتماد ایتمك جائز دکلدر . زیرا منفعت پرستلك دوستلقدن قویدر .

معصومیت کبی دوستلق ایچون دخی احتراز اولنه‌جق تهلکه‌لی دقیقه‌لر واردر .

غایتله زنکین برتاجر پارسه کیتمك اوزره (روأن) دن

حرکت ایتدیکی اثناده وداع ایچون بر دوستنك یاننه کیدر وسبب سیاحتنی آکا بیان ایله یاننده بعض پولیچه‌لر ایله برمقدار مبلغ بولندیغنی سویلر . قلبی فاسد اولان دوستی ایسه بو کوزل فرصتدن استفاده ایتمکی قورار و « بن ده کیده‌جکم. برابر یوله چیقارز. اثنای سیاحتده جانمز صیقلمز. » دیه‌رك عزیمتنی تأخیر ایتمسنی رجا ایلر .

تاجر ایسه بو تکلیفه روی رضا کوسترمدیکندن دوستی کندیسنه بر مکتوب تسلیم ایدر وغایت مهم ومستعجل اولدیغندن بحثله پارسه وصولنده محلنه ایصالنی رجا ایلر. تاجر مکتوبی آلوب آرابه‌سنه راکباً یوله روان اولور. پارسدن ایکی فرسخ مسافه بعید اولان (سن دیونه‌سیوس) نام محله مواصلت ایدنجه پولیس آرابه‌سنی توقیف ایله بشقه آرابه‌یه بنمسی ایچون کندیسنی اجباره باشلار . بیچاره تاجر پولیسه اطاعته مجبور اوله‌رق مذکور آرابه‌یه نقل اولنور. بر آز صکره پارس پولیس مدیری (آرژانسون) ك حضو. رینه چیقاریلیر .

پولیس مدیری کندیسنه « سنده بعض اوراق مضره اوله‌جق . آنلری بکا تسلیم ایتملیسین . اکر بندن برشی کتم ایدر ایسه‌ك مجازات شدیده‌یه دوچار اولورسین. » دیمسی اوزرینه تاجر یاننده بولنان پولیچه‌لری برر بررمدیره

ارائه ایلر . لکن (آرژانسون) « سنده دها بشقه اوراق اوله‌جق. سنك کندی منفعتك ایچون طوغریسنی سویله‌ملیسین. » دینجه تاجر کندی دوستنك ویرمش اولدیغی کاغدی‌ده تخطر ایده‌رك آنی‌ده اعطا ایدر . (آرژانسون) مذکور کاغدی آچسنی امر ایدنجه مرقوم « دوستمك امنیتی سوء استعمالدن ایسه محبسه القا اولنمغی اولی عد ایدرم.» دیه‌رك مخالفت ایلر . لکن نهایت تهمتلی دوشمامك ایچون اطاعت ایده‌رك آچمغه مجبور اولور.

مکتوبی آچوب آتیده‌کی سوزلری قرائت ایلر : «حامانی طوت ودر حال اولدر . بن‌ده چابق کله‌جکم . مالی بیغزده تقسیم ایدرز. » تاجر بونی اوقور اوقومز بایلیر دوشر و اوراده حاضر بولنانلرك معاونتیله عقلنی باشنه طوپلاینجه « یارب ! آرتق بوندن صکره بن کیمه اعتماد ایده بیلیرم ؟ » دیه فریاده باشلار.

(آرژانسون) کندیسنه« قورقمیکز دوستم! مکتوبك مخاطبی ذاتاً اخذ وگرفت ایدلمش اولدیغی کبی صاحبی‌ده محبسده‌در. سنك او کاذب دوستكك اعتماد ایتمش اولدیغی بر آدمدن کافهٔ اسرارینه واقف اولدم.» دیه‌رك تاجری تسکین ایدر .

ارباب فسق وفجورك قورمش اولدقلری طوزاقلری

پارچه پارچه ایتمك وهیچ اوممدقلری بر زمانده کندیلرینی حاکملرك ید عدالتلرینه تسلیم ایلمکدن بر آن خالی قالمیان عدالت آلهیه شو وقعه‌ده دخی رونما اولمشدر .

فرانسه‌ده ولایت اهالیسندن بری مأموریت آلمق اوزره پاریسه کیده‌جکی جهتله بر دوستنه اللی بیك فرانق امانت براقیر. بر آز صکره عودت ایدوب ده اماتی طلب ایدنجه دوستی اظهار تعجبله برابر «بن سزدن امانت آلمدم.» دیه انکاره قالقشدیغندن زوالّی آدم مأیوس اوله‌رق پولیس اداره‌سنه مراجعت ایدر .

(سارطین) نامنده بولنان پولیس مدیری «سنده‌ك برشیئك وارمی ؟ » دیه سؤال ایتمسی اوزرینه « دوستمدن اصلا شبهه‌م اولمدیغندن امضا، سند، برشی آلمق خاطرمدن بیله کچمدی و آقچه‌یی ویردیکم وقت دوستمك یانده بولنان زوجه‌سندن ماعدا برشاهدم‌ده یوقدر. » دینجه (سارطین) بر آز دوشوندکدن صکره « شو یانمزده‌کی اوطه‌یه کیریکزده بر آز اوراده آرام ایدیکز.» دیر ومأمور ارسال ایده‌رك آقچه‌یی آلان ذاتی جلب ایدر و « ایشتدمکه اللی بیك فرانق امانت آلمشسکز شمدی آنی صاحبنه اعاده ایتمیورمشسکز.» دیمسی اوزرینه مرقوم جسورانه برطورایله «اویله امانت آلمدم.» دیه تکرار انکار ایدر. (سارطین) ایسه « اینانیرم

لکن دها زیاده امین اولمق ایچون سن آلچغی آلیرکن
یانکده بولنمش اولدیغی سویلمکده اولان زوجه‌که املا
ایده‌جکم سوزلری یازمقلغک لازم کلیر. » دیر. حریفک
موافقتی اوزرینه شو سوزلری املا ایدر :

« بنم سوکیلی زوجه‌م ! سنک یانکده فلان بارونلدن
امانةً آلمش اولدیغم اللی بیک فرانقی حامل ورقه‌یه درحال
تسلیم ایتمکزی رجا ایدرم . »

(سارطین) برمأمور ایله ورقه‌یی مرقومک خانه‌سنه
کوندرر. زوجه‌سی یازی‌یی طانیدیغندن مبلغ مذکوری
تماماً اعطا ایدر .

بونک اوزرینه منکر مرقوم آرتق انکاره مجال قالمدیغنی
کورنجه همان (سارطین)ک آیاغنه قپانه‌رق استعفای قصور
ایلرسه‌ده مجازات قانونیه‌دن قورتیله‌میه‌جغی مدیر طرفندن
بیان اولنور و آقچه‌نک صاحبنه‌ده بردها بویله احتیاطسز
حرکاتده بولنمامسی تنبیه ایدیلیر .

همنوعکه سعادتبخش اول

حسیات انسانیه ایچنده انسان ایله برابر تولد ایدن
حس اول طبیعی سعادت آرزوسیدر .

انسانی جمعیت اوزره یاشامقله مجبول ایدن جناب حق سعادتمزی دیکرلرك سعادتنه وابسته ایلشدر . حب نفسی قلبمزه وضع ایدن قدرت آلهیه همجنسمزه شفقت ومرحمت ایتمك حسنی دخی یورکمزه القا بیورمشدر . بونك ایچوندرکه قلب رحیم اصحابی بشقه‌لرینه ایلك ایتدکلری زمان برذوق عظیم حس ایدرلر . بناءً علیه انسان بشقه‌لرینی مسعود ایتمکه غیرت ایدر ایسه کندیسی‌ده مسعود اولور . بشقه‌لرینی محظوظ ومسرور ایتمك ، بریورکی خشنود ومسعود ایلك انسان ایچون بر ذوق عظیمدر . فی‌الحقیقه انسانك محتاجینه معاونت وقلبلرینه القای مسرت ایتمك صورتیله حس ایلدیکی ذوق قابل تعریف دکلدر . حتی سریر سلطنتده دخی بشقه‌لرینه لطف وکرم وجود واحسان ایتمکدن زیاده هیچ برشیدن ذوق آلنه‌مز.

امرا وکبرا کندی ثروت وعظمتلرینی سائرلرینی مسعود ایتمکدن لذیذ ولطیف برطرز ایله استعمال ایده‌بیلیرلرمی ؟ ثروت وعظمتلرینی خود پرستلکك وخودبینلکك ایجاد ایده‌بیله‌جکی شیلرده نه‌قدر استعمال ایتسه‌لر ینه برذوق صحیح حاصل ایده‌مزلر .

بشقه‌لرینی مسعود ایتمکه چالیشیرلرسه یورکلرنده بر حلاوت صحیحه حس ایدرلر .

کندیلرینی شایان غبطه ایدن بر عظمت حقیقیه وارایسه اوده یالکز بودر .

(ماری ترەزا) نام ایمپراطوریچه بو حقیقته واقف وبو عظمته نائل اولدی . کندی شان وشهرتنی موجب اولان اعمال حسنه‌سندن بری بروجه آتی نقل اولنور :

بو ایمپراطوریچه‌نك کوزل بر عادتی وار ایدی‌که نفسنی تواضعه آلشدرمق ایچون هر سنه پاسقالیه هفته‌سنده خرستیانلق آیین وعادتی اوزره (غسل قدم) مراسمی اجرا اولنه‌جغی پنجشنبه کونی بر طاقم فقرا وضعفایی سراینه طوپلایوب آنلره اکرام ایتدکدن وحاجتلرینی روا ایلدکدن صکره کمال تواضع ایله آنلرك اوکنده اوطورەرق آیاقلرینی غسل ایدر ایدی. بونلرك میانده یوز سکز یاشنه بالغ اولمش بر قوجه‌قاری بولنمقده ایدی‌که بوسنه خسته اولدیغندن کله‌میوب طرفندن برینی کوندرەرك انحراف مزاج سببیله فضیلتپرور ولی نعمتنك جمال پاکانی کورمك بختیارلغندن محروم قالمسندن طولایی تأسف عظیم ایچنده بولندیغنی وعفو دیلەدیکنی بیانه آنی واسطه ایتدی .

مزبوره طرفندن وکالتله کلن قادین ویانه‌یه قریب (لوکسنبورغ) دەکی سرایده ایمپراطوریچه‌نك حضورینه

داخل اوله‌رق مسنهٔ مزبوره‌نك افادات واقعه‌سنی عرض ایلدی . ایمپراطوریچه صالحهٔ مزبوره طرفندن عرض اولنان آرزوی شدید وتأسف عظیم اوزرینه مرحمته کله‌رك درحال قالقوب مزبوره‌نك یانته عزیمت وبی چاره قادینی بر سفیل یتاقده یاتمش اولدیغی حالده زیارت ایلدی . بر صورت لطیفه‌ده « بنی کوره‌مدیککدن طولایی کدر وتأسف ایتدیکك ایچون ایشته بن سنی کورمکه کلدم . متسلی اول محبه‌م ! » دیه‌رك مزبوره‌یه تسلی‌بخش اولدی . او آنده فقیره‌نك نه درجه ممنون ومحظوظ اولدیغنی تعریف اقتضا ایتمز . بی‌چاره‌نك کوزلری اشك مسرتله طولدی . کمال حیرتندن حس ایلدیکی مسرتی نصل بیان ایده‌جکنی بیله‌مزدی . تتره‌مکده اولان اللرینی ایمپراطوریچه‌یه طوغری اوزاده‌رق حس ایلدیکی حالی آنجق بوجواب ایله ایما ایده‌بیلدی . ایمپراطوریچه‌یی کندیسنه چکدیکی اللری اوپوتدیروب قلبنی سونج ایله طولدرمق ایچون جانب حقدن کوندرلمش برملك قیاس ایدردی .

بو منظره‌دن ایمپراطوریچه‌نك یورکی غایت متأثر اولوب بر خیلی مدت ملاقات ایتدکدن صکره آیرلدی . حین مفارقتنده کلی برمبلغ دخی احسان ایلدی . نه بیوك تواضع ! نه بیوك عبرت ! کرمکارلغه میل ورغبتلری زیاده

اولان افاضل حضرت عیسی علیه‌السلامك « ویرمك آلمقدن اییدر. » كلام حكمتبیانی كوزل آكلامشلردر.

اوت! طاش یوركلی خسیس آدملر هر نه دیرلرسه دیسونلر، كرمكارلقده اویله بر لذت واردركه احسانده لكده او لذت حس اولنه‌مز، یعنی دائما آلاندن ویرن دها زیاده ذوق وحظ طویار. هانكی ذوق برینك مسعود ایدلمسنده‌كی حس اولنان ذوقه مساوی اوله‌بیلیر؟

اكابر مات وانتخاب ثروت یالكز متندار یوركلردن نبعان ایدن مدایحی صحیح اولەرق قبول ایتمكده حقلیدرلر.

آنلر بو مدایحی قبول ایتمكله هیچ بر وقت آلدانمش اولمزلر. زیرا بشقه یولده اولنان مدح وثنالرك جمله‌سی كندی بختلرینه. بوایسه كندی نفسلرینه راجعدر.

عالمده بر آدم كندینك سولدیكنی بیلك وكورمك كبی موجب ذوق وشوق بر شی وارمیدر؟ بو منظره‌ده هرنه كورسه ودروننده هر نه طویسه آندن كندینه بر ذوق وشوق حاصل اولور.

بو شفیق وفاضل روحك مستحق اولدیغی ذوقیاته سن‌ده مالك اولمق ایسترمیسین؟ یالكز كندك ایچون دكل، سائرلری ایچون دخی یشاده‌كور! اوت! سائرلرك آثار

واعمالنی مظهر مکافات، عفت وعدالتی محافظه ومحتاجینه امداد ومعاونت ایتمك ایچون یشا !

دوچار ادبار وکرفتار سفالت اولان یورکلری مسرات وتسلیات ایله تشییط وتفریح ایله .

کیت! آجلقدن هلاك درجه‌سنه کلمش اولان بیچاره‌لرك امدادلرینه یتش . آنلرك سفیل وحقیر کلبه‌لرینه کیر . برعون‌الله اول‌ده آنلری ورطهٔ هلاکدن تخلیصه چالیش . دائما یا برینه اییلك ایتمکه وسیله‌جو اول ویا برینی برکدردن وخطردن قورتارمغه سعی ایت .

طلب اولنمزدن اول سن کندی اییلکلریکی حال وموقعه کوره نشر ایله .

بو صورتده بیلمش اول که سنك ذوقك اییلکه نائل ومظهر اولان آدمك ذوق وشوقندن زیاده اولور .

لکن ذکر بویله برذوق طویمیوبده ایتمش اولدیغك اییلکی ذکر ایتدکجه برمرارت بیله حس ایدر ایسه‌ك بو حالده سن ده کندی ایتدیککی بکشامش اوله‌جغکدن او اییلککی اصلا ذکر ایتمامکلکك ایجاب ایدر . بویولده ایتدیکك اییلکی اییلك بیله عد ایتمکه حقك یوقدر .

انسان کندی مسعودیتنه آلشمش اولدیغندن آنی چوقلق حس ایتمز . لکن بشقه‌سنك مسعودیتنی موجب

اولمق ذوقی دائما حس اولنور. انسان هر درلو ذوق وشوقدن اوصانير. بوذوق ايسه كوندن كونه متزايد والذتبخش اولور.

فرانسه‌نك كوچك بر شهرنده اهل ثروتدن بر آدم وار ايدی. بو آدم آرتق حياتندن اوصانمش وايام سفالتی ختام بولمغه قريب بر حاله كلمش ظن اولنديغی حالده بر كون مجمع ناس اولان بر محلدن كچديكی زمان راستكله بر خانه‌نك قپوسی اوزرنده لاتينجه يازلمش بر مخطره كوزينه ايلشدی. بو مخطره‌نك مفادی آتيده‌كی سوزلردن عبارت بولنيوردی :

«ياهو! خيرخواهلق ايتمكه جهد ايله. يعنی ايلك ايت. بو فضيلت اوزركده آغرلشمش بريوك اولان عمری نظركده سوكيلی ايدر. » بونی اوقومسيله اوراده طوردی. و او جوارده بولنان بر دولكری خاطرينه كتيردی. بو آدم صلاح حال ايله معروف ونقط زوجه‌سندن محروم واولادلريله سفيل وفقير قالمش ايدی. بونی درخاطر ايدرك « اكر مال وملكمی يالكز عقلسزلكمه كولدرمك ايچون وارثلرمه براقير ايسه‌م كرچكدن شاشقينلق ايتمش اولورم. وارداتمی ايی برشيئه صرف ايتمليیم. » ديه‌رك كری دونوب او فقير دولكری چاغرتدی وآكا خطاباً « بن سنك

حال سفالتکه باقه‌رق متأثراولدم. ایشته سکا بیك عدد آلتون!
بوندن بویله هیچ غم وقساوت چکمیه‌رك بونی سرمایه‌ایدوب
عیال واولادیکی بسلمکه چالشمه‌ك ایچون بونلری سکا ویر.
یيورم . » دیدکدن صکره آنك اولادلرینك تعلیم وتربیه
ومصارفنی درعهده ایلدی . بو ایلکلرله چوجقلرك
حسن تربیه‌وترقیلرینك آثارینی کوره‌رك کندیسی‌ده‌متسلی
ومحظوظ اولدی. اویله برایلکده بولندیغی ایچون برذوق
عظیم حس ایدر ایدی وچوق کره «عمرمده بشقه هیچ بر
شیده بو قدر بیوك بر ذوق طویمدم وبشقه‌سنی ممنون
ومسعود ایتمکده بو قدر ذوق طویلدیغنی اصلا مأمول
ایتمزدم . » دیردی .

بونك اوزرینه مرقوم برخیلی دهایشلیوب بقیهٔ عمرندن
ممنون قالدی .

او آدم شایستهٔ ثروتدرکه سائرلرینی‌ده وارداتندن
وایه‌دار ایتمکی سور .

خصائل جمیله‌سیله بتون فرانسه‌نك حرمت ورعایتنه
مظهر اولان (مونمورانس) دوقه‌سی ایکنجی (هانری)ده
ایشته بوخصائل ممدوحه موجود ایدی . مشار الیه تحت
اداره‌سنده بولنان (لانکستوق)ده کشت وکذار ایتمکده
ایکن براو واده برچیت دیوارك کولکه‌سی آلتنده درت

نفر کویلینك اوطوروب اتمك تمکده اولدقلرینی کورنجه یاننده بولنانلره توجیه کلام ایدرك : « هله شو آدملره تقرب ایدهلمده کندی حاللرندن خشنود ومسعود اولوب اولمدقلرینی سؤال ایایهلم . » دیدی . واقع اولان سؤال اوزرینه او آدملرك اوچی بردن جواباً « افندم ! بزم سعادتمز جناب حقك بزه بخش ایلدیکی بعض اسباب تعیش ورفاهیتله یشامقدن عبارتدر وعالمده آندن زیاده بر شی آرزو اتمیز . » دیدیلر . دردنجیسی صاقدروجه اولدیغندن « افندم ! تماماً مسعود اولمقلغم ایچون برشی اکسکدر . وقتیله آتامزك ، دده‌مزك مالی بولنان برکوچك ملکه تکرار مالك اولور ایسه‌م مسعودیتم تمام اولور . » سوزینی عرض ایلدی .

مشار الیه تکرار: « اکر او ملکه مالك اولور ایسه‌ك مسعود اولورمیسین؟ » دیه سؤال ایتدی . « ممکن اولدیغی قدر . » جوابنی ویردی . دوقه « نه‌قدر دکری وار ؟ » دیوب کویلی « ایکی‌بیك فرانق » دینجه دوقه « اویله ایسه او مبلغ بو آدمه اعطا اولنسونکه بنده مدت عمرمده باری بر آدم مسعود ایتمش اوله‌یم . » دیدی .

میر آلای (بیار) ك ترجمهٔ حالنده اوقونان بروقعه بوندن دها کوزلدر . زیرا (مونمورانس) دوقه‌سنك

نه ثروتی ونه‌ده اسباب لازمه‌سی آنده موجود دکل ایدی . بو میر آلای ایتالیا محاربه‌لری هنکامنده برصندق امیننك کلی برمبلغی دشمن اردوسنه قاچیره‌جغنی ایشیدوب آنی قاچیره‌جغی مبلغ ایله برابر طوتمغی قوردی. یکرمی کشی ایله کیدوب آنك کچه‌جکی ملحوظ اولان براورمانده اختفا ایلدی. چاوشلرندن برینی‌ده یکرمی‌بش نفرایله‌بشقه برطرفه سوق ایتدی. بوکاده سبب کندی الندن فرار ایده‌بیلدیکی صورتده آنك النه دوشمسی فکری ایدی . صندقکار (بیار)ك اولدیغی یردن کچمکده ایکن (بیار) اویله برهجوم ایتدی‌که حریف حیرت ایچنده‌قالدی. برآره‌لق کندینی طوپلا-یوب قاچمغه‌باشلادی. تعقیب اولنه‌رق طوتیلوب شهره‌جلب ایدلدی . صندقده اون‌بش بیك دوقات بولندی . اوته‌ده بکلمکده اولان (طاردیو) نام چاوش‌ده آرقه‌سندن یتشدی. آلتونلرك پارلاقلغندن کوزلری قاماشه‌رق نصل کندیسنك النه دوشمیوب‌ده آندن اول (بیار) ك النه دوشمش اولدیغنه عظیم تأسف ایلدی و آکا خطاباً « آرقداش ! بو آلتونلرده بنم‌ده حصه‌م واردر . زیرا بنم‌ده بوایشده مدخلم وار . » دیه حصه طلب ایلدی . (بیار) جواباً « واقعا ایشده مدخلك وار اما حریفك اخذ وکرفتنده داخل دکلسین . حتی داخل اولمش اولسه‌ك بیله سن بنم امرمك آلتنده

دکلمیسین ؟ » دیه کندیسنی تکدیر ایتمسی اوزرینه (طاردیو) حدتلنه‌رك کیدوب فرانسز جنرالنه عرض شکایت ایلدی. جنرال دعوایی (بیار) ك لهنه اوله‌رق رؤیت ایتـدی. بونك اوزرینه (بیار) مذکور آلتونلری (طادیو) نك کوزی اوکنه دیزه‌رك بر آز کولوب اکلنمك اوزره « آرقداش! نه‌دیرسین ؟ شو شکرلمه‌لر کوزل دکلمی ؟ » دیدی. اوته‌کی ده جواباً دیدی‌که: «اوت. پك کوزل! لکن چه‌فائده‌که بن آنك لذتنـدن محروم قاله‌جغم. حال بوکه آنلرك یاریسی مدت عمرمده بنی مسعود ایتمکه کافی ایدی.» (بیار) دخی : «اویله ایسه اقبالك بکا لایق کوردیکی بو مبلغك نصفنی حسن رضام ایله ایشـته سکا بخش ایدییورم . » دیه‌رك یاریسنی آکا ویردی.

ایلك ایتمك آرزوسی اویله ذوق آور براستعداددرکه بزم ایلکلرمزدن اسـتفاده ایده‌مینـلر نزدنده بیله بزی سوکیلی ایدر.

ذکرجمیللری عالم انسانیتجه اوقدر سوکیلی اولان اکارم واعاظمك اسملرینی کیمك رقتقابی حرکت ایتمدن اوقویوب کچه بیلیر ؟ (دیدوسی) لرك، (مارغوس اوریغوسی) لرك، (اون ایکنجی لوئی) کبیلرك، دردنجی هانری، استانیسلاو، (لیوپولد) کبی شیمهٔ کریمه اصحابنك نام وشـانلرینی دیمك

ایسترز . وفاتلرندن صکره عالم انسانیتك بو قدر سوکیلیسی اولان بو ذاتلر عجبا حیاتلرندە نه قدر سوکیلی ایمشلر ! بونلر تبعەلرینی جان ودلدن سودکاری کبی اهالی طرفندن دخی حرمت ورعایت حقیقیه ایله سویلیرلر ایدی .

اهالی کندیلرینی سبب سعادتلری اولمق اوزره تلقی ایدر وسورلر ایدی . کندیلری ده اهالی‌یی ودیعة الله اولمق اوزره قبول ومحافظه ایدرلر ایدی. کندیلرینك بتون دولت وسلطنتلری برخانه ویا برعائله حکمنده اولوب امر ایدنده محبت، اطاعت ایدنده ینه محبت ایدی .

دانیمارقه قرالی (قاناتوس) نام حکمدار کرمکار حقنده تواریخده سویلانن (بر پدر اولادلریله نه وجه ایله معامله ایدر ایسه بو حکمدارده کندی اهالیسیله او وجه ایله یشاردی.) مدح وثناسنی بونلرك هر بری حقنده سویلمك جائزدر .

لورەنا دوقەسی (لیوپولد) ـ که حدسز، حسابسز ایلیکلری وار ایدی ـ اویله قناعت حاصل ایتمش ایدی که بر حکمدار یالکز اهالیسنی مسعود ایتمك اوزره صندلیٔ حکمداری‌یه صعود ایتمك کرکدر .

بریسی برکون بر حکمدارك اهالیسنه ایتدیکی ایلیکلری تعداد ایله آنی مدح وثنا ایلدیکی صرەده قرال جواباً : «اویله ایتمکه بورجلی ایدی . بن ده بوکون بر ایلیك ایتمکه

مقتدر اولمسهم يارين حكمدارلغمی ترك ايدرم. » ديدی .
بشقه بردفعه‌ده وكلاسندن بری بو يولده فرط جود وسخاسنه
تعريضاً (بويله كيدر ايسه اهالی سزی دوچار ضرورت
ايده‌جك.) ديْنجـه كنديسی «ای يا! بوحالده بن ده آنلرك
مسعوديتلريله زنكين اولورم. » جوابنی ويردی .

جناب حقدن ثروت وعظمت دكل، علم وحكمت ايسته

چوق آدملر ثروت وعظمته مائل ومنهمكدرلر . لكن
اكر بو آرزو ايتدكلری شيلرك ماهيتی نه اولديغنی بيلمش
اولسيديلر اوقدر خواهش كوسترمزلردی .

جاه ومسند وثروت وعظمت كبی پارلاق شی يوقدر.
انسان اوسايه‌ده بشقه‌لرينه فائق كورينور. امثال واقرانه
آمر اولور . هركسـدن حرمت ورعايت بولور . لكن
هله او پارلاق پرده‌يی بركره چاك ايده‌لم، اووقت كوررز
كه كوزلرمزی قماشـديران پارلاقلقلر آغر يوكلر وجدی

خدمتکارلقلردن بشقه برشی دکلدر . یاخود (سینه‌غا)نك دیدیکی کبی «مشاق معتبره» در .

بناءً علیه اعتبار واقتدار جهتیله بشقه‌لرینك مافوقنده بولنانلری هرکسدن زیاده بختیار ظن ایتمك اصلا جائز دکلدر .

برکون کوچك (تئودوس) نام ایمپراطورك اعتراف ایلدیکی وجه ایله سریر قرالی اوزرنده بیله سعادت نادراً بولنور .

مشارالیه برکون صیده چیقدیغی اثناده نصاسه یاننده بولنانلردن اوزاقلاشه‌رق کیده کیده یورغون آرغین کندیسنی بر منزوینك کلبه‌سی اوکنده بولدی . منزوی مشارالیهی ایمپراطوره منسوب بریسی ظن ایده‌رك کمال حرمت ورعایتله قبول ایلدی . اوطوردیلر .

ایمپراطور کلبه‌نك درت طرفنه عطف نظر ایتدی . بر سپد کوردی . بو سپدك ایچنده بر مقدار اتمك ایله بر قاب صوووار ایدی . منزوی برمقدار ییه‌جك کتیروب تقدیم ایتدی . ایمپراطورکمال رغبتله قبول وتناول ایلدی . بعده کندیسنك کیم اولدیغنی بیان ایدنجه منزوی درحال آیاغنه قپانمغله ایمپراطور آنی قالدیره‌رق «آه! پدر ترك تکالیف عالم ایده‌رك بویله انزوا حالنده یشادیغك ایچون

نه‌قدر مسعودسين! آه! سعادت حقيقيه دائرهٔ سلطنته‌كيرمز.
سنك اتمككى ييوب صويكى ايچمكله طويديغم لذتى عمرمده
طويمامشدم.» ديدى.

بشنجى شارل دخى بركون تاج وتختنى مخدومى
بولنان ايكنجى فاليه تسليم ايليه‌جكى صره‌ده رجال دولت
واعاظم سلطنت حاضر بالمجلس اولدقلرى حالده «اولادم!
ايشته شو چيچكلرى سيورى ديكنلرله مملو ونظر ربا بر
پارلاقلقدن عبارت اولان مزين تاجى سنك باشكه قويمقله
سكا برآغير يوك تحميل ايدييورم. بتون مدت سلطنتمده
بر دقيقه راحت يوزى كورمدم. زهر ايله مملو عد
اولنمه‌جق بر ذوقده طويمدم.» ديه‌رك ترك سلطنت
ايلدى.

انسان سلطنتدن، جاه ومسندن، رقيبلردن وهر
شيدن اوصانير. خشنود ايده‌جكى ظن اولنان شهرتلر،
مزيتلر، جاه و مسندلر، هپ كنديسنى بيزار و بيحضور
ايدر. الحاصل ثروت وعظمت وجاه ومسند بزى
چوق شيلره مقتدر ايده‌بيلير سه‌ده سعادتمزى تزييد
ايده‌مز.

انسان اهل اولمديغى برمسندى قبول ايتمك شويله
طورسون، مستحق بولنديغى برمنصبى دخى قبول ايتمسه

ایی ایدر . مساند عالیه اصحابی اوزرنده اشعه پاش عیون عالم اولان او پارلاقلقلره، او مسندلره کسب لیاقت ایتمش اولمزلرایسه کندیلری ایچون موجب عار اولور. کونش ده حشراته ضیاپاش اولور اما ینه مذلتدن خالی قالمزلر. شعشعهٔ اقبال ده بویله در .

عقلسز بر زنکین عظمتی ایچنده یوکسك بر موقعده طوران آدمه مشابهدرکه آلچاقلرده طورانلر کندیسنك کوزینه اوفاق کورینورلر ایسه ده کندیسی ده هرکسه اوفاق کورینور. حد ذاتنده مستحق مذلت اولان بر آدم نه قدر بیوك مرتبه و مسندلره نائل اولسه دائما تذلیل وتنزیل ایدیلیر. نه قدر یوکسك بر حال وموقعده بولنسه اوقدر زیاده تذلیل وتنزیله مساعد اولور.

جاه ومسند وثروت وعظمتلر اصل اویله ذاتلره سزاواردرکه حد ذاتلرنده بیوکدرلر . لکن اویله ذاتلر حریص مسند اولمیوب آنی کندیلرندن زیاده لایق او- لانلره ترك ایدرلر . بونکله برابر مساند ومراتبی تقبیح وتحقیر ایتمك دکل، آنلره کرچکدن کسب لیاقت ایتمش بولنمق لزومنی ایما ایلك ایسترز .

عاقل آدم، چوق دفعه انسانی نیجه نیجه مساند عالیه‌یه ایصال ایدن حرص شان انسانی طریق فضیلت رفیق استقا.

متدن دور ونجه نجه مسالك مظلمه وسقيمه يه سلوك ايتمكه مجبور ايده جكنى بالملاحظه اومسندلره حريص اولمامسندن طولايى متسلى اولور .

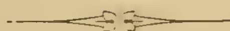
بويله آدم «اكر نائل مسند اولمق ايچون ناموسنى، فضيلتنى پايمال وبنيان عظمتى فضيات خرابه لرينك اوزرينه تأسيس واعلا ايتمك لازم كله جك ايسه كمال مطاوعتله استعفا ايدرم .» دير .

هواده طيران ايدن قوشلرك قوندقلرى يوكسك آغاجلرك باشنه قدر ييلانلر سورتنه رك نهايت چيقمغه موفق اولورلر .

بونك ايچون بر طاقم لياقتسز وثمرهسز آدملرك تعلى وترفع ايلدكلرى مراتب عاليه يه بزى اعلايه اقبال ياور اولمز ايسه تأسف ايتمامليز . زيرا بوحال بزم حقمزده خيرليدر . يعنى بو صورتله بخت بزه غدارلق دكل، ايلك ايتمش اولور .

. . . .

. . . .

خدمه و عمله حقنده اولنه‌جق معامله

مشهور (دوپیت) اوغلنه شو نصیحتی ویرمش :

« اوغلم ! سکا خدمت ایدن بر آدمك حقنی، اجرتی چابق ادا ایله . بر دقیقه بیله توقیف وتأخیر ایتمه . عمله‌نك اجرتی انکار ویا قطع وتنزیل ایتمك شویله طورسون، جزئیجه تأخیر بیله عدالت وانسانیته مغایردر . »

مشاهیردن (سیراق) دیمشدرکه :

« انسانن قانی دوکنلر ایله عمله‌نك اجرتی کسنلر ویاخود دیکر صورتله آنلره غدر وظلم ایدنلر مساویدرلر. بو مقوله اشخاصك منتقمی جناب حقدر . عدالت ربانیه بویله‌لری دنیاده بیله پك آز دفعه مجازاتسز براقیر . »

ای ظالم ! ای غدار ! نه‌وقتدن بریدر، اوسفیل صنعتکار سنك قپوکی چالوب اجرتی، حقنی طلب ایلیور. سندن آله‌جغی مبالغی عیال واولادینك دفع احتیاجی ایچون استعمال ایده‌جك وبورجنی آنکله تأدیه ایلیه‌جکدر . لکن سن آنك رجاسنی استماع ایتمزسین. زیرا سنك درجهٔ حال وشانك آنك مرتبهٔ احتیاجندن پك عالیدر . زیرا او بیچاره سنی کوجندیروب‌ده انتقامکه دوچار اولمامق ایچون قانونه مراجعت ایتمك ایستمز.

سن داینلریکه کورنمزسین ویاخود یالان وعدلرله آنلری اغفال ایدرسین .

اصحاب مطلوبی هفته‌دن هفته‌یه، آیدن آیه وسنه‌دن سنه‌یه براقیرسین. بعض کره‌ده حدت وشدت کوستره‌رک، تهدیدات وتوبیخات ایله طرد وتبعید ایدرسین .

صلاح حال ایله آراسته وصندلیٔ قرالی‌یه بحق شایسته اولدیغی حالده قراللغی کوچ حال ایله قبول ایتمش اولان دردنجی هانری بوبابده کوزل برمثال ابراز ایلشدر .

مشار الیه پاریسه دخول ایتدکدن صکره (بارون‌نو)نك داینلرندن بعضلری کندیسنك اشیاسنه وضع ید ایده‌رك ضبط ایتمشلر ایدی . موما الیه حضور قرالی‌یه چیقوب بوندن طولایی غایت مکدر ومتأثر اولدیغنی بیان ودواینلری حقنده معاملهٔ شدیده اجراسنی رجا ایلدی . قرال ایسه جواباً ــ (نو) دیوننی تأدیه ایتمکه بورجلیدر. بن‌ده کندی بورجلرمی ادا ایده‌جکم . ــ دیه‌رك موماالیهی کیزلیجه برطرفه چکدی و « آل، شو بنم مجوهراتمی‌ده داینلریکه ترهین ایت، اشیاکی قورتار. » دیوب مجوهراتنی ویردی .

اکر داینلرك دائما خوف ودهشتله سنك یانکه تقرب ایدرلرایسه ناموس وحیثیتك مکملیتندن بیهوده بحث ایتمه!

خدمتکارلریکه تعدی ایدر اجرتلرینی ویرمز ایسه‌ك خالقك نفرتنی قازانه‌جغکدن امین اول!

بوحالده خلق سنی احاطه ایدن ثروت وعظمتك سکا لایق اولمدیغنه حکمده اصلا تردد ایتمز.

(فیـاندره) اردوسی باش قوماندانی بیوك (نوره‌ن) اردویه مأمور اولدیغی زمان عسکری غایت سفیل و فنـا برحالده بولندیغندن بتون مجوهرات وکوموش طاقملرینی فروخت ایده‌رك مهمـات حربیه و ملبوسات عسـکریه‌یه صرف ایلدی. دوسـتلری کندیسـنه بیوك بیوك مبلغلر اعطـا و تقـدیم ایدرلر ایدی ایسـه‌ده کندیلری متضرر اولمسـونلر دیه قبول ایتمز ایدی. حتی مؤخراً کندیسی ناکاه محاربه‌ده وفات ایده‌جك اولور ایسـه ویره‌جکلری مبالغ غائب اولوب هرکسك بو یوزدن دوچار خسار اوله‌جغندن خوف ایله تجارك عرض وتقدیم ایلدیکی مبالغی‌ده قبول ایلدی.

محاربه میدانده ایشلتدیکی عمله ومکاریجیلرك حقلرینی تماماً تأدیه ایلردی. هرکس کیدوب حسـابنی مشـارالیهه تقدیم وحقنی طلب ایتمکه مأذون ایدی.

(وه‌صی) نام قردینالك ده ادای دین ایتمـك خصوصنده‌کی حقانیتپرورلکی شایان اعتباردر. اعاظم و افاخمدن

همان هيچ بری آنك قدر مصرف ایتمش. آنك كبی استقراض و آنك كبی هركسك حقنی ایی تأدیه ایتمش دكلدر. مشار. الیه بعض امورومصالح مهمه‌نك رؤیت وتسویه‌سی ضمننده صوك دفعه رومایه عزیمت ایده‌جكی اثناده داینلرینی نزدینه جلب ایدوب دیونی درحال تأدیه ایده‌میه‌جكنی وفقط بروقت معین ظرفنده ایفا ایده‌بیله‌جكنی بالبیان كندیلرندن مهلت طلب ایلدی. حاضر بولنانلردن بری‌ده تكفل ایده‌رك اصحاب مطلوبی تأمین ایتمك ایستدی. داینلرایسه جواباً دیدیلركه: «بز بورایه آقچه ویا تأمینات طلب ایتمك ایچون كلمدك. یكی برمبلغه احتیاجكز وارایسه تقدیم ایتمكه آماده‌یز.»

مشارالیه آنلرك بومعامله‌سندن فوق الحد متعجب اوله‌رق بیان ممنونیت ایلدی. بعده حاضر بولنان برتاجره توجیه كلام ایله: «هله جمله‌دن زیاده شو فقیر شابقه‌جی‌یه آجیرم. زیرا كندیسی پك فقیر اولوب پاره‌یه محتاجدر. كندیسنه برچوقده بورجم واردر. ایستدیكم كبی كندیسنی خشنود ایده‌میه‌جكم دیمكده اوتانیورم.» دیدی.

شابقه‌جی ایسه «افندم! كرچه بن فقیرم. لكن یوركم بشقه‌لرندن دون اولمدیغی كبی ذاتكزه امنیت، محبت وحسن توجهم واردر. بن سزدن پاره ایسته‌میورم. ایشته اوچ

دانه قرمزی شابقه دها کتیردم. رجا ایدرم بونلری ده آلوب برابر کوتوریکز.» جوابنی ویردی.

قاردینال بو سوزدن اوقدر متأثر اولدی که آغلامغه باشلادی.

بو وقعه دن صکره پك چوق یشامیوب وفات ایلدی. لکن آمال ووصایاسی اویله کمال صداقت اوزره اجرا اولندی که اصحاب مطلوبدن کیمسه متضرر اولمیوب هرکس حقنی تماماً آلدی.

بو خصوصده ویره بیله جکمز نصیحتلرك الك برنجیسی هرکس کندیسنی بشقه سنك یرینه قویوب قیاس نفس ایله معامله ایدرك کندی منفعتنی نصل کوزه درایسه قارشیسنده کینك منفعتنی ده اویله جه کوزتمکدر وکندی ضررینی ایسته مدیکی کبی بشقه سنك ده ضررینی ایسته مامکدر.

هر خصوصده اولدیغی کبی بو خصوصده دخی بورجلی کندیسنی آله جقلی یرینه.. آلان، صاتان یرینه.. آمر، مأمور یرینه قویه رق بشقه سنك کندی حقنده نصل عدالت، استقامت، حقانیت، مروت وانسانیت اوزره معامله ایتمسنی ایسترایسه کندیسی ده بشقه لرینه اووجه ایله معامله ایتملیدر. بویله اولدیغی حالده کیمسه کیمسه یی متضرر ایتمز وهرکس استفاده ایلر.

بو وجه ایله هیئت اجتماعیه ایچنده بولنان مکر و مفسدت حیله و خدعه، کذب وافترا، خیانت وهر نوع مساوی اورته‌دن قالقار. والحاصل نه زمان هرکسده محبت متقابله وصداقت وامنیت کامله حکم ایده‌جك اولور ایسه اووقت مظلوملر، سفیللر، مغدورلر ومجرملرده اونسبتده آزالیر.

زوجینك وظائف وحقوق متقابله‌سی

ارککلر دائما ایی قادینلرك ندرتندن، قادینلرده ایی ارککلرك قلتندن شکایت ایدرلر. بوتشکی بتون بتونده حقسز دکلدر. قباحت کیمده اولدیغنی تعیین ایتمك خیلی مشکلدر. شوراسی محققدرکه بوشکایتلر پك چوق فامیلیالرك بدبختلغنی موجب اولیور.

بختیار کوریلن عائله‌لرك اسباب مسعودیتلری تحری اولنجه زوجینك یکدیکرینه قارشی بورجلی اولدقلری وظائفی کمالیله ایفا ایتملرندن بشقه برسبب بولنه‌مز.

ایمدی‌ای زوج وزوجه‌لر! مسعود اولمق ایسترمیسکز؟ حقوق متقابلهٔ زوجیه‌یه بغایت دقت ایدیکز.

ای قادینلر! زوجلرکزك دوام محبتنی آرزو ایدر ایسه‌کز تأهل وتزوجلرندن اول زوجلرینه خوش کورنمك

ایچون صرف ایتمش اولدقلری سعی وغیرتی بعدالازدواج ترك ایدن قادینلر کبی اولمیکز.

کندیکزك وزوجه‌کزك حالیله متناسب صورتده اثواب کیکز. لکن یالکز زوجککز ایچون کیکز! بشقه‌لرینه خوش کورنمك ایچون کیمیکز! بشقه‌لرینه و(مودا) دینیان دیوانه‌لکه تابع اولمیوب زوجکزك آرزو ومزاجنه موافق صورتده شیلر اکتسا ایدیکز. برقادین اوك ایچنده زوجنك قارشیسنده اوستنه، باشنه باقمدیغی، پاك طورمدیغی، زوجنه خوش کورنمکه جهد ایتمدیکی حالده خارجه چیقه‌جغی وقت حددن آشیری سوسلنیر، طاقار طاقشدیرر، هرشیی یاپار یاقشدیررایسه زوجنه خوش کورنمك قیدنده اولمدیغنی اعلان ایدر. زوجی ده بونك فرقنه واررق هیچ شبهه یوقدرکه زوجه‌سنك بو طور وحرکتی کندیسندن زیاده بشقه‌لرینه خوش کورنمك ایچون اولدیغی ظننده بولنه‌رق کندیسندن متنفر اولور. بلکه ده آندن زیاده نظر ربا بر قادینه توجه وکندیسنی ترك ایلر. بو حالده زوجین میاننده برودت ونفرته الك اول قادینلر طرفندن سببیت ویرلمش اولور.

بونك کبی کرك زوجلرده وکرك زوجه‌لرده دها پك چوق قصورلر بولنه‌بیلیر. زیرا کیمسه قصور ونقصاندن خالی

دكلدر . لكن زوجين هر شيدن زياده يكديكرينه خوش كورنمكه و بر برى كوجندرمامكه چالشمليدر. حتى يكديكرينك اقربا وتعلقاتنه قارشى دخى حرمت ورعايتده قصور ايتمامليدر. زيرا آنلره اولان توقيرات وتحقيرات كنديلرينه عائددر. بناءً عليه بشقه‌لرينك بزه حرمت ورعايت ايتملرينى آرزو ايدرايسه‌ك اولا بز آنلره حرمت ورعايت ايتمليز . يوقسه حرمتسزلكدن محبتسزلك، بوندنده نفرت وخصومت ظهوره كله‌جكى دركاردر .

ارككلر ! سزده كنـدى طرفكزدن واقـع اولان انتخابكزى تصويب وتقدير ايديكز ! دوشونكزكه سزككيلردن ايى ظن ايتديككز قادينلر ده سزك كورەمديككز وبيلەمديككز نيجه قصورلر واردر . اكر آنلر ايله ازدواج ايتمش اوليديكز بلكه ظن ايتـديككز قدر ممنون وخشنود اولمز ايديكز . زوجه‌لركزك قصورلرينه باقمقدن زياده كندى قصورلركزى كوزلركزك اوكنـه آلكز وحقلرنده‌كى حرمت ومحبتكزى تزييد ايده‌رك قصورلركزى عفو ايتدرمكه و محبتلرينى قزانمغه چاليشكز . زوجه‌لركزك لايخطى اوللرينى طلب ايتمك حددن آشيرى بر شى دكلميدر ؟

فرانسه قراللرندن اون ايكنجى لوئى زوجه‌سى (آننا)

نام پرنسس هر خصوصده ایی وتربیه‌لی اولدیغی حالده یالکز مرتبهٔ غایه‌ده بولنان کبر ونخوتی قرالی راحتسز ایدردی .

مشارالیه هم ایی برقرال، هم‌ده ایی برزوج اولدیغندن دائما «نه چاره! قادینلرك بدل عفت وعصمتلرینی بووجهایله تأدیه ایلك واجبدر.» دیه‌رك کندیسنی عفو ایدردی .

اکر اویغونسز حاللری وبد معامله‌لریله سنی مکدر ایدن بر زوجه‌یه دوشر ایسه‌ك اغیار یاننده آندن تشکی ایتمکدن صاقین ! بو بابده مشاهیردن برذات دیمشدر که : «بو اویله بر علتدرکه آکا اطبا بیله چاره بوله‌مزلر.» برقادین نه قدر کستاخ وبارباز اولسه، نه درجه بی ادب بولنسه ینه آنی بو قصورلرندن طولایی اتهام ایدن زوجی متضرر اولور . زیرا بر قادینك رذیل وبدنام اولمسی زوجنك حیثیتنه طوقنور . بر زوج زوجه‌سنی ممکن مرتبه اصلاح ایتملی، شاید اصلاحه موفق اوله‌مز ایسه باری قصورلرینی ستر واخفایه چالشملیدر . خسته‌یه هم مؤثر علاجلر ویرملی . هم‌ده کندیسنی باغرمقدن منع ایتملیدر . بوکا موفق اولمق ایچون‌ده درایت وفطانت لازمدر .

حدتلی زمانلرده ویریلان نصیحتلر تأثیر ایدر . بو جهتله نصیحت ویرمك ایچون دائما بویله وقتلر انتخاب ایدلملیدر .

اگر زوجه‌كك احــوالی اوزون مــدت تجربه‌لرله ناقابل اصلاح بولور ایسه‌ك باری سن‌ده آكا اویمامغــه چالش! یاخود تابع بولندیغك دین وقانون مساعد اولدیغی حالده كندیسنی ترك‌ایتمك اولادر. لكن رشتهٔ ازدواجی اویله‌بردن بره ولوله وشماتتله، دكل آهسته آهسته قطع ایتمك لازمدر.

اگر زوجه‌ك كامله وفاضله ایسه آنك عقل واستعدادینی تقدیر وكندیسنی بر موهبهٔ آلهیه اولمق اوزره تلقی ایت!

كتب آلهیه‌دن برنده مسطوردركه: «عفیفه بر قادین الطاف ومواهب آلهیه‌نك اك بیوكیدر. دنیانك آلتونلری وخزینه‌لریله مقایسه ایدیله‌مز.»

اگر سن اویغونسز مزاج ومشربك وبدمعامــله‌لرك ایله كندیسنی چوق دفعه كوجندرمش ایسه‌ك آنكله اوزون مدت متلذذ اوله‌مزسین. یا اجل كندیسنی سنك الكدن قاپار، یاخود دها شنیع اولمق اوزره آنك محبت وشــفقتی سنك اوزركدن زائل اولور. آندن صــكره سن‌ده یالكز جزاكی چكمك ایچون یشامش اولورسین.

نهایت درجه‌ده مضطر قالمدقچه بتون قوتكی زوجه‌كه كوسترمه. جبارلق دائما منفوردر. هیچ بر كیمســه جبراً ایی بر شی یاپمز. كندیسنی ایلكله، طاتلیلقله ایلكه سوق وارشاد ایله. آكا دشمن كبی دكل، دوست كبی معامله ایت.

زیرا انتخاب کردهك اولان زوجهك سنك اسیرك دکل، آنجق بر رفیق شفیقکدر. حسب القدر بر جبار وغدارك النه دوشن قادینه آجینز. زیرا اویله آدم انسان دکل، حیوانات وحشیه‌دن‌ده وحشی بر جانوردرکه یالکز کندی نفس اماره‌سی طرفندن اداره اولنور. نفس ناطقه‌سنك صداسنی استماع ایتمکه مقتدر دکلدر. بویله برزوجه دوشمکده‌کی فنالق یالکز کندی قدر و ناموسنی شکست ایتمك اوزره آغزینی آچدیغی کبی بد معامله ایده‌جکندن خوف اولنمسی دکل، دها زیاده فناسی، الك فناسی اودرکه بو بد خویده بولنان آدم باشلیجه زوجه‌سنی دائما کندیسنك تحت تحکمنده طوتمق ایچون آکا دائما و اصلسز یره حدت وشدتی وانواع تحقیری روا کورر.

بر قادین ایچون بومثللی زوج ایله اصلا امتزاج قابل دکلدر. هیچ راحت یوزی کوره‌مز. دائما کدردن خالی قاله‌جغنه امین اوله‌مز. زیرا کندیسنی ضبط واداره ایتمك ایچون هیچ بر چارهٔ موثر یوقدر. حدسز، حسابسز اویغونسز حال وقاللرندن، نابجا افعال وحرکاتندن کندیسنی منع ایده‌بیله‌جك هیچ بر واسطه یوقدر. بونلری یاپمقدن مراد ایسه کندیسنك حاکمیتنی، آنلری یاپمغه مقتدر اولدیغنی کوسترمکدن بشقه بر شی دکلدر.

حقوق طبیعیه‌دن اولان حق حاکمیتی محافظه ایله. لکن کمال عقل وبصیرت وفرط انتباه واعتنا ایله ودائما حسن نیت ایله استعمال ایت وآنی هیچ بر وقت سوء استعماله میل ایتمه.

دین، مدنیت، انسانیت، آداب واخلاق، تربیه ونزاکت، جمله‌سی بوحق طبیعی ومشروعی تصدیق ایدر.

بر عائله ایچنده بیوك کیم اولدیغی بیلنملیدر. لکن زوجین بیننده حاکم وآمر کیم اولدیغی تفریق اولنمق جائز دکلدر. یالکز زوجه اوك حاکم وآمری زوجی اولدیغنی بیلمك کافیدر. اکر بعضاً بونی فراموش ایدرسه اخطار ایتمك لازمدر. زوجه‌نك زوج اوزرینه حاکم اولمسنه‌ده اصلا مساعده ایدلمملیدر. براوك رئیسه‌سی زوجه اولور ایسه دائما هر شیده مخالفت ایدر. بو صورتده زوجی حاکمیتی ظالمیته تبدیل ایتمدکجه اوك ایچنده تحکم ایده‌مز. زوجه‌سنی اسیرمقامنده طوتمدقجه کندیسنی منقاد ایلیه‌مز. زیرا مغصوبات آنجق جبر ایله استرداد اولنه‌بیلیر. بونك ایچون زوجه‌نه حاکمه اولمق ایستین قادین بحق محکوم اولسه سزادر.

زوجه‌نك ایستدیکی شیئی اکر قابل ایسه اجرا ایتمکه چالش. لکن کندیسنی اویله عقل وتدبیر ایله ضبط واداره

ایتملیسین که هرشیدن زیاده کندی وظیفه‌لرینی اجرا ایتمکدن خوشلانسون. یعنی وظیفه‌لرینی دائما کمال خشنودی ایله ایفا ایلسون.

کندیسنک اوزرنده اولان حق حاکمیتکی دائما محافظه ایله. بونکله برابر بو حقده لزومی قدرده محبت ومروت مزج وعلاوه ایله‌که سکا آمر اولمقدن ایسه مأمور ومطیع اولمغی آرزو ایلسون، طوعاً اطاعت ایتسون.

اوزرکده اصلا حرص تحکم و تکبر اثری کورنمسون. بووجه ایله سکا بورجلو اولدیغی اطاعت وانقیادی کوکل خوشلغی ایله وکمال سهولتله قبول ایدر. لکن اکر سن بونی کندیسندن جبراً طلب ایدر ایسه‌ك اوده بالعکس اطاعتدن امتناع ایدر. اطاعت ایتسه بیله کوکل خوشلغی ایله ایتمز. بونك ایچون بر زوج کندیسنك حقی و زوجه‌سنك بورجی اولان اطاعتی کندیسندن جبر ایله دکل، رجا ایله طلب ایتمك لازمدر. بویله اولدیغی حالده زوجه‌ده بو اطاعتی زوجنه برهدیه مقامنده ایتمش اوله‌جغندن سوینیر وخوشلانیر.

ایشته بویله سوینه‌رك وخوشلانه‌رق اولنان اطاعتده دوام ایدر. عاقله برقادین زوجنی اصلا ازعاج واجبار ایتمز.

هرشیئی کمال نزاکت وظرافتله طلب وقبول ایدر وزوجنك محبتنه لایق اولور.

زوجین میاننده ظهور ایدن منازعه ومناقشه‌نك چوغی زوجك حقی اولان حاکمیتی جبراً طلب ایتمسندن نشأت ایلر.

زوجه‌ده طبعاً بورجلو اولدیغی اطاعتی ایدوب ایتمامکده کندیسنی مختار بیلیر ویا اویله اولمق لازم کلدیکنی ظن ایلر. بناءً علیه زوج بوحقنی رجا ایله طلب ایدرسه زوجه‌ده بو بورجنی رضا ایله ادا ایدر.

مشهور (اوغستن)ك والده‌سی (مونیغا) کوچك یاشدن بری ایی تربیه کورمش، بیوکارینه اطاعت ایتمکه آلشمش اولدیغندن زوجنه اطاعت ایتمکده‌ده اصلا کوجلك چکمزدی. زوجی حقسز ووفاسز برآدم ایدی ایسه‌ده کندیسی ینه اطاعتده قصور ایتمزدی واصلا اثر مخالفت کوسترمزدی. دائما کندیسنی رفق ایله اصلاح ایتمکه جهد ایدردی.

بو وجه‌ایله زوجنك محبت وحرمته لایق اولدی. واقعا زوجی کندیسنی چوق سور ایدی ایسه‌ده حدید المزاج اولدیغندن چوق دفعه‌ده اویله حدت وشدت کوسترر ایدی‌که تحمل اولنور شی دکل ایدی. لکن زوجه‌سی

کندیسنك حال حدتنده هیچ بر جواب ویرمامکی کندیسنه بروظیفه وقاعده اتخاذ ایتمش اولدیغندن زوجی اصلسز یره طاریلوب حدت ایدنجه کندیسی آغزینی آچیوب کمال سکون ایله حدتنك زوالنی بکلر واوزمان حقسزلغی کندیسنه نزاکتله بیان ایدردی .

بوندن آز حدتلی زوجلری بولنان بعض قادینلر زوجلرینك حدت وشدتلرندن طولایی اشتکا ایدر واوزرلرنده بولنان ضرب اثرلرینی‌ده کوسترلر ایدی. کندیسی‌ده آنلره کولەرك دیر ایدی‌که: «او علامتلری دیللرکزه کوستریکز. زیرا بونلره هپ دیلکز سبب اولمشدر. زوجلرینه مخالفت ایتمك قادینلره اصلا یاقشمز. بر آز حلیم اولکز. زوجکزی کندیکزه حاکم عد ایدیکز. ایشته اوزمان آنلر ایله کوزل کوزل کچینه بیلیرسکز .»

کتب دینیه‌دن برنده مسطوردرکه : «مطیع ومصلح بر زوجه‌یه مالك اولان آدم پك بختیاردر. اکر انسانك لایموت اولمسی ممکناتدن اولیدی بر زوجه‌نك حسن معاشرتی سایه‌سنده ممکن اولور ویاخود هیچ اولمزسه ایکی قات عمر سوررردی .»

عاقله وفاضله برقادینك حسن اطوار ومشواری زوجنك قلبنده شعلهٔ بهجت ومسرتی اشعال ایدر وحسن

اطواری دیدارنده بدیدار اولور . معاملات وامور بیتیه
اوزرینه اولان همت ونظارتی زوجنی بحضورلقدن وکلفت
مشاغل بیتیه‌دن آزاده ایلر .

بر زوج ایچون عفیفه زوجه‌سی اوزرنده کوردیکی
فضیلت قدر مسرت بخشا بر حال اوله‌مز . والحاصل بر
خانه‌نك سبب سعادت وعمرانی قادین اولدیغی کبی باعث
خرابی وخسرانی‌ده ینه قادیندر .

بویله ایی بر زوجه‌یه مالك اولور ایسه‌ك کندیکی
جمله‌دن زیاده بختیار وهرکسدن زیاده صاحب اقتدار
عد ایله . اکر منبع سعادتکك دائما جاری اولمسنی
ایسترایسه‌ك حضور وراحتکی، بالجمله ذوق وشوقکی دائما
زوجه‌کك نزدنده تحری ایله، زوجه‌که عرض محبت ایت .
لکن عجز ومسکنت ایله اثر ضعف کوسترمه . عقل وبصیرتك
مساعده ایلدیکی مرتبه زوجه‌که آثار مروت وانسانیت
وشعار شفقت ومرحمت وباخصوص هرشیده کمال امنیت
کوستر وکندیسنه معلومات ویرمکسزین هیچ برشی یاپمه .
بوحالده کندیسی‌ده هرخصوصده سکا طانشمغه مجبور اولور .
بووجه ایله رشتهٔ محبتکز اصلا منقطع اولمز .

مشهور مادام (منتینون) (بورغونیا) دوشسنه شو
عبرت آمیز نصیحتلری یازمشدر :

«صورت مطلقه‌ده خشنود ومسعود اولمق امیدنده اولمه. زیرا بوشی بوعالمده قابل دکلدر. قابل اولسه بیله سرایلرده اوله‌مز. اعاظم واکابرك اویله کدرلری واردرکه ناسك اکدارندن زیاده تحمل سوز بر درجه‌ده‌در. هله طائفهٔ نسوان ذکوردن زیاده مکدر اولور. زیرا بشقه‌سنك تحت حکمنده بولنمقده‌درلر.

«زوجکك تحت حکمنده بولندیغك ایچون متأثر اولمه وبوحالی کندك ایچون باعث شین عد ایتمه.

«جناب حق طرفندن تقدیر اولنان شیلرك هیچ برینه اعتراض ایتمه. زوجك سنك اك عزیز اك حقیقی وخاص دوستك اولسون. آنك نصیحتلرینی کمال خشنودی ایله قبول و ایجابی تقدیرنده سن ده کندیسنه نصیحت ایله. زوجکله یکوجود اولمغه غیرت ایت. ازدواجك سکا بر سعادت ثابته کتیره‌جکنی امید ایتمه. اك ایی، اك مسعود ازدواجلر آنلردرکه زوج ایله زوجه یکدیکرینه لطف ایله وبربرلرینك قصورلرینی نظر عفو ایله مشاهده ایدرلر.

« مداهنه ایت، لکن مداهن کورنمه. طبع ومزاجدن، مباینت افکاردن، طور وحرکتدن ظهوره کلن قصورلره تحمل ایت. زوجکه مطیع وتابع اولمق سکا واجبدر.

« سن آنك حقنده نه‌قدر خیرخواه ایسه‌ك کندیسندن اوقدر خیرخواهلق طلب ایتمه . بو اویله‌بر اخذ واعطادرکه سن دائما ویریجی اوله‌جقسین !

«اشتکالر، ستملر، نامرضی سوزلر ونابجا حرکتلر ایله زوجکی سکا رام ایتمکه موفق اوله بیله‌جککی امید ایتمه . کندیسنی جلب ایتمه‌نك چاره‌سی صبر وملایمتدر . زیرا صبرسزلق یورکلری تبرید وتبعید، حلم ایسه تلیین وتقریب ایلر . ارادتکی زوجکه فدا ایتدیکك حالده بوکا مقابل سنك‌ده کندیسنك ارادتی اوزرینه بر حق وصلاحیتك اولور ظن وطابنده بولنمه. ارککلر قادینلردن زیاده کندی ارادتلرینه مائل ومنهمکدرلر . زیرا آنلر بشقه‌لرینك ارادتلرینه پك آز تابع اوله‌رق بیومکده‌درلر. قادینلرله حاکمانه معامله ایتمك ایسته‌ملری طبیعتلری اقتضاسندندر . آنلر حریت واستقلاللرینی محافظه ایتمك ایسترلر. قادینلر ایسه بونلری کندیلرینه ویرمکدن امتناع ایدرلر . آنلرك حقوقی عادل ومشروع اولوب اولمدیغنی تفتیش ایتمك جائز دکلدر. یالکز کندیلری ایچون ممنوع اولوب اولمدیغنی بیلك کافیدر . سکا لایق اولان کمال صبر واطاعتدر.

« ذوق وصفایه منهمك اولمه. زیرا تابعیت حال‌وشانی بونی ایجاب ایدر . بناءً علیه صبر وتحمل ونفسکی ضبط

وتسخیر ایتمكی اوكرن . زیرا بوفضیلتەدە احتیاجك واردر.»

قادینلرك علی‌العموم حال ازدواجـلرندە ارككلردن زیادە صبور اولملری اقتضا ایتدیكی جهتلە كندیلرینە بردرس عبرت اولمق اوزرە مشهور مادام (بومون)ك نصیحتلرینی‌دە بورایە درج ایتمكی مناسب كوردك:

مادام بومون كرك كمالات ذاتیەسی وكرك مشهور بر آووقات اولان زوجی سایەسندە اشتهار ایتمش برقادین ایدی .

بعض قادینلرك كندی جنسـلرینە بویلە عبرت آمیز نصیحتلر ویردكلرینی كورمك نەقدر كوزلدر !

« فكرلر دائما تبدل ایتمك اوزرەدر. بعض‌كرە طبایع عالیـەیە مالك اولان آدملر بیـلە وقوعی ملحوظ اولمیـان احوالك وقوعیلە ناكاە بوزیلوب بدخوی وبدمنش اولورلر. محبتك دوام وبقاسی یوقدر.

«عاقلە برقادین ایچون صـبر ومتانت قلبیەدن بشـقە برطریق وتدبیر بیلم . یعنی زوجلرك قلبلرینی جلب ایتمك ایچون بوندن احسن طریق بیلەمم !

«برقادین، زوجنك كندی اوزرندەكی محبت وامنیتنك سلب وبشـقە برقادین اوزرینە جلب ایدلدیكنی كورنجە زوجی حقنـدەكی دقت وهمتنی، اقدام واهتمامنی تضعیف

ایتملی، یعنی برقات دها آرتیرملیدر . لکن ناز ونوازشنی ده ابذال ایتمامليدر . زیرا او صورده موجب نفرت اوله‌بیلیر. لکن رقت انکیز وکدر آمیز برحال کوسترمك لازمدر .

«هرهانکی خصوصده اولور ایسه اولسون زوجنه اصلا ستم وکین اثری کوستر مامليدر . زیرا ستم نه‌قدر خفیف ونزاکتلی اولسه ینه آنك قلبنده ناقابل تسلی برتأثر پیدا ایده‌بیلیر. اکر بو بیوك بدبختلق متحسس برقادینه تصادف ایدرسه، یعنی زوجی سائر برقادینه کوکل ویررسه کندیسی آکا قارشی ابذال لطف وشفقت ایتمکدن بشقه هیچ برتدبیر استعمال ایتمامليدر . زیرا آنی بوحالدن کچیرمك ایچون بوندن اهون واحسن طریق یوقدر. بووجه ایله تکرار اعادهٔ محبت ایتمکه چالیش . فقط بوحالدن خبردار اولدیغکی کندیسنه اصلا حس ایتدرمامکه غیرت ایت . واقعا اویله خصوصلر واردرکه او صورده ستر کدر ایتمك قابل دکلدر . بوحالده بی‌فریاد وفساد یالکز برلطیف اثر حزن وکدر کوسترمك کافیدر . بویله صورتلرده برطور تحقیر ویا حدن آشیری مسرت کوسترمك جائز دکلدر. زیرا بوحال نفرتی موجب اولور .

«صاحب فضیلت برقادین بویله صورتلرده مکدر اولور اما

مضطرب اولمز . محزون وملول كورينور . لكن محبت وشفقتنه نقيصه عارض اولمز .

« بر زوجك اصلاحی ایچون بو آثار طبیعیه پك محرق ومؤثردر . بونلری كندیسنه ارائه ایتمك كفایت ایدر . بوندن زیاده‌سی ! كثریا تأثیرینی غائب ایدر . قادین زوجنه قارشی نه برمعامله شدیده استعمال ایتملی ونه‌ده ستم آمیز سوزلر سویلملی .

بعض قادینلر ظن ایدرلركه زوجلرینك یوركنه حسد ورقابت دوشورمكله آنلرك قلبلرینی تكرار كندیلرینه جلب ایتمكه موفق اولورلر . هیهات ! آنلرك یوركلرنده ذاتاً محبت اثری قالمامش اولدیغندن آزچوق قدروقیمتلری وار ایسه آنی‌ده بومثللی حركتلرله غائب ایتمامكه چالشمق اولادر .

صاحب فضیلت برقادین ایچون قیصقانج بر آدم ایله یشامق قدر عالمده مشكل وناقابل تحمل برحال یوقدر . بویله قیصقانج برزوجه تصادف اولندیغی تقدیرده قادین كمال صبر ومتانتله جمعیتلردن تباعد ایتملی . وسعت قلب وعظمت روح ایله بالجمله ذوقیاتدن، حاصلی هرشیدن محروم قالملی . هرشیئه صبر وتحمل ایتملی .

کرچه بويله برحاله تحمل مشکل ايسه‌ده بوندن بشقه‌ده برچاره‌ٔ مؤثر يوقدر.»

مادام (بومون) کريمه‌سنه شو نصيحتلری ويرمشدر :

« بر ازدواج نه‌قدر مسعود اولسه، نه‌قدر شعشعه‌لی اولسه آفاق زوجيتی قرارده‌جق بعض کوچك بلوطلرك ظهور ايتمامسی امکانسزدر. زيرا زوجينك هرخصوصده، هر شيده عين افکار و حسياتده، عين مزاج ومشربده بولنمه‌لری قابل دکلدر . هرحالده مباينت افکار ومشواردن ظهور ايدن عدم خشنودی سعادتلرينی تشويش واخلال ايدر .

«زوجك طلب ايتديکی شيلر ضررسز وعقل وحکمته موافق ايسه آنی خوش کورمك و او بابده بزم رأی وافکارمزی اطاعت وسلامتزه فدا ايتمك لازمدر .

«برکون تأهل ايدنجه کندی شخصلرينه مالك اوله . جقلرينی آنلرك فکرلرينه وضع ايتمك وتربيه ويرمك پك مضر شيدر . باخصوص اصل او وقت دها زياده بشقه‌لرينك تحت حکمنده بولنه‌جقلردر. بو تابعيت کنديلرينه کران کلمامك ايچون اتخاذی لازم کلن تدابير حسنه‌يی تعليم و آنلرك رشته‌ٔ اتحادلرينی آنکله تحکيم ايتمك لازمدر.

« قادينلرك احتياجلرينی زوجلرينه بيان ايتمکدن بشقه

هیچ بر حقلری یوقدر . لکن بو حقلرینیده حسن استعماله بورجلیدرلر .

«زوجنك امنیتنی قزانمش و اول امنیتـه کسب لیاقت ایلمش اولان برقادین بحق افتخار ایده بیلیر .

ارککلره عائد اولان احـوالده جزئی ایشـلری کندیلرینك رأی وتنسـیبلرینه ترك ایدهلم . لکن بعض خصوصـلرده نفوذمزی اجرا ومحافظـه ایدهلم . مثلا عقلمزك ایردیکی مضر بر فعله تصدی ایدر ایسه کندیسنه اصلا ستم ایتمیوب کمال لطف ایله او سـوداдن واز کچیرمکه چالشهلم . بزه عائد خصوصلرده نفوذ وتأثیرمزی لایقیله استعمال ایدهلم . ایشـته بزم حکم ونفـوذمز، بزم حق وصلاحیتمز بوندن عبارتدر . بوحکم ونفوذمزی ادارهٔ بیتیه خصوصنده استعمال ایده بیلـیرز . لکن خانهنك خارجاً امر اداره وانتظـامی زوجه عائد اولوب اویله ایشـلره مداخـلهیه حق وصلاحیتمز یوقدر . مثـلا کندی امور وخصوصات عظیمهلرینه، قسم اعظمی بزه عائد اولسه بیله، نفع وضرری بزهده راجع بولنسـه بیله اصلا مداخـله ایتمیوب اویله ایشلرك مستقلاً اداره واجراسنی بتون بتون کندیلرینه ترك ایتمکه بورجلویز . زیرا بومثللی ایشـلرك مسؤلیتی کندیلرینه عائددر .

«امر زوجیت برحال غوائل اشتمالدرکه دائما فـدا.
کارلغی ایجـاب ایدر وهرشیئی تسهیل ایدن مزیت محبت
اولمسه نه‌قدر فاضل اولسـه‌ق وظائف زوجبـه‌یی حقیله
وکمالیله اجرا ایتمك مشکلدر.

«فی‌الواقع وظائف زوجیه مقابلةً اجرا اولنور. لکن
بزم وظیفه‌لرمز ارککلرك وظیفـه‌لرندن زیاده‌در . آنلره
خوش کورنمك ایچون طبیعت بزه آنلردن زیاده لطـافت
ونزاکت ویرمشدر . قوت وقدرت ارککلره، حـلاوت
ولطافتده قادینلره مخصوصدر. سلطنت سورمك ایچون
اولا اطاعت ایده‌لم. جزئی زحمت ومشقتلر چکمکه تاب آور
مقاومت اوله‌لم که مقابلنده بیوك بیوك نعمتلرده نائلیت
طبیعیدر.

« الحاصـل وظائف متقابلهٔ زوجیه‌نك اجراسی بزم
فداکارلغمزی ایجاب ایدر .

«ارککلر حقمزده دائما عین تقیدات وتکلفاتده بولنمز.
لر، حرمت ورعایتده قصو ایدرلر ایسه هیچ تأسف ایتمیه‌لم.
زیرا آنلر بوکا مقتدر دکلدرلر. اکر بوکاده مقتدر اولمش
اولیدیلر، بزم آنلره فائق اوله‌جق بر شیمز اولمز ایدی .
بز آنجق بو مزیتـله کسب تمیز وتفوق ایده‌بیلیرز .
کندیلرینك اوقدر مشاغل مهمه وغوائل عظیمه‌سی واردرکه

بوخصوصك كمال اجراسنه مانع اولور . لكن بز او درجه كلفت ومشاغلدن عاری وبری بولندیغمزدن بزم باشلیجه عزممز دقت مخصوصه ایله بوكا اقدام واهتمام ایتمكلكمز اولەجقدر . لكن پرستش درجه‌لرنده طرزلر، طورلر كوسترەلم دیمك ایستەمیورم . بوشی هركس عندنده منفور اولدیغی كبی برزوج یاننده دخی دها زیاده مناسبتسز اولدیغنی اعتراف ایدرم . مع مافیه زوجك محبتنی ادامه ایچون ضررسزجه تدبیر وتكلفلری ده معذور كورر وحتی قادینلرك بوخصوصده اصلا تجویز تراخی ایتاملری ایچونده كندیلرینی تشویق ایدرم .

« تأهل وتزوج ایلدیكك كوندن اعتباراً بنم سنك اوزركده‌كی حكم ونفوذم ختام بولور . بونك ایچون اصلا كدر ایتمه . قیزم! او كوندن اعتباراً بو والدەك سنك عزیز دوستلركدن بری اولور . لكن الك مشفق، الك مشوق والك تسلیبخش وبلكه‌ده الك مفید بردوستك اولور . بنم كندی حكم ونفوذمك حدینی طانیمقلغم سنك ایچون بیوك بربختیارلقدر . سندن زوجكك رأی ورضاسنه مخالف برشی طلب ایده‌جك اولور ایسه‌م او سوزمه مخالفت ایتمكده اصلا تردد ایتمه .

انتخاب احباب

ممکن مرتبه هرکسك سووب خشنود اوله‌جغی برحالده بولن .

دوستلره کلنجه : آنلرك معدود ومحدود اولمسنی آرزو ایت، یعنی دوست انتخابنده‌دقتلی طاوران. دوستلرك ایی اولسون، آز اولسون .

اعتقادسز، کفرباز، سفیه اشخاصك دوستلقلری مضردر . بویله آدملر دوستلغه شایسته دکلدرلر .

قمارباز وعربده‌جو اولان آدملرك دوستلغی تهلکه‌لیدر. مغرور ومنفعتپرست آدملرك دوستلغنه اعتماد ایدلمز . مقلد ، خودبین وهزلکو آدملرك دوستلغی منفوراولور .

منافق ومستهزیلرکبی مخوف، مداهن ومفسدلرکبی مهلکدر . مزاجی متلون،حدید اولانلرك دوستلغی روحی تعجیز ایدر . انسانه بیهوده برشی ایچون طاریلوب بغض وعداوت ایدرلر .

تیز طبیعتلی، کندی جزئی خدمتلرینی بیوك ایشلر کبی طوتان آدملر غدار وباربار‌درلر . بونلرك عداوتلری دوستلقلرندن زیاده قابل تحملدر .

مزاجی سوداوی اولان آدملرك دوستلغنه‌ده اعتماد ایتمه . اویله‌لرك حسیات دوستانه‌لری آز واوده آنجق منافع شخصیه‌لری ایچوندر .

دوست اولمق اوزره اك زیاده شایان انتخاب ارباب غیرت وحمیتدر . زیرا بونلرك علی السویه قلبلری صاف ومنصف اولور .

طالقاووق ومرتکب آدملری دوست صره‌سنده طوتمه . زیرا آنلرك دوستلغی کندی معده واشتهالریله متناسبدر . کیمك آرابه‌سنه بینرلر ایسه آنك ترکیسنی چاغیررلر . یعنی سفره باشنده سنك ایله برابر ییوب ایچدکجه سنك مصارفکله ذوق وصفا ایتدکجه سکا بیوك دوستلق ابراز ایدرلر اما صکره هپسنی اونودرلر .

دوستلق واتحاد قلوب اگر ناموس وفضیلت اوزرینه مؤسس اولمز ایسه اصلا حقیقی وپایدار اوله‌مز .

بونك ایچون دوست ایدنمك ایستدیکك حالده آنجق عادل وصالح ذاتلری انتخاب ایتمکی کندیکه برقاعدهٔ لاتتغیر اتخاذ ایتملیسین .

زیرا بونلردن زیاده صادق وحقیقی دوست بولنه‌مز . بویله عزیز دوستلر ایسه آنجق کندی امثاللریله الفت ایتمك ایسترلر . ایشته دائما بویله صاف یورکلی

وراستکو آدملرله الفت ومحبت ایله. بونلر نه مداهنلکی، نه مرائیلکی، نه‌ده مکر وخدعه‌یی قبول ایتمزلر. زیرا بونلرك جمله‌سی دوستلغك ایجاب ایلدیکی صافلق وساده‌لکك مغایریدر. بوجمله ایله برابر ایده‌جکك دوستلقدن اکر ذوقیاب اولمق دخی ایستر ایسه‌ك حلیم وسلیم ومألوف ومأنوس اولان وسنکله خصوصی برمناسبت وهم افکارلغی بولنان ذاتلری انتخاب ایله. زیرا دوستلغی اوزون مدت دوام ایتدیرن وباقی قیلان شی اطراد مزاج واتفاق افکار رابطه‌لریدر. ١٦٦

یورکلری توحید ودوستلغی تأیید ایدن‌ده ایشته بو رشتۀ محبتدر.

اکر انتخاب ایده‌جکك دوست بوخصائص ایله‌برابر حمیت قلبه‌ده مالك ایسه آرتق خوف ایده‌جك هیچ برشی یوقدر. بعض ضررسز قصورلری بولنسه‌ده آنلردن صرف نظر ایده‌رك و «قول قصورسز اولمز.» دیه‌رك آنی دوست انتخاب ایده بیلیرسین. زیرا سکا اولسه اولسه اویله برآدم دوست اوله بیلیر. بویله عزیز بردوست نه مفید، نه‌قدر لذیذ شیدر!

طالع بزی برچوق احتیاجاتدن بری اوله‌جق قدر اعلا ایده بیلیر. لکن او موقع مرتفعده برصادق دوسته

مالك اولمق آرزوسندن مستغنى ايده‌مز .

نه‌قدر بختيار اولسه‌ق او قدر صادق دوستلر بولمه‌مز لازم كلير . بشقه هيچ برشى ايچون لازم اولمسه بيله بزه ايى نصيحتلر ويروب حقيقتى سويله‌ك، بزى قصورلرمزدن خبردار ايتمك ايچون دوستمز بولنمق ضروريدر .

بخت . نابينادر . كنديسنى سونلرك كوزلرينى‌ده قراردوب كورمز ايدر . كنديسى بزياندن بزم فضيلتمزى رفع ايتمكه باشلاديغى حالده بزم قصورلرمزى نصل اصلاح ايده بيلير ؟

انسانه برعزيز دوستك لزومنى هرنه‌قدر بيلكده ايسه‌كده آنى غائب ايتديكمزده بالتجربه بيلديكمز قدر بيله‌ميز .

(اوغوست) نام ايمپراطور تجربهٔ ذاتيه‌سيله بونكده حقيقتنه واقف اولوب اعتراف ايلشدر .

بخت كنديسنى هر نوع اقبال وموفقيتلرله مالا مال ايتدكدن صكره علاوةً اعظم فيوضات اولمق اوزره ايكى صادق وعزيز دوست دخى ويردى . چه فائده‌كه آنلردن محروم قالدقدن صكره قيمتلرينى بيلدى .

كونك برنده ايمپراطور مغاير بصيرت اوله‌رق برمعاملده بولندى . صكره كندى خطاسنى آكلايه‌رق كمال تأسفله « ايواه ! اكر دوستلرم صاغ اولمش اوليديلر

بو فلاکت باشمه کلمز ایدی . » دیدی . اویله ایسه سن ده بوکبی دوستلر تحری ایله و آنلری بولدقدن صکره قدر وقیمتلرینی بیلوب آنلری برمنبع سعادت اولمق اوزره تلقی ایت . مع مافیه چوق دوست ایدنمك آرزوسنده اولمه .

واقعا « برخانه وفامیلیانك بختیارلغی بر زوجه، برقاچ اولاد، آز خدمتکار وچوق دوستدن عبارتدر . » دینلمش ایسه ده هرکس ایچون چوق دوستك لزومی اولدیغی ظن ایدلمامليدر .

هرکیم راست کلن آدمی بلا تجربه کندیسنه دوست اتخاذ ایدر ایسه آنك هیچ برحقیقی دوستی یوقدر، اوله‌مز .

برصادق دوست بیك مرائی دوستدن ایيدر .

بویله‌لرك پك چوق، حقیقی دوستلرك پك آز بولندیغنی ده ایی بیل .

صادق دوست بولمق کبی عالمده مشکل شی یوقدر .

صادق وحقیقی دوست هرخصوصده بزم منفعتمزی آرایان، قصورلرمزه صبر وتحمل ایدن، آنلری صورت خالصانه‌ده اخطار ایلاین ومشقتلی کونلرمزده بزم امداد ومعاونتمزه یتیشن آدملردر .

آغز دوستی چوقدر اما جان دوستی پك آزدر .

دوستلرك برطاقمی‌ده واردرکه دوستلقلرینك دوامی اولمیوب موقتدر. بونلر ایام بهارده سوری ایله کلن وقیش اثناسنده طیران ایدوب کیدن قرلانغج قوشلری کبی انسانك وقت اقبالنده دوست کورینوب صکره‌ده بو ایام اقبالك مروریله آنلرده کچر کیدرلر. بونلره « ایی کون دوستی » دیرلر . برطاقمی‌ده منفعتپرست اولوب کندیلرینه فائده بخش اولدیغك مدتجه دوستلغی تحری ایدرلر . براحتیاجلری اولمدیغی ویا زیاده‌سیله فائده‌مند اوله‌میه‌جقلرینی کوردکلری آنده حیوانات مأنوسه‌نك اتمك ویمك ایچون یانکه قوشوب‌ده طویدقدن صکره تباعد ایتدکلری کبی سندن مفارقت ایدوب آرتق خاطرلرینه بیله کتیرمزلر .

برطاقمی‌ده هرزه‌کو آدملر اولوب چیچکلرله مزین اولدقلری حالده ثمره‌بخش اولمیان آغاجلر کبی ایجاب ایدرسه الدن کلن خدمت و معاونتی دریغ ایتمیه‌جکلرینی وعد ایدرلر. لکن وقتی کلیرسه نه اجرا ایدرلر و نه‌ده ایتمك ایسترلر. الحاصل برطاقم حریص شان دوستلرده واردرکه برسواری کندی اوزرلرنده ایکن خرام ایدوب‌ده سقوط ایتمسیله برابر براقوب قاچان آتلر کبی سنك دوستلغك سایه‌سنده سائرلرندن حرمت و رعایت وشهرت بولدقجه آنکله افتخار ایدرلر. لکن سنك وقوع سقوطك حالنده

و یا کندی بختلرینك یاور اولمسی سببیله بسندن یوقاری برموقع ومرتبه‌یه نائل اولدقلری تقدیرده آرتق سنك ایله دوستلق ایتمکی عیب وعبث عد ایدرلر.

آدمك بری بر بیوك مسنده نائل اولان بر دوستنك تبریك وزیارتنه کیدر. فقط بوذاتك یکی نائل اولدیغی مسند وعظمتیله کوزی پرده‌لی اولدیغندن و یا کندی دوستنی طانیمق ایسته‌مدیکندن «سن کیمسین؟» دیه سؤال ایلر. دوستی‌ده «نائل اولدیغك مسند جدیددن طولایی سنك سروزکله مسرور اولمق ایچون تبریکه کلدم ایسه‌ده کدرك ایله مکدراولمغه مجبوراولیورم. زیرا کوریبورمکه ناکاه قوهٔ حاکمه وحافظه‌کی بردن ضایع ایتمشسین وکندی صادق دوستلریکی وکندی کندیکی بیله طانیمزاولمشسین.» جوابنی ویرر.

بارون (قلاویل) دیرکه: «یالانجی بر آدم طانیرمکه قرق سنه اول بنم حمایه‌می طلب ایدییوردی. بنم حمایه‌م ایسه هیچ برشی دیمك دکلدی. اون سنه‌قدر بنی کندیسنه دوست طانیردی. شمدی خیلی ثروته مالك اولمش. بکا سلام بیله ویرمیور.»

«بشقه بر آدم ایله‌ده معارفه پیدا ایلدم. نه‌قدر فضیلت اصحابندن اولمق اوزره تاقی ایدر ایدیسه‌م اوقدر اوته‌کندن

بش بتر برخبیث اولدیغی مؤخراً ظاهر اولدی. مرقوم بر وقت بر مخلص دوستم ایدی. ناکاه مأمولك غیری بر مسنده نائل اولدی. بونك اوزرینه بنی ایلك کورشده معارفه‌مز اولدیغی ذکر و بیان ایلدی. ایکنجی دفعه تصادف اولندقده آشنالق ایتمکی کندیسنه عار عد ایتدی. صکره‌لری بتون بتون اونوتدی.»

آتیده‌کی مثال اولکیلرینك عکسنه اولوب منافع شخصیه‌لرینی کندیلرینك حقیقی وابدی دوستلقلری اوغرنده فدا ایتمکی شان صایان نصل قلوب فاضله اصحابی‌ده بولندیغنی کوسترر.

پاپا اون دردنجی (غله‌مس) عادی برراهب اولدیغی اثناده حال سفالتده بولنان ایتالیالی بررسام ایله چوق کوریشور ایدی. آنك طبیعتنی پك سور وکندیسیله الفت ایدر ایدی. قاردینااللق مسندینه نائل اولدیغی زمان عادت عمومیه‌یه نظراً زواللی رسام پاپانك نزدینه تقرب غایت مشکل برماده اولدیغندن نزدینه چیقوب‌ده حمایه‌سنی طلب ایتمکه بردرلو جسارت ایده‌مز ایدی. لکن قاردینال بو دوستنك برزماندن بری کورنمدیکنه تعجب ایده‌رك کندیسی قالقوب بالذات وبالاحتشام آنك خانه‌سنه عزیمت ایلدی. بی چاره رسام مأمولك غیری اولان بوزیارت

اوزرینه و باخصوص قاردینالك کندیسنی در آغوش ایده‌رك اسکی دوستلنی اونوتمامش اولدیغنی صورت مشفقانه‌ده بیان وتأمین ایتدیکنی کورنجه حیرتده قالدی .

قاردینال سوزنده دوام ایله : «بنم خانه‌م سزك ایچون دائما آچیقدر. بنمله کورشمکه کلکز . دائما بنی کوره بیلیرسکز . بن سزی سومکدن خالی قالمیه‌جغم . » دیدی .

مؤخراً پاپالق کرسیسنه تعلی ایتدیکی زمان علی العاده خدام لیسته‌سنی کندیسنه عرض و تقدیم ایلدیلر . مذکور لیسته‌یی کوزدن کچیردیکی صرده‌ده کوردی‌که سرای مدیری ایتالیالی مشهور رسساملردن بری سرای رسسامی تعیین ایدلمش . بونك اوزرینه پاپا « رسامدن ماعداسنی قبول وتصدیق ایدرم . بنم شکلم مصورینك شهرتنی تزیید ایده‌جك بر شی دکلدر . باخصوص کندیسی خیلی زنکین اولوب بکا احتیاجی ده یوقدر . بن بشقه بر رسام طانیرم‌که شهرتجه آندن آشاغی و آندن فقیر ایسه‌ده دائما او بنم دوستمدر . بن ده کندیسنك دوستی‌یم . آنی کندم ایچون رسام نصب ایدرم .» دیدی .

ایشته بوکوزل مثاله امتثال ایت . اکر بختك سنی اعلا ایدرایسه (سیراق)ك آتیده‌کی نصیحتنی صادقانه محافظه ایله . مشار الیه دیرکه : « دوستکك خاطره‌سنی یورکده

صاقلا و ثروته نائل اولدیغك وقت زنهار آنی فراموش ایتمه.»

شهرت و منفعتکی حسن رضاك ایله دائما دوستلق محبتنه فدا ایله. ذکری سبق ایدن کاذب دوستلره مماثل اولمه. دوستلرکله قلباً اتحاد ایت. آنلرك مساعد و غیر مساعد بختلرینه باقمه. تخطر ایله‌که بریله بر دفعه دوستلق عقد ایتدك ایسه هرحال وکارده وعمرك هرنوع تغیراتنده دائما آنکله دوستلغکی باقی قیلمق وظیفه‌سنی درعهده ایلدك. بویله صادق وحقیقی دوستلق هرسفالته غالب وممتنع الزوال اولوب کرك ادبار وکرك اقبالده بردوزی‌یه بولنور. باخصوص سفالت وقتنده دها زیاده اعتلای شان ایله رونمای ظهور اولور. اقبال دوستلر قزانیر. ادبار ایسه آنلری تجربه ایدر. کرچه ادبار و سفالت ایچنده صداقت ثابته نادر بولنور، لکن بوخصوصده دخی بعض کوزل مثاللر واردر. اك زیاده نظر تعجبمزی دعوت ایدن شو ایکی مثالی بوراده ایراد ایدهلم:

اسکندر کبیر رومینك جهانکیرلکی اثناسنده معیتنده بولنان (غاللستن) نام حکیم مشهور بعض فرومایه‌لرك تسویلاتی ایله دولت خائنی وغمازی اولمق اوزره حضور حکمداریده اتهام اولنمسیله حکمدار آنك بعض اعضاسنی تنقیص وتقصیر ایتدیروب بردمور قفس ایچنه قونیله‌رق

عسكرك آرقه‌سندن كوتورلمسنی امر ایلدی .

اسكندرك جنراللرندن بری بولنان (لوسیاخوس) ده حكیم مشارالیهك برعزیز دوستی اولوب كندیسنی كورمكه كیتدی .

حكیم آنك بوشجاعت قابیه‌سندن طولایی بیان تشكر ایتدكدن صكره بردها كلامسنی شرطلر ایله رجا ایده‌رك «بنم سفالتم بكایتر . براق ، بن كندی دردم ایله اوغراشه‌یم . بنم ایچون سن‌ده دوچار سفالت اولوب‌ده دردمه درد قاتمه . » دیدی . (لوسیاخوس) جواباً « بن هركون كله‌جكم . ارباب فضیلت طرفندن ترك اولندیغكزی حكمدار كوررسه اصلا متأثر اولمز . هرحالده مجرم اولدیغكزه حكم ایدر . كندی كوزندن دوشمك خوفیله عزیز وبد بخت دوستنی ترك ایتمش اولدیغنی كورمك ذوقندن كندیسنی محروم قیله‌جغمی امید ایدرم . » دیدی وبووجه ایله هركون كندیسنی كورشمكه كیتمكدن چكنمدی .

انكلتره قرالیچه‌سنك طبیب اولی (فراینـد) برمجلسده باش وكیله قارشی برمعامله‌ٔ ناتجاده بولندی . بونك اوزرینه نظردن دوشوب كندیسنه برچوق تهمت اسناد اولنه‌رق لوندره‌ده قلعه‌بند ایدلدی . آلتی آی مرور ایتدكدن صكره باش‌وكیل خسته‌لنوب (مید) نامنده

برطبیب مشهوری برای تداوی جلب ایلدی .

طبیب وکیل مشار الیهك خسته‌لکنی آکلایوب فقط دوستی بولنان (فرایــند) نام طبیبی قلعــه‌بندلکدن تخلیص ایده‌جك اولور ایسه کندیسنی تداوی ایده‌جکنی بیان ایلدی . اوزرندن برقاچ کون کچوب خسته‌لکی اشتداد ایتدیکنی کورنجه درحال حکمداره برعریضه تقدیمیله طبیب موما الیهك خلاصنی التماس ایلدی . آزاد فرمانی صدور ایدنجــه باش وکیل طبیب موماالیهك آرتق درحال لازم کلن تدابیره مباشرت وترتیب تداوی‌یه تشبث ایده‌جکی ظننده ایدی ایسه‌ده طبیب دوستنك عائله‌سی نزدینه اعاده اولنمدقجه کندیسنی تداوی ایتمیه‌جکنی مصراً بیــان ایلمسی اوزرینــه باش وکیل بوکاده « پك ایی ! » دیوب اجرا ایلدی . طبیب دخی تداویسنه مباشرت ایده‌رك آز کون ظرفنده کندیسنی کاملاً شفایاب ایتدی . همان او آقشــام (فرایند)ه بش‌بیك کیسه آلتون کوتوروب ویردی . بو آلتونلر ایســه طبیب موما الیهك قلعه‌بند اولدیغی اثناده کندیسنك ترك ایتمش اولدیغی خسته‌لرینی تداوی ایده‌رك آلمش اولدیغی اجرتدن تراکم ایتمش اولوب ابرام والحاح ایله قبول ایتدردی .

ایشته بویله دوستلر بولانلر مسعوددرلر . سن‌ده اکر

صادق وثابت اولور ایسه‌ك سن‌ده اویله عزیز دوستلر بوله بیلیرسین .

اسکی دوستی ترك ایتمه . زیرا یکیسی اسکیسی کبی اولماز . بونکله برابر یکیدن یکی‌یه دوستلغه شایان آدملر تصادف ایتدیکی حالده دوستلقلرینی ردایله دیمك‌ده ایسته‌میز . آنلردن بعضلری سکا مفید اوله‌بیلیر . لکن یکی دوستلر ایچون اسکیلرینی ترك ایتمه . حتی اسکیلری یکیلره دائما ترجیح ایله .

نفسانی محبت نه‌قدر اسکیرسه او قدر کوشر . لکن دوستلق نه‌قدر اسکیرسه اوقدر قوت بولور .

دوستلکه قولای قولای بوزشمه . سکا قارشی بر قصورده بولنمیه‌جق دوست بولنماز . لکن دوستلقده عفو اولنمز قصورده نادر بولنور .

دوستلغمزی باقی قیلمق ایستر ایسه‌ك یکدیکرمزك قصورلرمزی عفو ایتملی‌یز . بردفعه بر آدم ایله دوست اولدیغك حالده آنك ایله بوزشمقدن ایسه قصورلرینه تحمل ایتمك واجبدر . دوستمزك یوزندن هیچ برشی چکمك ایسته‌مامك یالکز منافع شخصیه‌مز ایچون دوست ایدنمش اولدیغمزی ایما واشراب ایدر . بوایسه اصلا جائز دکلدر .

دردنجی هانرینك سرکاتبلرندن بری بولنان (ویل‌روا) نك

بر کون کندیسنه برجواب کستاخانه‌ده بولنمسی اوزرینه تعجب وحدت ایده‌رك « ولی نعمتکه بویله‌می جواب ویرییور. سین ؟ ویل‌روا ! » دیه تکدیر ایلدی. (ویل‌روا) ده آنك غضبندن خوف ایده‌رك کمال محجوبیتله اوطه‌سنه چکلدی. لکن قرال آرقه‌سندن کیده‌رك (ویل‌روا ! بویله خفیف برشی ایچون ایکی اسکی دوست بربرندن آیرلمق جائز دکلدر.» دیدی.

قطع رشتهٔ دوستی ایتمکی ایجاب ایدن خصوصلر نادر اولوب الك بیوك قصورلر ایله برده دوستلغك بتون‌بتون مغایری بولنسان خصومت کبی احوالدرکه قطع مناسبات دوستانه‌یه بزی مجبور قیلار.

ایمدی هرکیم دوستنك عائله‌سنه، عرض وناموسنه تعلق اولان برجهتی ویا کندی ایتدیکی بعض خدمت ومعاونتی یوزینه اورر ویاخود آنی بر صورت کستاخانه‌ده تحقیر ایدر ایسه آنك دوستلغنی غائب ایتمکه سزاوار اولور. بوحالده کندیسنك یوزینی کوره بیلیر اما آرتق آنك قلبنی وامنیتنی جلب ایده‌مز.

(سیراق) دیرکه: «ناکاه دوستکی مکدر ایده‌جك برسوز لسانکدن صادر اولور ایسه خوف ایتمه. زیرا بو حالده ینه باریشه بیلیرسین. »

اکر دوستنك عاقل ایسه دوشونملیدرکه کندیسی ده سنك کبی بر آدم اولوب هر آدم دخی بر حال نا کهظهورایله هیجانه کله بیلیر .

هر انسان مألوف عجز ونقصاندر. اوجهتله سنی معذور طوتار . لکن آکا اظهار عداوت ایدر، کندیسنی تحقیر وتذلیل ایلر ایسه‌ك و آغر صورتده تکدیر وتعذیر ایدوب اسرارکی فاش ایدر ویاخود ظاهراً دوستاق صورتی کوسترەرك خفیاً علیهنده بولنور ویالکز منافع شخصیه‌کی کوزتمکله آکا ایراث مضرت ایدر ایسه‌ك البته سندن تباعد وتجانب ایتمکه مجبور اولور .

بر ده بر آدمك دوستلغی معنیً ویا مادةً تهلکه‌لی ومخاطره‌لی اولوب دیانت ووجدانمز آنك دوام وبقاسنی تجویز ایتمز ایسه بوحالده دخی روابط دوستانه‌مزی قطع ایتمکه بورجلی یز .

آدم آدمه هرجهتله ایی دوست اولمغه بورجلیدر . یعنی دوستاق صورت خالصانه‌ده اولمق لازمدر . لکن دوستلغك اك ایسی، اك خالصی جهت فضیلتدن طولایی عقد اولنان دوستاقدر . اوله‌بیلیرکه ایکی دوستدن بری یا اصحاب جرائمدن یاعانی ارباب رذائلدن بولندیغی ظاهر اولور و دوستلغنده دوام ایدیلیر ایسه آنك شناعت

وفضاحتی دوستلرینه‌ده منتشر ومؤثر اولور . بو حالده دوستلغی ترك وقطع ایتمك مقتضای بصیرتدر . لكن یكدن كسیلیوب آهسته آهسته آنكله ملاقات ایتمكدن فارغ اوله‌رق نهایت قطع علاقه ومناسبت ایدملیدر . ممكن مرتبه سسسز وصداسزجه ترك ایتمك ایچون احتراز لازمدر . زیرا (غادو) نك دیدیكی كبی « چوزمك ییرتمقدن ایدر . »

اسكی دوستلغه رعایت واجبدر . اكر بری حین انتخابنده آلدانمش اولمغله دوستنی ترك ایتمسی ایجاب ایدر ایسه اویله بر صورتده ترك ایتملیدركه ینه هر كس آكا ایی آدم نظریله باقمغه ویا ایی آدم ظن ایتمكه مستعد بولنسون .

سومك ایسته‌دیكمز آدملری تجربه ایتمك واجبدر . لكن سودیكمز آدملری محافظه ایتمك‌ده لازمدر . الحاصل امر ازدواجده نه‌یاپمق واجب ایسه دوستلقده دخی او وجه ایله معامله اولنمق اقتضا ایدر .

خاص وخالص دوستلقلرك ندرتی ایشته بونده اولنان قصوردن نشأت ایدر .

صبر وتحمله استعدادی اولمیان آدم دوستلقده ترقی ایده‌مز . آدم آدم ایله دوستلق ایتدیكی زمان انسانیتك عجز وقصوردن خالی اولمدیغنی‌ده نظر اعتباره آلملی

ودوستلردن هانكيسى زياده فاضل ايسه واقع اولان بر قصورده زياده صبر وعفو ايله معامله ايتمكه بورجليدر .

دوستلريكى مدت مديده محافظه ايتمك ايسترايسه‌ك دائما آنلرله رفق ايله معامله ولطف ايله معاشرت ايتمليسين .

دوستلق الفتى آدمى كافت تربيه ونزاكتدن برى قيلماز و دوستلر ميانده جارى اولان جسارت وسربستينك برحد اعتدالى اولمق لازمدر . برده دوستلر ميانده پاره ايله اويون وقمار اوينامق ايى اويونجى اولديغى كوزلجه بيلنمدكجه جائزدكلدر. زيرا دوستلغى بوزمغه سبب اوله بيلير. بيلنديكى حالده‌ده ممكن مرتبه آز داوا ايله و آز دفعه اوينامق لازمدر. زيرا آقچه غائب ايتمك اكثريا بزى دوست غائب ايتمكدن زياده متأثر قيلار .

كوتولكه مقابل ايلك

اك كوزل انتقام كوتولكه مقابل ايلك ايتمكدر .

اصحاب عقل وفضيلت كندى عليهلرنده وقوع بولان حركات نابجادن متأثر اولميه‌رق خصملرينه صبر وتحمل ايله غلبه ايدرلر . حتى كوتولكه مقابل ايلك ايدرلر .

اسوج قرالنك بعض خفی دشمنلری زمان فترتده کی کبی منافع عمومیه‌یی منافع شخصیه‌لری ایچون اخلال ایده‌. مدکارندن هجویات یازمقده ماهر اولان بر کنج شاعری الده ایده‌رك اوچنجی (کستاو) علیهنده هجویه‌لر یازدرمغه باشلامشلر ایدی . بو هجویاتی قرال دخی ایشیده‌رك ناظمی نزدینه جاب ایلدی .

شاعر جزای شدیده مستحق بر مجرم کبی تیتره‌یه‌رك قرالك حضورینه داخل اولدی .

قرال کندیسنه دیدی‌که : « دوستم ! سن پك مغرورانه یازییورسین . باشلیجه بر قصورك واردر . اوده بر اتمك قپوسیدر . سنی کندیمه سرکاتبی تعیین ایده‌یم‌ده بو استعدادك ترقی ایتسون . شمدی‌یه قدرده هرنه یازدك ایسه جمله‌سنی عفو ایتدم . »

شاعر کمال سرور وافتخار ایله عودت ایتدی . برقاچ کون صکره تکرار قرالك حضورینه جلب اولنه‌رق بعض اشعارینی قرائت ایتمسی طلب اولندی .

طرز قرائتی قرال طرفندن تحسین اولنه‌رق قرائت مأموریتی دخی اولکی مأموریتنه علاوه ایدلدی .

ایشته بو یولده اخذ ثار اعاظم واکابره یاقیشیر .

فرانسه شعراسندن (بورسو) نك بر چوق آثاری واردرکه غایت ادیبانه‌یازلمش شوق آور وروحپرور شیلردر. هرنه‌دن ایسه ادبای مشهوره‌دن (ده‌پره‌یو) بونلری تزییف ومؤاخذه‌یه قیام ایتمش ایدی . فقط او صره‌ده کندیسنك سسی قیصیله‌رق برای تداوی بوربون صولرینه عزیمته وتخمیندن زیاده اوراده اقامته مجبور اولدی .

(بورسو) ده بو اثناده‌محصللك مأموریتیله اوطرفلرده بولندیغندن آثارینی مؤاخذه ایتمش اولان (ده‌پره‌یو)نك (بوربون) ده بولندیغنی، حتی بر آز آقچه‌یه‌ده احتیاجی اولدیغنی خبر آله‌رق درحال نزدینه کیدوب ایکی‌یوز لوئی آلتونی حاوی برکیسه تقدیم ایلدی .

ادیب مشارالیه ایسه بومعامله‌دن فوق‌الحد متعجب ومحجوب اولوب همان‌اوعالیجناب شاعری در آغوش‌ایلدی. بونك اوزرینه یکدیکریله دوست اولدیلر .

حضرت سلیمان علیه السلام دیرکه: « دشمنك آج ایسه اتمك، صوسز ایسه صو ویر . بووجه‌ایله آنك باشنه آتشلر یاغدیررسین وجناب حق آنك مکافاتنی سکا احسان ایدر.» بوحالده‌خصمکه قارشی «او بکانصل معامله ایتدی‌ایسه بن‌ده آکا اویله معامله ومقابله ایلرم . » دیمه .

سن کوتولکه کوتولکله مقابله ایده‌جك اولور ایسه‌ك بکندیکك ایشی سن ده یاپمش اولورسین. تقبیح ایتدیکك آدمه بکزرسین. عالیجناب اولانلر دشمنلرینی لطف وعنایتلریله محجوب ایدرلر.

(کین) دوقه‌سی (لورنـه) لی (فرانچسقوس) (ویره‌یو) محاربه‌سنده غالوینیلره غلبه‌دن صکره تحصنکاه اتخاذ ایلدکلری (رؤان) شهرینی محاصره ایلدیکی صرده غالوینیلردن برینی طوتوب نزدینه کوتوردیلر. مرقومك بر سوء قصدی بولندیغی ناصیهٔ حال وهیئتندن آکلاشیلیور ایدی. دوقه رفق وملایمتله کندیسنی استجوابه ابتدار ایدنجه مرقوم بی پروا مشارالیهی تلف ایتمك نیتنده بولندیغنی اقرار ایلدی.

دوقه ایسه کمال حلم وملایمتله « بن سکا نه کوتولك ایتدم که بنی اولدرمك عزمنده بولنیورسین ؟ » دیه صوردی. مرقوم ده « بکا هیچ بر کوتولکك یوقدر. یالکز بنم مذهبمك عدوی اکبریسین. » جوابنی ویرنجه دوقه « اکر سنك مذهبك بنی تلف ایتمکه تشویق ایدییور ایسه بنم مذهبم ده سنی عفو ایتمکی امر ایلیور. آرتق مذهبلرمزك هانکیسی مرجح اولدیغنی سن حکم ایت! »

دیدی و درحال بر آت ایله یوز آلتون ویریله‌رك صالیویر.
لمسنی امر ایلدی .

دین عداوتی منع، محبتی امر ایدییور . دین کوتولکه
مقابل اییلك ایتمکی توصیه ایلیور .

دشمنزه برکوتولك ایتدیکمز حالده عداوتی تزیید
ایتمش اولورز .

بعضاً اك کوچك بردشمن بیله بزه اك بیوك کدر
وضرر ایراث ایده بیلیر . لکن اییلك ایده‌جك اولور
ایسه‌ك بلکه ندامتی موجب اولور .

ماکدونیا قرالی مشهور (فیلیب) ه برکون «فلان
آدم سزی ذم ایلیور . » دیه‌رك جزای سزاسنی ویرمك
اوزره کندیسنی تشویق ایتمك ایسته‌مشلر. مشار الیه ایسه
« هله بردفعه ایجه دوشونه‌لم که بز بو حاله بر سببیت
ویرمشمی‌یز؟ » دیمش . مؤخراً مرقومك حال ضرورت
وسفالتده بولندیغنی وسرای طرفندن کندیسنه معاونت
اولنمدیغنی تحقیق ایده‌رك احسان ایله مرقومی تلطیف
ایتمش. بونك اوزرینه مرقومده محجوب اوله‌رق ذم وقدحنی
مدح وثنایه تبدیل ایلمش .

بوتبدل اوزرینه فیلیب شو سوزی سویلمشدر :

« کرلك محبوب و کرلك مردود اولمق حکمدارلرك کندی اللرندهدر . »

دردنجی هانری حقنده دخی کوزل برفقره نقل اولنور.

جرمنی عفــو و برچوقده احســان ایتمش اولدیغی امرای عسکریهدن برینك ملل متفقه بیکباشیلرندن اولدیغنی وکندیسنه خیانت ایتمك عزمنده بولندیغنی خبر آلنجــه : « کندیسنه ایتمش اولدیغم ایلك آز کلمش. دها اوقدر ایلکلر ایدهجکم که بنی سومکه مجبور اولهجقدر . » دیمش .

اکر دشمنــلریکه ایلك ایتمکه مقتــدر دکل ایســهك آتیده کی جمل حکمیهیه اتباع ایله :

« دشمنلرکدن اخذثار ایتمك ایستر ایسهك آنلره حسن معامله ایت ! »

حکیم مشــهور (فلاطون) ه برکون دوســتلری « (ترسیدس) سنی استهزا ایدییور. او کســتاخك جزای سزاسنی ویرمیهجکمیسین ؟ » دیملری اوزرینه حکیم مشار الیه « اوت ! ویرهجکم . عالملر ایلك ایتمکی ســورلر و ذماملری تکذیب ایتمکله مجازات ایدرلر . » دیمش .

خصممزك تحقیراتندن پكده متأثر اولمیهلم. زیرا بزه ویردیکی جریحهدن متأثر اولدیغمزی کورمك دائما آنك آرزو ایلدیکی بر شیدر .

متأثر اولمق آنلرك تحقيراتنه اهميت ويرمك ديمكدر .

مشاهير حكمادن (سقراط) (اريطوفات) ك يازديغى بر تياترو كتابنده كنديسى تزييف اولنديغى حالده ينه مذكور اثرك موقع تماشايه وضع اولنديغى كون تياتروده حاضر بولندى واصلا انفعال وتأثر كوسترمدى .

ادبسزك برى زقاقدن كچر ايكن حكيم مشار اليهه برطوقات اورمش. سقراط ايسه تهور كوسترميه‌رك « تأسف اولنه‌جق شيدركه انسان باشنه نه‌وقت زره كيمك لازم اولديغنى بيلمز ! » ديمشدر .

عشرت

شرعاً حرام وعقلاً دخى مردود اولان عشرت مهلك برمرضدركه آندن بغايت احتراز لازمدر .

مشهور (سيراق) ديركه : « عشرت ايله قادينلر عقلا وفضلايى بيله دوچار ذلت وضلالت وكرفتار حقارت وسفالت ايلرلر . »

عشرته مبتلا اولان آدملرى صاقين تشويق ايتمه ! زيرا عشرت نيجه آدملرك باعث خرابى اولمشدر. عشرت

بادئ حدت وشدت اولوب جالب مضرت عظیمه واضطراب افزای روحدر.

عشرت بادئ امرده موجب ذوق و نشاط ایسه‌ده انجامی جالب اندوه وملالدر. بعضاً افکار عالیه‌یی تولید ایدرایسه‌ده اکثریا حرکات مضحکه‌یه سبب اولور. زیرا طبیعتك بزه بخش ایلدیکی نور عقل و بصیرتی اطفا ایدر واکر کاملاً اطفا ایده‌مسه بیله هیچ اولمز ایسه قراردر ودود کثیفی ایله احاطه ایدر. بووجه ایله عقل انسان ضیای بصیرتدن محروم اوله‌رق انسانك کوزلری مشوش کورر. آیاقلری لرزان اولوب افکاری مشوش ومحاکمه‌سی یاکلش اولور. هوسات نفسانیه‌سی آلولنیر. انواع معیوباته تشویق ایدر.

(کسه‌نوفون) (ورزش کرایی) نامنده‌کی بر اثرنده کرای شاهك حین صباوتنده برسرخوش آدم کورمکله نه‌قدر متأثر اولدیغنی شوصورتله نقل ایدر:

کرای شاه حین صباوتنده جد امجدی اولان (اژدرها) دن ساقی کبی کندیسنه باده صونمق ایچون رخصت آلوب بو وظیفه‌یی کمال مهارتله ایفا ایلدی.

(اژدرها) ده کندیسنی تحسین ایده‌رك «یاشا اولادم! پك اعلی خدمت ایتدك. لکن بتون بتون ساقیه بکزه‌مك

ایچـون نه‌دن آنك كبی بندن اول طادینـه باقمدك؟» دیه صوردی. كرای ده «ایچنده زهر اولمسندن خوف ایتدم. زیرا یوم ولادتكز رسمنده وكلا ووزرایه كشیده اولنـان ضیافتده ساقینك جمله‌كزی تسمیم ایلدیكنی كوردم.» دیدی. شـاه تكرار «نصـل تفرس ایتدك؟ نه‌دن بیلدك؟» دیه سؤال ایدنجه كرای «چونكه بومیدن هربریكز بر مقدار نوش ایتدكدن صكره هپكزك‌ده باشكز دوندی. اویله شیلر یاپدیكزكه برچوجق بیله بویله حركتلردن اجتناب ایدردی. جمـله‌كز بر آغزدن باغروب چاغرمغه باشـلادیكز. اصلا بری بریكزك سـوزینی آكلامیور ایدیكز. جمله‌كزده كولنج برحالده تغنی ایدییوردیكز. ایچكزدن بری یالكز تغنی ایلدیكی وقت اصلا قولاق آصمدن «پك كوزل تغنی ایدییور!» دیه یمین ایدردیكز. هركس كندی قوت و قـدرتیله افتخـار ایدییوردی. برده اوینـامق اوزره آیاغه قالقمق ایجاب ایدنجه برقدم ایلری وارەمدقدن بشقه آیاق اوزرنده بیله طورمغه مجالكز یوق ایدی. ایشـته بو حالكزدن تفرس ایلدم.» جوابنی ویردی.

اسكی اسـپارته‌لیلر اولادلرینی عشرتدن منع ایچـون كندیلرینه سرخوش براسیر ارائه ایدرلر ایدی.

فی الحقیقه عقلی باشـندن كیتمش اولان برسرخوشك

منظرهٔ مضحکه‌سنی کوز اوکنه قویه‌رق انساندن زیاده حیوانه بکزه‌ین حال قبیحنی و سکر حالنده ایتدیکی دیوانه‌لکلری ارائه ایتمك کبی برچوجغه دهشت وعبرت بخش اوله‌بیله‌جك برحال وارمیدر؟ ایمدی عشرتك عقللی آدملره بیله نه‌کبی دیوانه‌لکلر ایتدردیکنی ونه‌قدر سوء تأثیر ایلدیکنی کوسترمك ایچون بعض مثاللر ایراد ایده‌لم:

(شاپه‌ل) که آثار واشعار لطیفه‌سیله معروف اولدیغی قدر ابتلای عیش وعشرتله‌ده مشهور ایدی. برکون برفرانسز مارشالی ایله برابر یالکز آقشام طعامی ایتدی. ایچه ییوب ایچدکدن صکره بوفانی دنیانك سفالتی و آخرتك‌ده مشکوك اولان حالتی موقع مباحثه و مناقشه‌یه وضع ایله نهایت عالمده دینسز یاشامق کبی مخاطره‌لی برشی اولمدیغنده ایکیسی‌ده اتفاق ایتدیلر. مع‌ماقیه عالمده اوزون مدت دیانتکارانه یاشامق‌ده قابل اولدیغنه امکان ویره‌مدکلرندن «نه موتلو شهدایه‌که آز مدت ظرفنده جام شهادتی نوش ایله نائل دار نعیم اولدیلر!» دیه آنلرك حالنه غبطه ایدرلر ایدی. نهایت (شاپه‌ل) «اویله ایسه دینسزلرك ممالکنه کیدوب دین عیسوی‌یی نشره چالیشه‌لم. البته اوراده بزی طوتوب حبس ایده‌جکلر، حاکملرك حضورینه چیقاروب درلو اذا و جفا ایلیه‌جکلردر. بن کمال جسارتله جواب

ویریرم. سن‌ده ای مارشال! بنم کبی جسورانه جواب ویررسین. بنی آلیرلر قازقلارلر. سنی‌ده بنم آرقه‌مدن تاقف ایدرلر. ایکیمزده نائل جنت اولورز!» دیدی.

بونك اوزرینه مارشالك حدت وشدتی غلیانه کله‌رك (شاپه‌ل) ه «نه دیمك؟ بن بر فرانسه مارشالی ودوقه‌سی اوله‌یم ده شهادتله جنته نائل اولمقده سکا پیرومی اولورم؟ اولا حضور حاکمده جواب ویروب جام شهادتی نوش ایتمك سنك کبی فرومایه‌یه دکل آنجق بکا دوشر.» دیدی. (شاپه‌ل) ده جواباً «بن مارشالی‌ده دوقه‌نی‌ده تحقیرایدرم.» دینجه مارشال حدت ایده‌رك همان تپسی‌یی قاپوب (شاپه‌ل)ك باشنه فرلاتدی. (شاپه‌ل) ده مارشالك اوزرینه هجوم ایدوب غوغا بیودی. سفره، صندالیه، هرشی دوریلوب آلت اوست اولدی. یاتردی کورلدی خارجه‌ده عکس ایدوب اهالی ده ایشه مداخله ایتدی. کوج حال ایله کندیلرینی آیرمغه موفق اولدیلر. سرخوشلر غوغالرینك سببنی بیان ایدنجه حضار قهقهه‌لرله کولمکه باشلادیلر.

(شاپه‌ل)ایله سفیه بر رفیقی آره‌سنده بشقه بردفعه‌دخی جریان‌ایدن بروقعه بوندن آشاغی قالمز.

(مولیه‌ر) اوتل نام صیفیه‌سنده بولندیغی هنکامده

دوستی اولان موماالیه (شاپه‌ل)ی ده دعوت ایتمش وایستدیکی آدملری‌ده کتیرمسنه مساعده ایتمش ایدی . اوده کندی کبی مبتلای عشرت وسفاهت اولانلری دعوت ایدردی . (مولیه‌ر) برکون عیش وعشرتدن صکره رفقاسنی سفرده ترك ایله خوابکاهنه چکلمش ایدی . برچوق بحثلردن صکره ادبیاته انتقال ایلدیلر . بوصره‌ده (شاپه‌ل) «آه! عمرمز نه‌قدر قاصر ونه‌قدر سفالتله‌مالیدر! اوتوز قرق سنه‌ده بر دقیقه آرام وراحت یوزی کورمك، بر آز ذوق وصفا ایتمك ایچون نه‌یاپه‌جغمزی بیلمیورزده ینه بوله‌میورز. » یولنده بسط مقال وهربری‌ده اووجه ایله حسب حال ایلیوب نهایت هرکس بو دنیانك محنت ومشقتلرینی چکمکدن بیزار اولدقلرینی بالبیان اوجوارده بولنان بر نهره کیدوب آتلرینی بالاتفاق تنسیب ایده‌رك جمله‌سی بردن آیاغه قالقدیلر. کمال مسرتله مذکور نهره طوغری روبراه عزیمت اولدیلر . بونك اوزرینه اوراده بولنان بعض آییق آدملر وخدمتکارلر درحال بودیوانه‌لرك آرقه‌لرندن شتابان اوله‌رق نهره واصل اولنجه‌یه قدر کندیلرینی صویه آتمش بولدیلر. کوج حال ایله طوتوب تخلیص ایلدیلر ایسه‌ده بونلر کندیلرینك خلاصنه معاونت ایدنلره قلیجلرینی،

بچاقلرینی تشهیر ایله آرقه‌لرینه دوشه‌رك آنلری تلف ایتمك قصدیله (اوتل) ه قدر تعقیب ایتدیلر .

(مولیه‌ر) ده او وقته قدر ذاتاً وقوع حاله واقف اوله‌رق یتاغندن قالقمش و نتیجه‌سنه منتظر بولنمش اولدیغندن بونلر آلایله اوتله داخل اولنجه یتشوب عربده‌نك اسبابنی و مراملری نه اولدیغنی سؤال ایلدی . آنلردن بری جوابه شتاب ایده‌رك «بو دنیانك محنت و مشقتلرندن بیزار اوله‌رق آخرتده راحت بر عمر كچیرمكه استعجال ایلدك.» دیدی .

(مولیه‌ر) ده « حقكز وار، لكن بن سزه نه ایتدم كه بنی سزك بویله بر كوزل مطالعه‌كزه حصه‌دار ایتمك ایسته مدیكز ؟ بنسز آخرته‌می كیتمك ایستیور ایدیكز ؟ بن ده سزی دوست ظن ایدییوردم ! » دیه تكدیر ایتدی .

(شاپه‌ل) ایسه « موسیو مولیه‌ر حقلیدر. طوغری سویلیور . بز بو خصوصده كندیسنه حقسزلق ایتمش اوله‌جق ایدك . هایدی موسیو مولیه‌ر ! هایدی، برابر كیدوب بوغیله‌لم . » دیدی .

بونك اوزرینه مولیه‌ر « آرقداشلر ! طوریكز . هله ایی دوشونه‌لم . بو اویله قولای قولای اجرا اولنه‌جق

اهمیتسز برشی دکلدر. بو بزم عمرمزده اجرا ایتدیکمز ایشلرك الك صوکی اوله‌جقدر. بزه لایق صورتده اجرا ایتمك و آنك قیمت و اهمیتی غائب ایتمامك لازمدر. اییی دوشونملم. عالم عجایبدر. هرشیئه بنا معنی ویرر. اوله‌بیلیرکه بونی‌ده سرخوشلغمزه حمل ایدرلر. اکر بز شمدی کیدوب بوغیله‌جق اولورایسه‌ك خلق «بونلر سرخوش آدملر ایدیلر. سرخوشلقله کندیلرینی نهره آتوب تلف نفس ایتدیلر.» دیرلر. بونك ایچون اویله بروقت تخصیص ایتملی‌که شانلی و شعشعه‌لی صورتده اجرا اولنسون. یارین صباح طلوع شمسدن صکره آغزمزه برشی قویمزدن اول هرکسك مواجهه‌سنده کیدوب کندیمزی نهره آتهلم. هرکس‌ده کوزیله کورسون. بودها ایی اولمازمی؟» دیدی. جمله‌سی‌ده مولیه‌ری تحسین و تقدیر ایده‌رك هرکس چکیلوب خوابه واردیلر. صباحه قدر بالطبع آییلوب آقشامکی حرکات مجنونانه‌لرینی تخطر ایده‌رك قهقهه‌لرله کولدیلر.

بر وقتلر سرخوشلق پك چوق رواج بولمش ایدی. چوق عشرت ایده‌بیلك عادتا بریکیتلك عد اولنور ایدی.

مارشال (باسومپیه‌ر) اون اوچنجی لوئی‌نك اسوج دولتی نزدنده سفیری اولوب اسوجلیلرك محبتنی قزانمش

ایدی . عشرتده اسوجك اون اوچ ایالتی مبعوثلرینه غلبه ایدردی . سفیر مشارالیه اسوجدن مفارقت ایده‌جکی کون کندیسنه مکلف و مکمل بر ضیافت کشیده ایتدیلر . (باسومپیه‌ر) اوراده حددن آشیری عشرت ایتدکدن صکره آته بینه‌جکی وقت «مفارقت باده‌سنی‌ده ایچه‌لم» دیدیلر و بر چوق بیوك شیشه‌لر وقدحلر کتیردیلر . مارشال آنلره « مفارقت باده‌سی اویله ایچلمز. بویله ایچیلیر. » دیه‌رك چزمه‌سنی چیقاروب ایچنه شرابی طولدردقدن صکره آغزینه دوکمکه باشلادی . صوك قطره‌سنه قدرده ایچدی . مبعوثلرده چزمه ایله ایچمکه مجبور اولدیلر .

الحاصل عیش وعشرت، هادم بنای وجود وخادم محو نقود اولوب انسانی تذلیل و ترذیل وموقتاً اولسون استعدادات عالیه‌سندن محروم قیلوب عاقبت حیوانات درکه‌سنه تنزیل ایدر . بونك ایچون (اناخارسیس) نام حکیم « باغلرده ایکی نوع اوزوم حاصل اولورکه بری طاتلی دیکری آجیدر . » دیمش .

بوبابده حضرت سلیمانده دیرکه: «شرابك قدحده پارلاق کورندیکنه باقمه . رنك خوشنما ونظربا سنه آلدانمه . طاتلی طاتلی ایچری کیرر اما ییلان کبی صوقار و زهری انتشار ایدر . شراب عقلسزلکك منبعی وسرخوشلق

حدسز حسابسز فنالقلرك واویغونسزلقلرك اسباب موجبه‌سیدر. هرکیم عشرت ایله ذوق وصفا ایتمك ایستر ایسه اصلا حلیم وسلیم اوله‌مز.» بناءً علیه اهل عفت وریاضت اوله‌لم وعیش وعشرتدن نفرت ایده‌لم. زیرا شرعاً حرام وعقلاً مردود ومنفور اولدیغی کبی منافع شخصیه‌مز دخی آنی ایجاب ایدر. بوخصوصده دخی حضرت سلیمان دیرکه: «ذوق وصفا وسفاهتی سونلر عاقبت دوچار ضرورت اولورلر وعیش وعشرته مبتلا اولانلر اصلا ثروت وسامانه مالك اوله‌مزلر. بناءً علیه مبتلای عیش وعشرت وتابع ذوق وصفا وسفاهت اولانلرك مجلسنده بولنمه. زیرا وقتلرینی اکل وشرب ایله امرار ایدنلر دوچار فقر وفاقه اولورلر وحریص خواب وراحت اولانلر کهنه وپژمرده وفرسوده اثواب اکتسا ایدرلر!»

ایمدی بومرض مدهشدن زیاده‌سیله اجتناب لازمدر. زیرا برکره اعتیاد ایدیله‌جك اولور ایسه انسانه اویله برصورتده مستولی اولورکه آرتق ناقابل دوا برحاله کلیر. بواعتیاد آهسته آهسته انسانه ایکنجی برخوی وطبیعت اولور کیدر. بوحالده آکا غالبه ایده‌بیلمك ایسه آنجق اسویچره قراللرندن اون ایکنجی (شارل)ك متانت وشجاعت قهرمانانه‌سی کبی برفضیلته محتاجدر.

مشارالیه بر کون زیادەجه ایچدیکندن والدەسنه لازمهٔ حرمت ورعایتی ایفاده قصور ایلدی. والدەسی ایسه کمال کدرندن تباعد ایدوب ایرتسی کون ده آقشامه قدر اوطه‌سندن چیقمدی. قرال والدەسنی کورەمامکله سببنی سؤال ایدوب واقف اولنجه درحال بر قدح شراب طولدیروب قدح النده اولدیغی حالده والدەسنك حضورینه داخل اولدی و «ای بنم والدهٔ محترمه‌م! ایشتدمکه دونکی کون عشرت حالیله سزه حرمت و رعایتده قصور ایتمشم. بونك ایچون عفوکزی رجا ونیاز ایتمکه کلدم. بردها عین خطایه دوشمامك ایچون ایشته بوصوك شرابی‌ده سزك عشقکزه ایچر و آرتق مدت عمرمده شراب ایچمکدن کچرم.» دیدی.

فی الحقیقه اوکوندن صکره آرتق هیچ آغزینه شراب قویمدی.

وظیفه

انسان بالجمله ذوق وصفاسنی ایفای وظیفه یولنده فدا ایتملیدر. وظیفه هرشیئه ترجیح اولنمق لازمدر.

بوعالم برمیدان امتحاندرکه بوامتحانده‌قزانانلر بختیاردرلر.

بر میدان محاربه‌درکه آنده روح ایله جسم مبارزه ایدرلر. عمر انسان بر محاربهٔ عظیمه‌درکه آنده قوای روحانیه قوای جسمانیه ایله مخاصم و محاربدرلر. بو محاربه‌ده تعرضی وتدافعی حال وحرکتلر، وقت وقت تعطیل مخاصمات، ترك سلاح، تکلیف صلح، عقد مصالحه کبی حاللر وقوع بولور. هر نه قدر ابتدا قوای جسمانیه غالب کورینورایسه‌ده نهایة الامر روح غالب وجسم مغلوب اولور.

مظفریت وموفقیت ایسه هپ فداکارلقله قزانیلیر. انسان وظیفه‌لرینی بیلدکدن صکره اجراسنه مخالفت وممانعت ایدن شیلری فدا ایتمدکجه موفق اوله‌مز.

عالمده اك بیوك ذوق سائر ابنای جنسنه ایلك وبحق ایفای وظیفه ایتمکده اولوب بو ایسه سائر اذواق فدا اولنمدقجه استحصال اولنه‌مز.

کتب منزله‌دن برنده «ماتملی برخانه‌یه کیتمك برضیافت محلنه کیتمکدن اولادر.» مآلی مندرجدر.

شو کلام عالی‌یه سطحیجه نظر اولندیغی حالده ضیافت خانه‌یه کیتمکده برذوق موجود، ماتملی برخانه‌یه کیتمکده ایسه بوذوق مفقود اولدقدن بشقه حزن وکدرده موجود کورینور. حال بوکه نظر امعان ایله باقیلیر ایسه ماتملی خانه‌ده انسانك عاقبتی نه اولدیغنه دائر برفکر عبرت موجود

اولديغى حالده ضيافت خانه‌ده بويله بر ذوق معنوى مفقود اولديغى كوزيلور. بونكله برابر مشروع اولان اكلنجه‌لر ممنوع دكلدر.

شو كلام حكمت بيان هر حالده ذوق معنوينك ذوق ماديه ترجيح ايدلمسى توصيه‌سنى متضمندر.

مغاير عقل و حكمت اولميان اكلنجه‌لره علم اخلاق دخى مخالفت ايتمز. لكن اذواق واشواقمزك موافق عقل و حكمت اولمسنى ايستر ايسه‌ك سعادتمزى آنلر اوزرينه تأسيس ايتمامليز. آنلرى تصفيه وتعديل ايده‌رك هر برينى بر علاج مقامنده استعمال ايتمليز.

آنلرك نه جمله‌سنى بردن رد و نه‌ده بلا تفريق قبول ايتمامليز. اكلنجه‌لر واردركه ضروريدر. اويله اكلنجه‌لر دخى واردركه مضردر.

اويله جاذبه‌لى اكلنجه‌لر واردركه برحد اعتدالده طوتمق وفضائل ووظائفمزى آنلره فدا ايتمامك مشكلدر.

اويله اكلنجه‌لر واردركه دقيق ومغفل وخفى زهرلرله مملو اولوب حس ايتدرميه‌رك بزى تسميم ايدرلر. اويله اكلنجه‌لرده واردركه چيچكلرله مزين بر طريق ايله بزى چكوب كوتوررلر ومدهش اوچوروملر ايچنه دوشوررلر.

بناءً علیه عاقلانه آنلری تفریق واعتدال اوزره استعمال ایتملی‌یز .

مشروع براکلنجه بیله حد اعتدالده اولدیغی وقت ذوق آور اولدیغی کبی حدی تجاوز ایتدیکی حالده‌ده ایراث ضرر ایلر .

اك زیاده ذوق آور اولان اکلنجه‌لر بالآخره اضطراب قلبی موجب اولمیانلردر .

حددن آشیری مسرت دوامسز اولور . برآدم بیوك بیوك ذوقلرك لذتنی آله‌جق اولور ایسه آرتق کوچك ذوقلر آکا طاتسز کلیر . بووجه ایله کندیسنه موجب مسرت اوله‌جق برشی مورث ملال اولور .

اراحه و تقویه‌یه مخصوص اولان برشی کندیسنی یورار . اوزر . صحتنی اخلال و عمرینی رهین زوال ایدر . زیرا عمر انسانی مشاغلدن زیاده اذواق ایچنده اوزیلور .

حکمای مشهوره‌دن (دەموقریط) دیرکه : «اذواق جسمانیه‌یه تابع اولمیه‌رق سن پیری‌یه واصل اولدم . طبیعتك بزی مسرتدن زیاده کدورته تخصیص ایتمش اولدیغنی بیلن عاقل وعالم آدم بالجمله اذواق عظیمهٔ جسمانیه‌دن کری طورر . آنلری تعقیب ایدن مساوی ومصائبدن اجتناب ایتمك

ایچون بعض اذواق مشروعه‌دن بیله احتراز ایله. بلاتدبیر هرذوقه تابع و پویان اولمه.»

«تجویز و مساعده ایدیلان ذوقیاته بیله اکثریا میل ایتمه. آره صره کندیکی آنلردن محروم ایله که آنلری دها زیاده طاتلی بوله‌سین. نافع بر شیئه استعمال ایتمکه بورجلو اولدیغمز زمانی مشروع اکلنجه‌لرله بیله امرار ایده‌جك اولورایسه‌ك مقدوح اولورز.»

انکلیزلر فرانسه قرالی یدنجی (شارل)ك ممالکنی تخریبه قیام ایلدکاری زمان کندیسی سرایك ایچنده برنوع خورا یعنی رقص اویونی ایجاد ایتمکه چالیشیوردی. اوصره‌ده نزدنده بولنان وکلایه «نصل؟ بو ایجاد ایتدیکم اکلنجه کوزل دکلمی؟» دیه سؤال ایدنجه ایچلرندن کندیسنه الك صادق اولان بریسی «عفویکزه مغروراً دیرمکه اوت! کیمسه بوندن زیاده برمسرتله قراللغنی غائب ایده‌مز.» دیدی. قرال بوجواب جسورانه‌یه اصلاکوجنیوب اودقیقه‌دن اعتباراً اصلاح حاله تشبث ایده‌رك اموری بالذات تنظیم ایتمکه باشلادی.

(فولار) نام میرآلای (بولیپیوس) نام کتابك شرحنده بوندن زیاده شایان استغراب بروقعه بیان ایدییور:

تاریخ میلادك ۱۷۰۶ سنه‌سنده بر محاربه‌ده ناکاه (مودینا) شهری تحت محاصره‌یه آلنه‌جق اولورایسه امداد

ومعاونت ایتمك اوزره کندیسنی اورایه اعزام ایتمشلر ایدی. موماالیه دیرکه: «محافظ شهرك برچوق مستشاری اولدیغی ذاتاً مسموعم اولمشدی. کندیسنه ملاقی اولمق اوزره قوناغنه کیتدیکمده نزدنده مشهور بر یهودی خاخامی کوردم. محافظ بنی کورنجه نازکانه «سبب قدومکز معلومم‌در وسزك کبی بر معاونم اولدیغندن طولایی بیان ممنونیت ایدرم. کوریبورسکزکه یهودیجه تدرس ایدییورم. واقعا بر آز کج باشلامش ایسه‌مده بونی و دها سائر باشلادیغم چوق شیلری تحصیل ایده بیله‌جکمده امیدم برکالدر.» دیدی. بن‌ده جواباً دیدمکه: «وقتکزی بویله نافع صورتده امرار ایلمکده اولدیغکز ایچون سزی تقدیر ایدرم.» بونك اوزرینه خاخام یانندن چیقوب بر آز تباعد ایدرایتمز بر رقص اوسته‌سی ایچری‌یه کیردی. محافظ بکا خطاباً «صباحی بکا نافع صورتده کچیرمکه باقدیغمدن طولایی بنی معذور طوتکز. اوکله‌دن آقشامه قدر سزکله برابر بولنه‌جغم.» دیدی. بن‌ده «مساعده بیوررایسه‌کز رقصکزی کورمکی آرزو ایدرم.» دیدم. موافقت ایتدی. بر آز صکره موماالیه آلتمش سکز یاشنده اولدیغی حالده استغراب اولنه‌جق درجه‌ده کمال خفت وسرعتله رقص ایتمکه باشلادی. بونك دیوانه‌لکدن بشقه برشی اولمدیغی ظننده بولندم ایسه‌ده

آلدانمش اولدیغمی کوردم. چونکه رقص اوسته‌سی کیدر کیتمز موسیقی خواجه‌سی ایچری‌یه کیردی. حیرتم آرتدقجه آرتدی. بزم محافظ بلند آواز ایله تغنی‌یه باشلاینجه بتون بتون کندیمی غائب ایتدم. بوندن صکره‌ده برشاعر کلدی. (تاسو) نك آثارندن بر طاقم کوزل پارچه‌لر اوقومغه ابتدار ایتدی. آرتق محافظك بردقیقه بیله خالی وقتی اوله‌میه‌جغنی آکلادیغمدن کندیسنی ترك ایله شهر امیننك یاننه کیتمکه مجبور اولدم. زیرا محافظ بوقدر مشاغل ذاتیه‌سی آره‌سنده مشاغل رسمیه ایله اشتغاله وقت بوله‌مدیغندن شهر امیننی توکیل ایتمش ایمش!

مشروع اکلنجه‌لر دکل مشاغل مهمه و اعمال ممدوحه بیله ایفای وظیفه‌یه مانع اولنجه مذموم ومردوددر.

عصرمزك مؤلفین مشهوره‌سندن (هوئه) نام ذات (آورانش) پسقوپوسلغنه تعیین اولندیغی حالده ینه خصوصات ذاتیه‌سیله اشتغال ایدر ایدی. ادارهٔ روحانیه‌سنده بولنان برکوی اهالیسندن بری کندیسیله کورشمك اوزره بالدفعات نزدینه کیتدی ایسه‌ده دائما «مطالعه ایله مشغولدر قبول ایده‌مز.» جوابنی آلدی. نهایت برکون کویلینك جانی صیقیله‌رق: «اوف! نیچون بزه اکمال تحصیل ایتمش بر رئیس روحانی تعیین ایتمدیلر؟» دیه‌رك چیقوب

کیتدی . بر آز صکره مشارالیه‌ده اشتغالات ذاتیه‌سی وظائف روحانیه‌سنك ایفاسنه مانع اولدیغنی کوره‌رك استعفا ایلدی. انسان یا وظائفنی حقیله اجرا ایتملی و یا تبدیل حال وصفت ایتملیدر.

مطالعه آرزوسی وظائفمزك اجراسنه مانع اولنجه او بیله شایان تقبیح و تعییب اولدیغی حالده وظائف مهمه و عظیمه‌لرینی بر طاقم ذوقیات وحظوظات نفسانیه‌لرینه فدا ایدنلر حقنده نه دیملی‌یز ؟

برقادین دوچار اولدیغی غدر وظلمدن طولایی عدالتنی طلب ایتمك اوزره ماکدونیا حکمداری (فیلیب)ك حضو. رینه چیقدی. حکمدار مشارالیه اوکون برمسیره‌یه چیقه‌جغی جهتله « وقتم یوق. » دیه‌رك خصوص مذکورك تحقیقات وتدقیقاتنی یوم آخره تعلیق ایدنجه مزبوره تهورله: « وقتك یوق ایسه حکمدارلقدن استعفا ایت ! » دیدی.

فیلیب بوسوزدن متأثر ومنتصح اوله‌رق درحال دعوا. سنی استماع ومسئولنی اسعاف ایلدی.

او حکمدارلر شایستهٔ تحجیلدرلرکه مسند عالیٔ حکمرا. نیلرینك وظائف عظیمه و واسعه‌سنی تقدیر وکندیلرینی بالجمله ذوقیاتدن محروم ایدرلر.

آوستریا ایمپراطوری ایکنجی ژوزف برنجی دفعه بوهمیایه کلدیکنده پراغا شهرنده طوردیغی مدتجه اصلا مسیرەلره وتماشاخانەلره کیتمك ایستەمدی ودائما کندیسنی دعوت ایدنلره: «چوق ایشلرم وار. وقتمی ذوقیات ایله غائب ایدەمم.» دیه جواب رد ویردی.

موغول حکمدارلرندن بری اولوب عصرمزده وفات ایتمش اولان اوونکزیب آغر واوزون برخستەلکدن شفایاب اولور اولمز امور حکومتله مشغول اولمغه باشلادی. وکلا سندن بری بوحال عمرینی تهلکەیه القا ایدەجکنی وبناءً علیه بوقدر مشغول اولمامسنی رجا ایلدیسەده حکمدار مشارالیه حدت آمیز ودهشت انکیز برنظر عطف ایدرك: «اویله خصوصلر واردرکه آنده برحکمدار ایچون حیاتنی تهلکەیه القا ایتمك وحتی ایجابی حالنده محافظهٔ وطن اوغرنده اولمك واجبدر. سن ایسه تبعەمك سعادتنه خادم اولان ایشلر ایله اشتغال ایتدیکمی ایستەمیورسین. جناب حقك بنی بومقام عالی‌یه اوقدر میلیونلرجه آدملرك اسباب سعادتنی استحصال ایچون نائل ایتدیکنی اونوتدمی ظن ایدییورسین؟» دیدی.

مساند عالیەده بولنانلر ایشته بویله جانسپارانه اجرای وظیفەیه چالشملیدرلر. بیوك مأمورلرك وظیفەسی‌ده بیوك

ومشکلاتی چوقدر. بویله مسندلرده بولنانلر ذوق و صفا. لرینی فدا ایتملیدرلر.

ای دنیانك اك بیوك واك نازك مأموریتنی درعهده ایتمش اولانلر! اهالینك استحصال اسباب حضور وسعا. دتلرینه مأمورسکز. سزه عرض اولنان دعوالری کوش هوش ایله استماع ایدەرك کوزلجه عادلانه حکملر ویرمکه بورجلیسکز. فریفتهٔ حیل ودسایس اولمیکز!

امور جدیه ایله اشتغال ایچون وقتکزی سزدن سرقت ایدن اکلنجەلره وداع ایتملیسکز. برنوع مشغولیت حکمنه کیرمش اولان اویونلرکزی تعدیل ایتملیسکز. اوتەیه بری‌یه صیق صیق زیارته کیتمکدن فارغ اولملیسکز. بوجزئی فداکارلقلر کوزکزه بیوك کورنمملیدر.

ای پدر ومادرلر، ای اهل وعیال صاحبلری، ای ولی ووصیلر! سزكده باشلیجه وظیفەلرکزدن بری اولاد وعیالکزك، وصیسی وولیسی بولندیغکز صبیلرك حسن تعلیم و تربیەلرینه چالشمقدر. آنلری کوزلجه تعلیم و تربیه ایتملیسکزکه سن رشد وکماله واصل اولدقلری زمان سن صباوت وحداثتلرنده اضاعهٔ وقت ایتمش اولدقلری وجاهل قالدقلری ایچون «ایواه! عزیز وقتمز بیهوده کچمش! بیوکلرمز بزی تعلیم و تربیه ایتمامشلر.» دیەرك سزه

لعنت خوان اولمسونلر . سنلرينه كوره آنلره انسانيت وفضيلت درسلری ويريكز . او معصوم روحلری شائبهٔ جهل ونادانيدن محافظه‌يه سعی ايديكز . استعداد طبيعيلرينی كمال اعتنا ايله تربيه ايتمليسكز . حاصلی ايلريده وطنلرينه نافع آدم اولملری ايچون آنلرك هنوز سن صباوت وحداثتلرنده اقتضا ايدن تربيه‌يی اعطاده قصور ايتميكز . آنلری تربيه ايتمك زحمتندن قورتلق ايچون خدمتكارلر كبی كنديلری تربيه وتعليمه محتاج بر طاقم آدملره توديع ايتميكز .

استهزا، لطيفه، تعريض

بر آدمی كوجندرمكسزين استهزا ايتمك ــ طبع بشرك حالنه نظراً ــ ممكن اوله‌ميه‌جغندن بويولده معامله‌يی بتون بتون ترك ايتمك اولی كورينور .

حيثيت ذاتيه اويله نازك برشيدركه لطيفه كمال دقت وبصيرت اوزره اولمز ايسه آكا طوقنماسی قابل دكلدر .

لطيفه او درجه حرمت ورعايت ويا نزاكت وظرافتله اولمليدركه آكا هدف اولان آدم اينجنمكدن زياده خوشلا-

نسون واکلنسون. شقالشه‌جغمز ولطیفه ایده‌جکمز آدمك حال وشاننی نظر دقته آلمه‌مز لازمدر .

علی العموم عوام ناس لطیفه‌دن دها چابق اینجینوب کوجنیرلر . زیرا بونلر ظن ایدرلرکه کندیلرینی تحقیر ویا تزییف ایچون لطیفه ایدرلر .

ایشته بونك ایچون (لابرویر) دائما دیرایدی‌که : « الك خفیف وضررسز لطیفه‌لر بیله یالکز عقللی، تربیه‌لی آدملر میاننده جائز اوله‌بیلیر.» هرحالده لطیفه‌یی پك آز استعمال ایتملی. واقعا خفیف ومناسبتلی لطیفه‌لر حسن معاشرت ومصاحبتك طوزی مقامنده‌در، لکن طرفین‌ویا حضارجه خوش کورنمز وجالب تبسم اولمزسه برحلاوتی اولمز . لطیفه‌ده‌کی تأثیرده حدینی تجاوز ایدرسه هیچ اولماسی اولادر . لطیفه‌نك حدی تجاوز ایتمامسی ایچون زیاده دقت واحتراز لازمدر .

مناسبتسز وجالب اغبرار برسوز سویلمامك ایچون پك‌چوق عقل ودرایت ومحاکمه ایستر .

هر برسوز ایچون بیله کمال دقت واعتنا لازمدرکه مخاطبی اینجیده‌جك وکوجندیره‌جك صورتده اولمسون . بونك ایچون مناسبتلی وخوش صورتده ملاحظه‌یه مقتدر ومستعد اولمیان آدمله ملاحظه‌یه کیریشمك هیچ بروجه ایله

جائز دکلدر . کمال دقت واحتیـاط اوزره مزاجنی، وقتنی، محلنی، حاصلی هر بر خصوصنی ایجه تدقیق وملاحظه ایتملی. شویله که : بوکون بوزاده بر آدمه خوش کله بیله جك بر شقا یارین بشقه بر محلده او آدمه خوش کلمز . لطیفه مدح وثنا ایله مزج وتعدیل ایدلملك لازمدر . زیرا هرکیم بر آدمك خودپسندلکنه موافق کله جك سوز سویلرسـه هر حالده کندیسنی خشنود ایده جکندن امین اوله بیلیر .

حال بوکه بو بابده اکثریا واقع اولان اك بیوك قصورده بودر .

هرکیم دائما ملاطفه یی سور ایسه کندی قدر واعتبارینی غائب ایدر . شقایه استهزا دخی منضم اولور، یعنی اکثریا وقوع بولدیغی اوزره بر طرز استهزا کارانه ده بولنورسه مخاطبك عداوتی ده موجب اولور . شقاجی آدمك طبیعتی هر درلو طبیعتدن فنا ومضردر . زیرا کیمسه یی دوست ایدینه مدکدن بشقه دشمن ده پیدا ایدر . دوستی وار ایسـه آنی ده غائب وحتی دوستلغنی عـداوته مبدل ایدر . اکثریا بزه قارشی بر حقسزلق ویا بر اهانت ایدنلری عفو وبعضاً آنلر ایله اولان دوستلغمزی ابقا ایدرز . لکن بزی استهزا ایدنلری اصلا عفو ایده میز . زیرا استهزا علنی بر اثر اهانتدر .

مالطه جزیره سی سواری ضـابطاننده بعضلری بر

محاربه‌ده یوزبیك عسكرله كندی آطه‌لرینه هجوم ایتمكده بولنان بر دشمن اردوسـنك تهدیداتی اوزرینه مباحثـه ایتمكده اولدقلری حالده ایچلرندن (سامسون) نامنـده قیصـه بویلی بر ضابطه دیكر ضابطاندن بری لطیفـه اولمق اوزره تبسم ایده‌رك « نه قورقیورسـكز برادرلر ! اویله بر سامسونمز وارکه یالکزجه بتـون دشمن اردوسنی قیره بیلیر . » دینجه جماعه‌سی قهقهه‌یه باشـلادیلر . (سامسون) ایسـه جواباً : « حقكز وار برادرلر ! لكن دیدیككزی اجرا ایده‌بیلمك ایچون سزك بر چکه‌کزه محتاجم . بو اوله‌جق اولورسـه كوررسـكز نه‌لر یاپارم ! » دیوب آنلری محجوب ایلدی .

(ته‌ئوغریدوس) نامنده بر آدم (آنتیغونوس) نام قرالك كوزلرینك شاشیلغی بر یرده تمسخر ایتمش اولدیغندن كیفیت تصلسـله قرالك مسموعی اولنجه پك زیاده حدتلنمش ایسه‌ده اكر بالذات كلوب عفو دیلرایسه عفو ایده‌جكنی وعد ایلمش ایدی . مرقوم خوفنـدن قرالك حضـورینه چیقمغه جسارت ایده‌مدیكندن احبابی « كیده‌جك اولور ایسه‌ك مظهر عفو اولورسین . » دیه‌رك كندیسنی تشویق ایدنجه جواباً « آه ! قرالك كوزینه كورنمدكجه عفـو اولنمیه‌جق ایسه‌م كندیمی شمدیدن ضایع اولمش عد ایدرم . » دیدی .

مرقومك بو كلامی دخی قرالك سمعنه واصل اولمغله اعدامنی امر ایلمشدر .

استهزانك برنجی ثمره سی مخاطبك انتقام آرزوسنی تحریك ایتمكدر .

فرانسه قراللرندن برنجی فیلیب نورماندیا دوقه سی (اولیه لموس) ك حددن آشیری شیشمانلغیله اكلنمكدن پك حظ ایدر ایدی . بعض كره كوله رك آنك قرناسندن بعضلرینه محبت آره سنده « اولیه لموس نه وقت طوغوره جق ؟ » دیه سؤال ایدردی . بو سوز دوقه نك سمعنه واصل اولنجه شو جوابی كوندردی : « بن ده طوغوره جغم ساعتی بكلیورم . نه وقت طوغوره جق اولور ایسه م اون بیك سونكی ایله برای تشكر پارسه كله جكم . »

واقعا چوق كچمكسزین پارس اوزرینه هجوم ایده رك برقاچ شهری خراب ایلمشدر .

ایشته بویله چوق دفعه شقا واستهزادن فنا نتیجه لر حاصل اولوب سوء تأثیری مستهزینك قدر واعتبارینی شكست وضرر وزیانی انتاج ایدر .

انسان مادوننده بولنان آدملرله وعقل قاصر اصحابیله شقالشمق جائز دكلدر . مافوقنده بولنانلر ایله، اعاظم واكابر ایله ملاطفه ایتمك ایسه مخاطره لیدر . اقران، امثال ایله

ملاطفه جائز ایسه‌ده غایت دقت واحتراز اولنملیدرکه دها آغر برصورتله مقابله ایدلمسون . زیرا تیر استهزاسنه هدف ایتدیکی آدم کندیسندن دها زیاده مستعد چیقار ایسه استهزا ایتمك ایستدیکی آدمدن زیاده کندیسنك شایان استهزا اولدیغنی کوسترر .

اون اوچنجی لوئی برکون کوچك برشهره داخل اولدقده اهالی طرفندن رسم استقبال اوزره بری برنطق ایراد ایدییوردی . بونطق غایت مفصل اولوب پك مجز برشی ایسه‌ده قرال صبر وتأنی ایله استماع ایتمکده اولدیغی حالده قرناسندن بری قرالی راحتسز اولمقدن اسیرکیه‌رك کندیسنه برخدمت ایتمش اولمق املیله کیدوب ناطقك سوزنی قطع ایده‌رك « یاهو ! سزك بلده‌ده اشکلری قاچه صاتارلر ؟ » دیه سؤال ایلدی . ناطق‌ده کندیسنی باشدن آیاغه قدر کوزلجه سوزدکدن صکره « اکر سنك بویکده ورنککده اولور ایسه اون ایسقوط ایدر . » جوابنی ویردی .

(ده‌پره‌یو) نام عالمك بردفعه دارالفنونده آغزندن یاکلش برسوز صادر اولدی . اوراده حاضر بولنانلردن ادیب مشهور (راسین) کولدکدن بشقه معاملهٔ استهزا . کارانه‌یی اوقدر ایلری کوتوردیکه عالم مشار الیه شو جوابی

ويرمكه مجبـور اولدی : « یاکلدیغمی اعـتراف ایدرم . لکن سنك کبی حقلی اولمقدن ایسـه یاکلمق بنجه دها زیاده مقبولدر . »

بعض خفیف قصورلر واردرکه بریسی آنلردن طولایی بزی تعییب واستهزا ایدر ایسه چوقلق قید ایتمیز . ملاطفه ایچون ایشـته بوکبی قصورلری وسیله اتخـاذ ایتمك جائز ایسـه‌ده بوده اویله برمهارت ومناسـبتله اولملیدرکه کیمسه اینجینوب کوجنمسون . باخصوص او آدمك حقنده لازمهٔ رعایتده قصور اولندیغنی ویابتون بتون دفع حرمت ایدلدیکی ظن وشبهه‌سنی داعی اوله‌جق برطرزده اولمامالیدر . ایشته بویله لایقلی شقالردن ایکی دانه‌سی بوراده مثال اولمق اوزره ذکر اولنور :

لاتین مورخلرندن (ایسبارديانوس) روایت ایدرکه : اختیارك بری ایمپراطوردن بر احسان دیله‌یوب نائل اوله‌مدی . بیچاره کندی دیلکنك دریغ ایدلمسـنی کندی اختیارلغنه حمل ایله قرالی آلداتمق ایچون بر تدبیر دوشونوب برکون صاچلرینی بویا ایله قاراردەرق حضور ایمپراطوری‌یه داخل اولدی . مشار الیه‌بونك حیله‌سنی کورنجه برصورت مستهزیانه‌ده « سـنك دیله‌دیکك شیئی پدرکده دیله‌مشدی اما آلمغه موفق اوله‌مامش ایدی . » دیه‌رك حریفی محجوب ایلدی .

(آلفونس) نام قرالك وكلاسندن بری برکون مشار الیهك نزدینه کیده‌رك «افندم! بوکیجه عالم منامده کوردم که ذات حشمتسماتکز بنده‌کزه ذیقیمت برشی احسان ایدییوردیکز . » دینجه: قرال «بیلمیورمیسین که عالملر عندنده بویله رؤیالره اعتبار اولنمز . » دیمکله مقابله ایلدی . بویله کمال نزاکت اوزره ملاطفه ایده بیلمك ظرافت فکره متوقفدر . بو ایسه آنجق فنا ویا مذموم برحالك تذلیل وترذیلی لازم کلن وحال وموقعه مناسب دوشن برصورتده اجرا اولنه‌بیلیر .

ایشته بویله حال وموقعه مناسب ایراد ایدیلان لطیفه‌لر چوق مقبولدر . زیرا مخاطبه عظیم تأثیری اوله‌جغندن هم آنك اصلاح نفسنی موجب اولور ، همده قائلنك ظرافت فکرینی ایما ایدر وبویولده ایدیلن لطیفه‌لردن مخاطب کوجنسه بیله مانع دکلدر . زیرا مقصده نظراً ورای پرده‌دن ارائهٔ حقیقت ایتمکدن عبارت کورینور .

افعال واقوال رذیلانه‌سیله خلقك استهزاسنی دعوت ایدن سفها وسبکمغزان حقنده ودها طوغریسی اولا کندیسی اویولده ادارهٔ لسان ایلین هرزه‌کو وبذله‌جو آدملره مقابل استهزا وهجویات جائزدر . لکن حمقا، ضعفا نقرا حقلرنده تجویز اولنه‌مز . زیرا برآدمی عیوب جسمانیه‌سندن طولایی تمسخر ایتمك نه‌قدر عادیلك وچوجقلق

ايسه عيوب معنويه‌سندن طولايى دوچار استهزا ايلمك دخى تربيه‌سزلك اثرى اولمق اوزره تلقى ايديليرلر .

عقلسزك برى عالم بر آدمى قولاقلرينك اوزونلغندن طولايى استهزا ايدنجه عالم «واقعا قولاقلرمك بر آدم ايچون اوزون اولديغنى بنده اعتراف ايدرم . لكن سنككيلرده بر اشك ايچون پك قيصه‌در . » جوابيله مقابله ايلمشدر .

الحاصل طبيعى قصورلردن طولايى بر آدمى ذوقلنمك ايستين آدم عقل و تربيه‌دن بى بهره اولمق لازم كلير . يوقسه استهزادن مقصد آنجق قابل اصلاح اولان قصورلرى اعلاندر .

تحقيراته عفو ايله مقابله

علو جناب اصحابى اخذ ثاره دكل، عفوه مائلدر . بر روح نجيب اصلا منتقم اولماز . اكثر ناسك ظن ايلديكى كبى انسان دوچار اولديغى بر تحقيره قارشى منتقم اولمامق عجز و مسكنت علامتى اولميوب بالعكس بيوك بر متانت قلبه دلالت ايدر . زيرا نفس اماره‌يه غلبه و حرص انتقامى ضبط ايتمك مظفريات عظيمه‌دن معدوددر .

سوداى انتقام ضعف قلب و دنائت روح علامتيدر .

زیرا انسانی اخذثاره سوق ایدن آنجق نفس امارەدر .

ازمنهٔ قدیمه مجوسیلری بیله انتقام حقنده بویله دوشو. نورلردی. مؤلفین قدیمەدن بری « سودای انتقام فکر عادی وروح ضعیف اثریدر. » دیمشدر.

اوروپا حکمای مشهورەسندن (دەقارت) دیرایدیکه : « بکا برتحقیر وقوعنده کندیمی اوقدر اعلا ایتمکه چالیشیرم که اوحقارت بکا اصلا واصل اولەمز. »

انکلتره قرالیچەسی مشهور (الیزابت) اویله برعظمت روح ونجابت قلبه مالکهایدیکه کندینی دائما بالجمله آرزوی انتقامدن عالی طوتاردی .

آتیدەکی حکایه مشار الیهانك بوحالنه کوزل برمثالدر:

(ماری لامبرەاون) اسمنده (ایسقوچیا) لی برقیز (ایسقوچیا) قرالیچەسی (ماری ایستوارت)ك نزدنده برزمان استخدام اولندقدن صکره تأهل ایتدی . قرالیچه مزبورەنك زوجنه پك چوق عطیەلر ویرمشدی . تاریخلرده تفصیلاتی مندرج اولان اسبابدن طولایی قرالیچه اعدام اولندیغی کون مزبوره خدمتجینك زوجی ده بووقعەدن متأثراً وفات ایلدی .

(ماری لامبرەیو) کرك زوجنی وکرك (ماری استوارت)ی غایت سودیکندن آنلرك تلفلرینی موجب اولان قرالیچه

(الیزابت) دن انتقاملرینی آلمغی تصمیم ایلدی . ارکك البسه‌سی کیوب واسمنی (آندون اسبارق) نامنه تبدیل ایدوب یوله چیقدی . برینی قرالیچه‌یه بوشالتمق دیکریله‌ده کندینی تلف ایتمك ایچون یانینه ایکی طبانجه آلدی . برکون (الیزابت) باغچه‌ده کزینمکده ایکن برفرصت مناسبه آرامقده اولان (ماری لامبره‌یو) اشبو نیت مدهشه‌سنی فعله چیقارمق ایستدی . برصولت دلیرانه ایله ازدحامی یاروب کچدی . فقط بوصرده طبانجه‌لرك بری یره دوشه‌رك قرالیچه‌نك محافظ عسکرلری کوروب کندیسنی درحال طوتدیلر . قرالیچه آنی حضورینه جلب ایله کیم اولدیغنی سؤال ایلدی . (لامبره‌یو) ده بی پروا شو جوابی ویردی : « بن واقعا ارکك البسه‌سی کیمش ایسه‌مده برقادینم . چوق سنه (ماری استوارت) ك خدمتنده بولندم . سن آنی بغیرحق اعدام ایتدیردك . زوجم ده آنك کدرندن وفات ایلدی . بن ده نفسمی تهلکه‌یه القا ایده‌رك سنی تلف ایتمکله آنلرك انتقامنی آلمغی واجبهٔ ذمت عد ایلدم . » بوصرده اسمنی دخی بیان ایلدی .

حاضر بولنانلرك چوغی مزبوره‌نك کرك اسمندن ، کرك سسندن وکرك سیماسندن کندیسنی طانیدیلر و (ماری استوارت) ك نزدنده کورمش اولدقلرینی تخطر ایلدیلر .

بونك اوزرینه قرالیچه : « مادام که بنی تلف ایتمکله واجبهٔ ذمتکی اجرا ایده‌جککی ظن ایدییورسین ، شمدی بنم ده سکا نه یاپه‌جغمی ظن ایدرسین ؟ » دیدی . (ماری لامبرەدیو) « بو سؤالی بکا قرالیچه صفتیله‌می یوقسه برحاکم صفتیله‌می ایراد ایدییورسین ؟ » دیدی . قرالیچه : « قرالیچه صفتیله » جوابنی ویرنجه (لامبرەدیو) : « اویله ایسه بنی عفو ایده‌جککزی ظن ایدییورم . » دیدی .

قرالیچه تکرار : « بنم عفومی سوء استعمال ایتمیه‌جککه و بنی ایکنجی دفعه تلف ایتمکه قصد ایتمیه‌جککه نه وجه ایله تأمینات ویره‌بیلیرسین ؟ » دیه سؤال ایلدی . (ماری لامبرەدیو) : « قرالیچه‌م ! بوقدر احتیاط واحتراز ایله ایدیلن بر کرم ، کرم دکلدر . بناءً علیه بنی محکوم ایده‌بیلیرسکز . » دیدی . بو جواب اوزرینه قرالیچه وکلاسنه توجیه خطاب ایده‌رك : « اوتوز سنه‌لك سلطنتمده کیمسه بکا بویله کوزل بر درس ویرمدی . » دیدی .

مستشار و مصاحبلری ایسه (ماری لامبرەدیو) یی مجازات قانونیه‌یه چارپدیرمق ایسترلرایدی . فقط قرالیچه مزبوره‌نك جرمنی بلاشرط عفو ایلدی .

(ماری لامبرەدیو) ده قرالیچه‌یه عرض تشکر ایده‌رك : « ایتدیککز لطف و کرمك بکا نافع اولمسنی ایسترایسه‌کز ،

نی سالماً ممالکیکزك خارجنه فرانسه حدودینه قدر کوندرکز.»
دیدی. مسئولی درحال اسعاف اولندی.

ماکدونیا حکمداری مشهور (فیلیپ) ك بعض افعالندن
یَنه کندیسنه شکایت ایتمك اوزره آتنه اهالیسی طرفندن
بعض مبعوثلر اعزام اولندی. حکمدار مشارالیه شکایتلرینی
بعدالاستماع: «سزه بر خدمتده بولنه‌بیلیرمی‌یم؟» دیه سؤال
ایلدی. مبعوثلردن بری: «بزه ایده‌بیله‌جکك خدمتك
اك بیوکی صاب اولنمقلغکدر.» دیدی. حکمدار مشارالیه
حضارك بحق تهور ایتدکلرینی کوردیکی حالده کندیسی
غایت حلیمانه برطور ایله دیدیکه: «منتخبلرکزه سویلیکزکه
بکا بویله حقارت ایتمکه جسارت ایدنلر کندیلرینی عفو
ایتمکه مقتدر اولاندن زیاده مغروردرلر!»

مشهور (سزار)(غادوللوس) نام ذاتك، علیهنده یازمش
اولدیغی هجویاتدن اصلا متأثر اولمدی. حکمدار مشارالیه
برمحاربهٔ سیاسیه‌دن صکره بالجمله دوستلرینه عفو عمومی
اعلان ایلدیسه‌ده بونلردن (غادون) نامنده برذات انتحار
ایتمکله موماالیهی ده عفو ایده‌بیلمك شرفندن محروم اولدیغندن
طولایی اظهار تأسف ایتدی.

برکیمسه دشمننی تلف ایتمکه مقتدر اولدیغی حالده آنی
عفو ایلمکدن طاتلی برشی اولەمز.

بر كیمسه نه‌قدر بیوك، نه‌قدر عالی اولورسه اوقدر چوق عفو ایتمكه بورجلیدر.

(آدریانوس) نائل سریر حكمداری اولدیغی وقت كندی دشمنلرندن برینه تصادف ایده‌رك: «شمدی ایمپراطور اولدم . آرتق بندن قورقمه ! » دیدی .

دشمنكدن انتقام آلمزدن اول او آدمه برفنالق ایدوب ایتمدیككی كوزلجه دوشون! اكر سكا فنالق ایتمسنی موجب برحركتده بولنمش ایسه‌ك آنی معذور طوت، عفو ایت !

(مونتسقوقول) خاصه اردوسی قوماندانی بغدای تارلالرندن كیمسه‌نك كچمامسنی امر ایلمش ایدی . نفراتدن بری بركویدن كچركن بو امره مخالفت ایتدی .

(مونتسقوقول) بونی ایشیدنجه لاجل المجازاة كندیسنی دیوان حربه كوندرمك ایستدیكندن نفر «بن ممنوع اولدیغنی بیلمیوردم.» دیه اعتراض ایلدی. (مونتسقوقول) ایسه اصغا ایتمیوب درحال اجرای مجازاتنی امر ایلدی . نفر دخی بوحقسزلغه حدت ایده‌رك و«شمدی‌یه قدر قباحتلی دكلدم اما شمدی ارتكاب جرمه مجبورم.» دیه‌رك تفنكنی آتش ایتدی. لكن قورشون بوشه كیتدی . (مونتسقو . قول) ایسه خطاسنی آكلادیغندن نفری عفو ایلدی .

بیوك (ته‌ئوتوس) نام ایمپراطور قوماندانلرندن

(روپینوس) ه « اکر بری شخصمزه ویا دولتمزه قارشی تحقیر آمیز برسوز سویلرسه دوچار جزا اولمسنی ایستهمم . زیرا سویلدیکی اکر خفیف مشربلکندن ایسه اهمیت ویرمamلی ، دیوانه‌لکندن ایسه متأثر اولمامليدر . شاید . دشمنلکندن ایسه کندیسنی عفو ایتمليدر . » دیه بر امرنامه کوندرمشدر .

(کوزل فیلیب) عنوانی آلمش اولان فرانسه قرالنك وکلاسی مشار الیه ایله پاپا میانـنده تحدث ایدن منازعه‌یه نوعاما سببیت ویرمش اولان (پامه) پسـقوپوسنی دوچار مجازات ایده بیله‌جکنی بیان ایتمسنی برکون اخطار ایتدکلری اوزرینـه قرال « اوت ! مقتـدر اولدیغمی بیلیورم . لکن بویله شیلری مقتدر اولوب ده اجرا ایتمامك ده کوزل برشیدر . » دیدی .

کوچك (ته‌ئوتوس) دائما لطف ایله معامله ایتـدیکی ایچون کندیسنی تعییب ایدنلره «صاغلری اولدرمك دکل، المدن کلسه اولیلری بیله دیرلتمك ایسترم.» دیر ایمش .

(بوربون) دوقه‌سی لوئی برمدت انکلتره‌ده دوچار قید اسارت اولدیغی حالده‌عودتنده اجرا ایتدیکی برحرکت عالیجنابانه‌نك امثالی تواریخده نادر کوریلور :

مشار الیهك اثنای اسـارتنده کندی دولتی رجالندن

اکثری کندیسنك غیوبتندن بالاستفاده اموال واملاکنی غصب وغارت ایتمشلر ایدی .

اسارتدن عودت ایلدیکی کون بالجمله سر آمدان دولت وزادکان مملکت اطرافنــه تجمع ایتمش اولدقلری حالده مصلحتکذاری بولنــان ذات کندیسنه برطاقم اوراق عرض وتقدیم ایلدی که بونلرده جملهسنك جرم وقباحتلری محرر ایدی . بوصرهده جملهسنك خوفلرندن چهرهلری بوزیلوب دوچار مأیوسیت اولدیلر. قرال ایسه مصلحتکذارینه خطاباً « بونلرك بکا ایتمش اولدقلری خدمتلرهده بردفتر مخصوصی وارمی ؟ » دیه سؤال ایدوب اوده « خــیر افندم ! یوقدر.» دینجه قرال «اویله ایسه بونیده آتشه یاقلی، زیرا بکا لزومی یوقدر . » دیهرك کندی الیله آتشه آتدی .

مشار الیهك بویله بر لطف عالیجنابانهسندن حاضرونك نهقدر متأثر وشرمسار اولدقلری قابل تعریف دکلدر .

دردنجی (هانری) بونجه مظفریاتندن زیاده عالیجنابلغی سایهسندهده(بیوك) عنواننی آلمشدر . کیمسهآنك قدر علو جنابه مالك اولمدیغی کبی کیمســهده عفوی آندن زیاده سوهمزدی .

مشار الیه برکون (ماین) دوقهســنه « عقــد صلح ومســالمتده حس ایلدیکم اك بیوك لذت ارباب عصــیان

وطغیانه بخش ایلدیکم عفو وصفحدر.» دیدی .

بو دوقه بروقتلر هانرینك قرالیتی غصب ایتمك املیله مدت مدیده محاربه‌ایتمش ایدی . لکن هانرینك بوحرکتدن اصلا آکا مغبر اولمامش اولدیغی آتیده‌کی فقره‌دن آکلاشیلیر .

دوقه پك شیشمان اولدیغندن آغر یورردی . تصادفاً برکون قرال ایله برابر ماشیاً برمحله کیتمکده اولدقلری حالده قرال یواش یراش خطوه‌لرینی تسریعه باشلایوب دوقه‌ده کری قالمامق ایچون سرعتله یوریمکه مجبور اولدیغندن ایجه یوریلوب قالدی وبرآز توقف ایتمسنی رجا ایلدی . قرالده «برادر زاده‌م! ایشته شمدی سندن انتقامی آلدم.» دیدی . نه‌کوزل انتقام !

کندیسنك دشمن ابدیلری بولنان برطاقم اشخاصه حددن آشیری التفات ایتدیکنی کوروب ده‌اجرای نصیحته قالقیشانلره « جناب حق بنی عفو ایدییور . بن‌ده آنلری عفوایتملی‌یم. حق تعالی بنم قصورلرمی ذکر ایتمیور . بن‌ده اهالیمك قصورلرینی ذکر ایتاملی‌یم . هرکیمك کناهی وار ایسه او نادم اولسون ! بوندن صکره بکا بویله شیلر سویلمیکز ! » دیمشدر .

یوان رحیم عنوانی آلمش اولان بر رئیس روحانی

دخی هنوز آز چوق حسیات دینیه‌سی بولنان برآدمك قلبنده یالکز بویله برمطالعه‌یی تحریکه موفق اولمشدر. برآدمه علناً عداوتده بولنان اعیان بلده‌دن برینك حدتی بردرلو تسکینه موفق اوله‌مینجه مشار الیهی کندی برکون خانه‌سنه دعوت ایلدی. اوده اجابت ایتدی پاپاس افندی اولا خانه‌سنه کیدنجه مسافرینی خانه‌سنده‌کی عبادتکاهه کوتوروب بلند آواز ایله دعایه باشلادی. دعانك شو «یارب! بزم بورجمزی یعنی ذنوبمزی عفو ایت‌که بزده بزه بورجلواولانلرك بورجلرینی‌عفو ایده‌لم.» فقره‌سنه‌کلنجه طوروب دیدی‌که: «رجا ایدرم. دوشون که شو دقیقه‌ده نه‌دییورز، جناب حقدن نه‌طلب ایدییورز، بیلیرمیسین؟ سن‌ده بشقه‌سنك قصورینی‌عفو ایتمکی وعد ایله جناب حقك سنك ذنوبکی عفو ایتمسنی طلب ایلیورسین دکلمی؟.»

پاپاسك بوسوزلری اوزرینه موما الیه بردقیقه قدر مطالعه‌دن صکره دیز چوکه‌رك دیدی‌که: «عزیزم! بوندن صکره نه ایستر ایسه‌ك اجرا ایتمکه حاضرم!» پاپاس‌ده خصمکی عفو ایتمسنی طلب‌ایلدیکندن همان خصمکی در آغوش ایتدی.

مشهور (سیراق) دیرکه: «هرکیم انتقام آلمق ایستر ایسه جناب حقك انتقامنی کندی اوزرینه دعوت ایدر وجناب حق آنك جرم وکناهنی فراموش ایتمز.»

انسان انسانه قارشی كین وغرض باغلادیغی حالده جناب حقك عفوینه مظهر اولمغی امید ایتمكه نصل متجاسر اولور؟ كندی كبی بر انسانه مرحمت ایتمدیكی حالده جناب حقك مرحمتنی نصل طلب ایدر ؟ »

دعایه طوردیغك وجناب حقك عفونی طلب ایلدیكك زمان ضمناً سن ده رفیقكك قباحتنی عفو ایتمكی وعدایدرسین. زواللی آدم ! بووجه ایله نه یاپدیغكی بیلیورمیسین ؟ سن ده رفیقكه بورجلو اولوب ده ادا ایتمدیكك برشیئی نصل جناب حقدن طلب ایدییورسین ؟ بووجه ایله كندیكی بر قات دها كناهه صوقیورسین. خطا اوزرینه برخطا دها ایتمش اولیورسین. آغزكدن چیقان سوزلرله كندیكی محكوم ایدییورسین. اوقدر كناهلرك اوزرینه برده انتقام كناهكی علاوه ایدەرك جناب حقك انتقام عادلانەسنی دعوت ایتمش اولیورسین.

جناب حقك عدالتنه مظهر اولمق ایستر ایسەك اولا سن رفیقلریكك قصورلرینی عفوده استعجال ایله.

دیەجكسین كه بنی تحقیر ایدنلری عفو ایدەجك اولور ایسەم بنی هركس تعییب وتقبیح ایدر، بو عذر دكلدر. چونكه صبر، حلم، هنوز فضیلتدن معدوددر.

مشهور سیسرونك (سزار) ە « بكا ایدیلن دشمنلكدن

هیچ برشیئی خاطرمده صاقلامق ایستهمم» سوزی ایچون ثنا ایدر ایدی .

قصهٔ یوسف (علیه‌السلام) ایچنده موجب رقت و تأثر اولان بر برادرلرینی عفو ایتمسی خصوصی دکلیدر؟ حضرت داود (علیه‌السلام) ك شونلردن هانکی حرکتی عالیدر؟ کندیسنه اهانت ایلش اولان دامادندن انتقام آلمغه کیتمسی می؟ یوقسه کندیسنك ملکنی تخریب ایدن ونفسنه سوء قصدده بولنان (شاول) نام حکمدارك ایکی دفعه النه دوشدیکی حالده عفو ایله حیاتنی باغشلامسی می؟ البته ایکنجیسی دکلمی؟ چونکه عدوی اکبری و خصم جانی اولان او حکمدار بیله بو عالیجنابلغه قارشی اشکبار منتداری اوله‌رق بلند آوازایله «آه! سکیسین؟ ای بنم سوکیلی داودم! سکیسین که بن سنك جانکه قصد ایتمك اوزره سنی تعقیب ایتمکده اولدیغم والکه دوشدیکم حالده بنم حیاتمی باغشلایورسین! آه! آرتق بن کندی جرممه عارف، سنك فضیلتکه واقف اولدم . سن بندن زیاده سزاوار سلطنتسین!» دیوب آیاقلرینه قپانمشدر .

آتیلری، ارسلانلری بوغمسی، اومغرور قهرمانی قهر ایتمسی، اوقدر اردولری پریشان ایلمسی، او قدر ملل واقوامی ضبط وتسخیر ایتمسی، نظام وقانونه اطاعت ایچون

آنلری تضییق ایلمسی، اوعالی آدمی بین‌الناس ممتاز ایدر. لکن دشمنلرینی عفو ایتمسی کندیسنه ایدیلان اهانت و حقارتلری اونوتمسی، دشمنلرینك حیاتلرینی باغشلامسی شانی دها زیاده اعلا ایلر.

حضرت سلیمان (علیه‌السلام) «صبور جسوره فائقدر. هر کیم کندی نفسنه مالك وقلبنه حاکم ایسه ضبط وفتح ممالك ایدن آدمدن زیاده بیوکدر» دیمشدر.

«اگر منتقم اولمازایسه‌م ناموس وشانمه قارشی گلمش اولورم» دیر ایسه‌ك بن‌ده سکا دیرم‌که: «جناب حق بو دیدیکك شیلری بیلزمی؟ الله عظیم‌الشان حضرتلری شان آلهیسنی محافظه‌یه مقتدریا! حال بوکه هر کون کوریلیورکه کونشی ابرار واشرارناس اوزرینه علی‌السویه طلوع ایتدیرییور ورحمتی صالحلرك، شریرلرك تارلالرینه مساواةً یاغدیرییور. آنك قهر وغضبنه مستحق اولانلر چوق دفعه نعمت وبرکتنه مظهر اولیورلر!

شریر آدملرك رفاه حال ایله یشامقده اولدقلرینی کورن فاسق «عجبا الله یر یوزنده واقع اولان شیلره واقفمیدر؟» دیه سؤال ایدر. حتی صالح آدملر بیله بعض کره جناب حقك عدالت وبصیرت ازلیه‌سی حقنده کریوهٔ اشتباهه دوشرلر.

بز ظن ایدرزکه جناب حقك شاننه لایق اولان دائما غضب وانتقام عادلانه‌سنی اشرار ناس اوزرینه یاغدرمقدر. مراد بیوررسه یك لحظه‌ده بتون اشرار عالمی بر ایله یکسان ایده‌جکی خصوصنـده کی ایمانمز برکالدر. لکن جناب حق صبر ایلر. کنـاهکارك محوی دکل توبه‌کار اولمسی مراد الهیسنه موافقدر. زیرا ذات ذو الجلال رحیم مطلق ورب العالمین اولمغله مرحمتی عامه شاملدر.

فرانسه تاریخ عسکریسـنده ابقای نام ایتمش اولان (قریلون) قتولیکلر ایله غالوینیلر میاننده ظهوره کلن بر مذهب غوغاسنده پك چوق غالوینیلرك قانلرینی دوکمش اولدیغندن غالوین مذهبنه تابع بر نفر مشارالیهدن اخذثار ایتمکی تصمیم ایده‌رك کچه‌جکی بر یولده پوصی یه یاتدی وکچدیکی اثناده سلاح انتقامنی بوشالتدی ایسه‌ده مشارالیهی خفیفجه جریحه‌دار ایده‌بیلدی.

قریلون بر حدت خصمنه هجوم ایدوب اولدیره‌جکی صرده آیاغنه قپاندی وحیـاتنی بخش ایتمسنی نیاز ایتدی. قهرمان مشارالیه «ایشته حیـاتکی سکا بخش ایلدم. لکن کیت‌ده بنم مذهبمه تشکر ایت! وبنم مذهبمی قبول ایتمدیکلك ایچونده محجوب اول! ایی بیل‌که سنی بنم ید قهارانه‌مدن خلاص ایدن حمیت وانسانیتم دکل، محضـا مذهبمدر. اکر

متبوع مشروعنه عاصی ودین ومذهبی‌ناسی اولان بر نفرك قولنه اعتماد ایتمك جائز اولسه ایدی بعدما یالکز متبوع مشروعك اوغرنده محاربه ایده‌جککه‌دائر سندن تأمینات ایستردم . لکن سندن بونی طلب ایتمك‌ده جائز اولمدیغندن سنی بلاشرط صالیویرمکه مجبورم » دیدی . بو سوزلر بیچاره نفری اودرجه متأثر ومحجوب ایلدی‌که درحال مشارالیهك مذهبنی قبول ایده‌رك مذهب جدیدی اوغرنده هردرلو فداکارلقدن کری طورمیه‌جغنی یمین ایله تأمین ایلدی .

مستهزی وبد اخلاق بر آدم سنی استهزا ایدر ایکن کندی اخلاق ذمیمه‌سنی بیان ایدر .

تربیه‌سز، ادبسز کستاخ وفرومایه‌نك بری سنی تحقیر ایتدیکی حالده سندن زیاده کندیسنی تذلیل ایدر. بو حالده سنك آکا مقابله ایتمکلکك اقتضا ایتمز. چونکه اوجزاسنی ینه کندیسی تعیین ایدییور .

(اون دردنجی لوئی) نك والده‌سی (آننا) دائما دیر ایدی‌که: « بکاقارشی اهانت ایتمك ایستین دشمنلرمك عداوت وخصومتلرندن طولایی مکدر ومضطرب اولیدم کندی علیهمده آنلرله اتفاق ایتمش اولوردم »

«بوحالده بنی دوچار ادباروسفالت ایتمك ایستین اللری

تقويه ويورکمه صاپلامق ايستدکاری قليجی کندی الله دها درين صوقمق اوزره کنديلرينه ياردم ايتمش اولوردم »

اسپانيانك (انفانتادو) دوقه‌سی ، (کسيمنه‌سی) نام قاردينالك ـ که برکوی کتخداسنك اوغلی اولديغی حالده بو مسنده نائل اولمش ايدی . ـ دوچار اولديغی تحقيراتندن متأثر اوله‌رق انتقام آلمق اوزره برخدمتکارينی کنديسنه سب وشتم ايتمکه کوندردی .

قاردينال خدمتکارك سبب ورودينی آکلاينجه نازکانه ديدی‌که : « هايدی افنديکزك نزدينه عودت بيوريکز . کوره‌جکسکزکه سزی بويله برايشه اعزام ايتمش اولديغندن طولايی نادم اولمشدر » فی‌الحقيقه دوقه بونعلندن اوقدر نادم اولمش ايدی‌که اوشاغك عودتنده «بويله برفعل نامرضيدن بنی نيچون منع وايقاظ ايتمديکز ؟ » ديه کرك کنديسنی وکرك سائر قرناسنی تکدير ايلدی .

انتقام اول امرده هرنه‌قدر بزه لذيذ کليرسه‌ده بالاخره مرارت ومضرت عظيمه ووخيمه‌يی انتاج ايدر . بونك ايچون آتش حدت وشدتمزی سودای انتقام ايله پرور شياب ايتمکدن ايسه آب عفو ايله تسکين واطفا ايتمك دها خيرليدر . عفو ، آه ! اومبارك عفو انسانی نه قدر بلالردن رهاياب ايلر ! سودای انتقام ايله تحريك اولنان

بر آدمك یورکی نه قدر دوچار هیجان اولور ! حرص حدت آهسته آهسته سکونتیاب اولنجه ندامت اظهار شدت ایتمکه باشلار .

واقعا حقسزلری عفو وحقسزلقلری فراموش ایتمك قدر عالمده انسانك نفسنه کوچ کله‌جك بر شی اولمدیغنی نزده معترف اولمقله برابر دیرزکه: اکرچه بوحال بادئ امرده کوچ کورینورسه‌ده بویله بر فداکارلغی حضور قلب وبر مسرت فوق العاده تعقیب ایدر .

(دردنجی هانری) ملل متفقه‌دن یکی ضبط وتسخیر ایتمش اولدیغی ممالك ایله بر آز شدتلیجه معامله ایتمسنی توصیه‌ایدنلره دیرایدی‌که: «ذوق انتقام بردقیقه دوام ایدر. لکن عفو ومرحمتك بخش ایلدیکی صفا بی‌نهایه‌در. صبر وعلم ایچون ایراد اولنان «کوکی آجی فقط میوه‌سی طاتلیدر» تعبیرینی عفو وحلم ایچون‌ده استعمال ایده‌بیلیرز»

اخذثار خصوصنده هرکس حربراقلمش اولیدی عالم نه حال کسب ایدر ایدی! انصاف اولنسون ! درحال کویلر، شهرلر، اووالر انسان لاشه‌لریله برمنظرهٔ مدهشه کسب ایتمزمی ایدی ؟

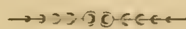
انسانه قارشی ایقاع ایدیلن بالجمله حقارت واهانت هر نوع غدر وحقسزلق اول باول جناب حقه عائد، یعنی

کندیسنه قارشی اولدیغی کبی حق انتقام دخی محضا آکا راجعدر. بز آندن اول منتقم اولدیغمز حالده عجبا آندن زیاده ایی وکوزل برانتقامی آله‌بیله‌جکز؟ بونی یاپه‌مدقدن بشقه دوچار خطا اوله‌جغز. کندیسی صبر ایدر. مجرمك محوینی تعجیل ایتمز. زیرا آنك نجات وسلامتنی مراد بیورر.

اکر آنك شریرلره، حقسزلره، ظالملره، غدارلره ابراز بیوردیغی صبر و مرحمتی روا کورمیور ایسه‌ك سکا دخی صبر وتحمل ایلدیکنی روا کورمه! اخذ ثار سوداسنده بولنـدیغك، کمالکه قارشی کمالکله مقابله ایتمك ایستدیکك. جناب حقك حقنی غصبه قیام ایتدیکك حالده آن واحدده همان غصب الٰهی سنی بره چارپه‌رق پاره پارچه ایتمش اولسه نه اولوردك! عجبا راضی اولورمی ایدك؟

سن هر کون جناب حقه عصیان ایتمکده اولدیغك حالده صبر وتحمل وعفو ایدییور! سن ده آنك صبر ومرحمتنی سوء استعمال ایتمیورمیسین؟ اوت بن ده سکا حق ویریرم که اوسنك خصمك و علیهکده اشتکا ایلدیکك آدم نانکوردر. نالایقدر. فرومایه‌در. حقسزدر. ظالمدر. غداردر. فاسقدر. منافقدر وسندن چوق آلچاق آدمدر. لکن سن نه‌سین؟ سن ده جناب حقك عندنده اویله

دکلیسین ؟ بو کونه، بو ساعته قدر سنی لطف وکرمیله پرورده ایتدی و هر کون، هر آن نعمت وفیض و برکتنی سنك اوزرکده نشر ایدییور. لکن سن آکا حقیله قوللق ایدییورمیسین ؟ حتی عصیان بیله ایلیورمیسین ؟ جناب حقك عندنده باقه‌لم علیهنده بولندیغك آدم ایله سنك فرقك نه‌در ؟ عجبا سن آندن ایمیسین ؟ کرك جناب حقك شمدی‌یه قدر سکا ایتدیکی لطف وکرم وکرك سنك آکا قارشی ایلدیکك جرم وعصیانك دفتری ناکاه کوزیکك اوکنه کتیرلسه درحال سنی خوف و دهشت استیلا ایتمیه‌جکمی ؟ او وقت جناب حقك سکا ایتمش اولدیغی ایلکلره منتدار وسنك آکا قارشی ایتدیکك فنالقلردن شرمسار اولوب‌ده خصمکی حالا عفو ایتمیه‌بیلیرمیسین ؟ حالا منتقم اوله‌بیلیر-میسین ؟ حال‌بوکه جناب حقك سندن طلب ایلدیکی شی‌ده بودر .

کتم اسرار

سکا تودیع اولنان اسراری کندی سرلرکدن زیاده کتمه چالیش .

بر قرالك قرناسندن بعضلری بر پرنسه «بوکون

قرال سزه نه سویلدی ؟ او سزدن بر شی کتم ایتمز» دیه سؤال ایتملری اوزرینه پرنس « اویله ایســه نیچون سؤال ایدییورسکز؟» دیمش .

سرلر ایچنــده دولت وخانه سرلرینی جمــلهدن زیاده دقت واعتناایله محافظه ایتمك واجبدر . زیرا آنلرك افشاسی نتایج وخیمهیی انتاج ایدهبیــلهجکی کبی بو مثللی سرلری کتمه مأمور اولانلردن سؤال ایتمك دخی جائز دکلدر .

(آولوس کاللوس) بو مبحثده کوزل بر وقعه روایت ایدرکه هرکس بیلمك وخاطرنده صــاقلامق اوزره بورایه نقلی مناسبدر :

«رومادہ اختیار مجلسی اعضاسنك اون درت یاشلرینه قدر واران چوجقلرینك مستعدلرینی مجلسه برابر کوتورملری عادت حکمنــه کیرمش ایدی . برکون مهم بر ماده موقــع تذکره قونلمش ایســهده او کون بر قرار ویریله مدیکی جهتــله مذاکرهنك ختــامی ایرتسی کونه تعلیــق اولنمش ومذکور ماده حقنــده بر قرار قطعی ویرلدکجه خارجده اشاعه اولنماسی تنبیه ایدلمش ایدی . او کون پدریله برابر مجلســه کیتمش اولان (باپیروس) نامنــده بر چوجق اوه کیدنجه والدهسی «بوکون مجلسده نهدن بحث اولندی؟» دیه سؤال ایلدی. چوجق «سویلنمسی ممنوعدر»

جوابنی ویردی ایسه‌ده والده‌سی اصراره باشلادی . نهایت چوجق والده‌سنی آلداتمغه قرار ویره‌رك دیدیکه: «بوکون تذکر اولنان مسئله ارککلرك ایکیشر قاری‌می، یوقسه قاریلرك ایکیشر قوجه‌می آلملری جمهوریته نافع اوله‌جغی مسئله‌سی ایدی» والده‌سی بو خبردن متحیر اولوب درحال خانه‌دن دیشاری‌یه فرلایه‌رق دوستلری بولنان بالجمله قادینلره حکایهٔ حال ایلدی . ایرتسی کون بر طاقم قادینلر اختیار مجلسنی محاصره ایده‌رك کندیلرینه سؤال اولنمقسزین بو مسئله حقنده بر قرار ویرلمامسنی فریاد ایله رجایه باشلادیلر . اعضای مجلس بو وقعه اوزرینه اظهار تعجب ایلدیکی صرده (پاپیریوس) آیاغه قالقوب ماجرایی حکایه ایلدی . چوجغك بو حرکتی مجلسجه فوق العاده تحسین وتقدیر اولنه‌رق او کوندن اعتباراً (پاپیریوس) دن ماعدا هیچ بر چوجغك پدری ایله برابر مجلسه کتیرلماسی قطعیاً قرارکیر اولدی .

قادینلر ایله چوجقلر سر صاقلایه‌مزلر. بونك ایچون آنلره مهم ماددلر حقنده تودیع اسرار ایتمك جائز دکلدر .

واقعا قادینلر ایچنده کتوم اولانلرده وار ایسه‌ده اکثری سوزلرینك صاحبه‌لری اوله‌مدقلرندن کندیلری بیله ایسته‌مدکاری وفرقنده اولمدقلری حالده افشای راز

ایلدکلرندن هیچ بریسنه توديع اسرار ایتمك جائز اوله‌مز.

نیجه ارککلرده واردرکه بوخصوصده قادینلره مماثلدر. حتی بعضلری قادینلردن بدتردر. بناءً علیه کرك ارککلره وکرك قادینلره توديع اسرار خصوصنده غایت احتیاط لازمدر.

کاتم اسرار اولمق ایچــون متانت قابیه‌یه مالك اولمق اقتضا ایدر. هر حال وکارده امنیتی سوء استعمال ایتامکه چالش. بر صورتده‌که عالمده هیچ بر شی بوخصوصده سنی اغفال ایده‌مسون. راز درونکی کیمسه کشفه مقتدر اوله‌مسون. سکا حسن توجهلری، امنیتلری بولنــان ذواته صادق اول! وفاكار اول! سکا توديع اسرار ایدنلرك سرلرینی فداکارانه محافظه ایت! اسراری مواد مقدسه ومحترمه‌دن عــد ایتمك واجبــدر. زیرا اضماری واجب اولان بر شیئی اظهار ایتمــامك هیئت اجتماعیهٔ بشریه‌نك قوانین مقدسه‌سنك باشلیجه‌لرندندر.

اسرار بر وديعه حکمنــده‌در. بونلره خیــانت دکل، صیانت واجبدر.

(سیراق)ك کتاب حکمنده «دوستنك سرینی افشــا ایدن امنیتنی غائب ایدر وبو مقوله آدملر هیچ بر وقت دلخواهلری اوزره دوست بوله‌مزلر» دیه مسطور در.

دوستکك اسرارینی بر دفعه افشا ایدر ایسه‌ك آرتق آنك قلبنی جاب ایده‌بیلمکلکه امیدوار اولمه !

برینه حقارت، اهانت ایدن بر کیمسه آنکله تکرار باریشه بیلیر . لکن دوستنك بر سرینی افشا ایدن کیمسه تکرار آنك دوستلغنی قزانمق ایچون بیهوده یوریلور ! کاتم اسرار اولمیان آدم افشای راز ایتمش اولدیغی ذواتده یرانه‌مز . آنلرده کندیسنه رغبت ورعایت ایتمزلر . بو خصوصده ایدیلان الك اوفاق بر قصور بیله الك بیوك بر کناه عد اولنور واویله آغیر بر جزایه دوچار اولورکه بو جزا قلبلرنده آزچوق حس ناموس باقی قالمش اولان آدملره بیله کران کلسه روادر .

بو جزاده بردها بو قصورده بولنغه بیله کندیسنه میدان ویرلمیه‌رك بر نفرت ابدیه‌یه محکومیتدن عبارتدر.

دوستکك سکا تودیع ایتمش اولدیغی بر سری آغزکدن قاچیره‌جغك وقت ناموس وحیثیتکك‌ده آنکله برابر قاچه‌جغنی محقق بیل ! بناءً علیه بر وجه ایله سرك کشف اولنمسنه مدار اوله‌بیله‌جك بر سوز سویله . بعض آدملر اخفای اسراری وعد ایدرلر ایسه‌ده ینه لسان حال ایله افشا ایدرلرده خبرلری بیله اولماز . کرچه شفاهاً هیچ بر شی دیمزلر لکن راز درونلری یوزلرنده، کوزلرنده نمایان

اولور . بر سره واقف اولدیغنی بیان ایتمك بیله بر قصور عد اولنور .

بعضلر بر سری یالکز بر آدمه یعنی فاش ایتمیه جکنه کمال امنیت اولنان بر آدمه بیان ایدرلر ایسه حفظ سر قاعده سنه مغایر بر شی ایتمش اولمازلر ظن ایدرلر . لکن او سر کندیلرینه تودیع اولندیغی زمان او آدمه و یا او دوسته سویلمکده حر ومختار براقلمدقلری کبی بو وجه ایله یعنی آغزدن آغزه سویلنه رك دها زیاده شایع اولمدیغی ده نادراً واقع اولور .

بری کلوب بر شی نقل ایده رك « بونی بکا کیزلی سویلدیلر . سزده کیمسه یه سویلمیکز . سوز بیزده قالسون » دیر . و «قورقمیکز ، بندن سر چیقماز . بن ده سزك قدر سر صاقلامقده محترزم» جوابنی آلیر . حالبوکه بو سر یالکز کندیسنده قاله جغنی تأمین ایده بیله جك بر جواب شافی وکافی دکلدر . افشای اسرار ایدلمسندن خوف اولنه جق اویله تهلکه لی دقیقه لر واردرکه او زمانلرده هر وقتدن زیاده اظهارندن محترز اولمق لازمدر . بزی افشای اسراره سوق وتحریك ایده جك شیلرك باشلیجه سی حدت ومحبت اولوب هله محبت جمله دن زیاده مخوف وبوکا مستعددر . شویله که حدت آره سنده افشای اسرار

ایدن بالذات بز اولدیغمز حالده محبت آره‌سنده آنسزین سر بزدن فرار ایدر .

محبت آره‌سنده انسان اویله برحالت مستیده بولنورکه اگر او صره‌ده ممکن مرتبه نقسندن خبیر ویا خواب مستیدن بیدار اولمازایسه بوحال انسانك بصیرتنی باغلایه‌رق وظیفه وقاعدهٔ حفظ رازی والحاصل هر شیئی فراموش ایتدیرر .

(توردن) نام جنرال بو خصوصده بر عبرت مؤثره اولمشدر . اردو باش قوماندانی بولندیغی زمان کیمسه‌یی افکارینه اسرارینه شریك ایتمدی .

(لووا) حربیه ناظری ایسه موما الیهك افکار وتدابیرینه اصلا واقف اوله‌مدیغندن طولایی دائما شکایت ایدر وآنك حرکات حربیه‌سنی آنجق غزته‌لردن استماع ایلردی .

(توردن) تدابیر واسرارینی قراله بیله بیان ایتمکدن احتراز ایدر وکیمسه‌یه امنیت ایتمز ایدی . بر کون آلمانیا اردوسنه گیتمکده بولنان برقوماندانه قرال دیدیکه : «رجا ایدرم (توردن)ه سویلیکزکه بنی افکار وتشبثاتندن خبردار ایتسون . زیرا ایشك رهین موفقیت اولمسنی بن ده کندیسی قدر آرزو ایدرم »

ایشته بو درجه کاتم اسرار وافکار اولان بو جنرال بیله بردفعه مادام (کساق) نامنده برمحبوبه‌سیله کوریشور ایکن قرالك برسرینی فاش ایلمشدر. مادامده اوسری لورینا میرآلاینه سویلمش، اوده قرالك او سری کندیسندن کیزلی ومحترم طوتمق ایستدیکی برادرینه افشا ایتمش ایدی. نهایت قرالك برادری‌ده کندیسنه سویلمشدر. مذکور سر ایسه قرالیچه‌نك انکلتره‌یه سیاحت وبرادری بولنان ایکنجی (جاق) ی زیارت ایتمك عزمنده بولندیغندن عبارت ایدی. اون دردنجی (لوئی) برکون (تورەن) ایله ملاقات ومصاحبت ایتدیکی اثناده مذکور سری مادام (کساق) ه بیان واظهار ایتمش اولدیغنی اعتراف ایدنجه قرال «او قادینه اعتماد ایتمیکز. کورمیورمیسکزکه سزك بو سرکزی لورینا میرآلاینه فاش ایتدی؟ سن ایسه حالا کندیسنه قربان اولیورسین!» دیه نصیحت ایلدی.

ایمدی بو قدر کاتم اسرار اولان بویله بر قهرمان بیله بر قرالك سرینی محافظه‌یه مقتدر اولمدیغی حالده بزم اسرارمزی شوکا بوکا توديع ایتمه‌مز اصلا جائز اولمدیغی آشکاردر. بوحرکتی (تورەن)ی الی‌الابد محجوب ایتمشدر. بر کیجه بر بارون ایله قونوشور ایکن بحث بو وقعه‌یه

انتقال ایتمسی اوزرینه (تورەن) «طورکز شو موملری سویندرمینجه اوشیئی سزه نقل وبیان ایدەمم» دیمشدر.

بر معصومك، بر بیگناهك عصمت وبراءتنه مضر اولەجق وحقسز بر فعلك فاعلنی گیزلیەجك اسرارك افشاسی هم جائز همده واجبدر. برحقسزك حقسزلغنی، بر ظالمك ظلمنی والحاصل فسده گروهنك فسادینی اعلان واشاعه ایتمك اصلا مقدوح اولەمز.

فرانسه قراللرندن اوچنجی هانری مؤخراً دردنجی هانری نامیله نائل سریر حکمداری اولان ناوارا قرالنی حبس وتوقیف ایتمشدر. قرال مأمول اولمیان بر صورتله محبسدن فراره موفق اولمسی اوزرینه (فرواقس) بو فراردن خبردار اولدیغی حالده اخبار ایتمامش اولمسندن طولایی مظنون اولدی. بو وقعەدن طولایی قرال پك زیاده حدت ایدرك (فرواقس)ك بو مسامحەسی اعدامنی مستلزم اولەجغنی وهرکیم بونی کندیسنه بیان ایله فرارینی موجب اولور ایسه آنی اعدام ایدەجگنی بیان ایلدی. قرالك بو تهدیداتی درمیان ایتدیکی صرەدە (قریلوت)ایله سائر ندما وقرناسی حاضر ایدیلر.

قرالك بر بی گناهیدە قتل واعدامدن چکنمدیگنی جملەسی بیلیرلر ایدی.

فریلون قرالك اویله بر شجیع وقهرمانك حقسز یرده اعدامی حقنده ایلدیکی عهدی ایشدنجه کندیسنی پك زیاده متأثر ایتمش اولدیغندن آنی بو تهلکه‌دن خلاص ایتمکی تصمیم ایلدی ودرحال کیدوب بیچاره (فراوقس)ی بوله‌رق اخبار کیفیت وفرار ایتمسی کندیسنه تصحیب ایتدی. اوده فرار ایلدی. ایرتسی کون قرال (فراوقس) ك فرار ایتدیکنی ایشیدنجه پك زیاده جانی صیقیله‌رق اولا بو قرارینی ایشیدنلرك جمله‌سندن شبهه ایلدی ایسه‌ده مؤخراً بوکا (فریلون)دن ماعدا کیمسه‌نك متجاسر اوله‌میه‌جغنه قرار ویردی وموما الیهه غضوبانه بر نظر عطف ایده‌رك دیدی‌که: «فرواقس فرار ایده‌رك انتقاممدن قورتلدی. لکن آنك فرارینه سبب اولان پنجۀ قهرمدن قورتیله‌میه‌جقدر. بوکا متجاسر اولان عجبا کیمدر؟ فریلون! طانیرمیسین؟» فریلون بی پروا «اوت! طانیرم افندم!» دیدی. قرال «چابك اسمنی سویله!» دیمسی اوزرینه فریلون «بن شخصمدن بشقه‌سی ایچون غماز اوله‌مم. بشقه بر بیکناهك غضبکزه قربان اولمسی خوفی بنی یدیکزه تسلیم اولمغه مجبور ایدییور. مجازات ایتمك ایستدیککز مجرم بنم! (فرواقس)ك حقسز یره اعدامنه دائر اولان بر قرار خفیی ستر ایتمش اولسه ایدم آنك قاتلی صاییله‌جقدم.

ترتیب ایده‌جککز جزایی چکمکه حاضرم» دیه مقابله ایتدی.

قرال بو جسارت وصداقتدن متحیر اوله‌رق برمدت کندیسنی ساکتانه تماشادن صکره کمال حلم ایله «مادام که دنیاده قریلون بردر، امثالی بوله‌مز» دیه‌رك عفو وتلطیف ایلدی.

اك صکره انکلتره سریر حکمداریسنه جالس اولان اورانژ دوقه‌سی محاربه ایتمك اوزره بر محله کیتمکده ایکن بر بیك باشی مراق ایده‌رك نره‌یه ونه ایچون کیتدیکنی کندیسندن سؤال ایلدی. دوقه «آکلایه‌جق اولور ایسه‌ك هیچ کیمسه‌یه بیان ایتمیه‌جککی وعد ایدرمیسین؟» دیه صوروب مرقومك یمین ایله تأمینه قالقشمسی اوزرینه دوقه «ایناندم نقط سر صاقلامق استعدادینی جناب حق بکاده احسان ایلشدر» دیه‌رك اسکات والزام ایلدی.

انسان کندی اسرارندن زیاده سائرلرینك اسرارینی صاقلامغه متهمکدر دینلمکده ایسه‌ده قادین قسمی علی العموم کندی سرینی سائرندن زیاده محافظه ایتمکه متهمکدر.

فرانسه قراللرندن سکزنجی شارل حفظ اسرار خصوصنی او قدر ضروری صایار واسرارینی اوقدر کتم ایدر ایدی‌که بر دفعه یارین نه یاپه‌جغی سؤال اولندقده «اکر کیدیکم کوملك بیله سرمه آکاه اولمش اولدیغنی

بیلسه‌م درحال احراق ایدرم » جوابنی ویرمشدر .

انسانك یورکنده مکتوم طوته‌بیلدیکی برشی ظـاهر اوله‌مز، لکن بشقه‌سـنه تودیع ایدیلن برشی‌ده مکتـوم قاله‌مز . بر سرك بشقه‌سنه بیان واظهارینه هیچ بر ضرورت ومجبوریت اولمدیغی حالده بیـان ایتمك حماقت عد اولندقدن بشـقه او سری بیوك بر تهلکه‌یه القـا ایتمك دیمکدر.

بزی تضـییق وتجیز ایدن اسرار ذاتاً فاش اولمغـه قریبدر . هر کیم حفظ اسراره مقتدر دکل ایسـه عقل وحکمتدن بعیددر .

(سیراق) دیرکه: «قابکی کیسه‌یه آچمه. زیرا اسراریکی تودیع ایتدیکك دوستك وفاسز اولوب‌ده مؤخراً بونلری فاش ایتمسی‌ده محتملدر» چوق دفعه یورکمزی امنیت کامله ایله راست کلن آدمه آچارز. بوایسه قاعدهٔ احتیاطه مغایردر.

بدبختلر ایله صبیلر وتجربه‌سزلر بو خصـوصده علی العموم آلدانیرلر. کندی سرلرینی صاقلامیان آدملر بشقه‌لرینـك اسرارینی‌ده صـاقلایه‌مزلر . دقتسز وبصیرتسز اولان آدم عاقبت هرکس طرفندن طانیلیر، تحقیر وتذلیل ایدیلیر . بومقوله آدملرکندی لسانلرینك کندی نفسلرینه آتدیغی تیر زهرناك ایله اوزیلوب مجروح اولورلر .

حضرت سلیمان دیرکه: «ایشاریکی دوستك ایله برابر کور وسریکی آچمه. زیرا سکا اهانت ایتمسی محتملدر»

اختیار سکوت ایده‌مدیکمز ایچون اکثریا دوچار ندامت وخجالت اولیورز. بعض کره کرك کندیمزك وکرك سائرینك اسرارینی من غیر قصد اعلان وافشا ایدرز. بوخصوصده زنهار کندیکه کوونمه وچوق احتراز ایله! زیرا بر حرکت. بر باقش، برسوز، برسکوت بیله افشای اسراره کافی ووافیدر!

مسکوت عنه براقمق ایستدیکك شیئی سکوتکدن ویا سائر برحرکتکدن آکلاتمامغه چالش.

اسرار اویله بر دفینه درکه مخفی اولدیغی بیلنه‌جك اولسه نصفاً کشف اولنمش عد اولنور.

چوق دفعه انسان کندی سرینك برقسمنی سویلمکده تهلکه‌لیدر. (لابرویر) نام عالمك دیدیکی کبی هر امنیت واعتماد کامل اولمیه‌جق اولورسه تهلکه‌لیدر. زیرا بر سری یا کاملاً سویلمك ویا بتون بتون سکوت ایتمك اقتضا ایدر. حال بوکه قسماً سویلنن بر سوز سویلنمین سوزده یا شبهه ویرر ویاخود سویلتمکه آدمی مجبور ایدر. بوندن قطع نظر اولا واقع اولان بر درجه امنیت واعتماد سائر امنیتلرده سبب اوله‌بیلیرز. بناءً علیه افشای اسرار

نه قسماً ونه‌ده کاملاً جائز اوله‌مز . اکر بری کندیسنه اولنان امنیت تام اولمیوب ناقص اولدیغنی کشف ویا اویله بر شبهه ایدر ایسه آرتق هر بر امنیت کندیسی ایچون غائب ایدلمش حکمنده‌در وبر دفعه قیدسزلق ودقتسزلك ایتمش اولور ایسه آرتق اولکی تقیدات وتکلفاتیله کسب ایتمش اولدیغی بر درجه امنیتی‌ده غائب ایتمامك ایچون هرشیئی فدا ایتمکه مجبور اولور .

برینه بر سر تودیع ایده‌جك اولور ایسه‌ك آنك صداقت ووفاکارلغنی بر وجه ایله تحت تأمینه آلمغه چالش . منافع شخصیه‌سی کندیسنك کبی محترز ومدقق اولمسنی ایجاب ایتسون که هیچ اولمزسه بلکه بو صورتله سکا صادق قالمغه مجبور اولسون وسنك کبی آندن حاصل اوله‌جق منفعتدن محروم قالمقدن ویا برکونه ضرر وزیانه دوچار اولمقدن خوف ایتسون‌ده سنك کبی حفظ اسراره بورجلو اولسون . عاقل آدم کندی اسرارینی باشلیجه اوچ صنف اشخاصه تودیع ایتمکدن کرکی کبی احتراز ایلر . یعنی کوده‌زه و زوزك آدملره، چوجقلره، نسوانه . زیرا بو مقوله‌ده اسرار نادراً مکتوم ومحفوظ قاله‌بیلوب واکر سویلتمك ایچون صیق صیق کندیلرینه ابرام والحاح‌ده وقوع بولور ایسه ابداً اسرار قالمز .

كتب آلهيه‌ده مسطور اولدیغی اوزره (سامسون) ك بوخصوصده‌كی ضعف وعجزی كندیسنه پك بهالی دوشمشدر.

محاسب مشهور (غادون) دائما دیر ایدی‌كه: «عالـمده اوچ شی وار. آنلری اجرا ایتدیكمده پشیمان اولمامق قابل دكلدر. بری هیچ بر شی اوكرنمدن كونی كچیرمك. ایكنجیسی، قرددن ممكن اولان یولجیلغی دكزدن ایتمك. اوچنجیسی‌ده زوجه بر سر آچمق. بو جمله ایله برابر حفظ اسراره مقتدره اولان قادینلرده بولندیغی قابل انكار دكلدر. قادینلر ایچون علی‌العموم وبلا استثنا حفظ اسراره مقتدر دكلدر دینلر مجرد آتنه‌ده بوخصوصده وقوعه كلن بر وقعهٔ عجیبه‌دن خبرلری اولمیانلردر.

بعض آتنه‌لیلر وطنلرینی ظالملرك ید ظلمندن تخلیص ایتمك اوزره اتفاق‌ایتدیلر. بونلر میاننده (له‌ئونیا) اسمنده برده‌قادین وارایدی. برظالم بونی دردست‌ایله ارباب اتفاقی خبر ویرمك اوزره اشكنجه ایتدی ایسه‌ده قادین جمله‌سنه تحمل ایلدی. نهایت عاجز قالدیغنی كورنجه آغزندن بر كونه سر قاچیرمامق ایچون دیلنی ایصیروب كسدی. سر ویرمدی. متفقلر ظالمی طرد وتبعید ایتمكه موفق‌اولدیلر. آتنه‌لیلر، قابلری محبت منتداری و شكر كذاری ایله مملو اولان آتنه‌لیلرده مزبوره قادینك نامنه اوله‌رق مكلف

برهیکل رکز ایتدیلر. بوهیکل دیانسز بردیشی ارسلان ایدی که اوزرنده «جنس غالبك غضباتی» عبارهسی حك اولنمشدی.

اسراریکی محافظهیه مقتدر اولمغـه چالش. لکن سر اولمیـان وکیزلمکه دکمین شـیلریده سر مقـامنده خفی طوتمق اصلا جائز دکلدر. سن صـاقلامق ویا سهولتله بیلنهجك شیلردهده سر صاقلامق خفت عقل وقلت ذکا اثریدر. اوتوز یاشنی تجاوز ایدن قادینك بری اوتوز یاشنه تقرب ایتدیکنی مع التأسف بیان ایلدیکی صرهده کندیسنك سنی متجاوز اولدیغنی بیلن بریده «مادام! سویملیسکز که کوندن کونه یاشکز اوتوزدن تباعد ایدییور» دیه کندیسنی استهزا ایلدی. کتم سنه یالکز قادینلر منهمك اولمیـوب بوحال اختیار آدملرده دخی کوریلور.

اون اوچنجی لوئی برکون (باسومیر) نام جنراله «قاچ یاشندهسکز؟» دیه سؤال ایدوب اوده «افندم اللی یاشندهیم» جوابنی ویردی. حالبوکه قرال کندیسنـك آلتمش یاشنده اولدیغنی بیلدیکندن آنی تکذیب ایدنجه همان اصلا کندیسنی بوزمیهرق کمال مهارتله «افندم! (باستیل)ده [*] کچیردیکم اون

[*] اون دردنجی عصرده پولیتیقه متهملری ایچون پارسـده تأسیس اولنمش برحبسخانه ایدی ۱۷۸۹ تاریخنده اهالی طرفندن تخریب ایدلمشدر.

سنه‌یی حسابه قاتمدم . زیرا او اون سنه‌یی سزك خدمتکزده
کچیرمدم » دیه‌رك کچشدردی .

انسان اختیارلغندن نیچون او تاتلی ؟ کنجلك‌ده، اختیارلق‌ده
طبیعی بر شیدر . بناءً علیه سن صاقلامق و باخصوص
قلم طبیعتیله آلتزه یازلمش اولوب سهولتله قرائت و بر
باقشده تفرس اولنه‌جق برشیئی کتم ایتمك ایسته‌مك خفت
عقل آثارندن عد اولنمغه سزادر . بشقه‌سنك سرینه‌وواقف
اولمغه منهمك اولمه . زیرا بو بیوك بر تربیه‌سزلکدر .

کرك ارکك وکرك قادین جنسینك فضیلتلرینی اکتساب
وقصورلرندن اجتناب ایله ! لکن کندی راز درونکی‌ده
ممکن مرتبه محافظه ایتمکه چالش . باخصوص اکر آندن
چیقه‌جق ویاپیله‌جق مهم بر ایش وار ایسه ! زیرا بو
بصیرتسزلکدن ظهوره کله‌جك مضرتك الك کوچکی اودر .
اوایسه بتون بوشه چیقمسه بیله تأخرینی موجب اوله بیلیر .

(ریش لیو) نام قاردینال دائما دیر ایدی که : « اسرار
امور عظیمه و بر دولت فخیمه‌نك روحیدر . سر کیدرسه
ایشك جانی‌ده کیدر . باخصوص آمر اولان کتم اسرار
خصوصنده خالق جهانه امتثال ایتملیدر . زیرا جناب حق
عالمی اویله قانونلر ایله اداره ایدرکه حقیقتی یالکز کندیسنك
معلومیدر . فرد آفریده هیچ بر اسرار الهیه کشفنه قادر

اوله‌مز. انسان سائرینك اسرارینی کشف، و کندینککنی کتم ایتمکه مقتدر اوله‌بیلیدر.

بر ایشله مشغول اولان آدم بشقه‌لرینك ایشنه قارشمغه و آنی آکلامغه مراق ایده‌جك وقت بوله‌مز. لکن ایشی کوجی اولمیان آدم اوزرینه الزم اولمیان و کندیسنه هیچ بر وجه‌ایله عائد بولنمیان ایشلرده‌ده مراق و مداخله ایتمکی سور. هرشیی آکلامق ایستر. سن بویله هر شیی آکلامق و بشقه‌سنك خانه‌سنده ویا دکاننده کلن‌کچن شیلره واقف اولمق ایستین آدملردن اولمه!

آنلرك بومراقلری آنجق آنلری یاکندیلرینه سرمایهٔ صحبت اتخاذ ایدرك اوته‌کنه بریکنه سویله‌یوب شایع ایتمك ویاخود اللرنده برآلت فساد اتخاذ ایدرك سوء استعمال ایلمك ایچوندر. بونلرك ایکیسی‌ده تربیه‌لی آدم ایشی دکلدر. الحاصل اوزریکه الزم اولمیان وقارشیکده‌کنه ناخوش ونا مرضی اولان شیلره مراق و آنلری سؤال ایتمه!

تواضع و رعایت

«عدم تکبر و اهانت»

قلوب ناسی جلب و جذب ایدن شی رعایت اولدیغی کبی تبرید وتبعید ایدن ده اهانتدر. هر تقدیر وتحسین

ایتـدیکمز آدمی دائما سـومیز . لکن حرمت و رعایت کوردیکمز ذاتلری دائما سورز .

حرمت ورعایت دائما بشقه‌لرینك محبتنی . اهانت ایسه عداوتی دعوت ایلر و چوق دفعه انسـانی ناقابل صلح اولان برعدوی اکبر ایدر . انسان بعض کره عداوتی عفو ایدر . لکن اهانتی کیمسه عفو ایتمز . تعبیر آخرله برکیمسه‌یه قارشی وقوع بولان عداوت عفو اولنـور . لکن اهانت اصلا عفو اولنمز . اکر انسان لازمهٔ حرمت ورعایتـده قصور ایتمامك ممکن اولسـه ایدی عالمده عداوت دینیلن شیك وجودی اولمز وهرکس دائمـا محبت اوزره بولنور ایدی .

شویله‌که هیئت اجتماعیهٔ بشریه میانده ظهوره کلن درلو درلو فناقلرك سببی اك چوغی شایان اهانت وحقارت اولمیانلره وحتی سزاوار حرمت ورعایت اولانلره ایدیلن اهانت وحقارتدر .

عداوت ، حقارت ، تعریضـات وتزییفات کبی شیـلر وبالجمله بدمعامله‌لر هپ اهانتدن نشأت ایدر . بونلر نهایتسز عداوتلرك ، خصومتلرك ومهلك انتقاملرك منبعلری اولوب بناءً علیه بشقه‌لرینه اهانت ایتمکدن بغایت احتراز ایدلملك لازمدر . زیرا اویله آدملر واردرکه کنـدیلرینه قارشی

ایدیلن اهانت وحقارتی اصلا اونوتمزلر و کرك قولاً، کرك فعلاً هرحالده انتقام ومقابله ایدرلر.

آدمك بری کندی حال و شانته یاقشمیه‌جق صورتده مزین اثواب کیمش ایدی. بریسی بر صورت اهانتکارانه‌ده «بویله بر آدمه بویله اثواب یاقیشیرمی؟» دیجه اول آدم ده درحال آکا «اویله البسه‌یه بویله آدم نه یاقیشیر؟» سوزیله مقابله ایلدی.

آوروپا ادبای مشهوره‌سندن (لابرویئه‌ر) دیرکه: «نه خارق العاده شیدرکه بز بشقه‌لرینی تحقیر وتعییب وتقبیح ایتمکدن اصلا چکنمدیکمز وبونده کندیمزی حقلی کوردیکمز حالده بشقه‌لری طرفندن عین معامله‌یی کوردیکمز زمان همان حدت وشدت اظهار ایدییورز. عداوت وخصومتمزی دعوت ایدییور. مقابله ایتمکدن کندیمزی آله‌میورز. بردقیقه کندی نفسمزی اهانت وحقارت ایتمك ایسته‌دیکمز آدملرك یرینه قویمش اولسه‌ق درحال بومعامله‌دن کری طوروب اصلا روا کورمیه‌جکمزده شبهه یوقدر. حال بوکه بوکوزل مطالعه‌یی اونوده‌رق دائما کندی نفسمزی سائرلرندن ایی ظن ایتدیکمزدن آنلره اهانتی وهرنوع معامله‌ٔ بارده‌یی روا کوررز. کندی اوزرمزده دائما بیوك بر حسن توجهمز اولدیغندن کندیمزی بشقه‌لریله بالمقایسه کندی

نفسمزی بشقه‌لرینه فائق عد ایتمکی سوزز. ایشته اهانت وهرنوع تحقیر بوندن نشأت ایدرکه عقلسزلك، کستاخلق وکبر وغرور علامتیدر.

اهانت ایتدیکمز آدملر ایستر مافوقمزده، ایستر مادونمزده اولسونلر، ایستر امثال واقرانمزدن بولنسونلر، هیچ بر وجه ایله اهانت جائز دکلدر. زیرا امثال واقرانمزه بر بد معامله‌لری روا کورمك عقلسزلکدر. مافوقمزه قارشی دیوانه‌لك و مادونمزه کوره ایسه کولنه‌جك بر چوجقلقدر.

اغنیا واصیازادکاندن بولنان نورستکان برحسن تربیه ایله اصلاح نفس ایتمزلر ایسه علی‌العموم متکبر ومغرور وکستاخ اولورلر وچوق دفعه معلملر آنلرك بوحاللرینی اصلاح ایده‌جك یرده بالعکس آنی تزیید ایدرلر. شویله‌که اکثریا آنلره متواضع، تربیه‌لی انسانیتلی اولمق وهرکسله حسن معامله اوزره معاشرت ایتمك لزومنی اخطار و تنبیه ونصیحت ایده‌جك یرده آنلرك اصالتلرندن وسائر مزیتلرندن بحث ایله کندیلرینی مدح وثنا ایدرلر. بوحال ایسه آنلرك کبر وغرور وکستاخلقلرینی موجب اولور.

صنف اسافله و آشاغی مرتبه‌ده خدمت وعملیات وصنعتده بولنان آدملره اصلا اهانت جائز اوله‌مز. زیرا کندیلرینی

اوحال و وضعـده بولنـدیران حکمت ازایه‌در. آنلرك دون‌مرتبه‌ده عد اولنان خدمت وصنعتلری کندیلرینی هیئت اجتماعیهٔ بشریه میاننده حرمتسز واعتبارسز ایتمدکدن بشقه مرعی ومعتبر ونافع ایدر.

اون ایکنجی لوئی اورلئان دوقه لغنده بولندیغی زمان کندی متعلقاتندن بولنان‌زادکاندن برینك برکویلی‌یه اهانت ایتمش اولدیغی مسموعی اولنجه سفرده‌ده کندیسنه اتمك‌ویرلمامسنی امر ایلدی. بونك ایچون اصیلزاده عرض شکایت ایدنجه کندیسـنه «هانکی شی زیاده مغدیدر؟» دیه سؤال ایلدی. اوده «اتمك زیاده مغدیدر» جوابنی ویرنجه قرال «اویله ایسـه سـکا اتمك ویرنلری نیچون تحقیر وتذلیل ایدرسین؟» دیدی.

علی‌العموم وخصوصاً قادینلر بینـده عادت حکمنه کیرمش برحال واردرکه چرکین واندامی غیر متناسب اولانلری تعییب و تحقیر ایدرلر. بوایسـه عقل قصیر علامتیـدر. واقعا کمالات انسانیـه‌یه فیض طبیعی‌ده انضمام ایدر ایسـه عظیم تأثیری اوله‌جغی درکار ایسـه‌ده آندن محروم اولان کمالاتك قیمتی غائب اولورمی؟ کمالات سائره سائر فیوضات‌طبیعته دائما اتحاد ایتمدکدن بشقه حتی چوق دفعه آندن تباعد وتجرد ایدر. ظن ایدرسین‌که حسود

طبیعت آنلری یکدیکردن آیرمقدن خوشلانیرده ایکیسنی بریرده جمع ایتمز.

مشهور فه‌لیسون غایت بدلقا وچرکین چهره‌لی اولمسندن طولایی مادام سوینیه «انسانده کوریلان چرکینلکلرك نهایت درجه‌سنده اولدیغنی سویلر ایدی. بو درجه چرکین اولان فه‌لیسون اون دردنجی لوئی دورنده بولنان مشهور عالم وهنرور آدملردن بریدر.

بر جواهر چاموره دوشمکله قیمتـدن دوشمدیکی کبی روزکارك کوکاره چیقاردیغی توز دخی ذلتدن بری اولمز. مشهور (سیراق) دیرکه: «انسانی نه کوزللکی ایچون مدح وثنا ایت ونه‌ده چرکینلکی ایچون قدح وتعییب»

آری اوچان بوجکلرك الـڭ کوچکلرندن اولدیغی حالده میوه‌سی نفیس وهنری عالیدر.

ضابطك بری فضائل اخلاقیه ومهارت عسـکریه‌ده مشهور اولدیغی حالده قیصـه بویلی وچرکین چهره‌لی بیچمسز برشی ایدی. بو حالده فرانسـه دولتی طرفندن قانادا جزیره‌سنه شهر امینی تعیین ایدلدی.

او أثناده ایروقلیلر فرانسزلر ایله میانه‌لرنده واقع اولان عهدنامه‌لرینی تجدید ایتمك اوزره بعض مرخصلر وکیللر کوندردیلر. بونلر (کبه‌ك) شهرینه واصل وشهر امیننك

حضورينه داخل اولديلر . رئيسلرى ذاتاً ايراد ايتمك اوزره برنطق حاضرلمش اولوب كمال فصاحت وبلاغتله آنك قوهٔ بدنيه‌سنى يوكسك بوينى وكوزل سيماسنى مدح وثنا ايتمش ايدى . زيرا بو اقوام بدويه ميانده مقبول ومعتبر اولان صفت بونلر ايدى . لكن شهر امينى كندى تصويرينك بتون بتون مغايرنده بولنديغنى مشاهده ايدنجه بو نطق كنديسنه اصلا توافق ايتميه‌جكنى بالملاحظه آتيده‌كى سوزلرى ايراد ايلدى :

«كوريورکه ذاتكز عظمت روح اصحابندنسكز كه فرانسه قرالى سزى بو كوچك وجوديكزه رغماً بو بيوك مأموريته نصب ايلمشدر . چوق دفعه كوچك قابلره ذى‌قيمت شيلر وضع ايديلير»

مشهور پرنس (قونده) دشمن اردوسنك وضعيت وحركتى حقنده كنديسنه طوغرى برخبر كتيرمك ايچون سوق ايتمك اوزره بربيك باشيدن برنفر ايستر . مرقوم بوخدمتى ايفا ايتمك اوزره چركين برنفرى پرنسك حضورينه چيقارنجه پرنس آنى بو خدمتك ايفاسنه موافق بوله‌ميه‌رق بر بشقه‌سنى طلب ايلدى . بيك باشى بو دفعه ايكى نفر كوزل ومتناسب اندامللى عسكر ارسال ايلدى ايسه‌ده بونلر كنديلرينه امر واحاله اولنان مذكور خدمتى لايقيله اجرا ايده‌ميوب

طوغری بر جواب وخبر کتیره‌مدیلر. بونك اوزرینه تکرار اولکی چرکین نفر کوندریلوب عودتنده اویله طوغری واطرافلی معلومات ویره‌رك پرنسی اودرجه خشنود ایتدی‌که کندیسنی مظهر مکافات ایتمك ایستدی، فقط مرقوم قبول صورتی کوسترمدیکندن طولانی پرنس قونده اظهار تعجبله برابر نفری بیکباشیلغه ترفیع ایتمك ایستمش ایسه‌ده نفر مرقوم «مادامکه سز بنی اولدن تحقیر ایتدیکز بن آرتق دولته خدمت ایدمم وعسکرلکدن چکیلیرم» دینجه مشارالیه پرنس‌ده بونك اوزرینه خواه ناخواه کندیسنی خدمت عسکریه‌دن اخراج ایتمکه مجبور اولدی.

انسانی بویله صورت ظاهره‌سیله محاکمه ایتمك اکثریا منتج ندامت اولور. زیرا پك چوق دفعه‌لر انسان کوردیکی بر شخصی اثوابنه باقه‌رق تلطیف ویا استحقار ایدر. حال‌بوکه مزین بر اثواب آلتنده هیچ عقل وانسانیتسز بر آدم بولنه‌مزمی؟ فضیلت وکمالات عادی وساده بر لباس آلتنده کیزلنمش اوله‌مزمی؟ بوبابده مؤلف کلستان شیخ سعدی حضرتلری بیوررکه: «چه داند مردم که درجامه کیست ـ نویسنده داندکه درنامه چیست؟» انسان نه‌بیلیرکه اثوابده کیم وار؟ یازان بیلیرکه مکتوبده نه‌وار!

عاقل وفاضل آدملر ایسه بر ذاتی اثوابندن دکل، حرکاتندن طانیرلر . بو بابده روسلرك کوزل بر ضرب مثللری واردرکه بروجه آتی ذکر اولنور.

«انسان اثوابنه کوره مظهر قبول اولور . عقلنه کوره‌ده یوله قونور »

بز بومسئله‌ده بوندن زیاده تعمیق فکر ایتمیوب آنجق شونی دیمکله اکتفا ایدرزکه انسان جناب کبریانك بر نسخهٔ صغراسی اولمق اوزره خلق بیورلمش بر مخلوق معزز ومحترم اولمغله یکدیگرینی بکنمامك، خوار وتذلیل ایتمك بر کفر کبیر قبیلندندر .

بونك ایچون دائما یکدیکرمزه حرمت ورعایت متقابله‌یه بورجلویز. ایشته بوصفت آلهیه‌یه قارشی حاشا کفران نعمت وانکار حقانیت ایتمکسزین یکدیکرمزه لازمهٔ حرمت ورعایتی دریغ ایده‌میز .

بو یولده اولان محاکمه‌لرمز فاسد اولدیغی کبی تکمیل برقوم، برملت حقنده دخی بویله افکار باطلهٔ اهانتکارانه‌ده بولنمق اصلا جائز اوله‌مز .

افراد ملتك بعضیسنده کوزیلان بر فنالغی عمومنه نسبت واسناد ایتمك بیوك خطادر . بر قوم وملته اسناد اولنان بو یولده اهانتلر اقوام متمدنه وملل منوره عندنده

بك بيوك تعصب وتربيه‌سزلك علامتی صايله‌جغنده شبهه يوقدر .

آتنه‌لينك بری وقتيله ايسكوچه‌لی فيلسوفك برينه كندی قومنك بعض قصورلرينی تعداد ايله كنديلرينی تحقير ايتمك ايسته‌ينجه فيلسوف «ابی كوتی بن قومه بر مدار شرف اولمغه چاليشيورم. سن ايسه بو يولده معامله ايتمكله كندی ملتكزه بر ذات اوليورسين!» جوابنی ويرمش .

بعض تربيه‌سز آدملر آره‌سنده قادين طائفه‌سی خوار كورلمك، مثلا «صاجی اوزون، عقلی قيصه» كبی سوزلرله اهانت ايدلمك كنديلرنجه برمدار افتخار مقامنده طوتلمش . حال بوكه بوندن ده بيوك تربيه‌سزلك وعقلسزلك اوله‌مز . آنلر فضائل اخلاقيه وخصائل ممدوحهٔ انسانيه‌دن بولنان عفت روح وصفوت قلب كبی فيوضات آلهيه‌دن محرومی يرادلمش؟ وبو فضيلتلر يالكز ارككلره‌می بخش ايدلمشدر؟ اكر بويله اولمش اوليدی بو حال بزم ده غدر واهانتمزی موجب اولور ايدی . زيرا قادينلرك ارككلر اوزرنده اويله حقلری واردركه اولا آنلری منكر اولمدقجه بويله بر فرصت بوله‌مز. بشقه‌لرينه كنديكی سودرمك ايسترايسه‌ك معاملهٔ لطفكارانه ايله حسن معاشرت ايت . جدی بر فضيلت، مزيت وعظمتك اولسه‌بيله آنكله افتخار وبشقه

لرینی استحقار ایتمه. مالك اولدیغك ذكاوت، درایت، لیاقت، اهلیت، ثروت واصالت كبی مزیتلرك ذاتاً بونلره مالك اولمیان آدملره كران كلوب چكه‌مدكلری وكندیلری بونلردن محروم قالدقلرندن طولایی محزون ومكدر اولدقلری حالده اویله نمایشلرله بر قات دها آنلرك ثقلتنی تزیید ویوركلرینی سندن تبرید ایتمه. بو مزیتلر ذاتاً علیهكده خیلی حسودلر وغبطه‌كشلر پیدا ایده‌بیلدكلری حالده بویله معامله‌ٔ اهانتكارانه‌ده بولنه‌رق آنلرك عداوتنی تهییج وترویج ایتمه. زیرا بو حالك دائما خالقك عداوتنی دعوت ایده‌جكی شبهه‌سزدر. بو وجه ایله بشقه‌لرینك حیثیت ذاتیه‌لرینی جریحه‌دار ایتمش اوله‌جغمزدن نفسمزی تهلكه‌یه القا ایتمش اولورز. لكن هركسله معامله‌ٔ لطفكارانه ایله معاشرت ایتمكده بر ضررمز اولمدقدن فضله بالعكس فائده‌مز دخی اولور. تكبر وتعظم اكثریا ذلت وسفالتی انتاج ایدر. «متكبر ومتعظم ایچون ذلت وحقارت محققدر» دیه كتب الهیه‌ده وارد اولمشدر. احوال عالمه مدِ نظر عبرت ایده‌جك اولور ایسه‌ك بو كلام حكمت انجامك اجراسنی هركون هر ساعت كوزمزك اوكنده كوره‌بیلیرز. متكبرلر دنیاده هرزمان دوچار ذلت اولورلر. هركیم بشقه‌لرندن یوقاری ویوكسك برموقعده بولنمق

ایسترایسه کندینی تذلیل ایله تنزل و تواضع ایتمدکجه بو مقصودینه واصل اوله‌مز . حال‌بوکه بالجمله فناقلرمزك منبعی اولان کبر ونخوت اویله متعسر التداوی بر علتدرکه آنی بتون بتون یورکمزدن امحا ایده‌بیلمك دیانتك سایهٔ فتوحاتنده اولور . شویله‌که دیانتدن بشقه هیچ بر تربیه بزی کمالیله اوخسته‌لکدن شفایاب ایده‌مز. اکر خودبینلك، خودپسندلك وخودپرستلك علامتلری اولان غرورك مالك اولدیغك فیوضات واستعدادات طبیعیه‌کدن نشأت ایدر ایسه ملاحظه ایله‌که او بخشایشلر بر فیض کسبی اولمیوب آنجق جناب‌حقك سکا بخش واحسان بیور. دیغی الطاف واعطاف آلهیه‌دندر. الحاصل کرك کسبی وکرك فطری بولنان مزیتلر ایچون تکبر ایتمك اصلاجائز دکلدر . بزده اولان مزیتلرك هیچ بری کندی مکتسباتمز اولمدیغی وجمله‌سی جناب واهب العطایا والمواهب اولان حق تعالی وتقدس حضرتلری طرفندن قبول ایدلمش بولندیغی حالده بونلره بزدن آز نائل اولانلری نه حق ایله تحقیر وتذلیل ایده‌بیلیرز . حتی چوق دفعه بو عطایا وفیوضات آلهیه‌یی سوء استعمال ایله آنلره مالك اوله‌مز. بزه فائده‌دن زیاده مضرتی موجب اولور . بو حال ایسه آنلردن محروم قالمقدن ومحروم اولانلردن زیاده آجینه‌جق

برحالدر . بونلر بزم كبر وغرورمزى موجب اولمقدن زياده آندن طولايى تحت مسئوليتده قالمقدن خوف ودهشتمزى بادى اولمق لازم كليردى .

بلكه بشقه‌لرندن زياده مالك اولديغك بيوك ذكاوت وعقل ودرايتكدن وسائر قابليت واستعداد طبيعيدن طولايى بشقه‌لرينى ذليل وحقير كورر ونفسكى بويله فيوضات ايله مالى وعالى ظن ايدرايسه‌ك آلدانيرسين . (لابروير) نام عالم مشهور ديركه : «نفسكى حددن آشيرى عاقل وذكاوتلى ظن ايتمك قصر عقل ويا فقدان فكر علامتيدر»

انسانه بيوك برشان وشرف اوله‌جق اولان فكر مخترعانه چوق دفعه درلو درلو بطالت سببيله موجب عار وخجالت اولور . شويله‌كه چوق دفعه عناد واصرار وفاسد افكار ونابجا مطالعه‌لر خواه ناخواه فكرمزه طالع وطارى اولور . بوش برشى كنديسنى افساد واخلال ايده‌بيلير . بزم كستاخلغمزى وكبر وعظمتمزى تسكين ايده‌جك برشى وار ايسه اوده بعض بيوك بيوك عالملرك عقل وشعورلرينه خفت وخلل كتيرملرى اوله‌جقدر .

مشاهير مهندسيندن وافكار مخترعانه‌يه مالك اولان ذواتدن (پاسقال) دائما كندى صول طرفنده بر اوچورم ويا كرداب اولديغنى ظن ايده‌رك ايچنه دوشمكدن امين اولمق

اوزره اوطرفه بر صنـداليه وضع ايتديرر ايدى. احباسى قورقه‌جق برشى اولمديغنى وبوحال كنديسنك مطالعات ايله اتعاب ذهن ايتمسندن نشأت ايتمش اوله‌جغنى چوق چاليشيرلر ايدى ايسـه ده بر درلو موفق اوله‌مزلر ايدى. بر دفعـه «اوت! اويله اولمق كركدر» دير وينه بر چاريكدن صكره عين خيالاتى كورردى .

انسان عقل وفكر مخترعانه‌سنى حسن استعمال ايتمكى بيليه‌جك اولور ايسه مقبول وشايان مدح و ثنا اوله‌مز . افكار موجدانه اصحابندن نيچه آدملر واردركه عوام ناس قدر بيله اصابت افكاره مالك دكلدرلر .

اكثريا معلومات ومكتسباتمز اويله سطحى واويله ياكلش وقارمه قاريشيقدركه كنديمزى خطادن خطايه القا ايتمكدن بشقه برشيـه يرامزلر و هنوز بيلديكمز نهايتسز شيلره نسبتله هيچ مقامنده‌درلر وبيلديكلرمزده برشيه يرامزلر .

حال بويله ايكن هيچ نوعنـدن اولان معلـوماتمزله افتخار ايتمك نه‌دن كليـور ؟ چوق بيلوب‌ده فنا بيلمك، آز بيلوب‌ده ايى بيلمكدن بيـوك شيمـدر ؟ و بوتكبر بالعكس جهالت اثرى دكلمـدر ؟ اصل وجدى عالمك انسـان بيلديكنى ايى بيلمكده وايى عمل ايتمكده‌در. زيرا برطـاقم قارمه قاريشـيق ويالان ياكلش معلوماتلر بربرى اوزرينه

ییغلمش طاشلردن کوزل بر بنا تصور ایتمکه بکزر.

معلومات بشریه‌نك نه‌قدر قصورلی ونه قدر محدود وخطالی اولدیغنی هرکسدن زیاده طانیانلر، هرکسدن زیاده عالملردر. جدی وحقیقی عالملر پك چوق مسئله‌لرده کندیلرینی اویله مظلم برچاه جهالت ایچنده بولیورلرکه بیك مشکلاته تصادف ایتمدکجه وهزاران ممانعته غلبه ایلمدکجه بر خطوه بیله ایلری وارەمزلر.

تحریات علمیه‌ده واقع اولان اك بیوك مساعیلرینك نتیجه‌سی اوله‌رق بیلدکاری شیلری اوکرنه‌جك یرده برشی بیلمدکلرینی ویا بیلدکاری سطحی ویالان یاکلش معلوماتدن عبارت بولندیغنی اوکرنمکدر.

بناءً علیه اصل عالملر هرکسدن زیاده متنزل ومتواضع اولانلردر. جاهللر کندی جهالتلرینی بیلمدکلرندن کستاخلق وشهرتپرستلك ایدرلر. عالملر ایسه پك چوق شیلرده جاهل اولدقلرینی ستر ایتمدکدن بشقه علملرینی‌ده کمال احتراز واحتیاط اوزره اداره وحسن استعمال ایدرلر.

(ووسیوس) نام عالم مشهورکه معلومات واسعه‌سی هر اثرنده لمعه پاش صحائف روزکاردر. آدمك بری بر کون عالم مشارالیهه «ظن ایدرم‌که علوم وفنونه دائر مسئله‌لرده بیلمدیککز شی یوقدر.» دیجه «چوق یاکلیورسکز. زیرا

بر طاقم آدملرك بیلیرز ظن ایتدكلری شیلرك دخی بیله بیلم» جوابنی ویردی.

بالعكس (اُیسقالجر) نام عالم كه عالم اولمقدن زیاده جهل مركب اصحابندن اولوب غایت شهرتپرست و خود پسند بر آدم ایدی.

دائما معتادی اولان آتیده كی سوزی سویلمكدن دوراولماز ایدی: « عالمده اوچ شی واردر كه بیلم. برنجی صتمه نك آره‌لق آره‌لق كسلمسی نه‌دن نشأت ایتدیكنی، ایكنجیسی. اونوتدیغمز شیلرك نصل فكرمزه كلدیكنی واوچنجیسی دریانك مد وجزرینك سبب و حكمتی نه اولدیغنی » حال بوكه دها نه قدر بیلمدیكی شیلر وارایدی كه آنلری بیلمكله مفتخر اوله‌مزدی. ایشته بزم ظاهری مزیتلرمز حقنده اولان ظن وذهابمزده طبقی بونك كبیدر. بونلر بزم قدر و قیمتمزی آرتیرمدقدن بشقه كبر وكستاخلق كتیررلر. نصل كه هر نوع ثروت حد ذاتنده فنا دكل ایسه‌ده بیوك وجدی برشان وشرف‌ده دكلدر. باخصوص چوق دفعه بونلرك مبادی ومنابعلرینی تحری وصورت استعمالللرینی تفتیش و تجسس ایده‌جك اولور ایسه‌ك كندیلرینی موجب عار وخجالت اولان حرص شان وشهرتدن عبارت بولورز. لكن اصحاب ثروت ایشك

بو جهتـه اصلا مد نظر اعتبار و تعمیق فکر ایتمدکارندن کندیلرینه عرض اولنان حرمت ورعایت صوریه‌یی کندی مزیتلرینه لایق برهدیه اولمق اوزره تلقی ایدرلر. ثروت انسانك اصل قدرینی تزیید ایده‌مزایسه‌ده انسانك کندی مزیتی حقنده اولان افکار وظنیاتنی تکثیر وترویج ایده‌بیلیر. بو وجه ایله انسان سائرلرینك کندیسـنه تقدیم ایلدکاری حرمت ورعایت ایله نفسنی اعظام ایدر. هنـوز ثروته مالك اولان آدملرده اکثریا کوریلان کبر وغرور وحرص شان وخودپسندلك هپ بوندن نشأت ایدر. لکن اکر دائما کندیلرینی مدح وثنا ایدن مرائیلر بولنمزایسه بوعلامتلرده یواش یواش محو اولور کیدر. زیرا ثروتلرینك خلقـك نظر اعتبارندن ساقط اولدیغنی کوره‌رك کندی نظرلرنده دخی عظمتنی غائب ایدر.

والحاصل انسان هرنه حال وموقعده بولنسـه کرك مافوقنده وکرك مادوننده اولانلرله کندیسنی سیان ویکسان بیلیر. بوراده «کشی نقصـاننی بیلمك کبی عرفان اولمز» مصراعنی درخاطر ایله اکتفا اولنور.

ناموس

ناموس، خوشبو چیچکلرك اوزی کبی فضیلتلرك اسا. سیدر. اومرتبه نازکدرکه الك خفیف الك اوفاق برلکه بیله پارلاقلغنی ازاله ایده‌بیلیر. حیات، جسم انسانه نصل لازم ایسه روحده ناموسه اویله‌جه محتاجدر. بالجمله حسیاتمزی تعدیل وفضیلتلرمزی تکمیل ایدن ناموسدر. ناموس قلبمزده فضائلی احیا ورذائلی امحا ایدر. هر فضیلته تقویت ویرر. ناموس اویله بر فضیلتدرکه سائر فضائله نظارت و آنلری لکه‌سزجه وقصورسزجه محافظه اتمکه مأمور ومجبوردر. رذائلی امحایه چالیشیر. فضائله جلا ویرر. انسانه تسلیت‌بخش اولور. والحاصل هر حال وکارده آکا احتیاج آشکاردر. ناموس بر دولتك حکومت ثانیه‌سی وروحی مقامنده‌در. علما وفضلایه نظافت، جنکاورلره شجاعت، حکامه عدالت، ارباب ذکایه شوق وغیرت، قادینلره عفت توصیه‌ایدر. تجارت واخذواعطاده صداقت ودوستلقده وفاکارلق لزومنی اخطار ایلر.

امور مالیه‌ده جزئی بر شبهه‌یی بیله تعییب ایدر. عسکری محاربه‌یه دعوت ایلر.

ناموسك مکافاته مقتدر ومجبور اولدیغی شیئی آلتون

ایله مبادله ایتمك اصلا جائز دکلدر . بر قهرمان ایچـون بر دفنـه دالی بر تاج ظفردر . ناموس غیرتنی کودن بر آدم ایچون بر تشویق معنوی برمکافات مادیه مقامنده‌در . ناموس پك مقدس ومعتبردر. بناءً علیه آنی لکه‌دار ایتمکدن بغایت احتراز لازمدر . بعضـلرك زعم ایتـدکلری کبی ناموسـك غایه‌سی اهالینك حسـن ظننه مظهر اولمقدن عبارت اولمیوب عالیجناب بر روحك الك مقدس بر صفت مخصوصـه‌سیدر . ارباب ناموسك حسـن ظن عمومی‌یه مظهر اولمسی ایسه بر مکافات مثابه‌سنده‌در .

ثروت و صحت برر جـدی و حقیقی نعمت اولدیغی کبی ناموس. عار، وقار دخی جـدی وحقیقی بر نعمتدر . حتی آنلرك ده فوقـنده بر نعمتـدر . بناءً علیـه ناموس دخی ثروت وصحت کبی وبلکه دها زیاده مرغوب ومحبوب اولمق لازم کلیر . «ناموس بالجمـله خزائن عالمـدن زیاده دائم وقائمـدر . زیرا بعـدالوفات باقی قالان شی آنجق انسانك ناموس وفضیلتیدر» دیه کتب آلهیه‌ده اشارت واردر. بناءً علیه انسان ناموس عزیزینی لکه‌دار ایتمکدن دائما حذر ایتمك لازمدر. ناموسـلی بر آدم ناموس وفضیلتنك مجرد برثمره‌سی دیمك اولان حسن ظن وتوجه عمومی‌یه مظهر اولمق ایچون وظیفه‌لرینك اجراسنده قصور ایتمامکه وکمال

عدالت وحقانيت اوزره حركت ايتمكه چاليشير. تعييب وتقبيح اولنميه‌جق صورتده هركسله حسن معامله ايدر. هركسى خشنود ايتمكه سعى ايلر. وعدنده خلف ايتمامك، كاتم اسرار اولمق، كيمسه‌يى اغفال ايتمامك. والحاصل امنيت وصداقت واستقامته مغاير هيچ بر حال وحركتده بولنمامق جهتلرينى التزام ايدر. هرفضيلتى كنديسنه بر وظيفهٔ مقدسه عد ايلر.

ملوك ايرانيه‌دن اردشير (پامينونت) ه پك چوق خزائن هديه ايلدى. اوعاليجناب ذاتده آتيده‌كى جواب ايله مقابله ايتدى: «اكر اردشير تبعه‌لريله دوست اولمق ايسترسه بنم دوستلغمى صاتون آلمق اقتضا ايتمز. شايد بشقه بر مقصدى وار ايسه بيلمش اولسونكه بنى اضلال ايده‌بيله‌جك قدر خزينه‌لره مالك دكلدر.»

ناموس مقدسنى سون بر آدم وظيفه‌سنى‌ده او درجه سومليدركه وظيفه‌سنك اجراسنده قصور ايتمامك ايچون ايجاب ايدرسه نفسنى بيوك تهلكه‌لره ومخاطره‌لره القا ايدر واولومنى دخى كوزينه آلير.

امراى عسكريه‌دن برينى تهلكه‌لى بر ايش ضمننده بر محله كوندررلر. انواع اسباب واعذار ايله او ايشدن استعفا ايتمسى ايچون احباسى كنديسنه پك چوق نصيحتلر

ویررلر ایسه‌ده کندیسی شو جواب ایله مقابله ایدر:

«واقعا بو وجه ایله بن حیاتمی تخلیص ایده‌بیلیرم اما بنم ناموس مقدسمی کیم تخلیص ایده‌بیلیر؟»

ایشته ناموسلی آدم بویله‌در. هر صنف و هر حال و صفتده بولنان آدم قانون ناموسه تابع اولمق لازمدر. ناموس اویله بر دولت واسعه‌درکه حکمی دنیانك بالجمله اعاظم و حکمدارانه بیله نافذدر. ناموسك هرکسده آز چوق حکم و تأثیری واردر. ناموس آمرلرکده آمریدر. قوانین ملکیه‌یه تابع اولمیانلر بیله آندن نه‌قدر عالی کورینورلر ایسه کورنسونلر ینه قوانین ناموسی محافظه ایتمکی و ناموسك برنجی تابعلری اولمغی کندیلرینه مدار شان وشرف بیلیرلر. (ترویندن) محاربه‌سنده (لوکسنبورغ) نام مارشال متفقین اردوسنه غلبه ایتدیکی زمان دشمنك تعبیه‌سی ایچندن بر کچید آچمق اقتضا ایدوب بونده چوق مشکلات چکلدی. نهایت کچید آچلدی ایسه‌ده اورادن حیاتی تهلکه‌یه قویمقسزین کچمك قابل دکلدی. کیمسه جسارت ایده‌مزدی. لکن برده (شارتر) دوقه‌سی اوته‌دن بری آتیلوب مذکور کچیده طوغری حرکت ایتدیکی اثناده مارشال (لوکسنبورغ) کندیسنی منع ایتمك ایسته‌یوب کنج دوقه‌نك معلمی بولنان (آرسی)یه آنی منع ایتمك ایچون معلمی امر ویردی ایسه‌ده

منع ایتمیوب شو جواب ایله مقابله ایلدی: «کندیسنی نیچون منع ایدەیم؟ بیوك آدملر کرك محاربەده وکرك سائر موقعلرده کوزل حرکات ایله کسب شان و شهرت ایتمك، حسن حرکتلریله عسکره نمونهٔ امتثال اولمق ایچون طوغمشلردر. ایمدی کنج دوقه مادامکه شمدی کسب شان ایتمکه فرصتیاب اولمشدر، کندیسنی منع ایتمدکدن بشقه حتی تشویق ایدرم. مادامکه آنك معلمی بولنمق شرفیله مشرفم، کندیسنی کسب شان وشهرت ایتمکه مقتدر اوله‌بیله‌جکی هر یره صالدیره‌جغم.»

ایشته ناموس حقیقی بویله‌در. چه فائده‌که انسانلرك اکثری فضیلت ناموسی کرکی کبی طانیمزلر. لکن کرکی کبی بیلدیکی حالده دخی شرف ناموسی آز چوق سورلر. بعض آدملر ظن ایدرلرکه ناموس بشقه‌لرینك نزدنده مرعی ومعتبر وهرکسك حسن توجهنه مظهر اولمقدن عبارتدر. رعایت حقیقیه‌یی کذب وریادن فرق وتمییز ایده‌مزلر. شویله‌که کندیلرینه تحقیر آمیز برسوز سویلندیکی وعلیهلرنده بولندیغی زمان کوجنمك وحتی حدت وشدت ایتمك واخذثار ایلمکی بیله مقتضای ناموس بیلیرلر.

وقتیله رومادە «ناموس» نامنه رکز اولنمش بر هیکل وار ایدی. لکن «فضیلت» نامنه مرکوز اولان هیکلك

اولدیغی محله کیرلمدکجه اورایه کیرلمز ایدی . روما‌لیلر بو وجه‌ایله شونی ایما ایتمك ایسترلرایدی‌که فضیلتسز کسب ناموس حقیقی ایتمك قابل دکلدر . طریق فضیلتده خیلی قطع مسافه ایدلمدکجه قصر عالئ ناموسه وصول ودخول ممکن دکلدر. الحاصل ناموس برمرأت مجلای فضیلت وبر سرای سعادتدرکه آکا وصول آنجق طریق فضیلتدن مرورایدنلره میسر اولور.

دوئللو [*]

«دوئللو»، دوئللوجیلرك ظن وادعا ایتدکلری کبی اویله ناموس محاربه‌سی ایش دکلدر. بعض اقوام وحشیه‌نك

[*] اوروپاده محل بمحل آز چوق جاری اولان و ناموس نامی آلتنده اجرا اولنان «دوئللو» عادت قبیحه ومردوده‌سی حمد اولسون بزده یوق ایسه‌ده اوروپانك بعض کوزل عادتلری ایله برابر چوقده عادات قبیحه و مردوده‌سی رفته رفته ملکمزه دخول و خلقمزه سرایت ایتمکده اولدیغی وهر کسك ایسنی فناسندن فرق وتمییزه مقتدر اولمدقلرندن همان هر نه اولسه الافرانغه‌در دیه‌رك قبول وامتثاله میال بولندقلری نظر تأسفله مشاهده اولندیغی و «دوئللو» عادت قبیحه وعلت مدهشه‌سی‌دخی بوقبیلدن بولندیغی ملاحظه‌سنه مبنی خلقمزی بوبابده دخی ایقاظ ایلمك اوزره کتابمزده بوندن ده بحث ایتمکی مناسب کوردك . (المؤسسه)

ایجاد واحداث ایتدکاری بربارلق، برحرکت سباعانه‌دن عبارتدر. دوئللو عادت قبیحه ومردوده‌سی ابتدا اسکی جرمانیانك قراكلق اورمانلری وممتنع المرور طاغلری ایچنده ظهوره کلدی. یکی تشکل ایدن غیر منتظم حکومتلر هنوز قوانین ملکیه‌دن محروم اولمغله افراد اهالی‌یه دخی سلاح ایله محافظهٔ حقوق صلاحیتی اعطا ایدر ایدی.

بو حکومتلر ناموس نام کاذبی آلتنده انسانك کندی حقوق وحیثیتی وشان وعظمت وشهرتی مدافعه ایتمك ایچون زوربالغی اسلم طریق اولمق اوزره مشروع قیلار وبوكا بر مساعدهٔ غیر محدوده ویررلر ایدی.

ایشته اووقتلر دوئللو فضاحتی صورت بولوب میدانه کلدی.

ایشته اسکی جرمانیاده دوئللویی تولید ایدن اسباب حقیقیه بونلردر. وقتاکه ساکن اولدقلری محللر کبی یبانی اقوام ایتالیایی، اسپانیایی و فرانسه‌یی سیللر کبی باصدیلر کندی وحشت و دهشتلرینی و خشونت طبیعتلرینی ترك ایتمیوب کیردکلری محلاره دوئللو عادتنی ادخال ایتدیلر. انسانلرك کوردکاری جزئی بر حقارت وعداوت ایچون اورمان وطاغ جانورلری کبی بربرلرینی قتل وتلف ایتملری

بر باربارلق دکیلدر؟ بویله جزئی سببلرله همجنسنی اولدرمك نه بیوك وحشت!

انسان کندی کوزی اوکنده وکندی الیله همجنسنك تلف اولدیغنی کورمك ویاخود تلف نفس ایتمکی برناموس وشان صایمق حقیقةً انسانه دهشت کتیرر. قانون ناموس دیدکلری قانون بومیدر؟ هیهات! انسان همجنسنك ویاخود کندی نفسنك جلادی اولمق نه مدهش واسف انکیز حالدر!

ایمدی نوع انسانه موجب ذلت اولان وعقل وحکمته مغایر کورینن شو عادت قبیحه بویله بر عصر منورده نصل دوام ایدییور؟ ووقتك نزاکت ومدنیتی ایله نصل توافق ایدیور؟ بوراسی حقیقةً انسانه دهشت وعقللره حیرت ویرن احوالدندر. کیم مأمول ایدر ایدی‌که بو دوئللو بوقدر اوزون مدت دوام ایده‌جك وبعض حکمداران آنی حمایه ایله حضورلرنده اجرا ایتدیره‌جکدر.

فرانسه قراللرندن ایکنجی هانریدن اول فرانسه‌ده دوئللو عادی وعمومی برشی اولوب (شابوژارناك) ایله (ویوون شاتنیه‌ر)ك دوئللوسی فرانسه‌ده بر وقت ایچون اولسون دوئللویه ختام ویردی. مذکور دوئللو تاریخ میلادك بیك بش یوز قرق یدی سنه‌سنده (سن جرمانوس) قلعه‌سی

ایچنده وقوع بولدی . شویله‌که (ژارناك) (شاتنیه‌ر)ك بر سوزینی تکذیب ایتمش اولدیغندن طولایی دوئللویه دعوت اولندی . مبارزه‌یه قرال‌ده مساعده ایدوب حتی رأی‌العین مشاهده ایتمك ایستدی .

قرال بو دوئللوده دائما خیرخواهی بولندیغی (شاتنیه‌ر)ك غالب کله‌جکنی مأمول ایدردی . لکن (ژارناك) هرنه قدر ضعیف البنیه ایدی ایسه‌ده برضربه ایله خصمنی یره دوشوردی . بونك اوزرینه مبارزلر بربرلرندن آیرلدیلر ایسه‌ده مغلوب اولان طرف حضور قرالیده بویله برمغلوبیت و محجوبیتدن طولایی غایت متأثر ودوچار حزن وکدر اوله‌رق بو ضربه‌دن حاصل اولان جریحه‌سنی تداوی یه راضی اولمیوب برقاچ کون ایچنده وفات ایلدی . قرال ده بو وقعه‌دن اودرجه متأثر ومکدر اولدی‌که بردها بویله بردوئللویه مساعده ایتمیه‌جکنی علناً اعلان وتعمین ایلدی . لکن بونکله برابر ینه دوئللو بلیه‌سنك کاملاً اوکی آلنه‌مدی .

دردنجی هانرینك سریر حکمداری یه قعودندن اعتباراً یکرمی سنه ظرفنده یدی بیك دوئللویه مساعده ایدلدیکی حساب اولنمشدی‌که بو دوئللولرده ایکی طرفدن بری دائما تلف اولمشدر .

اون اوچنجی لوئی نك ابتدای جلوسنده دوئللو

عادت قبیحه‌سی اوقدر میدان بولمش، اوقدر چوغالمش ایدی‌که وقوعات یومیه وعادیه صره‌سنه کچمش ایدی .

نهایت مشارالیه بودوئللو بلیه‌سنك یالکز ملکه، عوامه دکل خواصه‌ده مضر اولدیغی جهتله قطعیاً ممنوع اولدیغنه دائر مؤثر برامر اعلان ایلدی .

ماری تره‌زا نام ایمپراطوریچه‌ده آکا امتثال واتباع ایده‌رك دوئللویی شدیداً منع ایلدی. آز وقت صکره رجال دولتدن ایکی ذات دوئللویه جرأت ایدوب نائل معافیت اوله‌میه‌رق همان اولدقلری یرده قتل واعدام اولندیلر .

اسوج قرالی (غوستاووس آدولفوس) نام حکمدار نامدار کندی اردوسنده دخی دوئللونك بیوك بیوك خسارات ایقاع ایتمکده اولدیغنی ایشیدنجه دوئللویی اعدام جزاسیله منع ایلدی. بونك اوزرینه برآزمدت مرور ایتدکدن صکره سوکیلی امرای عسکریه‌سندن ایکی ذات میاننده برعربده ظهور ایده‌رك کندیسندن دوئللو ایچون مساعده طلب ایدوب استحصال ایتمکه نصاسه موفق اولدیلر . شویله‌که (غوستاووس) اول امرده ممانعت ایتمك ایستدی ایسه‌ده اصرارلرینه بناءً مساعده‌یه مجبور اولوب کندی‌ده حاضر بولنمق ایستدی .

وقت وساعت ومحلی تعیین ایدوب معینه کوچك

بر بلوك عسكر آلەرق محل مبارزەيە كيتدی . عسكرلری ايكی دوئللو دليسنك اطرافنه ديزدی . و« هايدی كورەيم سزی ! دلير اولكز ! اورشكز . ايكيكزدن بريكز اولنجەيه قدر مبارزه ومضاربەيه دوام ايديكز . » ديدكدن صكره اردو جلادينی چاغروب آكاده «ايكيسندن بری اولديكی آنده اوتەكينك ده درحال باشنی كسەجكسين . » ديه امر وتنبيه ايلدی . بو سوز اوزرينه مبارزلر جزئی مدت حركتسزجه طوروب دوشوندكدن صكره قباحتلرينی طانيەرق قرالك آياقلرينه قپانوب عفو استرحام ايتمكه باشلاديلر وفيمابعد يكديكريله عقد روابط دوستی يه عهد وپيمان ايتديلر .

بونك اوزرينه آرتق اسوج اردوسنده دوئللونك نامی نابديد اولدی . ايشته بويله وحشيلك اثری اولان برعادت صكرەلری خيليدن خيلی كسب سكونت ايتدی ايسەده ينه وقت وقت باش كوسترمكه باشلادی وحالا اوروپاده آره صره وقوعی واصل سمع تأسف اولمقدەدر .

اوروپاده همان هر دولت وحكومت دوئللويه هنوز مساعده ايتدكاری زمانلرده ايتالياده (اوسترو قوت) ليلر قراليتنك مؤسسی ووقتنك عالم برقرالی بولنان (تئەوتوريغوس) كندی ممالكنده دوئللويی شديداً منع ايله مجارستانده

مسکون روماليلره بروجه آتی برامرنامه کوندردی :

قلیجکزی دشمنه طوغری چویریکز . یکدیکرکزه قارشی استعمال ایتمیکز . چوق دفعه بوش شیلر ایچون آره‌کزده ظهور ایدن معارضه ومنازعه‌لردن طولایی ایچکزده اویله برفضاحت وجنایته جرأت ایدنلر بولنمسون. آنجق عدالته راضی اولکزکه عالمك سعادت وسلامتی آکا توقف ایدر .

دولتکزك دشمنی اولمدقجه الکزه قلیج وسلاح آلمیکز . زیرا محافظهٔ ملك ومدافعهٔ اهالی اغورنده فدای جان ایتمك نه قدر ممدوح وشانلی ایسه بر آدم کندی همشهریلرینه قارشی ال قالدرمق دخی اوقدر مقدوحدر .

قانونك هرکسه حکمفرما اوله‌جغنی وهرکسك آنجق قوانینه‌رعایت ایتمسی لازمه‌دن بولندیغی برزمانده یکدیکرمزله محاربه ایتدیکمز حالده آسایش حال نرده قالیر؟»

دوئللویی ایجاب ایدن ناموس عجبا هانکی ناموسدر ؟ دوئللویه چیقانلر عجبا هانکی ناموس ایچون چیقارلر ؟ ناموس نام‌مقدسی تحتنده اجرا ایتدکلری دوئللو برجنایت وانتقام علنی اولمسنه‌نظراً هیچ بروجه‌ایله مشروع اوله‌مز. مکرکه برجنایت علنی اولمغله مشروع اوله‌بیلسون ! انسان علیهنده وقوع‌بولان برحقارت واهانتی قبول ایده‌مدیکی

حالده کندیسی نصل بوفصاحت وجناتی سائرلری وحتی کندی نفسی ایچون قبول ایده‌بیلیر ؟

ناموس، رذائلك ماحیسی وفضائلك حامیسی مقامنده بولنان ناموس رذائلدن نشأت ایدن افعالك اك دهشتلیسی بولنان برفعلك اجراسنی هیچ بر وقت ایجاب ایدرمی ؟

بناءً علیه وجدانسزلق واخلاق بوزقلغندن ماعدا هیچ برسبب مشروعی اولمیان دوئللو آز چوق وجدانی اولانلر وناموس حقیقی‌یی بیلنلر عندنده دائما مردود ومنفوردر . انسانك حسیات عالیه‌سندن بولنان ناموس حقیقی اویله وحشیلکه وجزئی بر حقارت کوالکه‌سندن درحال علولنن ضعیفلکه بکزه‌میوب انسانی هر شیئك وطبیعتك بیله مافوقنه اعلا ویالکز وظیفهٔ مقدسه‌سی ایجاب ایدرسه آنجق اول وقت کندی نفسنی مهلکه‌یه القا ایدر وبووجه‌ایله فدای جان ایتمکی شان صایار .

بوقسه بر بناء اللهك هدم وتخریبی بلااذن شرعی هیچ بر وقت ممدوح اوله‌مز . هیچ برسبب آنی مشروع قیله‌مز . لکن ناموس حقیقی وطن علیهنده‌کی حقارتك انتقامنی عانی صورتده آلمغی ایجاب ایدر . کندی علیهنده‌کی حقارتی ایسه عفو ایلر . ناموس اعدای دولته قارشی کمال شجاعتله وکندی نفسنه قارشی اولان عداوته ایسه صبر ومتانتله

وشانلی شرفلی حرکتلر ایله مقابله‌یی تجویز ایدر .

(سیویلیا) محاصره‌سنده ضابطانك بری امرای عسکریه‌دن (یه‌ره‌زویرغاس) نامنده برینه « سنك طاشیدیغك طالغه‌لی قالقانی سنك نسلکدن اولانلر طاشیه‌مزلر.» دیه‌رك تحقیر ایلدی . مرقوم اصلا مقابله ایتمیوب اختیار سکوت ایتدی . آنجق مؤخراً بشقه بر شهرك محاصره‌سنده اویله بر شجاعتله محاربه ایلدی‌که اوطاشیدیغی قالقان آتیلوب صاپلانمش قالمش اولان اوقلر ایله قپانمش ایدی. او وقت مرقوم ضابط، او تحقیر آمیز سوزی سویلاین ینه عین محاصره‌ده موجود اولوب فقط طاشیدیغی قالقانی دائما دشمن اوقلرندن صاقندرمش اولان ضابطه « بنم نسلمدن اولانلری بوقالقانی طاشیمغه لایق کورەمامکده حقکزواردر. زیرا آنی دشمن اوقلرندن محافظه ایتمك ایچون هیچ صاقنمزلر. سز ایسه آنی ایی محافظه ایتمکه مقتدر اولدیغکزدن بحق آنی طاشیمغه مستحقسکز . » دیه‌رك حقارتنه ظریفانه ونازکانه برصورتده مقابله ایلدی. عالم نه دیرسه دیسون بز ینه تکرار ایدرز که جناب حاکم مطلقك ومشروع حکمدارلرك حقوق مقدسه‌سنی اخلال ایدن، هیئت اجتماعیه‌نك منافعنه قوانین موضوعه‌یه وقانون طبیعی‌یه مغایر وایکی جهانده سعادت بشریه‌یه منافی بولنان برشیده اصلا وقطعا

نه شان وشرف جدی ونه‌ده ناموس حقیقی بولنه‌بیلیر .

دوئللویه چیقانك قلبنده اکر جزئی دین حسی موجود ایسه آنلری‌ده محو ومنع ایتمکسزین بوفضاحته جرأت وجسارت ایده‌مز .

قابل انکار اولمیان حقیقتلری کورمامك، سلامت ومنافع حقیقیه‌سنی تحقیر ایتمك ایچون بر آدم کور اولمیدرکه کندیسنه قارشی چوق دفعه جزئی وخفیف شیلردن عبارت اولان برحقارت ایچون باربارچه انتقام آلمق آرزوسیله برانتقام دائمی آلتنه دوشورمك اوزره نفسنی تهلکه‌یه القا ایتسون . اویله آدم نه‌درلو اسباب ودلائل ایراد ایتسه بیهوده‌در . زیرا بوفضاحتك حاکمی بودنیا دکلدر. آنجق حاکم مطلق حضرتلریدر.

ای انتقام آلمق آرزوسنده بولنان آدم ! بیلمش اول‌که بو انتقام آرزوسی سکا پك چوق بهالی اوطوره‌جقدر. زیرا اکر دوئللوده تلف اولور ایسه‌ك نه بیوك عقوبته منتظر اوله‌جقسین ! نفسك ایله اجلك میانده برخطوه، حیات ومماتك آره‌سنده یالکز بر نقطه‌واردر. بلکه برضربه ایله جسمك مزاره. جانك‌ده دارالعقوبات ابدی‌یه القا اولنه‌جقدر. کویا محافظه ایتمك ایستدیککك ناموس کاذبك او وقت نه ایشه یرار؟ جسم وجانکه ضررندن بشقه نه‌فائده‌سی واردر ؟

حتی غالب کلدیکك وقت بیله بتون مدت عمرکده اضطراب قلبه دوچار اولمازمیسین؟ سنك انتقام وحشیانه‌که قربان کیدن دشمنك خیالنی کوزیکك اوکنده کورمدن عجبا برخطوه آته‌بیلیرمیسین؟ برلحظه راحت یوزی کوره‌بیلیرمیسین؟

قارداشکك قانی ایله ایصلاتدیغك روی زمین بیله سکا قارشی انتقام دیه باغیرر! سن‌که قارداشکك برحقارتنه طیانه‌میوب آندن انتقام آلدك، دنیاده الی آخرالعمر مضطرب اولدقدن صکره آخرتده‌دخی جمله انسانلرك قدرینی یدقدرت قاهره‌سنده طوتان جناب منتقم مطلقده آنك انتقامنی سندن آله‌جقدر. بونده اصلا شبهه ایتمه!

ایمدی اکر حیاتك، راحتك، سلامتك وابدی سعادتك سکا لازم ایسه دنیانك ناموس کاذب تصورلرینی وبو مثللو اعتقادات باطله‌یی ترك ایت! سکا بویله برحال کلدیکی وقت ملاحظه ایله وسربستجه دی‌که کرك پادشاه وکرك دین وکرك قانون طبیعت آنی منع ایدر.

سنك شان وشرفك ناموسك آنجق بونلره اطاعت ایتمکدر.

یالکز مدافعهٔ نفسه مجبوریت حاصل اولدیغی زمان هیچ برچاره وتدبیر قالمدیغی وقت جبره جبرایله وظلمه ظلم ایله مقابله ایتمکه برحق وصلاحیتمز اوله‌بیلیر.

یوقسه هیچ بروقت وهیچ برسببله بوفضاحته جرأت جائز دکلدر.

بونك ایچون دائما آخرك قصورینی عفو ایت ! وکندی قصوریکی اقرار واعتراف ایتمکدن چکنمه ! کمال نزاکتله استعفای قصور وایجاب ایدرسه خاطرینی قیردیغك آدمه ترضیه اعطاسیله خاطرینی تطییب ایله ! بو وجهایله هرکس عندنده مذموم اولمیوب ممدوح ودنیا وآخرتده نائل مکافات اولورسین.

عشق وعلاقه

عشرت. قمار وقادینلر اویله برسنك خارادرکه چوقلری آکا چارپلقله بتون ثروت و فضیلتلرینی تارومار ومحو واضمحلاله دوچار ایدر .

اویون برکرداب عمیقدرکه هرکون بیوك بیوك ثروتلری بلع ایلر .

عشرت انسانك عقل وشعورینی اخلال وتهلکه‌یه القا ایدر. فکرینی اویوشدیرر. اخلاقنی بوزار. حضرت سلیمانك بیوردیغی کبی انسانی حدید المزاج، غدار. وشهوت پرست ایدر . کرچه هوسات شهوانیه دائما عانی اویغونسزلقلری تولید ایده‌مز ایسه‌ده نتیجه‌سی دائما مخوف ومهلك اوله‌بیلیر .

عشق وعلاقه‌قلبك برحالت سکریه‌سیدرکه بویله برعلتك

تأثیراتی بزی بتون فضیلتلرمزدن محروم ایده‌میه‌جکی وقت نادردر .

شهوت پرستلك وجودی دوچار ضعف، روحی تسمیم ایدر. برعائله ایچنه صداقتسزلك، امنیتسزلك، تحملری صاچار. نقاق وشقاق براقر. اکثریا برعائله‌یی بتون محو وخراب ایلر .

سودا پرستلك خازای مهلك اولوب هر بر حال وسالده بولنانلره حکمی جاری اولدیغی و آداب واخلاق عمومیه‌یه تأثیری بولندیغی جهتله بوبابده ایضاحات ویرمك مقتضیدر.

انسان بردفعه بو علت مخوفه ومهلکه‌نك قلبه دخولنه میدان ویررایسه آندن تخلیص کریبان ایتمك دشواردر. بونك ایچون اولا دخولنه میدان ویرلمامك لازمدر .

ای کنج! اکر عقلك وار ایسه آتش عشق وسودانك قلبه القا ایلدیکی ایلك شراردلرینی همان اطفا ایتمکه چالش. عشق آتشه بکزر. آنکله اوینامغه کلمز وعلولندکدن صکره اطفا ایتمکه چالشمقدن ایسه علولنمسنه میدان ویرلمامك اولادر. وقت شباب تهلکه‌لی ومخاطره‌لی برزماندر. انسانك اك زیاده دوشونه‌جکی زمان او زمان اولدیغی حالده بالعکس اك آز دوشونور . فصل شباب عمرك اك خطرلی موسمیدر.

عشق، بر صیاد کبی او موسمك ورودینه منتظردر .

اوزمانك ورودنده تیرشهوتله مرغ دلی شکار ایتمکه باشلار.

ارباب شباب ایکی مخاطره‌لی قیالغك آره‌سنده قالمش برسفینه‌یه بکزرکه آنلرك بری غفلت و آلایش دنیا، بری ده شهوتدر. بونلره چارپمقسزین آره‌لرندن کچه‌بیلمك ایسه یك بیوك دقت ومهارته محتاجدر.

عشق برسنك خارادرکه عقللی ودرایتلی ذاتلر بیله کوج حال ایله آکا چارپمقدن خلاص اوله‌بیلیرلر. نیجه اکابر و اعاظم بو خصوصده عاجز قالمشلردر.

لطافت طبع وحسن وجمال صاحبه‌سی اولان قادینلر ایله کثرت الفت وانسیت نزاکت وحساست قلبیه‌سی غالب اولان آدملر ایچون مخاطره‌لیدر. بو تهلکه‌یی کورمامك کورلکدر.

عالمده کندی علم وعقلنه وقدرت وقوتنه کووه‌نلرك وای حالنه! زیرا «چوق بیلیرم دیین چوق یاکیلیر» ضرب مثلنجه اویله آدمك زیانی محققدر.

انسان نه‌قدر بیکناه اولسه، نه‌قدر حسن تربیه کورمش، علم تحصیل ایتمش ونه‌قدر قوت وقدرته مالك اولمش اولسه ینه نفسنه مغلوب اولمز ظن ایتمك جائز دکلدر. بویله بر دشمن مهلکه‌قارشی نه قدر دقت واحتیاط التزام ایدلسه آزدر.

عفت وعصمت نفسنه قارشی دائما آماده بولنان بوورطهٔ

مهلكه‌يه دوشمكدن امين اولمق ايچون عقللى وعصمتلى قادينلر ايله غايت اديبانه معامله ايدلمك لازمدر. انسان ظن اولنديغندن زياده عاجز وضعيفدر. نيجه اقويا واذكيا بيله نفس اماره‌لرينه مغلوب اولمشدر. بونلرى بيلوب ده عبرت آلمق وخوف ايتمك واجبدر. حضرت داود (عم) ايله حضرت سليمان (عم) وسائر حدسز حسابسز ذواتك امثال واحواللرى الك زياده بى باك وبى پروا اولانلرى بيله دوچار خوف وخشيت ايتسه سزادر. نيجه صلحا وفضلا برچوق خصائل حسنه وفضائل مستحسنه‌لريله برابر عاقبة الامر نفس اماره‌يه مغلوب اولمشلردر. بناءً عليه خصائل وفضائل ممدوحه‌كى محافظه ايتمك ايسترايسه‌ك نسا طائفه‌سيله وبالخصوص قانون عصمت وقاعدهٔ عفتى بيلمين قادينلر ايله الفت وانسيتدن حذر ايله! زيرا آنلر انسانك فكرينى افساد وآداب واخلاقنى اخلال ايتمكه زياده‌سيله مساعددرلر. آنلرك طاتلى وجاذبه‌لى سوزلرينه وكوزل يوزلرينه قاپلمه! آنلرك چشم فتانلرندن، نازك ومهيج صدالرندن خوف ايله! زيرا آنلر انسانك كشور دلنى فتح واستيلا ايتمك يوللرينى پك اعلا بيليرلر! آنلرك عشق ومحبتلرى وبالجمله عشوه ونازلرى غايتله مخاطره‌ليدر. بويله فتان برقادينك نيم نكاهى سنك بتون فضائلكى يعنى هنوز تقويت بولمامش واساسكير

اولمامش فضیلتاریکی آن‌واحدده هرج‌ومرج ایتمکه کافیدر.
بر آه سردی، یالان آغلایشنك بر طاملەسی کوچ
حال ایله حل ایده‌بیله‌جکك زنجیرلرله سنی بند ایتمکه
مقتدردر.

اکر برقید مقدس‌ایله برقادینه مقید ایسه‌ك، یعنی متأهل
ایسه‌ك اومثللی قادینلرایله ملاقاتدن بیله احتراز ایتملیسین.
زیرا انسان کندیسنك اولمیان بریورکی بشقه‌لرینه‌اهدا وتقدیم
ایتمك، عهد وشرطنی بوزمق ومقدس بر شیئك قدسیتنی
تلویث ایتمکدر.

صلاح حال ایله متصف اولان بر آدم امور دنیویه‌ده
دخی خلف عهد ووعد ایده‌مدیکی حالده خالق وخالق عالم
اوکنده وعدایتمش اولدیغی جدی برعهد وشرطنی بوزان
بر آدم صالح اوله‌بیلیرمی؟

بردیکرك زوجه‌سی یالکز وقار وحجاب ایله سکا نافذ
ومؤثر اوملی واکر شایان توقیر دکل‌ایسه سن‌ده آنی نظر
بیقیدی‌ایله مشاهده ایتملیسین. صاحبهٔ عفت وعصمت اولان
متأهله برقادین دخی متأهل‌اولان برارککه‌ده عینی‌وجه‌ایله
معامله ایتملیدر. هرنه‌اسبابه مبنی اولور ایسه اولسون
زوجیندن هرهانکیسی بردیکرینه میل ایدر ایسه هرحالده
بیوك برحقسزلق ایتمش اولور.

محبت غیرمشروعه‌یه مغلوب اولمق بیوك بر عیب اولور. نتیجه‌سی سفالتی منتج اولور. هر کیم هدف تیر عشق اولمقدن امین اوله‌بیلیر ایسه بختیاردر.

حکمت نزدده ختام بولور ایسه سفالت اورادن باشلار. عشق دائما خوف، کدر واضطراب قلبی آرقه‌سندن چکر کوتورر.

اسیر عشق اولانلره و اوسایه‌ده مسعود اوله‌جقلرینی ظن ایدنلره سؤال ایده‌جك اولور ایسه‌ك هپ صفاسی جفاسنه والفتی کلفتنه دکمز اولدیغی جوابنی آلیرز. کرچه عشق اول امرده اولانجه جاذبهٔ لطیفه‌سنی اورته‌یه دوکر و بر ذوق دائمی وعد ایدر ایسه‌ده ابتداسی بال کبی طاتلی، لکن انتهاسی زهر کبی آجیدر.

عالمده عشقدن زیاده بر حاکم ظالم بولنورمی؟ عشق اویله بر ظالمدر که بشقه‌لرینك اوزرینه حکمفرما اولانلری بیله ایسته‌دیکی کبی ید تحکم و تغلبنده ضبط واداره ایدر.

بیوك بیوك شجاعتلر ابراز ایتمش اولان حکمدارانك بعضلرینی شایان تعجب صورتده کندی معشوقه و محبوبه‌لرینك آیاقلرینه دوشه‌رك چوجق کبی تتره‌مکه و الك نابجا آرزولرینی بیله اجرا ایتمکه و هر وجه‌ایله کندیلرینه خوش کورنمکه چالشمقده اولدقلری کورلیورمی؟

عشق واقعا هر حال وساله بولنان آدملره ایراث عیب ومذلت ایدرایسه‌ده اعاظم واکا برك شانه دها زیاده ایراث شین ایدر. زیرا بونلره واجب اولان عوام ناسدن زیاده عفیف و سلیم اولمقدر. عشق انسانك شعشعهٔ استعداد وکمالاتنی قراردر. بر آدم حال وشانی وبیوك بیوك استعدادلری ایله نه‌قدر شایان توقیر اولسه آفت عشقه اسیر اولمسی‌ده اوقدر زیاده عیب، خلقه ویردیکی سوءعبرت‌ده اوقدر زیاده بیوك اولور. عشق ارککلردن زیاده قادینلره ایراث شین ایدر. زیرا عصمت، عفت، حیا وحجاب قادینلرك باشلیجه تزییناتندن ایکن آندن محروم قالمش اولورلر. عاقله وفاضله بر قادینك کندیسنی اغفاله چالشانلره قارشی دخی شایان توقیر اولدیغی آتیده‌کی فقره‌دن مستبان اوله‌جقدر.

دردنجی هانری (کرشوین) مارکیزی (آنتوانت پونس) ی اغفال واخلال ایتمك ایستهیوب فقط عفت وعصمتنده ثابتقدم کورنجه «مادام که حقیقةً ناموسلو بر قادینسکز بکا سریر حکمداریده همنشین اوله‌جق اولان زوجه‌مه آرقداش اوله‌کزی آرزو ایدرم.» دیدی. اوده قبول ایتدیکندن توقیر و تعظیم عمومی‌یه مظهر اولدی.
کندیلرینی ارککلره سودرمك ارباب شبابك یوزکلرینی جلب ایتمك ایچون نه یاپه‌جقلرینی بیلمیان قیزلر وقادینلر

بوفقره‌دن عبرت آلوب حصه‌مند اولسونلر.

اکر بتون سعیلری بیهوده اولمازده نهایت بر دلی‌قانلی ایله عقد ازدواج ایدرلر ایسه بلکه اوقدر تأسف اولنه‌جق برحال وقوع بولماز. لکن اکثریا بوکاده موفق اوله‌مدقلری نظر تأسفله مشاهده اولنمقده‌در. واقعا بوحال ارباب شباب طرفندن نه قدر ظلم وتعدی صاییلیرسه برقیز وبر قادین ایچونده اوقدر موجب عار وحجابدر.

ای‌قیزلر وقادینلر! دلی‌قانلیلره کوونمیکز. آنلر سزی مدح وثنا ایدرلر وسزی باشدن چیقارمق. انساد واغفال ایتمك و سزکله اکلنمك. وقت کچیرمك ایچون سزه مداهنه ایدرلر. فقط بونلرك هیچ برینه آلدانمیکز. کندی‌کندیکزده‌ده کوونمیکز، زیرا سزده عاجزسکز وسزك یورککز نازکدر. پك قولای اغفال اولنور.

مداهنه‌لرك برنجیسی اولان خودپرستلك مرائیلرك برنجیسی بولنان شانپرستلك کندیلرینه ویریلن ستایشلرك کذبنی فهمه مانع اولور و کندیلرینه ابذال اولنان مدایح کندی کماللری ایچون اولدیغی ظن اولنور و بو وجه‌ایله لسان حقیقت یرینه لسان شهوت استعمال ایدیلیر.

قولاغه خوش کلن اوکوزل کوزل ترهاتی دیکارلر. عشقك ایلك اوقلری اولان واهی ستایشلری قبول ایدرلر.

بوی مهلکلریله کندیلرینی زهرلاین اوچیچکلری قوقلارلر وفضیلت چیچکی اولان او قیمتلی عفت وعصمتلرینی غائب ایتدکدن صکره دوچار سفالت اولدقلرینی کوررلر.

عشق قدر مهلك برعلت یوقدر.

هله بردفعه نظر امعان ایله شو عالم واسعه باق! بو علتك مستولی اولدیغی یرده سرقتلر، آلچاقجه وفاسزلقلر، صداقتسز لکلر وسائر حالات مؤلمه ووقوعات مؤسفه کوررسین. ایشته بو مساوینك منظرهٔ حزن آلودی ایچنده نیجه نیجه علل شدیده، امراض واوجاع عدیده کوریلور. بریده قوی البنیه برآدمك آزوقت ظرفنده دوچار ضعف اولدیغنی، اوته‌ده برینك قان بوزقلغنی، بشقه بریرده شباندن برینك براختیار حالی کسب ایتدیکنی، سائر برمحلده بر موت کوررسین. او موت که کندی قربانی کاه آغر آغر قایمغه کلیر وکاه بر عائله‌نك سوکیلی امیدلرینی صباوت وسن حداثتنده قاپوب کوتورمك اوزره کمال سرعت ایله قوشار.

عشقك انسانی سوق ایتدیکی مساویی وار؟ کرفتار ایتدیکی سفالتی وار؟ آنی خشنود ایتمك هرحالده قوهٔ مالیه‌یه محتاج اولوب فنا فنا آرزولر ایسه آنجق آلتون ایله

اشترا اولنور. زیرا پرستش ایتـدیکی قیزی تزیین و آنك دیوانه‌جه مصارفنی تدارك ایتمك لازمدر .

ایشته بویولده محبـوبه‌لر عاشقلریله محبتـلرندن زیاده هدیه‌لرینی ایستر وسورلر .

طویمز براوبورلقله دائما بی‌چاره عاشقلرینك آرقه‌سنه دوشر و آنلری راحتسز ایدرلر.

اوطویمز نه‌ایله طویه‌بیلیر؟ هرشیئی بلع ایدر ینه طویمز. حفرهٔ عمیقه نه ایله طولدیره‌بیلیر ؟

اویله عاشق فاسق نه یپار؛ هرشیئه ال آتار. هرشیئی ارتکاب ایدر . هرنوع تدابیره تشبث ایلر. شویله‌که اولاد باباسنك خانه‌سنی خراب ایدر! پدر اولادینی تعیش وتربیه‌دن محروم براقیر ! افندی خـدمتکارلرینك حقنی تأخـیر وابطـال ایدر ! بورجلرینی ویرمز ویابتون انکاره قالقیشیر. فقرانك حقنی یر! آنلری ضرورت وسفـالته دوچارایدر! فقرانك فریاد وفغانه قولاق قپار. محتاجینك امدادینه قوشماز ! الحاصل آرزوی شهوانیسنی خشـنود ایتمك ایچون وظیفهٔ انسانیتی، عدالتی، حقیقتی، حقـانیتی، ناموسی، اعتباری. هرشیئی پایمال ایدر !

لکن بوقدرله‌ده ایش بتمز . اکر برعاشقـك بشقه بر

معشوقه‌سی ده اولور ایسه ویادیکر بررقیبی بولنور ایسه آرتق وای حالنه! افترا، زهر، قلیچ واسلحهٔ سائره کندی آزغینلق و انتقامنك سلاحلریدر. بوشهوت نفسانیه‌نك دنیایی طولدرمش اولدیغی بونجه تلفات ووفیاتی کیم تعریف و تفصیل ایده‌بیلیر؟ لکن بونلردن زیاده دهشتلیلری ومخوفلری‌ده واردر. نیچه قادینلر ناموسلرینك صورت ظاهره‌سنك بقیه‌سنی اولسون محافظه ایتمش اولمق ایچون قباحتلرینك ثمره‌سنی بشقه برجنایتله قپاتمق ایسترلر ودها والده اولمزدن اول قاتل اولاد اولورلر. ناموسلرینی محو ایدرلر، اصل عفت و عصمتلرینی بر آرزوی شهوانی ایچون پایمال ایلرلر.

نیچه آدملرده واردر که معشوقه‌لرینه عادتا پرستش ایدرلر. ویمینلر ایله مدت عمرلرنده کندیلرینه صادق قاله‌جقلرینی وعد ایلرلر.

انسان نصل کندی ناموس واعتبارینی کوزدر ایسه بشقه‌سنك ناموس و اعتبارینی ده اویله‌جه محافظه ایتمکه بورجلودر.

نسا جنس ضعیفی اوزرینه اولان غالبیتك حکم واهمیتی یوقدر. بوبابده نقل ایده‌جکمز وقوعاتی هرکیم اهمیتدن

دوشورمك ایستر ایسه او آدم محب فضیلت دکلدر . ذاتاً بزده بوامثالی اوکیلر ایچون دکل، محب فضیلت اولانلر ایچون ایراد ایدییورز :

روما جمهوریتی اعیانندن بولنان آفریقالی مشهور (ایسکیپیون) اسپانیایه کوندریلەرك درت سنه ظرفنده بتون اسپانیایی ضبط و تسخیر وروما دولتنه الحاق ایلدی . بر فتوحاتی اثناسنده کوزللکده یکتا برقیز اسیر دوشەرك کندیسنه ارائه وتسلیم اولندی .

ایسکیپیون او صرەده پك کنج ایدی . لکن کندیسی غلبه چالدیغی ملل واقوامدن زیاده نفسنه غالب اولدیغی جهتله اوقیزی یاننده توقیف ایتمك ایستەمدی وقیزك نشانلیسنی جلب ایتدیروب آکا تسلیم ایلدی. فدیه اولەرق کتیرمش اولدقلری مبلغیده قیزه ویردی . نفسنه قارشی نه بیوك غالبیت !!!

(غورتووا) لی (قونسالووس فردیناند) چوق دفعه ایکی قیزك خانەسی اوکندن کچر ایدی. بوقیزلر فقیر بر آدمك اولادی ایدیلر . پدرلری ایسه مشارالیهك قیزلرینه تعشق ایتمش اولدیغنه ذاهب اولەرق بوفرصتی فوت ایتمامکه قرار ویردی . برکون قالقوب اوبیوك جنرالك نزدینه کیدەرك

کندیسنـه طشره‌جه بر مأموریت ویرمسنی رجا والتماس ایلدی. قونسالووس مرقومك فکرینی آکلایه‌رق کندیسنه «اوکزده کیمی براقه‌جقسکز؟» دیه سؤال ایلدی. مرقومده «ایکی قزمی» دیه جواب ویردی. بونك اوزرینه جنرال «اویله ایسه مسئولیکی اسعاف ایده‌یم.» دیه‌رك کیدوب هر بری درونده ایکیشر بیك دوقات آلتونی بولنان ایکی کیسه کتیروب مرقومه ویره‌رك دیدی‌که: «اولا ممکن مرتبه چابك کیدوب قیزلرکزی اولاندرمه‌کزی رجا ایدرم. آندن صکره سزه برخدمت بولمغه غیرت ایده‌جکمی وعد ایلرم.»

انسان فضیلت آرقه‌سنه دوشه‌رك وظیفه‌لرینك اجراسنه صادق اولمقدن بشقه هیچ بر وجه‌ایله جدی وحقیقی بر ذوق طویه‌مز. سائر هرنوع ذوقیات بیهوده‌در. بتون ذوقیات مادیه لذت فکریه‌یه تقابل ایده‌مز.

هانکی آدم اگر آلچاق بر روحه‌مالك دکل ایسه‌قونسالووس کبی فاضل بر آدمك اعمال فاضله‌سی سایه‌سنده نائل اولدیغی او مسرت عالیه‌یه ذوقیات بهیمیه وحیـوانیه‌یی ترجیح ایده‌بیلیر؟

عشقك اك کوزل چیچکلری بیله بریتیجی و آجیدیجی سیوری وزهرلی دیکنلرایله محاطدر. زیرا ذوقیات شهوانیه

دائما زهر آلود اولوب کندی جزا و جنالرینی‌ده آرقه‌لرندن چکوب کوتورر.

جناب حق شهوتپرستلرك بیوك بیوك جرم و جنایتلرینی بو عالمده دخی جزالاندیرر. اوحاللری یالکز روحلرینه دکل تنلرینه دخی مضر ومهلك اولور. نیجه‌لری اویوزدن هلاك اولمشلردر. نیجه سفیه و شهوتلری غالب آدملر واردرکه آلت تناسلیه‌لری برچوق علتلرله چورر. ایمدی ای حداثت سن ایله متنخر ومباهی اولان کامل کنجلر! اکر ناکاه سفیه رفیقلرکز ویاخود کندی نفسکز سزی او خبیث شهوته تحریك ایده‌جك اولور ایسه صاقین تابع اولمیکز. بو خصوصده بر پدرك اوغلنه ویرمش اولدیغی شو کوزل نصیحتلری خاطرکزه کتیریکز. عاقل ودیندار بر پدر اوغلنك قادینلره میال اولدیغنی بیلدیکندن کندیسنی هروجه‌ایله ضبط ایتمکه جهد ایلدی. لکن بتون جهد واقدامنی بذل وصرف ایتدکدن صکره چاره‌سز قاله‌رق محو وتلفی قریب اولدیغنی کورنجه کندیسنی آلوب اویله بر خسته‌خانه‌یه کوتوردی که اوراده شهوت وسفاهتك ثمرهٔ مدهشه‌سی اولان علتلر تداوی اولنور ایدی. اولا کندیسنه هیچ برشی دیمدن محل مذکورده بر صالونه صوقدی که اوراده بر طاقم آدملرك ثمرهٔ سفاهتلرینك

و قباحتلرینك جزای سزاسی اولهرق مداوات شدیده تحتنده فریاد ایتمكده اولدقلرینی مشاهده ایلدی. بومنظرهٔ مدهشه وفاجعه او كنجك یوزكنی آت اوست ایدهرك كمال خوف وخشیتندن صاپ صاری كسیلدی واوزرینه بربایغینلق كلدی. او وقت پدری دیدیكه: «ایشته شمدی ینه كیتده هوای نفسكه تابع اول! ذوقكه، صفاكه باق! سنده آز وقت ایچنده ایشته بو صالونه كیرهجكسین! بوراده اوجاع شدیده كه قارشی جناب حقدن موتكی تمنی ایتمكه مجبور اولهجقسین!» بوقیصه سوز اومدهش منظره ایله برابر اویله شدید واونودلمیهجق صورتده اوغلنه تأثیر ایلدیكه آرتق سفاهتی ترك ایدهرك حسن اخلاق ایله مشهور بر آدم‌اولدی وفلاح بولدی. سنی كماله وشیخوخته واردیغی زمان بونی نقل‌ایتدیكی وقت چوق كره «كنجلكمده واقعا چوق قباحتلر ایتدم اما او فنا عادتلرمی، كوتو خویلرمی ترك ایدهلی فنا برقادینك یوزینه دوچار دهشت اولمدن باقه‌مز ایدم.» دیه افتخار ایدردی.

عشق اكر تقویت بولور ایسه بتون جهد وغیرتكی هپ هباوتحقیر ایدر. یوزككی دلدیكی وسنی رسوای ایلدیكی وقت بیله ترك ایدهمزسین. بونك ایچون هنوز تقویت بولمدن زنجیرلری قیرده اسارت عشقدن قورتل

ونقطهٔ فضیلتده قرار ایله ! لکن بوکا موفق اولمق ایچون اولا مضرتی داعی اولان رفاقت وجمعیتلردن اوزاق قاچ. اویله ملاقاتلردن بتون بتون قطع علاقه ومناسبت ایله. یوقسه اکر سنی بر دفعه تیز زهرناکیله جریحه‌دار ایدن شخص ایله کورشمکده دوام ایده‌جك اولور ایسه‌ك آنك زهری آهسته آهسته قلبکه دخول ایدر وعاقبت برکون سنی حسن نیتکدن چویرر ویاری سونمش آتشی تکرار علولندیررر.

شهوته کاملاً غالب اولمق ایچون اك اعلی طریق جناب حقك امداد ومعاونتنی طلب ایتمکدر. دینك سکا بوخصوصده ترتیب ایلدیکی دوالری صاقن الدن براقمه ! هرکیم بر دفعه عجز وضعف بشریسنك فرقنه وارمش ایسه بوبابده نه قدر دقت وبصیرت اوزره حرکت ایتمش اولسه ینه آز کلیر و اویله آدم اکر اقتدارینه اعتماد واستناد ایدرسه بیوك قباحت عد اولنور. نیجه عالملر عجزلرینی طانیمدقلرندن محو وتباه اولدیلر ! بو مثللی حالاته غلبه ایتمك ایچون آندن قورقوب قاچمقدن بشقه برچاره یوقدر و آنجق آندن قاچمقله انسان تقویت ومتانت بولور.

فضل وکمالك نه قدر ثابت وپایدار اولسه ینه آکا
کوونه‌جك اولور ایسه‌ك محو وخراب اولورسین !

عفت وعصمت، باخصوص قادینلرك عصمتی ایچون چوق

شدید وتهلکه‌لی دقیقه‌لر واردر. بونك ایچون سببیت ویر. مامك وسببیتدن قاچمق ارککلردن زیاده قادینلره واجبدر. زیرا قادینلر ارککلردن زیاده حساس وطبیعتجه زیاده عاجز وضعیفدرلر.

ارککلرك صیق صیق الفت وانسیت اوزره قادینلر ایله ملاقات ایتملری نه‌قدر تهلکه‌لی ایسه قادینلرك دخی ارککلر ایله الفت وانسیتلری اوقدر مضر و تهلکه‌لیدر. طبیعتك قادین جنسنه بخش ایلدیکی ملاحت ولطافت که دنیانك هر طرفنده ارککلره پراتمق ایچوندر. ارککلر ایچون اوقدر موجب مضرت و ضلالتدر که برتبسم ایله آنلری اسیر ایدوب اوقشایه‌رق ارککلره حکمفرما اوله بیلیرلر.

بونك ایچون اکر فضیلتکی محافظه ایتمك ایستر ایسه‌ك آنك تهلکه‌لرندن خوف ایله وآنك اسباب مضره‌سندن دائما اجتناب ایت. بویله خصوصلرده عاجز قالمامق ایچون بیوك شجاعت لازمدر.

نظریکی وقلبکی جلب وجذب ایتمش اولان بر قادین ایله برمحلده بولنمامغه چالش وممکن اولدیغی مرتبه آنك ایله آز کورش. بوخصوصده تربیه‌سز کورنمکدن خوف ایتمه.

بورجکی ادا ایتمامکدن حذر ایت . اکر برقادین سکا طالبه وراغبه اولور ایسه قاچ که قورتیله‌سین . زیرا عفتکی ، معصومیتکی غائب ایتمکدن ایسه حضرت یوسف کبی البسه‌کی غائب وتلف ایتمکلکك اولادر . بوخصوصده کیرشدیککك محاربه نه قدر شدید ایسه بتون دنیانك آلتونلرندن زیاده قیمتلی اولان خزینهٔ ناموسکی وقایه ایتمك اوزره اوقدر زیاده شجاعت ومتانتله مسلح اولمقلغك لازمدر . لکن اکر کندیکی دها زیاده‌تأمین ایتمك ایسترایسه‌ك میلیات‌وهوساتکه هم افکار بولنان دشمندن ممکن اولدیغی قدر قاچ ومعصومیتك محافظلری بولنان هرنوع احتیاط واحترازی اله آلمقدن دوراولمه. حواسکی باخصوص کوزلریکی کمال دقت ایله محافظه ایله . (سیراق)ك دیدیکی کبی نظریکی برقیزك اوزرینه نصب ایتمه‌که آنك کوزللکی سنك موجب سقوطك اولمسون .

کوزل برقادینك جمالندن نظریکی چویر . یبانجی بر قادینك جمالنی نظر مدققانه‌ایله مشاهده ایتمه. چوق کیمسه‌لر قادینلرك کوزللکلری یوزندن محو وتلف اولدیلر . آنلرك نیم نکاهلری بیله شهوتی تحریك ایتمکه کافیدر .

حضرت ایوب کبی کوزلرك ایله متین برمقاوله عقد

ایله‌که نفسکده شهوتی تولید ایده‌جك شیلره معطوف اولسون.

شهوت نفسانیه‌یی تحریك ایدن، قلبده علائق عشقی تهییج ایلین سفیهانه یازلمش کتابلری اوقومه! آنلری یانکه بیله اوغراتمه! بونلر پردهٔ عار وحجابی چاكچاك ایده‌رك آداب واخلاق حسنه‌یه مغایر اولان شیلری بر جسارت شنیعه ایله تعریف و توصیف ایدرلر. ادبسزجه رسملر وتصویرلرایله فکری افسادایدرلر. بومثللی کتابلرك مندرجاتی اوقویانك قوهٔ مخیله‌سی نه قدر صاف ایسه اوقدر سهولتله نقش پذیر اولور. بونلرك آثار عمیقه‌سی قوهٔ حافظه‌سندن ابدیاً محو ونابدید اولماز. بوکبی شیلری اوقومغه منهمك اولانلرك وای حاللرینه! بعض سفیه مؤلفلره چوق تأسف اولنورکه یورکارینك فسادینی بشقه‌لرینه‌ده القا ایتمك ویاخود کندیلری کبی یورکاری افساد اولنان قارئلره یرانمق ایچون فکرلرینه، خیاللرینه کلنی یازارلر. بونلر شو مسلکلریله نائل شهرت وثروت اولمق امیدواهیسنده‌درلر. بویله مؤلفلرك استعدادات ومعلوماتلری اوزرینه عالم تعجب ایتسه بیله شو مسلکلرینی هر حالده مؤاخذه ایدر و آنلرك مقالات سفیهانه‌لری

اوزرینه آغلار. بو مثللی ترهاتی اوقویانلره آجییان وکندیلرینه موجب اسف عظیم اولان عقلا و فضلا ایسه اوقویانلردن زیاده یازانلر حقنده بیان تأسف ایدرلر. آنلر پارلاق پارلاق چنکالردرکه سنی جذب ایدەرك نهایت ورطهٔ هلاکه دوشوررلر.

بونك ایچون اومثللی شیلری ولو اکلنمك طرزندەبیله اوقومق اصلا جائز دکلدر.

بومثللی شیلر ولوکه اولدقلرندن دهاکوزل واك پارلاق صورتده و نه قدر ادیبانه یازلمش اولسەلر ینه آنلری اوقویان آدم ایچون منفعتدن زیاده مضرتی موجب اولورلر. زیرا بوکبی شیلر صورت غیر محسوسەده یواش یواش قلبه تأثیر ایدەرك طاتلی و آهسته آهسته تأثیر ایدن زهرلر کبی روحی هلاك ایدرلر. بناءً علیه اویله کتابلری اوقومقدن نفسکی شدیداً منع ایله!

بوندن بشقه کیجه اکلنجەلرندن وارککلر ایله قادینلردن مرکب بولنان تفرجکاهلردن اوزاق طور. زیرا بونلرده قلبی وروحی افساد ایتمکدن خالی دکلدرلر. بونلر اکر بیوك برفنالغی موجب اولمسەلر بیله بتون کیجه راحتسز اولمغی انتاج ایدر.

والحاصل بويله محللره كيرن آدم كيرديكي زماندن زياده بوزلمش اولديغي حالده ديشاري چيقار .

صلح وصلاح — نفاق وشقاق

هركس هركسله صلح وصلاح اوزره اولمق ويكديكريله بوزشمش اولان اقربا واحبابي بارشدرمق، برعائله ايچنده ظهور ايدن معارضه ومنازعه‌لري دفع ورفع ايله صلح وصلاحي اعاده وابقا ايلمك و بين الناس وقوع بولان غوغا ونزاعلري تسكين وتأليف بين ايتمك عندالله وعندالناس اعمال ممدوحه‌دندر. دائما صلح وصلاحك واتحاد ومحبتك محافظه واعاده‌سنه جهد ايله. اكر موفق اولورايسه‌ك بيلمش اول‌كه مدت عمركده ايتمش اولديغك ايشلرك اك كوزل واك شرفليسني اجرا ايلدك . بوخصوصده نه‌قدر مشكلات وموانعه تصادف ايده‌جك اولسه‌ك آنك قدر وقيمت وشان وشرفي‌ده اونسبتده بيوك اولور. بعضلر يكديكرندن تبرد وتباعد ايتمش اولان يورکلرده تكرار محبت وصلح وصلاحي اعاده وابقا ايتمكه چالشه‌جق يرده بالعكس منافقلق ايده‌رك كندي حيله ودسيسه‌لريني ترويج ايتمك ايسته‌يه‌رك آنلري

دها زیاده تبرید ایدرلر. بووجه ایله جمعیت بشریه‌نك صلح وصلاحنی تشویش، فکرلرینی اخلال وذهنلرینی تخدیش ایلرلر. دوستلری. عائله‌لری بربرندن تبرید وتفریق ایدرلر. ایکی برادر آره‌سنه فساد القا ایلرلر.

اوته‌دن بری بو صلح وصلاح دشمنلری عالمده نه قدر شناعتلر، جنایتلر میدانه کتیرمشلردر! بویله آفت انکیز حاللره سببیت ویرن آدملر میدانه چیقدقلری حالده هرکسك نفرت وعداوتنی، لعنتنی اوزرلرینه دعوت ایدرلر. علی‌السویه بوخائنلرك جزای سزالری بودر.

یالان و افترایی مرتکب اولان آدم عالمك منفوری اولور، هرکسی کندیسنه دشمن ایدر. بویله آدمك انجام حالی نه اولور؟ ایتدیکی فنالقلر، منافقلقلر هپ طویلوب هرکس اویوشور. اسکی دوستلر باریشیرلر. برادرلر تکرار اتفاق ایدرلر. زوج وزوجه اعادهٔ محبت ایلرلر. حال بوکه بونلرك میانه‌لرنده عداوت و برودت تخملرینی صاچان آدمه قارشی جمله‌سی بردن سلاح بدست عداوت اوله‌رق اتفاق ایدوب لایق اولدیغی جزایی ویررلر. هرکس کندیسنك اغفالات وافساداتندن خلاص اولدیغندن طولایی سوینیر، کندیسندن نفرت ایدر. کندیسنه لعنت اوقور. بووجه ایله رسوای عالم اولمقده قرار قیلار.

بويله حقيقت وعدالتی طانيمان و بين الناس نفاق و شقاق القا ايدن. هر كسك محبت و اتفاقی، حضور و راحتی بوزان غدار آدملرك جزای سزالری بودر.

بويله منافقلرك اخبارات ومعلوماتلرينی ايجه تفتيش وتجسس ايده جك اولورايسه‌ك هپ يالان يا كاش اولديغنی وجمله‌سنك حسد، كين، غرض، عداوت ونفسانيتدن نشأت ايتمش بولنديغنی آكلارز.

حضرت سليمان بيورمشدركه: «برطرفدن آتشه اودون قويان اولمز ايسه چابوق سونديكی كبی آتش نفاق و شقاق دخی اكر معينلری اولمز ايسه چابوق تسكين اولنور.» عالمده منافقلق كبی فنا شی اولمديغی بو وجه ايله ايما ايدلمشدر. بونك ايچون عقللی آدم سوز قارشدرمقدن ونفاق و شقاق براقان آدملرك سوزلرينی استماع و اعتماد ايتمكدن دائما اجتناب ايلر. سوزقارشديران آدم بشقه‌لرينك حضور وراحتلرينی اخلال ايلديكی كبی نفسنك حضور وراحتنی دخی سلب ايلر.

منافق آدمك بری حكمای قديمه‌دن (افلاطون) ك شاكردلرندن برينی مشار اليهك نظر اعتبارندن دوشورمك اوزره «فلان شاكردك سنك عليهكده فنا سويليور.» ديدی. حكيم مشار اليه جواباً «اصلا اينانمم. كمال محبت حقيقيه

ایله سودیکم بر آدم اوقدر آلچاق اولوب‌ده سنك دیدیکك کبی بنی فصل ایتمز.» دیدی. مرقوم ایسه برطاقم یمینلر وشرطلر ایله تکرار ایناندرمق ایسته‌ینجه افلاطون «اکر اویله ایسه علیهمده سویلنمش اولدیغی سوزلر حقلی و او قصورلر بنده موجود اولمیدرکه صداقتنی بکا شبهه‌لی کوسترمك ایسته‌دیکك آدم اوقصورلردن بنی خبردار ایتمك ایسته‌مش دیمکدر.» جوابنی ویردی.

اسویچره قرالی اوچنجی (کوستاو) زمان سلطنتنك ابتدالرنده کوزل کوزل اجراآت ایله نامنی شهرتکیر عالم ایتمش ایدی. بونلردن برینی بوراده بیان ایده‌لم:

آدمك بری قرال مشارالیهك حضورینه داخل اولمق اوزره رخصت استحصال ایده‌رك حضورینه چیقدقده وکلا سندن برینك کندی حیاتنه سوءقصدی اولمسندن طولایی آنك حقنده عرض اشتکا ایدنجه قرال آنك اشتکا ایلدیکی ذاته قارشی خصومتی اولدیغنی فرق وجزم ایله «هایدی کیت، اولا خصمك ایله بارش‌ده اویله کل که سنی استماع ایده‌یم.» دیه‌رك حضورندن حریفی دفع ایلدی.

ماکدونیا قرالی فیلیب ایله یونانیلر میانه‌لرنده وقوع بولان بر محاربه‌ده یونانیلر مشارالیهك بر پوسته‌جیسنی طوتوب مکتوب یا کتابرینی ضبط ایتدیلر. بونلرك ایچندن

محاربه‌یه دائر وکلا وقوماندانلرینه خطاب اولنان مکتوبلری آچوب اوقودیلر. لکن قرال خاندانـنـه مخصوص اولان مکتوبلره اصلا ایلشمدیلر. زیرا ناموس وبصیرت انسانیه دشمنك بیله عائله‌جه ایشلرینه واقف اولمق جائز اولمامسنی ایجاب ایدییور.

مسعود اولمق ایستین آدم آرزولرینی تعدیل ایتملی

اکر مسعود یشامق ایسترایسه‌ك نقد وقتك قیمتنی بیل. آنی حسن استعمال ایت. آرزولریکی تحـدید ایله. چوق شیئی آرزو ایدن چوغنه دسترس اوله‌مز.

حوایج ضروریه ایله قانع اول. زیرا قناعت واعتدال اك واسع برخزینه‌در. ثروت سعادتی جلب ایتمز لکن قانع اولان غنی ومسعود اولور.

آدمك بری برکون حکمای یونانیه‌دن (مه‌نه‌ته‌م) نام عالمه دیدی‌که: «انسان آرزولرینی اجرایه مقتدر اولمق نه قدر کوزل شیدر!»

حکیم مشارالیه جوابنده «انسانك نه‌سی وار ایسـه آکا قانع اولوب بشقه برشی آرزوسنـده بولنمامسی دهـا کوزلدر.» دیمشدر.

بو وجه ایله انسان مسعود و حضور قلبه مالك اولور. نهایتسز آرزولر ایسه انسانك استراحتنی سلب ایدر.

آرزولرینه تابع اولان کیمسه کندی حرص وطمعنه اسیر وبر دوزی‌یه کندی آرزولرینك اجراسنه حریص اولور ونه قدر اجرا ایده‌بیلسه ینه قانع اوله‌مز. بیهوده امیدلرینه اویوبجاق اوله‌رق برطاقم بوش آرزولرله کندیسنك مسعود کونلرینی، عمرینی زهرلر. بو وجه ایله اصلا حالندن خشنود وقانع اوله‌میوب وظیفه‌لرینی اجرا ایتمز وفائده‌لرینی حس ایلمز. دهشتلی فورتنه‌یه طوتلمش اولان برکمینك بازیچهٔ امواج دریا اولمسندن زیاده کندی هوا وهوسلرینه ویکیدن یکی‌یه یکدیکرینی تعاقب ایدن آرزولرینه اویوبجاق اولور.

بالعکس آرزولرینی تعدیل وضبط ایده‌بیلن آدم آچیق و مساعد بر هواده هبوب ایدن روزکارلرك اوکنه دوشن بر کمی‌یه بکزرکه کمال سرعت وسهولتله ساحل سلامته واصل اولور.

لکن انسان کندی آرزولرینی ضبط وتعدیل ایده‌بیلمك کبی کوچ شی یوقدر. بعضلر «شو آرزومه نائل اولورسه‌م بشقه برشی ایستمم.» دیرلر.

او آرزولرینه نائل اولدقدن صکره دها بیوك آرزولره تابع اوله‌رق ینه نفسلرینی اوزرلر. حال‌بوکه آرزولر نه‌قدر حصوله کلسه اوقدر تزاید وتشدد ایده‌جکندن بو آرزو دریاسی انسانده باقی اولدقجه مستریح و مسعود اوله‌میه‌جغی درکاردر.

عالمده هر کس سعادت آرار. لکن پك آزلری بوله‌بیلیرلر. زیرا چوقلری سعادتلرینی اویله شیلرده واویله یرلرده آرارلرکه آنلرده اصلا سعادت یوقدر واوله‌مز. حتی سعادت ظن ایتدکاری شیلر عین سفالتدر. علی‌السویه سعادت کندیسنه حریص اولانلردن اوزاق قاچار. سعادت‌ده صحت وجود کبیدر. پك آرقه‌سنه دوشنلر نادراً بوله‌بیلیرلر.

سعادتك باشلیجه موانع ومشکلاتندن بری بتمز توکنمز دنیوی آرزولردر. شویله‌که: نه قدر چوق شیلره مالك اولسه‌ق اوقدر چوق شیلره آرزوکش اولورز ونه قدر چوق شیلره آرزوکش اولسه‌ق اوقدر سعادتدن تباعد ایدرز.

حضرت سلیمان دیرکه: «حریص ثروت وسامان اولان وبشقه‌لرینك مالنه حسد ایدن آدم دوچار فقر وفاقه اولور.» جناب حقك ویردیکی نعمتلره قانع اولمیوب دها

زیادەسنه طالب وبشقەلرینك مالنه حاسـد وراغب اولان
چوق دفعه النـده بولنان آزیده غائب ایدر. زیرا آزه
قناعت ایتمین چوغی بولەمز.

تاتارستانك بهل شهرندن اوچ آدم یولداش اولدیلر.
یولده عظیم برخزینەبولوب بینلرنده تقسیم ایلدیلر. یوللرینه
دوام ایدەرك بوثروتی نه ایشـده استعمـال ایدەجکلرینی
دوشونیورلر ایدی. یولده یەجکلری توکنوب ایچلرندن
اك کوچکنی زاد آلمق اوزره جوارده بولنـان بر شهره
کوندردیلر. مرقوم یولده کیدرکن کندی کندینه «ایجه
برثروته مالك اولدم. لکن شو خزینەیی بن یالکز بولسـه
ایدم دها ایی اولەجقدی. شمدی ایکی حصەسنی آرقەداشلرم
آلدیلر. عجبا آنلرك حصەلرینیده برتقریب ایله کندیمه مال
ایدەمزمی یم؟» دیه دوشونەرك نهایت آرقەداشلرینی زهرلمکه
قرار ویردی و آلدیغی زادك ایچنه زهرقاتدی و«بن شهرده
یدم، قارنم طوقدر.» دیەرك آرقەداشـلرینه یالکز یدرمکی
قوردی. حال بوکه آرقەداشلری ده برکولکه یرده اوطو.
روب «آرقەداش! کل شـو دلیقانلی‌یی اولدیرەلمده آنك
حصەسنیده بز آلەلم. نصل بونی بزه آرقداش ایتـدك ده
بوماله کندیسنی حصەدار ایتمکه مجبور اولدق؟ اولورمی؟
آرقەداش! اولور.» دیەرك سلاحلرینی اله آلدیلر. دلیقانلی

اوصره‌ده عودت ایتمکده اولدیغندن قورشون منزلی اوزاقده اولدیغی حالده سلاحلرینی چکوب اوردیلر. کتیردیکی یه‌جکلری آلوب یدیلر. لکن زهرلی اولدیغندن کندیلری‌ده اوراده دوشوب قالدیلر. بووجه ایله مذکور خزینه هیچ برینه مال اولمدی. اوچی‌ده هلاك اولدیلر.

طمعکار آدم کندی خزینه‌لری ایچنده ینه فقر وضرورت ایچنده‌در. زیرا نه هر آرزوسنه نائل اوله‌بیلیر ونه‌ده آرزو-لرینی ضبط وتعدیل ایده‌بیلیر. لکن عاقل وقناعتکار اولان آدم فقر وفاقه ایچنده دخی زنکیندر.

بونك ایچون حکمای قدیمه‌دن بری دیر ایدی که: «اصل ثروت و سعادت آزه قناعت ایتمکدر. هیچ بر شیئه احتیاجی اولمیان آدم مسعود اولمیوب الا مسعود اول آدمدر که چوق شیلره احتیاجی اولدیغی حالده دخی رفاه حال وراحت بال اوزره یشایه‌بیلیر.

ایلك آرزولرینه غلبه ایتمك آنلری اجرا ایتمکدن آساندر. بونك ایچون انسان یاهرشیئی آرزو ایتملی ویاخود آرزو ایلدیکی شیلرك چوغندن صرف نظر ایتملی، یعنی ممکن مرتبه آز شیئی آرزو ایلملیدر. عالمده مسعود یشامه‌نك یکانه چاره‌سی آرزولری تعدیلدر. یوقسه دنیاده سعادت حقیقیه یوقدر. اصل سعادت آخرتده محفوظدر. بو دنیا

آنجق درد و بلا، جور وجفا ومحنت ومشقت وهرنوع سرانجام دنیاسیدر.

شویله‌که ترکیبات بدنمز، ضعف طبعمز، عناصرك جسممز اوزرینه اولان تأثیراتی، موسملرك تغیرات وتبدلاتی، برابر یشامغه مجبور اولدیغمز آدملرك اختلاف مشربلری، اخلاق واطوارلری اغراض نفسانیه ومنافع شخصیه‌لری، الحاصل هرشی بزه سعادت تامه ایله مسعود اولمغه مانعدرلر. بوحال ایسه جناب حقك بر جلوه‌سی اولوب ازلدن بویله مقدر بیورمشدرکه انسان بوحالی نظر نفرتله مشاهده ایده‌رك بوفانی دنیانك هیچ برشیئنه بل باغلامیوب آنجق بتون آرزو. لرمزی مشاهدهٔ جمال اللهه حصر ونصب ایده‌لم وعالمده آندن بشقـه آرزولرمزی اکمال ایده‌جـك هیچ برشی اولمدیغنی بیله‌لم. لکن دنیاده چکه‌جکمز محنت ومشقتلری ممکن مرتبه تعدیل وتقلیل ایده‌جك برشی وار ایسه اوده محضا آرزولرمزه غلبه ویا شدتنی تسکین ایده بیلمکدر. زیرا دنیاده آنجق بووجه‌ایله ممکن مرتبه مسعود اوله‌بیلوب لکن کولکه کبی کلوب کچن بر یالان سعادتی سعادت صحیحهٔ اخرویه‌نك بر نمونه‌سی مقامنده تلقی ایده‌رك بوسعادت موقته‌یی سعادت تامهٔ ابدیه ایله دکشمیه‌لم.

بوفانی دنیاده نظر حیرتله مشاهده اولنان عظمت،

ثروت، شان وشهرت، وجالب قلوب بشریه بولنان بالجمله ایییلکلر وکوزللکلر نعمت وسعادت اخرویه‌مزه نسبتله هیچ مثابه‌سنده‌در. بونلرك هیچ بری ثابت اولمدیغنی رعنا بیلدیکمز حالده نه عجیب‌که کمال غیرت وسرعتله آرقه‌سندن قوشار طورورز.

ضیا پاشا مرحومك شو بیتلری بو حالی پك حکیمانه صورتده تصویر ایدر:

ظاهرده کوروب بزلری صانمه عقلایز
بز بر سوری عاقل صفتنده بدلایز

عاقل دینیلورمی بزه کیم حالی بیلورکن
دلداده‌ٔ آلایش نیرنك هوایز

بو تماشاخانه‌ٔ عالمده پرده‌پرده اوینانمقده ونظر حیرتمزی جالب اولمقده بولنان بوبجه لعبیات عالم نه اوله‌جق؟ بر کون هپسی ختام بوله‌جق. صوك پرده اینوب جمله‌سی کوزدن نهان اوله‌جق. اثری بیله قالمیه‌جق. دنیا دخی فضای بی نهایه‌ٔ ابدیتده نابدید اوله‌جقدر. کرك مدت عمرمزده وکرك آخرتده بزمله باقی قاله‌جق برشی وار ایسه اوده مجرد خیرلی اعمالمز، اییلکلرمز وفضیلتلرمز اوله‌جقدر. بزی مسعود ایده‌جك یکانه شی فضیلت اولدیغی حالده قیدمزده بیله دکلدر!

فضیلتی وظیفه‌مزدن خارج ظن ایدرز. حال بوکه هر

بر وظیفه‌مز آنك داخلنده‌در. آنك خارجنده هیچ بر وظیفه متصور بیله دکلدر. تعبیر آخرله فضیلت دخی انسانه بر وظیفه‌در که آنی قبول و اجرا ایدن دارینده مقبول ومسعود ورد ایدن ایسه منفور ومردود اولور.

حضرت سلیمان علیه السلام نبوت وسلطنتی جامع اولوب عالمده همان هر نوع نعمت وثروته نائل وهمان هر آرزوسنك اجراسی کندینه موعود ایکن نهایتنده جناب حقه بخلوص البال عبودیت ایتمکدن بشقه عالمده حقیقی برشی اولمیوب جمله‌سی تهی وواهی ومحنت ومشقتدن عبارت بولندیغنی اعتراف ایدییور.

فلاکتلره صبر ومقاومت

انسانك مدت عمرنده آلام واکدار کونیه‌نك اسبابی اوقدر چوقدر که آنلردن آزاده‌سر اولمق ایچون کیسه امیدوار اوله‌مز. بونی آنجق عقلسز آدملر امید ایده‌بیلیرلر.

انسان صباوتنده هنوز تجربه کورمامش بر حالده بولندیغندن بر کلزار ایچنده کشت و کذار ایتمکده اولدیغنی ظن ایدر.

هرشی کندیسنه تبسم ایتمکده، هرشی کندیسنه کوزل کورنمکده اولدیغندن بویله برسعادتك دوام ایده‌جکی ظننده بولنور .

لکن بوطاتلی اعتقاد اوزون مدت دوام ایده‌میوب آلام ومشاق یواش یواش کندیسنی احاطه ایلر.

بونك ایچون اولدن کندیمزی هرشیئه آماده بولندرملی یز . حداثت سنکده ممکن مرتبه علم وادب تحصیلنه ساعی اول که برکون مصائب کونیه‌یه صبر وتحمل ایتمکه قولایجه مقتدر اوله‌سین .

آنسزین برحقسزلق ظهور ایده‌رك اجراسنی تصمیم وتصور ایتدیکك شیئی اخلال وافساد ایدر . اکر رقیبك لیاقتسزلکی ایله برابر رتبةً سکا تفوق ایلر، مالك اولدیغك شیئی سندن غصب ایدر، ناموس وحیثیتکه خلل کتیرر ایسه اولدن حقسزلغك نه اولدیغنی اوکرنمش و آکلامش بولنه‌جغکدن اویله برحال وقوعنده متأثر اولمزسین.

انسان اویله مصائب وفلاکتلرك تهلکه‌لری ایچنده بولنورکه اك عالم وحکیم برآدمك بیله عقل و درایتی اویله حالاته تصادف ایلدیکی زمان تملندن صارصیلیر. لکن عالمده هیچ برشیئه کوونمامکی اوکرنمش وصداقت واستقامت دائما انسانلرك مألوف اولدقلری فضیلتلر اولمدیغنه

قناعت حاصل ایتمش و طالع ناسازك و عمرك مرارتلرینه قارشی كندیسنی اولدن آماده بولندرمش اولانلر اویله اولور اولماز روزکارلرك تأثیریله دوریلمزلر. حتی بیوك بیوك سفالتلره دوچار اولسه‌لر بیله ممکن مرتبه متأثر اولمامغه چالیشه‌رق تخفیف مصائبه موفق اولورلر.

مدت عمرکده نتیجه‌سی غیر مساعد اوله‌بیله‌جك هر درلو وقوعاتده کندیکی ادبار ومصائبه حاضرلیه‌رق کدریکی اولدن تخفیف ایله که بو صورتده اکر ایشلرك ده راست کیدرایسه مسرتك تزاید ایدر. موفق اوله‌مدیغك حالده ایسه الم وکدرك خفیف اولور. بووجه‌ایله محاربه‌یه حاضر اوله‌رق میدانه چیقدیغك حالده بخت واروندن وانسانلرك حقسزلقلرندن طولانی مکدر اولمیوب مقاومت ایده‌بیلیرسین.

ایمدی وقوعی محتمل اولان آلام واکدار کونیه‌نك انواعنی تعداد وتذکار ایده‌لم که عقل ودین آنلره غلبه ایتمك وسائط ووسائلنی بزه ارائه ایدر.

حکمای شرقیه‌دن مشهور شیخ سعدی دیرکه: «حکمت الهیه، اهل ضلالتدن برینی ارباب زهد وتقوادن بولنان برجمعیتك ایچنه سوق ایلدی. مرقوم آنلرك اطوار حسنه‌سنی کوره کوره مساوئ احوالنی ترك ایله آنلرك

مسلك فضيلتلرينه اتباع ايلدى. عادل، عفيف، صبور، غيور والحاصل فاضل بر آدم اولدى.

اعمال حسنه وافعال خيريه‌سنى كيمسه انكار ايده‌مز ايدى ايسه‌ده جمله‌سنى علل واسباب مذمومه‌يه حمل ايله دائما كنديسنى صكره‌كى بولنديغى حاله نظراً دكل، اسكى حالنه باقه‌رق محاكمه ايلرلردى. بو حقسزلق ايسه كنديسنك كيجه كوندوز يوركنى ازرايدى. نهايت بر كون كمال كدرندن بولنديغى جمعيت ايچنده اك عادل، اك فاضل بر پير منزوينك نزدينه كيده‌رك اشك ريز اولديغى حالده حكايهٔ حال ايلدى.

پير روشن ضمير «اولادم! جناب حقه شكر ايله كه سن كندى شهر تكدن ايسين. نه‌موتلى اول آدمه‌كه كندى كندينه شو سوزى سويليه‌بيلير. «بنم دشمنلرم بنده اولميان شيلرى افترا ايديورلر.» بناءً عليه اكر سن ايى آدم اولديغك حالده بشقه‌لرى سنى ذم ايديورلر ايسه متأسف اولمه. ايى عمللريكك ايكى شاهد صادقى بولنان وجدانك ايله يزدانك سنى متسلى ايتمكه كافى دكلميدر؟» ديه نصيحت وتسلى ايلدى.

حكماى قديمهٔ يونانيه‌دن مشهور (سقراط) بعضلرك كنديسنى ذم ايتدكلرينى ايشيدنجه ديرايديكه: «اكر عليهمده

سویلانن سوزلر صحیح ایسه اصلاح نفسمه خادمدر. دکل ایسه بکا عائد اوله‌مز. زیرا او ذم ایتدکلری آدم بن دکلم.»

حکیم مشارالیهك اعدامنه حکم اولندیغی وقت زوجه‌سی و بعض احباسی کندیسنی ناحق یره قتله محکوم ایتمش اولدقلرندن طولایی شکایت ایتمکده اولدقلرینی ایشیدنجه «یا حقلی یره‌می محکوم اولمقلغمی ایستردیکز؟» دیه مقابله ایلمشدر.

جولیوس قیصر ایله اوغوست علیهلرنده (پیراغول) ایله (غادول) نام کیمسه‌لرك کستاخانه و مفتریانه یازمش اولدقلری اشعاره صبر و تحمل ایده‌رك آنلردن اخذثار ایتمکی شانلرینه دوشورمزلر ایدی. بو وقعه‌یی روایت ایدن بر مورخ دیرکه: «بونلرك شو حالی کندیلرینك عالی جنابلقلرینه‌می، یوقسه حکیم اولدقلرینه‌می دلالت ایدر؟»

بویله شیلره اهمیت ویرلمز ایسه چابك اونودیلور کیدر. لکن اهمیت ویریله‌جك اولور ایسه تأسف اولنور. چونکه بو وجه ایله آنلرك صدق و صحتنی ضمناً معترف اولمش اولورز.

افترایه دوچار اولدیغك وقت جناب حقه متوکل و سلاح صبر و تحمل ایله مسلح اوللیسین. افترا بلیه‌سنه قارشی الك مؤثر تدبیر بودر.

زمان ایر ویا کج حقیقتی اظهار ایدر. حق ظاهر اولنجه‌یه قدر انتظار ایده‌جك اولور ایسه‌ك بتون عالم علیهکده اتفاق ایتمش اولسه وجدانك سکا اسباب تسلی بولور.

شان وشهرتدن صکره الك بیوك سفالت مال ومنالك ثروت وسامانك غائب ایدلمسیدر. زیرا تقدیر الهیدن متشکی ودوچار یأس وکدر اولمقسزین اویله ضربه‌لری پك آز آدم قبول ایده‌بیلیر. بوصورتده واقع اولان ضایعات وتلفات دائما کوز اوکنده کورینور. بویله فانی اشیا وتجملاته انسان اهمیت ویرمك وآنلره اسیر اولمق اصلا جائز اولمدیغنی دوشونمز.

لاتین شعرای مشهوره‌سندن (خاتازارو) نام ذات بو خصوصده دوچار ضعف وکدر اولدی. براردو قوماندانی بولنان قونت (ناسوس) شاعر مشارالیهك خانه‌سنی تخریب ودروننده بولنان اشیاسنی مصادره ایلدیکندن زواللی شاعر بو وقعه‌دن متأثراً وفات ایلدی.

اهمیتجه حیاتدن بیك مرتبه دون اولان اموال دنیا ایچون اولمك بیوك بر دیوانه‌لکدر. لکن انسانلرك قسم اعظمی بویله‌پاره جانلی، مال دیوانه‌سیدرلر. اکر عقل ودین کندیلرینی تقویه ایتمیه‌جك اولسه مالجه ضایعاتدن متولد

تأثراته قارشی تاب آور مقاومت اوله‌مزلر .

هرکسه معلوم اولدیغی اوزره حضرت ایوب (ع . م) اموال وواردا‌تنك تلف ایدلدیکنی ایشیدنجه نه‌قدر قهرمانانه صبر وتحمل ایتمش واصلا دوچار یأس وفتور اولمامشدر. ید قدرت آلهیه کندیسنك اوزرنده آغیرلشدیغی زمان او ضربه‌لرینی قبول ایلدیکی اللری تقدیس ایدر وجناب حقدن مظهر اولدیغی نعمتلردن طولایی کمال منتداری وشکرکذاری ایله حمد وثنا ایلردی. و«حق ویردی، حق آلدی» دیه‌رك رضای باری‌یه تسلیم اولوردی. بتون ثروتنی غائب ایتدی. لکن جناب حقه اولان کمال عبودیتنه اصلا خلل کتیرمدی. اوزریکه چوکن مصائب توالی وتعاقب ایلدیکی وقت کندیکی هرکسدن بدبخت ظن ایتمه. دوشونکه عالمده سندن زیاده بدبخت وسفیل نیجه آدملر واردر. حال‌بوکه انسان دائما باشنه کلن فلاکتی بیودوب کوزینه اویله کورینورکه عالمده کندیسی قدر بدبخت آدم یوقدر. لکن بوخصوص سفالت وفلاکت ایچنده اویله سوکلی کلیرکه بویولده تشکیلرمزی هپ حقلی کوسترر .

هرکسك سفالت وفلاکتمزدن متأثر اولمسنی ایسترز. آز چوق مظهر اولدیغمز سعادتی کورمیوب خلقك جدی ویا صوری سعادتنی کوررز . حال‌بوکه آنلرك چوغی بزدن

زیاده بدبخت اولدقلرینی ویا اوله‌جقلرینی و بولندیغمز حالدن دها فنا وسفیل حاللره کرفتار اوله‌بیله‌جکمزی دوشونه‌جك اولسه‌ق سفالت حاضره‌مزی دائما خفیف بولورز واول وقت سفالت ایچنده بیله برنوع سعادته مظهر اولورز.

بر فقیرك یالکز برعباسی اولوب قیشـین صوغوقده یاریسنی آلتنه، یاریسنی اوستنه آلیر یاتیر ایمش. صوغوقدن تترمکده اولدیغی حالده «یارب! شکر! حمد اولسون! شمدی زندانلرده نه‌قدر زنکین آدملر واردرکه آیاقلری برانغه‌ده اولوب اك کوچك حریت شخصیه‌دن بیله محروم اولدقلری حالده بن حر وسربست یاشامقده‌یم. ایستدیکم یره کیده بیلیرم.» دیه‌رك کندی کندینه تسلی ویرر طورر ایدی. بز ایسه کوچك برصقندی بیله چکمك ایسته‌میز. حالبوکه بزم کبی عاجز وقاصر بر مخلوق ایچون سعـادت مطلقه تصور اولنه‌بیلیرمی؟

ملوك ایرانیه‌دن دارای مشهور اك سوکیلی زوجه‌سنك وفاتی اوزرینه اوقدر مکدر ومتأثر اولمش ایدیکه هیچ برشی کندیسنه مدار تسـلی اوله‌مز ایدی. مشارالیهك بوحالنی کورن حکمای یونانیـه‌دن (تیموغریط) برکون حضورینه چیقوب اکر بتون ممالکی ایچنده غمسز، دردسز اوچ کیمسه بولنه‌جق اولور ایسه زوجه‌سنی احیا ایده‌بیله‌جکنی وعد

ایلدی. بك چوق تجربیاتدن صکره اویله بر آدم بیله بولمق محال اولدیغنی آکلاشلدی. بونك اوزرینــه مشارالیه شو مطالعه ایله متسلی اولدی.

عالمده ثابت ومکمل برسعادته اصلا انتظار ایتمامیلیز. زیرا بوعالم یالکز بك آز انسانلر ایچون بردار سروردرکه آنلرده جزئی برمدت نائل اولدقــلری حظوظــاتك بدلنی برکون غایت آغیر وفنا برصورتده ادا ایتمکه مجبور اولورلر.

هیچ سفــالت یوزی کورمامك کبی بیوك برسفــالت اولەمز!

دائمی برسعادت انســانی کوشەدر، کبر و غرور ایله طولدیرر. هروجه ایله ضلالته دوشورر.

برشی غائب ایتــدیکك ویا برفلاکته دوچار اولدیغك وقت کمال صبر ومتانتله مقاومت ایت. زیرا تأسف ایتمك هیچ برفائدەیی مفید اولمدقدن ماعدا اکثریا بیوك بیوك فنالقلری دخی دعوت ایدر. فکرمزی فساده دوشورر. وجودمزی قوریدر. قلبمزی آشندیرر. حتی موتمزی بیله موجب اولەبیلیر.

عکسی حالنــده آکا چارەســاز اولمق قابل و بوبابده جزئی برامیــد موجود ایســه مساعد براستقبــاله انتظار

ایده‌رك تقویهٔ امید ایتملیدر . چوق دفعه عکسی کورینن ایشلر مرور زمان ایله مظهر توفیقات اوله‌کلمشدر. اول امرده نیجه مضر کورینن شیلردن بالاخره فائده حاصل اولدیغی کورلمشدر .

فلاکتلر برقصر غه‌یه مشابهدرکه چابوق کلیر کچر. انسان آکا طوتلدیغی وقت چابوق کچه‌جکنی ملاحظه ایله تقویهٔ امید ایتملیدر .

فلاکتلرك مدت دوامنده دائما فضیلتی سپر ایتملیدر .

شیخ سعدی دیرکه: «سعادتکی انکار ایتمه! خیر وشرك منبعلری بزه خفیدر. حیاتمزی اسقا ایده‌جك اولان منبعلردن هانکیسنك بزه پردهٔ خفادن رونما اوله‌جغنی بیلمیز. ای قاریٔ! سفالتلر وفلاکتلر ایچنده صبور وامیدوار اول . سفیل وبدبختلرك الك بیوك دستکیری امیددر. امید کوز یاشلرینی سیلر. قلبه قوت ومتانت ویرر، صبر ومسرت حاصل ایدر.»

سفالت سکا یتشمزدن اول سن آندن ممکن مرتبه صاقین. بصیرت واحتیاط اوزره حرکت ایله. لکن برکره کلوب یتشدکدن صکره آنی ممکن مرتبه چابوق اونوتملیدر، یعنی سفالتی حس ایتمه دیمك ایسته‌میورم، بو طبیعتك فوقنده‌در. لکن ایلك کونلرینی حال عزلتده برآز حزن وکدر ایله

کچیردکدن صکره حال عزلتدن چیقەرق اویله دوستلریکه واویله شنلکلره مراجعت ایلەکه آنلر اکدار وغموملی محو ایتمکه مقتدراولسونلر.

انسان بتون کندینی غم وکدره تسلیم ایتمکدن ایسه ممکن مرتبه آندن آزاده سر اولمغه چالشمق لازمدر. زیرا اوزون مدت دوام ایدن حزن وکدر برفضیلت اولمیوب برنوع ریاکارلق ویابرضعف قلب اثریدر.

اون دردنجی لوئی یکانه مخدومنك وفاتندن طولایی پك زیاده محزون ومکدر اولدی ایسەده ینەکندیسنی بتون بتون دست مأیوسیته تسلیم ایتمدی. حتی برکون برپرنسسك هونکور هونکور آغلامقده اولدیغنی کورنجه «مادام! کدریکی تعدیل ایله. بنم غائبم سنککندن بیوك اولدیغی حالده صبر ایدییورم. اوفریادلرك نه فائدەسی واردر؟» دیدی. ایرتسی سنه بر آی ظرفنده برادر زادەلری ایله اك بیوك طورونك وفاتنی کوردی وصکره اون بشنجی لوئی تسمیه ایدیلان برکوچك طورونی دەاوصرەده خسته اولدی. ایشته بوقدر کدره کمال متانتله مقاومت ایتدی وبتون ملتك یکانه امیدی اولان ولیعهدینك شفایاب اولدیغنی کورنجه متانت قلبیەسیله برابرحزن وکدرینی اثنا ایتمکده اولان شوسوزی سویلدی. «ایشته بنم ایلك اولادم بودر.»

قرال كندى خسته‌لكلرنده دخى اووجه ايله صبر ومتانت ابراز ايلدى . اوزون مدت دوچار اولديغى ماتيا علتى كنديسنه موجب كدر عظيم اولمش ايدى ايسه‌ده كمال صبر وتحمل ايله چكمكده ايدى.

حربيه ناظرى بولنان ماركى (ليووا) عينى خسته‌لكه دوچار اولان برطاقم آدملرى سراينه جلب وجمع ايده‌رك قرالك سرجراحى بولنان (فه‌ليكس) نام ذاتده (فاغونى) نامنده برطبيب حاذقك اوكنده آنلرك چوروك جريحه‌لرينى كسه‌رك مهارتنى تجربه ايدييوردى. قرال (ليووا) نك شهادتى ايله (فاغون)ك رأيى اوزرينه كندى جراحنه «كنديمى سنك مهارتكه تسليم ايدييورم.» ديدى.

عمليات جراحيه‌نك اجرا اولنه‌جغى كون (فه‌ليكس) اصول ايله قرالك اوطه‌سنه كيردى . (ليووا) ايله قرالك مقربى بولنان (شيز) نام راهب‌ده حضور قرالیده ساكت وصامت بولنوردى. قرال ايسه برسيماى بشاشتنما ايله (فه‌ليكس)ه «لزومى قدر درين كس كه تكرار كسمكه احتياج قالمسون.» ديدى .

(فه‌ليكس) كنديسنه تقويت ويروب بلافتور وظيفه‌سنى ايفا ايلدى. قرال ايسه كمال متانتله اويله برآغرى‌يه تحمل ايتدى.

صباحك ساعت سکزنده سرای قپولری آچیلوب بتون معیت قرناسی بو مهلك عملیاتك اول کیجه اجرا ایدلمش اولدیغنی وقرالك کمال متانتله طیانديغنی طویوب حیرتده قالدیلر.

بر دفعه‌ده خسته‌لکنده بایلوب کندینی اوقدر غائب ایلدی که یاننده بولنانلر حیاتندن قطع امید ایلدیلر. اعادهٔ حسیات ایتدیکی وقت خدمهٔ خاصه‌سندن ایکیسنك آغلامقده اولدیغنی کورنجه «نه آغلارسکز؟ بنی اولمیه‌جکمی ظن ایدر ایدیکز؟ بن اصلا کندیمی اویله ظن ایتمامش اولدیغم کبی سزده چوقدن بنی غائب ایتمکه آماده اولملی ایدیکز.» دیدی.

عاقل آدم آلام و اکداره کندیسنه موجب موت اوله‌جق قدر تابع و اسیر اولماز. حزن وکدر کندیسنه تقرب ایتدکجه کندی‌ده عجز و ضعفی کندیسندن طرد وتبعید ایتمکه چالیشیر و اصلا راحت وحضور قلبنی تشویش ایتمز. برشی غائب ایتدیکی زمان شاشیرمز. زیرا کندیسنی اولدن هرشیئه حاضرلامش و آلشدرمشدر. امید قوی متانت قلب ایله هرشیئه صبرو تحمل ایلر. زیرا بیوك بیوك محنت ومشقتلره قاتلانمق بیوك بیوك ایشلر یاپمقدن زیاده شرفلی اولدیغنه اولدن بری قناعت حاصل ایتمشدر.

عزيز عنوانني آلمش اولان قرال اوئی قيد اسارته دوچار اولديغی زمان قدر تعجب اولنه‌جق هيچ بر حال كوسترمامشدر. شويله‌كه (ماسور) محاربه‌سنده هر شيدن وحتی حريت شخصيه‌دن بيله محروم قالەرق دوچار قيد اسارت و زنجير بند اولديغی آنلرده دخی اصلا ايمان وعرفانه خلل كتيرمدی. زندان ايچنده اولديغی زمان كويا كندی سراينده ايمش كبی كمال حضور و جمعيت خاطرله معتادی اولان وظائف دينيه‌سنی، عبادتنی اجرا ايدر ايدی.

ناموس ووجدانه مغاير كورينن هرنوع تكليفاتی كمال متانتله رد ايلر ايدی. دشمنلری بيله كنديسنك متانت قلبيه‌سنه وسائر فضيلتلرينه تعجب ايده‌رك كنديلرينه‌بيله قراللق ايتمسنی آرزو ايدرلر ايدی.

ايشته فضيلت حقيقيه بودرجه كوزل برشيدر. هر وقتدن زياده حال سفالتده عظمتی كوريلور. اصحاب فضيلت دشمنلرينی بيله كنديسنه حيران ايدرلر. الحاصل انسانك كرك عظمت روحی وكرك ضعف قلبی هروقتدن زياده هنكام مصائب وادبارنده كوريلور.

روما ضابطانندن بری برمحاربه‌ده فنا صورتده جريحه‌دار اولديغی حالده اسير دوشدی. كنديسنی مهرداد نامنده

یوك برقوماندانك نزدینـه کوندردیلر. قوماندان اسیره «عمریکی بخش ایده‌جك اولورایسه‌م بکا دوست اوله‌جغکه اینن اوله‌بیلیرمی‌یم؟» دیه سؤال ایلدی. اسـیرده «اوت! فقط رومالیلر ایله عقد مصالحه ایتمك شرطیله! یوقسـه بارشمز دشمنك اوله‌جغم.» دیدی.

بو صرده اوراده بولنـانلر بو جواب کستاخانه اوزرینـه کمال تهور ایله مرقومك درحال اعدامی ایچون قوماندانی تشویق ایتمشلر ایسه‌ده مشارالیه «دوچار سفالت اولان فضیلته رعایت لازمدر.» دیه تشویقات واقعه‌یی رد ایلمشدر.

موستار امیرینك ملك نامنده بر قوماندانی یونانلیلره غلبه ایدوب (آلکسی‌غومه‌منوس) نام ایمپراطورلرینی اسیر ایلدی و آنی کنـدی چادرینـه جلب ایله «غالبکدن نه دیلرسـین که سکا بخش ایتسـون؟» دیه سـؤال ایدنجه ایمپراطور «بر پادشاه کبی محاربه ایدییورایسه‌ك بنی صالیویر. بر تاجر کبی معامله ایدیورایسه‌ك صاتیویر. قصاب کبی ایدییور ایسه‌ك کسیویر.» دیدی.

ملك ده بو جوابدن متأثر اوله‌رق کنـدیسنی بلافدیه وبلا تضمینات آزاد ایلدی.

مغربیلرك اسپانیایه حکم ایتدکلری اثنـاده بر اسپانیالی

كنج برمغری ایله مبارزه ایدوب آنی هلاك ایتدكدن صكره كندیسنی تعقیب ایدنلرك اللرندن فرار ایله ایلك آچیق بولدیغی برمغرینك قپوسندن ایچری كیردی و آنك امداد ومعاونتنی طلب ایلدی. مغری ده كندیسنه بر یاریم شفتالو تقدیم واكرام ایدرك «بومیوه‌یی اكل ایت. آغزینه قویدیغك وقت مسافرپرورلك حقنی سندن دریغ ورد ایده‌مم.» دیدی. اسپانیالی موافقت ایتدی. مرقوم ده كندیسنی برچادر آلتنده حفظ ایله آختارینی آلدی. بر آز صكره كندی اولادینك اولدرلمش اولدیغنی واولدرنده بر اسپانیالی بولندیغنی طویه‌رق كیجه اولنجه‌یه قدر انتظار ایتدكدن صكره اسپانیالینك یانینه كیدوب «قالق! قالق! سنك هلاك ایتدیكك آدم بنم اوغلم ایمش. كندیسنی چوق سور ایدم. آنك وفاتی بنی مأیوس ایلدی. اقربام بدبخت اولادمك نعشنی كمال تأسفله بكا كتیردیلر. آنلرك ایتدكلری تعریفلردن آنی اولدیرن آدمك سن اولدیغكی آكلادم. اكر انتقام صداسنی دیكله‌یه ایدم سنی دوچار مجازات ایتمكه مقتدر اولوردم. لكن بن سكا مهماندارلق وعد ایتمش ومهماندارك اولمش اولدیغم ایچون وعدمی انجازه مجبور اولدم. وار، كیت! سنی بحری وتعقیب ایدنلرك اللرندن فرار ایله. ایشته كیجه‌نك قراكلغی ده سكا یاوردر. سن اوغلمك قاتنی دوكدك.

اول ضربه بنم یورکمی پاره پاره ایلدی. لکن جناب حق کریم وعادلدر. غضبمه غالبه ووعدمی انجازایده‌جك قدر بکا قوت و قدرت احسان بیورمسندن طولایی ممنون ومتشکرم.» دیه‌رك مرقومی صالیویردی.

احوال مؤسفه ایچنده بزه الك زیاده تأثیر ایدن شی مأمول اولمیان آدملر یوزندن کلن کدرلردر.

بزی جریحه‌دار ایدن ال نه قدر سوکیلی اولسه آنك آچدیغی جریحه دخی اوقدر زیاده بزه آجی کلیر.

الك زیاده شایان تأسف اولان، عمرمزك لذت ولطافتی اوله‌جق آدملردن بیله بیوك بیوك کدرلر کورمکلکمزدر. عفیفه بر قادین دائما مصلح بر ارکك بوله‌مز و اوصلو برارکك دائما سوکیلی اولماز. محبتلی شفقتلی بر پدر اکثریا خیرسز اولادلری ایچون چالشمش چبالامش اولور. اکثریا صادق وحقیقی بر دوست، مفسد وبیوفا بر دوستك دام اغفالات وافساداتنه کرفتار اولور.

بویله حاللره دوچار اولدیغك زمان صبر و تحمل ایتمایسین واویله کستاخلقلره قارشی حلم وعاوجناب ایله مقاومت ایتمایسین. برکوتولك ایتمکدن ایسه کوتولکه کرفتار اولمق اولادر.

اکرکدر والملریکه بشقه‌لری سببیت ویرمش ایسه‌لر

مغدورسین. شاید سبب سن اولمش ایسه‌ك جزاکی چکمکه بورجلیسین. بووجه‌ایله قباحتکی آکلایوب نفسکی اصلاحه چالشمالیسین. بو مطالعه وملاحظه‌لرله متسلی اول. لکن هرشیدن زیاده الم وکدرلریکی اعظام ایتمامکه چالش.

کندیسنی زیاده سفیل وبدبخت ظن ایدن الك زیاده بدبخت وسفیلدر.

بیهوده خیالات ایله سفالتکی آرتیرمه. چوق آدملر واردرکه کدر ایده‌جك هیچ بر شیلری اولمدیغی حالده بیله دائمی محزون ومکدر اولورلر. حال بوکه مسعودیتلرینه مقتضی اولان صحت وعافیت ثروت وشهرت والحاصل هیچ برشی اکسیك دکل ایکن ینه دائما حاللرندن خشنود اولمیوب شکایت ایدرلر. بیهوده ملاحظه‌لر ونابجا خوف واندیشه‌لرله بیحضور اولورلر. سعادتلرندن استفاده ایده‌مزلر. برمهلك بصیرتسزلك بتون عمرلرینی تسمیم ایدر. بدبختلقلره دوچار اوله‌بیلمك خوفیله جداً بدبخت اولورلر.

وقوعی محتمل اولان شیلر ایچون اولدن غم وکدر ایتمه. جزئی برشیئی اعظام ایده‌رك حبه‌یی قبه یاپمه که صکره آنك عظمتندن خوف ایتمیه‌سین.

هرشیئی ایی نظرله کور. هرشیئی سلامت فکر ایله محاکمه ایله. نفسکی اویولده سوکه بیهوده یره کندی

تأسفکی موجب اولمیه‌سین. واقعا مدت عمرمزده اویله کونلره تصادف ایدرزکه بزده سببنی بیلمکسزین محزون ومکدر برحالده بولنورز. بو وجه‌ایله کندی کندیمزی ازعاج وبیحضور ایدرز.

بعض کره عقللی و شن یوزکلی آدملر بیله اسبابنی بیلمدکلری برحزن وکدره دوچار اولورلر. فکرلرینی برقره دومان قاپلار. یوزکلری راحتسز اولور. بوایسه اکثریا جسمانی بعض تغیراتدن نشأت ایدر.

واقعا بومثللی خسته‌لك وبو داخلی تغیرات یومیه بر صتمه قبیلندن ایسه‌ده بزی خیلیجه تضییق وازعاج ایدر.

بویله برحال وقوعنده برطرفه چکیل. اویله آدملر ایله ملاقات ایله‌که بومزاجسزلغکی سندن دفع ورفعه جهد وغیرت ایتسونلر ویا سنك آلام واکدارکه حصه‌مند اولوب کدرکله مکدر اولسونلر. لکن سنجه اکر ممکن ایسه جمعیتلره داخل اولمق ودوستلر ایله کورشمك واکلنمك اولادر. زیرا چوق دفعه اویله المناك برحالده معاشرتدن والفت وانسیتدن دور اولمق مضردر. چونکه انزوا حزنی تسکین وتخفیف دکل، تشدید ایدر. باخصوص اشتغالات ذهنیه‌ایله بوحالی اشغال و آکا غلبه ایتمکه چالشملی. بواویله بر قصوردرکه اصلاح و تصحیحی ممکندر. واقعا هرنه‌قدر

بوحالك منشأی طبیعت ایسه‌ده آنك عملیات جهتی سر. بستدر. یعنی او بزه غالب کلمزدن اول جهد ایدرایسه‌ك بز آکا غلبه ایده‌بیلیرز. لکن اکر بز آکا اتباع ایده‌رك کندی حالنده براقیر ایسه‌ك او بزه غلبه ایدر وناقابل دوا برحاله کلیر. بویله برحالك انسانده باش کوستردیکی آنده اوکنی آلمغه چالشملی و هیچ اولمزسه ظاهره اخراجنی منع ایتملی. بوحالده هر وقتدن زیاده حلیم و سلیم اولوب رفق وملایمت ایله معامله ومعاشرت ایتملی. بوخصوصده دین دخی زیاده‌سیله بزه معیندر. زیرا بشقه‌لرینه قارشی بزه صبر وتحمل ایتمکی اوکرتدیکی وامر وتنبیه ایلدیکی کبی نفسمزك دخی تغیرات داخلیه‌سنه تاب آور اولمغه تشویق ایده‌رك روحمزی قراردان بخارك قوتی تسکین ایلر. هرکسه بخش ایلدیکی لطافت وحلاوت روحانیه‌سیله روحمزی اوقدرتفریح ایدر، قلبمزی اومرتبه نشاطه غرق ایلرکه هیچ برشی آنلری سلب واخلال ایده‌مز.

ایمدی فکریکی قراردان اوقره‌دومان وبلوطلری بتون بتون دفع و رفعه مقتدر اوله بیلك ایچون بعض اشتغالات نافعه ومفیده ایله فکریکی مشغول ایله. هرکیم متصل برشی ایله مشغول اولورایسه کندیسنه غم واوصانج کتیره‌جك وقت بوله‌ماز. اویله کل کچ کوتولکلر واردرکه آنلری

اویوشدرمدقجه آزاده سر اوله‌میز. بونك ایچون غمناك اولدیغك زمان درحال محظوظ و متلذذ اوله‌جق برایشه مباشرت ایله. کندیکی فنالقلری دها زیاده آرتیران حزین مطالعه و اندیشه‌لر ایچنه غرق ایتمکدن ایسه برفائده‌لی مشغولیت ایله فکریکی اشغال ایتمکه چالیش. بومثللی فتورتنه‌لر اوزون مدت دوام ایتمز. حزن و کدر، روحك خسته‌لکی، سرور ایسه صحتیدر.

حضرت سلیمان دیرکه: «مسرت روح بدنه طراوت، کدورت قلب ایسه کمیکلره یبوست کتیرر.» بونك ایچون سکا برحزن کلدیکی زمانلرده بر ایش ایشلمکه مسارعت ایله. زیرا عمل خیر انسانه بیوك برتسلیدر.

فرض ایده‌لم که سنك حزن و کدرلریکك حقلی سببلری اولمش اولسون، بونك ایچون دوچار یأس و فتور اولمقمی ایجاب ایدر؟ واقعا بوده برفنالق ایسه‌ده مراد ایده‌جك اولور ایسه‌ك آندن‌ده کندیکه برفائده حاصل اوله بیلیر. صحتك قیمتی خسته‌لکده بیلندیکی کبی عمرك مرارتلری‌ده مسرتلرینی دها زیاده لذتلندیرر.

بردوزی‌یه عین صورتده مسعود اولدیغمزی طویمیز ومسعود دکلز ظن ایدرز. لکن بو طرز تسلیلری دنیوی آدملره براقه‌لم. زیرا برمؤمن ایچون اویله قوی

و پایدار تسلیات سبیلری‌ده واردرکه آنلری دین داخلنده آرامق لازمدر. ادبار واکدارك ید قدرت آلهیه‌ده بزم ایچون منبع نعم بی بها اولدیغنی بزه تعلیم ایده‌رك آنلرك قیمتنی ایی طانیدان محضا دیندر.

دین، رضای باری‌یه تسلیماً صبر وتحمل وحتی حرمت ومحبت ایله ایتمکی وجناب حق طرفندن چوق دفعه عزیز وولیلری اوزرنده ابراز اولندیغی وجه‌ایله دیندارانه برقهر مانلقله اول ادبار واکداری عین الطاف ربانیه اولمق اوزره تلقی ایتدیرر.

واقعا مضطرب ومکدر اولانلرك چوغی بوشیئه‌بر آز کوج قانارلر ایسه‌ده آلام واکدار ایچنده ارائه اولنان اوقدر بیوك فائده‌لری دقت ایله ملاحظه ایتسه‌لر زمله اتفاق ایدرلر. اشبو فائده‌لرك برنجیسی بزی ایلکه سوق ایتمکدر.

برآدم اکر دائما بر حال مسعودیتده یشایه‌جق اولسه چوقلق فضیلتپرور اوله‌ماز. حظوظات و تلذذات کثیره، شهرت عظیمه، صحت وعافیت کامله واقبال وموفقیت دائمه، بونلرك جمله‌سی کندیسنی اغفال ایدر و بو یوزدن ایلکه دونمك وایلك یولنه کیتمك کندیسنه کران کلیر.

حتی چوق کره‌ده ضلالته دوشر. مساوی ورذائل

اقبال وموفقیت هنکامنــده تزاید و تکثر ایتمکه دها زیاده فرصت ومیدان بولور .

چوق دفعه جناب حقك دنیاده مسعود ایلدیکی قوللری دها زیاده نانکور اولورلر . الك زیاده دنیاده لطف الهیسنه مظهر اولانلردرکه کندیسنی الك آز ذکر وفکر ایدرلر. لکن دوچار ادبار و اکدار اولدیغمز وقت نظر ومطالعه. مزی. ذکر وفکرمزی کندیسنــه دهازیاده توجیه ایدرز. وظیفه‌لرمزی طانیر وترك ایتــدیکمز طریق فضیلته سالك اولورز .

جنــاب حق بزی سوء احــوال واعمالمزدن کری‌یه چویروب طریق استقامته سوق ایتمك ایچون اقتضا ایدن اســباب و وسائطك اسلمی اولمق اوزره آلام و اکدار کونیه‌یی استعمال ایتمکده اولدیغنی خاطرمزدن دور ایتاملی‌یز.

وجودمز دوچار امراض اولدیغی، اعتباردن دوشدیکی وقت آکلارزکه اوقدر زیب و زینتلرله تزیین ایتــدیکمز واو قدر نفیس طعاملرله تغدیه ایلدیکمز وجود، اوقــدر نظر حیرتمزی جالب اولان او حسن و آن برشکوفهٔ سریع الزوال ایمش. اووقت آکلارزکه اوقدر حریص اولدیغمز ثروت وعظمت و آلایش دنیا و یالان امیــدلرله آلدانمش اولدیغمز شیلرك جمله‌سی واهی شیلر ایمش .

ادبار توزلرمزی آچار. نور ایمان ایله تنویرایدر. الم وكدرلرمز ایچنده سیئاتمزك جزاسنی وجناب حاكم مطلقك عدالتنی كوررز. چكدیكمز محنت دنیا برمرارت نجاتبخشا. دركه آندن اول بزه الك عزیز ولذیذ كورینن شیلرك جمله‌سی مرارته تبدیل وبو وجه‌ایله یوركمزی آنلردن تبرید وتفریق وجدی وحقیقی ایلكلرك آرقه‌سنه دوشمكه تشویق ایلر.

آلام واكدار كونیه‌نك بیوك برفضیلتی‌ده بودركه آنلر كججی شیلر اولوب تصفیهٔ قلوب وتكثیر فضائل ایده‌رك بزه ابدی برشرف وسعادت كتیره‌جك برواسطهٔ حسنه‌در.

ایمدی آنلره نظر ایمان و امعان ایله باقه‌جق اولور ایسه‌ك عالمده محنت ومشقت چكنلر مسعود و بختیاردرلر!

بلا تشكی چكیلان محنت ومشقتلر، موصل طریق سعادتدر. لكن سن كندیكی هركسدن زیاده بدبخت، هركسدن زیاده آجینه‌جق برحالده ظن ایدرسین. تعییب اولنه‌جق آهلر چكرسین. مذموم شكایتلر ایدرسین. فلاكتك ایچون كوز یاشلری دوكر وفریاد ایدرسین.

مقدرات ازلیه‌یه قارشی اولان اوحقسز وحدسز كوز یاشلریكی تسكین ایله. چكدیكك آلام و اكداردن و محنت ومشقتدن طولانی تشكی ایتمكله نه‌یاپیورسین، بیلورمیسین؟ جناب حقك سكا اولان محبتنك بردلیلنه

قارشی کفران ایدییورسین. دوچار محنت اولان اولیاءاللهدن برینه ملائکهٔ کرام «اللهك سوکیلی قولی اولدیغك ایچون بومحنتله امتحان اولمقلغك اقتضا ایلدی.» دیدیلر.

لکن بن سنك بو آه سردیکی بتون بتون منع ایتمم. آندن طولایی سنی بتون بتون اتهام وتعییب ایتم. برطاقم مغرور ومتکبر عالملر وحکیملر کبی طاش یورکلی اولمقلغکی ده ایستمم. آنلر بو طویغوسزلقلریله افتخار ایدهرك فضیلت غریبهلرینی انسانیتك خرابه زارلری اوزرینه تأسیس ایتمك ایسترلر! بن سنك انسان اولدیغکی وانسان قسمی محنت ومشقته کوچ تحمل ایلدیککی وانسانك طبیعتی ضعیف اولوب وقت وقت الم وکدرلرندن ناشی دوچار دهشت اولهرق آه وفغان ایدوب آغلامقدن کندینی آلهمدیغنی بیلیرم. بونلری بیلدیکم ایچون سکا براز مساعده ایدرم. آغلا! آغلا! لکن بردیندار کبی کوز یاشلریکی جناب حقك حضورینه دوکهجك صورتده آغلا! بووجه ایله آغلایهجق اولورایسهك سنك مرارتلرك کسب حلاوت ایدر. قرارسزلغك مبدل حضور وراحت اولور. اکثر اولیاء الله اوزرنده کورلدیکی کبی بوالم وکدرلرك سکا سوکیلی ومقبول اولور. بونك ایچون کمال صبر ومتانت ایله رضای باری‌یه تسلیماً آلام واکدار کونیه‌یه تاب آور

مقاومت اولمق لازمدر. حال بوکه سن نه یاپیورسین؟ بر فلاکته دوچار اولدیغك وقت رضای باری‌یه تسلیم اوله‌جق یرده ودوچار اولدیغك الم و کدری خواه ناخواه چکمکه مجبور بولندیغك حالده چوق دفعه اوامر الٰهیه‌یه مخالفت ایدییورسین.

نیجه آدملر واردرکه بر محنت ومشقت چکدکاری زمان اخذثار ایتمکی قورار وکویا کندیسنك بر سفالتنه سبب اولدیغنی ظن ایلدیکی آدمی محو ایتمکه چالیشیرلر. نیجه‌لری‌ده واردرکه کندیلرینی یاقوب یاندیران الم وکدرلرینك علوینی خارجه اظهار ایله برصورت وحشیانه‌ده وکمال شدتله یانار طوتشورلر.

بعض کرده الم وکدرلری تخفیف وتعدیل اولنه‌جق یرده دها زیاده تشدد وتزاید ایتدیکنی کوره‌رك فنا صورتده ومأیوسانه کفرلر ایدرلر.

ایمدی سن نه قدر بدبخت و سفیل ایسه‌ك اوقدر زیاده سکا آجیرم. بو صبرسزلق ایله، رضای باری‌یه اطاعتسزلکله سکا نه فائده حاصل اولور؟ سویله! بو وجه‌ایله ثروت وعظمتکی، اعتبار وشهرتکی اعاده‌می ایده‌بیله‌جکسین؟ بو آزغین هوساتکله آکا بر چاره‌می بوله‌بیله‌جکسین؟ بر انتقامی آله‌بیله‌جکسین؟ یوق یوق! بونلری اصلا

یاپه‌مدقدن بشقه سنی جریحه‌دار ایدن تیر قضایی دها زیاده یورککه صاپلامش اولورسین.

بووجه‌ایله جنـاب حقـك سکا بر دوا اولمق اوزره کوندردیکی علاجی زهره تبدیل ایتمش اولورسین وشمدیدن کندیکی نار جحیمه آتدقدن بشقه آخرتده دها شدید صورتده بر جهنم عذابی حاضرلامش اولورسین.

بر آدم اکر ذوقیاته، هوا وهوساتنه تابع اوله‌رق محو اولور ایسه باری جزئی برزمان ایچون تلذذ ایتمش اولور. او تلذذ هر نه قدر فانی، کاذب وفاسد ایسـه‌ده ینه برقاچ کون کچیرر. لکن سن عمریکی فریاد وفغانله کچیردکدن صکره آخرتدده عذابه دوچار اوله‌جق اولور ایسـه‌ك سنـك حالکدن زیاده آجینه‌جق بر حال اوله بیلیرمی؟ و بو حالده سندن زیاده عقلسز وبدبخت کیمسه بولنورمی؟

اویله ایسه آفات دنیا یاخود سیئات انسان وارسون سنك عزت وعظمتکی، ثروت وشهرتکی تخریب ایتسونلر. آغیر واوزون خسته‌لکلر سنك اوزرکده کندی قوتلرینی تجربه ایتسـونلر. ظالم اجل کلوب سنـك الك سوکیلی امیدلریکی السون کوتورسون. بونکله ینه سن اصلا فتور کتیرمه. اصلا دوچار مأیوسیت اولمه. کندیکی جنـاب حقك رضاسنه تسلیم ایله.

عقل بشرك ویره بیله جکی بالجمله سلاحلردن زیاده قوی ومؤثر اولمرق ویردیکی سلاحلرله کندی کندیکی تشویق وتشجیع ایلمکه باق!

عقل وادراك بشر چوق دفعه بزم آغریلرمزی صاغلاتمیوب آنجق جزئی برمدت ایچون تسکین وتعدیل ایده بیلیر.

خفیف صقندیلری دفع ایدر ایسه ده آغر کدرلرمزك شدت ومرارتلرینی تسکین ودفع ورفع ایده مز. الم وکدرلرمز نه قدر بیوك اولسه ینه آنلری تسکین ایده جك آنجق دیندر.

آلام واکدار کونیه ایچنده دوچار اضطراب وسفالت اولان بر آدم ایچون تسلیات دینیه دن زیاده طاتلی بر تسلی تصور اولنه بیلیرمی؟

قهرمان (نه رون) نام ایمپراطورك عساکر خاصه سندن بری رئیس بولنان ظالم (اپاپروتیدوس) ك النه اسیر دوشمش اولدیغی حالده برکون او باربارك عقلنه کلدی که بو اسیرینك برنجاغنی بوکه رك اکلنسون. اسیر مرقومده نجاغنی حددن زیاده بوکمکده اولدیغنی کورنجه تبسم ایده رك دیدی که: «اکر بویله بوکه جك اولور ایسه ك لابد نجاغمی قیره جقسین.» صکره دیدیکی کبی واقع اولنجه کمال

متانتله «یابن سکا دیمدمی ایدی؟» دیمکدن بشقـه برشی سویلمدی.

دین باشمزه کلن هرنوع آفت وفلاکتلری فتورسزجه قبـول ایتمکی نصیحت ایدر.

بالو [*]

بالو اکثر ناسك کوزینه ساده، ضررسز وحتی فائده‌لی کورینور ایسه‌ده مضرتنده اخلاقیون متفقدرلر. بوبابده موجود اولان دلائل متعدده‌دن یالکز بعضلرینی ایرادایله اکتفا ایده‌لم:

[*] بالو دینیلن اویون دخی آوروپادن ملکمزه کیرمش اولان اك مضر عادتلردن بریدر.

مکاتب و سائر تأسیسات خیریه منفعتنه اوله‌رق رسماً وکرك منافع شخصیه ایچون صورت غیر رسمیه‌ده ویرلمکده اولان بالولرك کوندن‌کونه چوغالمسـنه باقیلنجه بوعادت کیده کیده اوقدر توسع وتعمم ایده‌جکدرکه آرتق اوکنی آلمق محال درجه‌سنه واصل اوله‌جقدر. واقعا ملکمزده متـوطن ملل غیر مسلمه‌یه نسبتـله ملت اسلامیه‌دن بالویه دوام والتفات ایدنلر آزایسه‌ده کتابمزك بولاسنده دخی بیان اولندیغی اوزره شو اثر عموم ایچون یازلدیغندن بالونك مضرتنه دائرده بر مقاله بولندرمغی فائده‌دن غیر خالی عد ایلدك.

بالونك مضراتنى بالذات تجربه ايتمش اولان (بوسوربوتن) نام قونتك حائز اولديغى حال وموقعه نظراً بويله اكلنجه‌لرى تعيب و تقبيح ايتمه‌سى لازم كلير ايكن بو بابده برذات طرفندن واقع اولان سؤاله شو جواب مقنعى اعطا ايلمشدر: «بن بالويى آداب واخلاق عموميه نقطه‌ٔ نظرندن دائما مضر كوررم. بونى يالكز عقلاً ونقلاً دكل، تجارب ذاتيه‌مله آكلادم. واقعا بوبابده روحانى پدرلرمزك برچوق دلائل قويه‌سى وار ايسه‌ده بو خصوصده رجال دولتدن بولنان بر آدمك سوزلرى دها مؤثر اوله‌جغنى ظن ايدرم. كرچه

مع مافيه اسلام دلى قانليلرندن بعضلرينك آرچوق بالويه هوس ودوام ايتدكلرى‌ده مع التأسف كورلمامش حاللردن دكلدر. تكرار ديرزكه ايى وكوتو هرشى بويله آزدن باشلايوب يواش يواش توسع ايدر. الك زياده تأسفه شايان اولان جهتى ايسه مكاتب وسائر تأسيسات خيريه نامنه اوله‌رق بالولر ويرلمسى وبوصورتله عمرنده بالو يوزى كورمامش و بلكه كوره‌جكى ده اوليان آدملره بيلت كوندريله‌رك خلقمزك بالويه كيتمكه تشويق واجبار ايدلمسيدر.

بالو ذكور و اناث حقنده كرك اخلاقاً وكرك صحةً مضردر. بونك تفصيلاتنه كيرشمك صددمزك خارجنده اولوب آنجق بالو مداوملرينك افراط آرزولرينى تعديل وهنوز آلشميانلرى‌ده ايقاظ ايتمك وممكن مرتبه بوعلت مدهشه وساريه‌دن صاقندرمق ايچون براز ايضاحات اعطاسنه لزوم كورلمشدر.

لؤسسه

بعض آدملر واردرکه بویله منظره‌لرده سائرلرندن آز مضرت کوررلر. لکن آنده طبع ومزاجلری الکزیاده بارد اولانلر بیله کسب حرارت ایدرلر.

اویله منظره‌لر علی العموم ارباب شبابدن متشکل بولنور. بونلر ایسه ذاتاً کندیلکلرندن تجربه‌لره قارشی مقاومتده کوجلك چکمکده اولدقلری حالده بر طاقم پری پیکر انك غازلر ایچنده کسب ایتدکلری منظره، چالغیلرك صدای حلاوت اداسی، رقاصلرك حرکت وجنبشلری آنلری دها زیاده تشویق وحتی منزویلری بیله تحریك ایتمکه کافیدر. اختیارلر وجدانلرینه ثقلت ویرمیه‌رك بومنظره‌لره کیده. بیلیرلر ایدی ایسه‌ده آنلرده کیده‌جك اولورلر ایسه دوچار تعییب وتزییف اولورلر. ارباب شباب ایسه کندیلرینی بیوك تهلکه وتجربه‌لره کرفتار ایتمکسزین ویا اغفال اولنمقسزین اویله جمعیتلره کیده‌مزلر.»

موسو (قلاویل) کنجلر ایچون برچوق اکلنجه‌لره مساعده ایتمکله برابر بالویه کلنجه دیرکه: «اولادینی نه قدر تهلکه‌لره القا ایتمش اوله‌جقلرینه باقمیه‌رق آنلری بالولره کوتورن پدر و والده‌لر کندی ذوقیات و حظوظاتنی اولادینك ایلکلرینه ترجیح ایلدکلرینی کوسترلر.»

«اویله منظره‌لر سربست کنجلرك و باخصوص شهوته

میـال اولان کنج قیزلرك و قادینلرك عجبا نه قدر شـوق و آرزولرینی تحریك ایدر!»

چوجقلرك حسن تعلیم وتربیه‌لری حقنده کوزل براثر یازمش اولان مادام (بومون) کرچه رقص ایتمکی ضررسز عد ایدر ایسـه‌ده بالویه کیتمکی شدیداً و دلائل قویه ایله تقبیح ایدر و کنـدی تربیه کردەسی اولان قیزلره خطاباً دیرکه: «ای‌ی استمـاع ودقت ایدیکز. سزه صریحجه سویلیه‌یم. جمله‌مز عاجز و فنالغه میـال اوله‌رق طوغارز. یورکمزی استیلا ایدن آرزولرك ایچنده وبرطاقم فاسد میلیات میاننده الك قوتلیسی کندیمزی بشقه‌لرینه سودرمك آرزوسیدر. قادین طائفه‌سنك محب زیب وزینت وحریص شان وشهرت اولملری ایشته بوندن نشأت ایدر.»

بو آرزولر بالولرده دها زیاده کسب قوت و شـدت ایدر. اکر اینجه تفتیش وتجسس ایده‌جك اولور ایسه‌ك کوررزکه بالولره یالکز بونك ایچون کیدیلیور. جالب قلوب اولمغه ساعی اولدیغکز اوقدر ناس ایچنده سزکده نظرکزی وقلبکزی جلب ایده‌بیله‌جك آدملر بولنمیه‌جغندن امینمیسکز؟ برزمان کلیرکه بالویه عادتا مبتلا اولورسکز. صیق صیق بالویه کیتمك ایچون یورککزده بر آرزو پیدا اولور. بوندنده نه نشأت ایدر بیلیرمیسکز؟ اوراده قانکز حرارتی آرتیرر.

اویقوکزك وقتی کچر. صحتکز مختل اولور. سز اویقویه وارديغکز وقت اولادکز و خدمتکارلرکز سربستی بولوب ایشلرینه وخدمتلرینه باقمزلر. خانه‌کزك نظام وانتظامنه نظارت ایده‌میوب بشقه‌لرینه ترك ایتمکه مجبور اولورسکز وخانه‌کزده بویوزدن واقع اوله‌جق بالجمله اویغونسزلقلرك مسؤلیتی هپ سزه راجع اولور.»

بالولره پك چوق اهالی ایله برابر صوك درجه‌ده بر سربستی کیرر واکثر ناس دها زیاده سربستجه اکلنمك ایچون یوزلرینی ستر ایدرلر. بوسایه‌ده هردرلو رذائل سربستجه اجرا اولنور. ارککلر بشقه یرلرده سویلیه‌میه‌جکلری سوزلری اوراده سربستجه سویلمکه جسارت ایدرلر. زیرا اوراسی کیف مایشا حرکت ایتمکه مخصوصدر.

بالونك موسیقی صدالرندن ورقاص و رقاصه‌لرك آیاق سسلرندن حسیات شهوانیه اشتعال ایدر. نه‌قدر اویغونسز سوزلر، نه قدر فنا حال وحرکتلر وارسه ارتکاب ایدیلیر. واقعا بونلری بردن بره طویه‌مزسکز و بر ایش یرینه قویمزسکز، لکن هیچ خیال وخاطرکزدن بیله کچمین بر چرکین روحك اوراده قورمش اولدیغی طوزاقلرك یرینه دوشمیه‌جککزه دائر سزی کیم تأمین ایده‌بیلیر؟

وسزده بشقه‌لرینی دام مفسدتکزه دوچار ایتمیه‌جککزه نصل تأمینات ویره‌بیلیرسکز ؟

والحاصل طریق تهلکه‌یه سالك اولان نهایت مغاك هلاکه دوشر.

بونکله برابر حد ذاتنده بر ریاضت بدنیه‌دن عبارت اولان و کنجلکه یاقیشیر ذوقیاتدن معدود بولنان وجسم انسانه بر یاقیشقلق کتیرن رقصی دخی بتون منع ایتمك ایسته‌میز. زیرا اوصلی وناموسلی براکلنجه‌یی ادب دخی منع ایتمز . شوقدر وارکه آندن نشأت ایده‌بیله‌جك بعض فنالق وسوء استعمالاتك اوکنی آلمق لازمدر.

مع مافیه عمومی بالولرك ده چوق دفعه درلو درلو اویغونسزلقلره، سوء عبرتلره وحتی بیوك بیوك کناهلره سببیت ویرمکده اولدیغنی‌ده کیم انکار ایده‌بیلیر ؟ براکلنجه نه قدر محرك اولسه اوقدر زیاده انسانی اغفال واضلاله مساعد اوله‌جغی طبیعیدر.

ایشته بو تهلکه‌لردن عاری وهر مضرتدن بری اولمق اوزره رقص اولا کوندز وعلنی صورتده، والدین وسائر مرعی ومحترم ذوات مواجهه‌سنده اجرا اولنمق، ثانیاً اك یقین اقربا وتعلقاتدن ماعدا خارجدن آدم بولنمامق وثالثاً حد اعتدالی تجاوز ایتمامك شرطلریله مشروط اولمق اقتضا ایدر.

بو مثللی احترازات موجود اولمدیغی وباخصوص جنسینك برلکده اویناداقلری حالده بالو کبی رقصك ده عفت وعصمته مضرتی دزکاردر.

تیاترو

تیاترونك ابتدای احداثنده آندن زیاده ذوقلی وفائده‌لی برشی یوق ایدی. تیاترو «مکتب فضیلت» عنوان عالیسنه بحق سزاوار ایدی. زیرا اووقت بتون تیاترو اویونلری دائما بومقصد ونیتله ترتیب وتألیف اولنوردی.

فاجعه‌نك غایه‌سی فکر انسانی مراتب عالیه‌یه اعلا وقلبنی فضیلتله املا ایتمك ایدی. قومدیادن مقصدده عادت حکمنه کیرمش اولان رذائل اخلاقیه‌یی تزییف ایده‌رك انسانی آنلردن تنفیر وتبعید واخلاقنی اصلاح ایتمك ایدی. لکن حیفاکه زمانمزده تیاترو اویونلرینك اکثری بومقصد اصلیدن همان بتون بتون تباعد ایتمشدر. بونلر شمدی اویله مضر اولمش وانسانی اکاندرمکله برابر اویله ضلالته دوشور. مشدرکه زمانمزك تیاترولری بحق «رذالت وضلالت مکتبی» اطلاقنه شایان برحاله کلمشدر. بو جهتله اصحاب ناموس

و نضیلتك نفرتلرینی قزانمشدر . زیرا زمانمزك تیاترولری همان بالکلیه بشقه برشی ایتمیوب آنجق خلقك شهوات نفسانیه‌لرینی تحریك و تهییج ایدر . انتقام وکسب شان آرزولرینی وروحی دها زیاده اشعال وعشق وسودایی ترویج ایدر.

واقعا تیاترو حامیلری دیرلرکه: «صحنهٔ تماشایه وضع واجرا اولنان عشق علی‌العموم مشروع برعشقدر. واکر غیر مشروع برعشق‌ده اولور ایسه اوده همان هر وقت تعییب وتقبیح اولنور ومؤاخذه طریقیله صحنهٔ تماشایه وضع ایدیلیر . » لکن بویله‌ده اولسه ینه اوراده عشقك وعاشق ومعشوقك هر درلو حسیاتی جدی وحقیقی کبی کوسترلمیورمی؟ بونلری کوروب‌ده هیجان وغلیانه کلمیه‌جك پك آز قلب بولنور. اوراده معصوم وبیکناه قیزلر وارککلر تعشقك طریقلرینی تعلم ایدرلر و آرتق کندی یورکلرنده دخی آنلره یول ومحل ویررلر. چوق سورمز عشق حقیقیدن مجازی‌یه کچر . بویله منظره‌لر اول زهرلره مشابهدرکه غایت مصنع صورتده ترتیب اولنورلر. بونکله برابر تأثیرلری‌ده او نسبتده شدید اولور . بویله منظره‌لرده موجود اولان زهر آهسته آهسته انسانك یورکنه تأثیر ایدر وکونشده چوق طورلدیغی حالده انسانك یوزی نصل یواش یواش قزارر

ایسه بوده انسانك قلبنی تدریجاً افساد واخلال ایدر. واقعا پك چوق مشهور ومعتبر ذاتلرده تیاترولره دوام ایدرلر ایسه‌ده بو رغبت تیاترولرك مضرتنی ازاله‌یه مدار اوله‌مز.

تیاترولرك واقعا بعض جزئی فائده‌لری‌ده وار ایسه‌ده آنلری درمیان وارائه ایتمك بیهوده‌در. زیرا خیرومنفعتدن زیاده شر ومضرتی درکار اولان برشیئك عقلاً وشرعاً ترکی لازم کلیر.

تیاترویه دوام ایتمکدن ایسه بالجمله لذائذ دنیویه‌دن اولان اذواق فکریه واشواق روحانیه ایله ذوقیاب اول. آنلر کرچه بزم سفالتمزی تخفیف وتعدیل وتعب ومشقتمزی برمدت تعطیل ایدرلر وموقت برمسروریت ویررلر ایسه‌ده صکره دها زیاده کدرلرمزی تزیید وتمدید ایدرلر. آنلر سعادتك برصورت کاذبه‌سی اولوب اصل سعادت دکلدرلر. سعادت حقیقیه ایسه آنجق فضیلت ایچنده بولنه‌بیلیر. تکرار ایدرزکه بونلری سویلمکدن مقصدمز مشروع اکلنجه‌لری منع ایتمك دکلدر. آنجق آنلرك جدی اکلنجه‌لر اولمسنی اخلاق عمومیه‌یه مضر اولمامسنی قلبمزی افساد، فکرمزی اخلال ایله وظیفه‌لرمزی بزه فراموش ایتدرمامسنی ایسترز.

لطیف. حساس بر روح، طاتلی و کناهسز ذوق و اکلنجه‌لری دائما کندی عائله‌سی نزدنده، ناموسلی و فضیلتلی احباسی رفاقتنده و علوم و فنون تحصیلنده بولور.

بر روح نه قدر عالی اولسه، بر انسان نه قدر فاضل و کامل بولنسه کندیسنه او قدر زیاده لطیف ذوقلر و عالی اکلنجه‌لر بوله‌بیلیر.

فی الحقیقه هانکی منظره مغدور اولان بیچاره‌کانك حال سفالت اشتماللرینی تخفیف و آنلره تسلی ویرمکده‌کی ذوق کبی بر اکلنجه ایله انسانی اکلندیره‌بیلیر؟ هانکی کوز یاشی فقرا و ضعفا و محتاجینه زیارت و آنلره معاونت ایلدیکی زمان انسانك اراقه ایلدیکی اشك تأثر قدر کندیسنه طاتلی کله‌بیلیر؟

انسان کندی ثروت عظمتی بونلردن زیاده نصل بیوك و عالی شیلره صرف و استعمال ایده‌بیلیر که انسانیتنه او قدر شان و شرف کتیرسون.

بالو و تیاترولردن زیاده انسانه و انسانیته یاقیشان اکلنجه‌لر ایشته بونلردر.

کمال شوق ایله مشتاق اولدیغمز بالو و تیاترو و سائر منظره و ملعبه‌لر آنجق بزم شهوات نفسانیه‌مزی تحریك ایتمکدن بشقه برشیئه یرامزلر. چوقلرمزك بونلری آرزو

ایتدیکمز واوراره دوام ایلدیکمزك سببی‌ده بوندن بشقه بر شی دکلدر. بناءً علیه ممکن مرتبه آندن حذر ایتمك لازمدر.

ایمدی سن که عارلی، ناموسلی و تربیه‌لی بر آدمسین، بویله مذموم اولان ملعبه‌لری، مضر ومهلك منظره‌لری، بویله عادی اکلنجه‌لری ینه عادی آدملره ترك ایله! نفسکی عالی ونافع اکلنجه‌لرله اکلندرمکه باق! زیرا اویله اکلنجه‌لر انسانك طبیعتنی تذلیل وکندیسنی تذلیل ایدر. آنلر نوع بشرك مزیت وعلویتندن زیاده عجز وضعف حالنی کوسترولر. انسانه وانسانیته موجب عار اولان شیلری بر شان وشهرت عد ایتمه! مضرتی درکار اولان شیده منفعت آرامه! اکلنمك ونفسکی اکلندرمك ایستر ایسه‌ك سائر درلو ضررسز اکلنجه‌لر اکسك دکلدر. دائما فائده‌لی شیلر ایله کوکلکی اکلندر. اکلنجه‌لرك اك کوزلی مطالعه‌در. تماشالرك اك ایسی فضیلتدر. هیچ براکلنجه انسانك قلبنی فضیلت قدر اکلندیره‌مز. بناءً علیه فضیلتی سو! فضیلتی اوکرن ودائما آنکله اکلن.

اشته اوروپانك اولور اولمز شیلرینه تقلید ایدیشمزی وکرك زمانمزده‌کی تیاترولرك فائده‌دن زیاده مضراتی موجب

اولدقلرینی ضیا پاشا مرحوم دخی ابیات آتیه ایله تصویر وبیان ایتمشدر.

بیلمم که نه‌دن هر ایشده مطلق اوروپالویه مقلد اولمق
آنلرده بو فکر فاسد اولمز یکدیگرینه مقلد اولمز
شاعرلری موزلره طاپارلر صنعتلی تیاترولر یاپارلر
بر وقعه‌یی آنده درج ایدرلر محصول قوایی خرج ایدرلر
ایلرکن او حالتی تصور انبته ایدر کشی تأثر
اجرا ایتسه آنی خصوصا استاد اویونجیلر نه اعلا
لکن بو یله اثرلرین هپ اخلاق عمومه صانمه مکتب
یوزده بری مقصده مصادف طقسان طقوزی آکا مخالف

اویونلر

اویون پك چوق آدملر ایچون اکلنجه‌لی برمشغولیتدر. زیرا اشتغالات ذهنیه وبدنیه‌دن متحصل یورغونلغی تعدیل وازاله ایدر.

بناءً علیه بو یله برمقصدله اوینانان اویونلر جائزدر. اویون عادتا علاج مقامنده استعمال اولنمق لازمدر. بعضاً دخی بردوستمزی ویامسافرمزی اکلندرمك اوزره اویون اوینامق اقتضا ایدر.

مشاهیر حکمادن (چیچرون) یالکز مدت مدیده امور مهمه ایله اشتغال ایدنلره بر آزده اویون ایله اکلنمکه مساعده ایدییور. بتون وقتلرینی اویونلر ایله کچیرن ودها طوغریسی غائب ایدنلرك وبالخصوص امور مهمه‌لرینی ووظیفهٔ مقدسه‌لرینی بیله اویونلره فدا ایلینلرك حالنه نه قدر آجنسه سزادر.

عقل وحکمت که هر برشیئک سوء استعمالنی منع وتقبیح ایدر. حددن آشیری اویونه انهماکی. اضاعهٔ اوقاتی، اهمال وظائفی ونتیجه‌سی وخیم وسقیم اولان بالجمله لعبیاتی اصلا تجویز ایده‌مز. اکلنه‌جك قدر اویونه مساعده ایدر. فقط آنی برواسطهٔ منفعت اتخاذ ایتمکی قطعیاً منع ایلر.

برماصه‌نك اطرافنه طوپلانوب‌ده قمار اوینایانلرك حالنه باق! چهره‌لرینی حزین بررنك قاپلامشدر. بو آدملر بعضاً کونلر، کیجه‌لر کچرده یرلرندن بیله قملدانمیه‌رق اویونلرنده دوام ایدرلر. وقتلرینی هپ بویله کچیررلر. اعمی اولان طالع کیجه کوندوز آنلرك مجلسنه ریاست وهر برینك اقبال وادبارینی، مسرت وکدورتنی، منفعت ومضرتنی تعیین ایدر. نشاط وانبساط او مجلسدن مطرود ومفقوددر. اوراده آنجق قزانمق ویاخود غائب ایده‌بیلمك اندیشه‌سی موجوددر.

بعض کره مسرور اولانلر بیله مأیوسیتك متعاقب الورود اولدیغنی محقق بیلیرلر.

آرتق بوسفهسا مجلسنی ترك ایدەلم‌ده صلحادن برذاتك خانەسنـه کیدەلم: بوخانەده اخلاق حمیده اصحابندن بعض ذوات تجمع ایدەرك برمجلس مودت عقد ایتمشـلر. بونلر بتون‌کون امور مهمه ایله اشتغال ایتدکدن صکره برآزده اکلنمك اوزره براویون ایله مشغول اولیورلر که مقصدلری اکتساب منفعتدن بریدر. بونك ایچون بومجلسده حکمفرما اولان سورکلی برمسرتدر.

سن‌ده ایشته بویله اکلنملیسین. ایشته بونلر کبی مشروع اکلنجەلرله یورکیکی تفریح وتنشیطه سعی ایتملیسـین. معتدل ومناسب اکلنجەلردن کندیکی بتون بتون محروم ایتمه.

عقل وحکمتك، حال ووقتك ایجابنه‌کوره بعضاً تعطیل مشاغل ایله. اوزمان سنی الك زیاده محظوظ ومتلذذ ایدن اویونلرله اشتغال ایده‌بیلیرسین. لکن اویون یالکز تنشیط قلب ایچون مشروع اولدیغنی‌ده اصلا فراموش ایتمه. پاره ایله قمار وامثـالی اولان اویونلردن بغایت احتراز ایت. ایچنده قزانمق آرزوسی ویاغائب ایتمك قورقوسی موجود اولان اویون دفع غمه وتنشیط قلبـه مدار اوله‌بیلیرمی؟ بریاندن قزانمق آرزوسی طالب، دیکرطرفدن غائب ایتمك

قورقوسی غالب اولدقجه انسانك قلبنی تفرّخ ایده‌مدکدن بشقه پك زیاده بر کوکل عذابی اوله‌جغی آشکاردر. بناءً علیه بوکبی اویونلردن اوزاق طورمق لازمدر.

پاره ایله اوینانان قمار اویونی نیجه نیجه مضراتی موجب اولمشدر. ازجمله آتیده‌کی فقره کوزل بر عبرتدر :

فرانسه قراللرندن برنجی فرانچسقو مادرید شهرنده دوچار قید اسارت اولدیغی اثناده برکون کبار بلده‌دن بریله قمار اوینایه‌رق پك چوق پاره قزانیر. اسپانیالی ذات ایسه غائب ایتدیکی آقچه‌یی قراله ویردیکی زمان حدت ومأیوسیتندن ناشی «بونی آلده قدیه‌ك ایچون صاقله» دیمسی اوزرینه قرال غایت دلکیر اوله‌رق همان قلیجنی چکمش ومرقومی تلف ایلمشدر.

مقتولك اقرباسی دعوایه قیام ایله بشنجی شارلدن طلب عدالت ایدرلر. مشارالیه وقوع حاله واقف اولنجه «برقرال هر یرده قرالدر. بناءً علیه مقتول حقسزدر.» دیه‌رك دفع دعوی ایلر.

لکن حسب الایجاب پاره ایله‌ده بر اویون اوینایه‌جق اولورایسه‌ك ممکن مرتبه آز اولمسنه چالش‌که شاید غائب ایده‌جك اولور ایسه‌ك نه کیسه‌که طوقونسون. نه‌قانکه! اویونه باشلامزدن اول نه‌قدر پاره غائب ایتمکه مقتدر

اولدیغکی حساب ایت، یعنی اولا غائب ایتمکی کوزه آلدیره‌جغـك مقدار آقچه‌یی اورته‌یه وضع ایدوب آکا کوره اویناملق لازمدر. بختـك یاور اولمیوب ده سندن قاچارسه اصلا متأسف اولمه. اکر بردفعه بختـك یاور اولوبده قازانه‌جق اولسه‌ك بیله صاقین آکا کوونمه! بخت بریار مکاردرکه آنك دوستلغنه اصلا کوونلمز. یوزیکه کواسه بیله عاقبت سنی آغلاده‌جغنده شبهه یوقدر.

اویونی، قماری کندیلرینه مدار کار وکسب اتخاذ ایتمش اولان اویونجیلر عاقبت خراب و پریشان اولورلر. اویون ایله کسب ثروت ایدن نادراً کوریلیر ایسه‌ده عاقبت «هایدن‌کلن هویه کیدر» ضرب مثل مشهورنجه دها چوق قازانمق سوداسیله برکون جمله‌سنی بردن غائب ایدرلر.

اویون بخت بیقرارك بر منظرهٔ مغفلانه‌سیدرکه مفتو. نلرینی بوکون ثروت وسامان ایله مالامال، یارین هپسنی چاله‌رق دوچار یأس وحرمان ایدر.

اویون بر رؤیای حیرتفزادرکه منظره‌سی نه قـدر لطیف اولسه اویاندقدن صکره انسانه اوقدر موجب کدر وتأسف اولور. قازاندیغك زمان طویدیغك مسرت غائب ایتدیکك وقت طویدیغك کدر و مضرته اصلا تقابل ایده‌مز. قمار یوزندن نیجه خانه‌لر خراب و یباب ونیجه

آدملرك قلبی دوچار یأس واضطراب اولمشدر.

اویون قدر انسانك جبلتنی اظهار ایده‌جك بر شی یوقدر. انسان پردهٔ ناموس وحجابنی هرشیدن زیاده اویونده چاك ایدر ومشرب ومزاجی هرشیدن زیاده آنده معلوم اولور. بونك ایچون کندیکه مالك اول! بشقه‌لرینك حقکده واقع اولان آز چوق حرمت وتوجهلرینی بر آنده محو ایتمه! حسب الایجاب اوینامغه مجبوریت حاصل اولدیغی حالده شاید غائب ایده‌جك اولور ایسه‌ك اصلا مکدر ومضطرب اولمه. قازاندیغك وقتده ساکن وساکت برحالده بولنمق، ضرر ایتدیککك زمانده عین حال وحرکتی کوسترمك لازمدر. نه کیمسه‌یه حدت وشدت کوسترملی ونه‌ده کیمسه‌یی تعییب وتقبیح ایتملی. کرك اویونك موفقیتنده وکرك عکس حال ظهورنده ایکیسنده‌ده عین نظر ایله باقملیسین. هرحالده یوزکده بشاشت نمایان اولملی. اویونی غائب ایتدیککك زمان پاره‌دن زیاده قیمتلی برشیدر. یعنی قازا‌نانك حسن توجهنی قازانمغه چالش. بونکله برابر اویونده بتون بتون قیدسز طورمق ده جائز اوله‌میوب تلاشسز ومعتدل برحالده طورمق اقتضا ایدر. زیرا اویونده فوق العاده چالاکلك غرور وطمع علامتی اولدیغی کبی حددن آشیری قیدسزلق ده عقلسزلغه دلالت ایدر.

اویونده سربست برطور وحرکت کوستر! نه قیدسز طور ونه‌ده فکریکی بشقه شیلرله اشغال ایت. کمال تأنی وبصیرتله اوینا! برحالده‌که یکمك‌ده یکلمك‌ده‌عندکده مساوی اولدیغنی کوستر! نه کندکدن ونه‌ده رفیقلرکدن شکایت ایله واویون حقنده اصلا مجادله ایتمه! حسب الضروره ایتسه‌ك بیله نازکانه ایت‌که هرکس سکا حق ویرسون. اکر یاکلش اویناديغکی سکا خبر ویررلر ایسه سن‌ده اعتراف ایله وایجاب ایدرسه معارضه‌یه میدان ویرمامك اوزره حقکی ترك ایله! بو وجه ایله اویونی غائب ایتسه‌ك بیله رفیقلرك حسن توجهلرینی جلب ایتمش اولورسین.

اویون واقعا ممنوع دکلدر. بالخصوص انسان هم کندی اکلنمك وهم‌ده بشقه‌لرینی اکلندرمك ایچون بعض اویونلر بیلمکه محتاجدر. اویون حتی تعلیم وتحصیل آداب واخلاق اقسامندن بری عد اولنسه سزادر. زیرا انسان چوق دفعه او سایه‌ده بعض جمعیتلره داخل اوله‌بیلوب استعدادینی طاینده‌رق نفوذلی حامیلر، لزوملی دوستلر، محبلر قزانوب آنلردن پك چوق استفاده ایده‌بیلیر. بونك ایچون حکیملر وحکومتلر صورت مشروعه‌ده اوینانان اویونلری منع ایتمیوب یالکز چوق دفعه اویونلرك ایچنه داخل اوله‌رق نتایج وخیمه‌یی موجب اولان ایکی

بیوك شیئی منع ایدرلر. بونلرك بری قماردرکه بعضلر صنعت اتخاذ ایدەرك اوتەکنی بریکنی اغفال و ثروت و اخلاق عمومیەنك شیرازۀ نظام و انتظامنی افساد و اخلال ایدرلر. دیکری‌دە ینە بوقبیلدن اولوب پك چوق اویغونسزلقلری موجب اولان بعض نامشروع اویونلر و اکلنجەلردرکه بونلرە مبتلا اولانلرك خراب اولدقلری دائما کورلمکدەدر.

درلو درلو اویونلر ایچندە بعضلری واردرکه صرف بخت ایشیدر. بونلر تنشیط قلب ایچون دکل، محضا منفعت ایچون اوینانیلیر. اویلەلری‌دە واردرکه یالکز اظهار مهارت ایچون اوینانیلیر. مثلا شطرنج و دامە کبی.

بومثللی اویونلر اویون اولمقدن زیادە بر هنر و معرفتدر. اویلە اویونلردە واردرکە قسماً بخت ایشیدر وقسماً معرفت و مهارت اظهاری ایچوندر. ایشتە اك زیادە ذوق آور اولان اویونلر بونلردر. بوکبی اویونلرك مستلزم اولدیغی وقت ذهنمزی اتعاب ایتمدن فکرمزی اشغال ایدر و اویونجینك مهارتی سایەسندە بخت مغلوب اولەرق جداً تنشیط قلوبی مستلزم اولور. بویلە اویونلردە بیوك بر امید منفعت موجود اولمدیغی حالدە اوزون مدت دوام ایدیلەبیلیر. تربیەلی و نزاکتلی آدملرك اوکرەنوب اجرا ایتملری جائز اولان اویونلر بونلردر. زیرا آنلرلە کوزلجە وضررسز اکلنیلیر.

لکن صرف بخت ایشی اولان اویونلر بویله اولمیوب چوق دفعه نتایج وخیمه‌یی انتاج ایدر. بناءً علیه اگر عقلك وار ایسه بوکبی اویونلری اصلا اوینامامغی التزام ایت. برده هرهانکی اویون اولورایسه اولسون حددن آشیری مبتلا اولمقدن اجتناب ایله.

افلاطون شاگردلرندن برینك کمال انهماك ایله اوینامقده اولدیغنی کورنجه تکدیر وتعذیر ایلدی. شاگردی شائبهٔ تعییبدن تبرئهٔ نفس ایتمك ایچون آز پاره ایله اوینامقده اولدیغنی بیان ایتدی ایسه‌ده حکیم مشارالیه «بویله کوچك براویونده کوسترمکده اولدیغك غیرت فوق‌العاده‌یی آز شیمی ظن ایدییورسین؟» دیه‌رك تکراراً تکدیر ایلدی.

آتش یواش یواش کسب شدت ایلدیکی کبی اویون اوینامق سوداسی ده تدریجاً تشدد ایدر. جزئی براویون هوسی کیده کیده برابتلا حکمنه کیررسه آرتق اوکی آلنه‌ماز. هرشی آزدن، اوفاقدن باشلادیغی کبی اویون دخی آزدن باشلار ایسه‌ده غائب ایتدیکمز حالده آجیسی و قازاندیغمز تقدیرده منفعت آرزوسی بزی تکرار بتکرار اوینامغه تشویق ایدر. منافع جزئیه ایچون مصارف کلیه‌یه دوچار اولورز وضایعاتمزی تکرار اله کتیرمك ایچون اولجه اویونه قویدیغمز مبلغك ایکی مثلی وضع ایدرز. اوده

غائب اولور ایسه کدرمز قات قات آرتار. بو یوزدن چوق دفعه دیون کثیره یه دخی دوچار اوله‌رق بشقه بورجلردن مقدم تأدیه‌سی لازم کان اویون بورجلری بزی تضییق و بونلرك سریعاً تأدیه‌سی ایچون الده بولنان اموال واشیاءمزی فروخته مجبور ایدر واکثر اصحاب ثروتك ناکاه دوچار خرابی اولملری‌ده بوندن نشأت ایلر. بو اویون آفتی اویله برضربهٔ مدهشه‌درکه نیجه بیوك اولری خراب ویباب ایدر. اویون ایله کسب ثروت وعظمت ایتمش برفرد وار میدر؟ حال بوکه بالعکس او یوزدن دوچار ضرورت وسفالت اولانلر پك چوقدر. قازانمق امیدیله اوینایان مالی دکزه دوکدکدن صکره کنار دریاده آنی بولمق املیله دکزك قیسنه کیدوب آکا منتظر اولان آدمه بکزر! انسانك لزومی اولمیان مالنی غائب ایتمسی، تهلکه‌یه القا ایلسی چوجقلق وعقلسزلك علامتیدر. هله زیاده‌سنی قازانمق امیدیله لزومی اولانی تهلکه‌یه قویمق ایسه بتون بتون دیوانه‌لك اثریدر. انسان عیال و اولادینك مدار تعیشی بولنان مالنی کور بختك النه تسلیم ایتمك دیوانه‌لك دکل‌ده نه‌در؟ هرکیم اولاجه مالنی اویون ایله غائب ایدرسه قازانه‌جغی آنجق اضطراب قلبدر.

بارون (سالو) براویونده بتون ثروتی دیمك اولان

یوز بیك (ایسقوط)ی غائب ایتدیکندن متأثراً وفات ایلدی.

نیجه آدملر واردر که بونك کبی نقود واموالنی، ایراد وعقـارینی وحتی خانه‌لرینی بیـله اویونده غائب ایده‌رك مأیوساً وفات ایلشلردر. عقللی آدم بویله دیوانه‌جه امیدلره قاپلـماز. بویله جسیم وکلیتلی مبـالغ وضع ایتمکله اویون اوینامق کار عاقل اولمیوب بلکه جاهل وغافل ایشـیدر. ایی آدم بویله براویونه داخل اولسه اوزون مدت طیانه‌من. زیرا اویونده انسان ایچون هر ایلـکنی محافظه ایده بیلمك محال قبیلنـدندر. اویونه هرحالده حیله ودسیسـه کیرر. حیله‌سز اویون اولماز. قازانمق امیدی وغائب ایتمك قور. قوسی انسانی هرحالده حیله وخدعه‌یه سوق ایدر. نه‌قدر ایی وحقلی آدم اولورایسـه اولسون حیـله‌سی میـدانه چیقمیه‌جغندن امین اوله‌جق اولورایسه ارتکاب ایلر. زیرا علی‌العموم اویونده حیله، معرفت ومهارت عد اولندیغندن ایی آدم دخی چوق دفعـه بو تجربه‌دن سالم اوله‌میـوب مغلوب اولمق احتمالی واردر. بو وجه ایله ایی آدم دخی اویونده کوتو آدم اولمقده قرار قیلار. بناءً علیه انسـان ایلـکنی کاملاً محافظـه ایتمك ایسـترایسـه همان هرنوع اویوندن اجتناب واحتراز ایتمك ویا ممکن مرتبه آز اوینامق اقتضا ایدر.

خاتمهٔ مکتب ادب

عاقل و ایی آدم

عاقل وکامل اولان بر آدم خالق کائنات اولان بر ذات اقدسك وارلغنه قائل اولور. کافهٔ مخلوقات آنك عظمت و جلالنی اعلان ایتمکده اولدیغنی کورر. رأس حکمت مخافت آله اولدیغنی بیلیر. مغایر رضای باری اولان بالجمله افعالدن اجتناب ایدر.

جناب رب عزتدن ودیانتدن بحث اولنمق لازمکلدیکی حالده کمال حرمت و تعظیم ایله بحث ایلر. مغایر شریعت حال وحرکتلرده بولنان آدملردن متنفر اولور.

ایمان آنك دوداقلرنده دکل، قلبنده بولنور. عبادتنی ممکن مرتبه خلقدن کیزلهمکه چالیشیر. اکابر عالمدن زیاده سلطان سلاطین اولان جناب حقه خدمت وعبودیت ایتمکی الك بیوك شان وشرف عد ایلر.

بر نهر سریع الجریان ایچنده بولنان بر طاش امواج متوالیهیه قارشی کوکس کروب مقاومت ایلدیکی کبی عاقل وکامل اولان آدمده هر طرفدن اوزرینه هجوم ایدن شدائد

دهرك سيلاب مخربنه قارشی تاب آور مقاومت اولور.

حقيقتی منافع شخصيه‌سنك هيچ برينه فدا ايتمز. پادشاه‌لردن برينك مخدومنه دائما سويلديكی شو «مردن به از دروغ كفتنست» يعنی «يالانی ارتكاب ايتمكدن اولمك اولادر» سوزينی اصلا اونوتمز.

فسق وفجوری، فتنه وفتوری اسافل ناسه ترك ايدر. هرحال وحركتنی صداقت واستقامتله تنظيم واصلاح ايلر. سوزينی، صحبتنی كمال اعتدال وحقانيتله تقويم وايضاح ايدر. وعد ايتديكی زمان نصل محترز ايسه انجاز وعدده اويله صادقدر. وظيفه‌لرينی اجرادن اعراض وامتناع ايتمك ايچون استعمال مكر وخدعه ايتمز. الحاصل طريق صداقت واستقامتدن اصلا انحراف ايلمز. صفت انسانيته ياقشميان هيچ برحال وحركتده بولنمق ايستمز. دائما محتاجينه معاونت ايتمكه حاضردر. نفسنی خوار وذليل ايتميه‌جك قدر متواضعدر. يعنی عزت نفسنی محافظه ايده‌جك صورتده تواضع ايدر. نازكانه اطوارك مزيت ذاتيه‌يه دها زياده شرفبخش اولديغنه قناعت حاصل ايدرك هركسه رفق ايله معامله ايلر. اطوار ومشوارنده برحال كورلمزكه موجب نفرت وعداوت اولسون. آلنی آچيقدر. دائما لطيف وساكن برحالی واردر. يوزنده دائما سويملی بربشاشت

مشهود وموجودرکه دائما عصمت وحضور قلبنـه دالدر. کرك داخل وکرك خارج خانه‌ده اشکال واحوالی سقراط کبی لایتغیردر. هرحال وحرکتی متقن ومنتظمدر.

منفعت ذاتیه‌سیله برابر جمعیت بشریه‌نك منافعنی دوشو. نور واذواق واشواق غیرمشروعه‌یه غلبه ایتمکه چالیشیر. حکمادن برینك «نارحدت برشراره‌یه مشابهدرکه سریعاً اطفا اولنمزایسه صکره اوکی آلنه‌ماز» دیمش اولدیغنی تخطر ایده‌رك حدتی تسکینه سعی ایدر. کندیسنه دینی اولان فقیرلره مرحمت ایده‌رك تضییق ایتمز. حتی بشقه‌لرینك سفالتنی کورمکدن ایسه کندیسنك هر نوع سفالته دوچار اولمسنه راضی اولور. ایش یاپدردیغی عمله‌نك اجرتنی تأخیر ایله انتظارده براقماز. دینی سریعاً تأدیه ایده‌رك هیچ بر دائنه مدیون قالمامغی ایستر. وظیفه‌لرینی کوزلجه طانیر وتمامیله اجرا ایدر. خدمتکاری اولسه‌ده آز اولورو آنلره خدمتکار نظریله دکل، اولاد نظریله باقدیغی جهتله خدمتکار. لری‌ده کندیسنه خدمت ایتدکلری ایچون کندیلرینی بختیار عد ایدرلر. خدمتلرینی صادقانه ادا ایلرلر.

آنلرك هر نه قدر خدمتکار ایسه‌لرده ینه انسان اولدقلرینی بیلیر. ابوینه حرمت ورعایتده قصور ایتمز. نائل ثروت وسامان اوله‌رق اقربا و متعلقاتنی طانیمقدن

عار ایدن کستاخلردن متنفردر. بری طرفندن کوردیکی
کوتولکدن زیاده کندیسنه واقع اولان ایلکدن متأثراولور.
فرصتیاب اولدقجه ابراز آثار منتداری ایتمکه چالیشیر.

مقتدر اولورسه کوردیکی ایلکه حسن مقابله ایدر.
سخیدر، کرمبوردر. انسانیت‌پروردر. بشقه‌سنی هروجه‌ایله
ممنون وخشنود ایتمکه سعی ایلر.

درجهٔ وسع واقتدارینه کوره هرکسه ایلك ایتمك
آرزوسنده بولنور. برشیئی ایستملدن ویرمکدن پك زیاده
حظ ایدر. هدیه‌لرینی نازکانه ویرر.

شهرت ومنفعت ایچون ایلك ایتمز. کرم واحسان ایدر.
لکن کریم ومحسن کورنمك ایسته‌مز. کندیسنی کندی
ایلکلری ایچنده اصلا کوسترمك ایسته‌مز و افتخار ایتمك
ایچون هیچ برایلك ایتمز. عبرت ایچون نه قدرکوسترمك
جائز ایسه آنجق اوقدرینی کوسترر. اوبیوك نهرلره
بکزرکه فیض وبرکت ویردکاری ممالکدن سسسزجه کچرلر.
محتاجینه اقراض صورتیله. یعنی نازکانه معاونت ایتمك ایستر.
حین حاجتده بشقه‌لرندن کندیسنك ده ایستیه‌بیله‌جکی
شیلری بشقه‌لرینه اعطاده تردد ایتمز. بشقه‌لری طرفندن
کندیسنه ایدیلان عنایتلرك منتداریدر. اندن کلیرسه حسن
مقابله‌یه شتاب ایدر.

منفور ومحقری اولان حرص وحسد آنك قابنه اصلا دخول ایده‌مز . کندیسنــه خصــومت ورقابت ایدنلرك حقنده‌ده ایی سویلر وآنلرك حال وشانلرینی قرارده‌جق یرده حقلری وار ایسه اولا کندیسی حق ویرر . بشقه‌لرینك ایتــدکلری ایلکلردن دها ایی وبیــوك ایلکلر ایتمك آرزوسندن بشــقه هیچ بر هوسی کندنجه مقبــول ومشروع عد ایتمز . هرشــیدن زیاده ایلك ایتمکده ذوق وشوق حس ایدر .

دوستلق سرلرینی واثنای مصاحبتــده بشقــه‌لرینك آغزلرندن قاچان فنا ســوزلری کیزلر . سوزلری ســاده اولدیغی کبی طرز تکلمی دخی نه پك جبینانه ونه‌ده حددن آشیری جسورانه‌در . شوقدر وارکه بعضاً کستاخ کورنمکدن ایسه جبین کورنمکی اولی صایار .

جاهل وناهللره مخصــوص اولدیغی اوزره افاده‌سی قطعی دکلدر .

برشی نه قدر ظاهر وباهر اولسه بشقه‌سنك ناموسنه انتقال ایده‌جکی ، اعتبارینه طوقنه‌جغی ملحوظ اولدیغی حالده ایجــه تفتیش وتجسس ایتمدن حکم ویرمز . زیرا حکم وقراری خطادن سالم اولمیه‌جغنی بیلیر . برکیمسه‌یی استجواب ایتمدن له وعلیهنده حکم ویرمز .

بوخصوصده اسکندر رومی یه امتثال ایدرکه مشارالیه برطرفك دعواسنی استماع ایدرکن برقولاغنی قپایه‌رق «بونی‌ده اوبرطرفی دیکله‌مك ایچون صاقلایورم.» دیمشدر.

عاقل آدم دیانتی بر وظیفهٔ اصلیه واولیه اولمق اوزره طانیر وهر علمدن زیاده ضروری وجمله‌دن اشرف عد ایدر. عقائد دینیه‌یه تابع اولور. لکن زوائد وبواطلنه‌ده اسیر اولماز. دینك هم مؤمنی وهم‌ده معتمدیدر. یالکز اسماً حکیم تسمیه اولنانلردن زیاده عالم وحکیمدر. مباحث دینیه‌ده عقلی ایرمدیکی شیلری رد ایتمك جائز اولمدیغنی بیلیر. تربیه وتجربه کورمش اولدیغی ایچون دائما کندی فائده‌سنی سائرلرینك منافعنه خدمت ایتمکده بولمغه جهد ایدر. جناب حقك کندیسنه احسان ایتمش اولدیغی نعمتلردن محتاجینی ده حصه‌مند ایتمدکجه آندن برذوق طویه‌مز. آنجق بشقه‌لرینی ممنون ایتمکله کندی‌ده ممنون اولور.

دوچار فقر اولان علما وفضلایی، نامزاج اولان اختیارلری، بیکس قالان صبیانی والحاصل بتون بیچارکانی کندیسنك نعمتلریله متنعم اولمغه مستحق کورر. وسع واقتداری تعلق ایتدیکی مرتبه محتاجینه امداد و معاونت ایتمکه چالیشیر.

ید معاونتی، دست سخاوتی آنلره اوزاتدیغی زمان

متکبر و مغرور زنکینلر کبی متنعم اولەجق شخصی تحقیر ایدەجك هردرلو اطوار و حرکاتدن اجتناب ایدر. برینك مسئولنی اسعافه مقتدر اولەمدیغی حالده غایت نازکانه رد ایدر. شویله که آنلرك آلام واکداریله متألم ومکدر اولدیغنی کوسترمکله کندیلرینه مطلوب اولان معاونتی ایتمش قدر آنلری ممنون ایلر.

بشقەلرینه نه ویرەبیلیرسه یالکز آنی کندیسنه برمنفعت حقیقیه عد ایدر. نعم فانیه ایله فیوضات باقیەیی مبادله ایدەبیلدیکندن طولایی کندیسنی مسعود و بختیار صایار. اولور اولماز تحقیراته اهمیت ویروب حدت ایتمز. انتقام سوداسنده بولنمز. ایجاب ایدرسه سلامت نفسیچون عزت وشهرت فانیهٔ دنیوییەیی فدا ایدر.

برعزت نفس، برناموس مقدس دها واردر که اوده برعاقل کاملك کمالاتیدر. هرنه قدر جاهلك نظرنده بیوك برشی دکل ایسەده عالم وعاقلك عندنده هرشیدن بیوکدر. هرشیدن معزز ومقدس صاییلیر.

مستقیم، ریاسز وعادلدر. برکیمسەیی اغفال ایتمك ایستمز. کندیسنك ایلکی دائما لایتغیردر. زیرا آنك اساسی دینه مستنددر. حلیمدر، اصلا حدت ایتمز ونفسنه غلبه ایتمکی الك بیوك برشان وشرف عدایلر. حقسزلقلری وحقارتلری

عفو ایتمه‌نك قدر و قیمتنی بیلدیکندن کندیسنه غدر واذا وجور وجفا ایدنلری دائما عفو ایلر. بری طرفندن کندیسنه واقع اولان حقارت واهانته اغماض ایدر.

استهزا یولنده سویلنن سوزلره اصلا اهمیت ویرمز وبوسایه‌ده دائما مظهر حرمت اولور. اکر ناکاه کندیسنه قارشی بر دشمن ظهور ایدر ایسه آنی دائرهٔ محبته دعوت ایدر. یالکز ایلك ایتمکله اخذ ثار ایلر. کوتولکه قارشی ایلك ایتمکله هم بشقه‌لرینك حرمت ومحبتنه مظهر، هم‌ده مکافات اخرویه‌یه نائل اولور.

عالم وعاقل اولان آدم چوق سویلمز. زیرا ایجه‌بیلیرکه کوه‌زه‌لر جان صیقار وجاهللردن بشقه‌کیمسه‌نك نظر دقتنی جلب ایده‌مز.

بزم محبت ومصاحبتده وقتنه‌کوره سویلر ووقتنه‌کوره سکوت ایلر. لکن سویلمکدن زیاده دیکله‌مکی سور. واقعا افراط و تفریطدن احتراز ایدر ایسه‌ده هر حالده چوق سویلمکدن زیاده آز سویلدیکی ایچون تعییب اولنمغی اولی صایار. فائده‌سز مباحثه‌لردن اجتناب ایدر. زیرا بیلیرکه مباحثاتده چوق دفعه حقیقتك ظهورندن زیاده محبتك غائب اولمسی ضرری موجب اولور. کرك نفسنك وکرك سائرلرنك تجربه‌لریله مجرب اوله‌رق انسان قولایجه

سوزنده چوق خطایه دوشه‌بیله‌جکنی بیله‌یکندن سویلیه‌جکی سوزی اینجه دوشونور. آغزندن خلق وخلقی کوجندیره‌جك ویا نفسنه ویا بشقه‌لرینه ایراث مضرت ایده‌بیله‌جك برشی قاچیرمامغه چالیشیر. سویلیه‌جکی سوزلری اولجه میزان عقل وحکمته اوروب بالاخره «بن بویله‌ظن ایتمزدم. بونی دوشونه‌مدم.» کبی سویلنمسی عادت اولان سوزلری تکراره مجبور اولماز. سوزلریله کندیسنی سودیره بیلیر.

وظیفه‌سنك وحال وموقعك مساعده ایتدیکی مرتبه هرکسك حال وقالنه وطبع ومزاجنه موافق حرکت ایدر.

بشقه‌لرینی راحتسز ایدوب‌ده کندی راحتنی آرامز. دائما بشقه‌لرینك سوزلرینی تقدیر ایلر. هرحال وحرکتنده دائما برطرز لطیف وطور ظریف ابراز ایدر. طرز افاده‌سی دائما ظریفانه ونازکانه‌در. زیرا هرکس طرفندن سوله‌نك چاره‌سی بو اولدیغنی بیلیر.

بشقه‌لری حقنده دائما کوزل دوشونور. آنلرك ضعیف حاللرینی وآندن نشأت ایدن قصورلری دائما معذور کورر وفضیلتلرینی اعظام ایدر. کندیسی رذائلدن آزاده اوله‌رق بشقه‌لرینك مساویسنه قولای قولای قانع اولمز. بونکله برابر راست کلنه امنیت واعتماد ایده‌جك قدرده بصیرتسز

دکلدر. باخصوص ستری لازم اولان شیئی ده یورکنده محافظه‌یه مقتدردر.

بشقه‌سنك معاملاتنه مداخله ایتمدیکی کبی کندی امور وخصوصی حقنده دخی کیمسه‌یه بر شی سویلمز.

منافع ذاتیه‌سنی سائرندن کیزلر. لکن ستری جائز اولمیان شیئی ده کتم ایتمز. زیرا بیلیرکه چوق کتوم اولمق بشقه‌لرینه کران کله‌رك اکثریا ستری لازم کلن شیئك ده ظاهره اخراجنه بادی اولور. آلنی آچیق، فقط آغزی قپالیدر.

نه قدر ثروتی، نه قدر اصالت و نجابتی بولنسه کبر و نخوتی اولماز. عالمده کبر و نخوت کبی منافع حقیقیه‌یه مغایر برشی اولمدیغنی بیلیر. لکن حین حاجتده وقارك حقوق وناموسنی محافظه‌یه مدار اولدیغنه‌ده قانعدر. نه حسب ونسبله ونه‌ده ثروتله افتخار ایتمز. نفسنی مدح ایلمز. آثار واعمالنی فکرینه بیله کتیرمز. حتی آنلری اونوتمق ایستر. صیت وشهرتی نه‌قدر چوق اولسه، امور وخصوصی نه‌قدر مظهر موفقیت بولنسه آندن طولایی افتخار وحد اعتدالدن سرموعدول ایتمز. کندیسی نه‌قدر بیومش اولسه حرص شان اصلا کندیسنه تقرب ایده‌مز. بونك ایچون هرکس آنك موفقیتلرندن محظوظ اولور، مظهر اولدیغی موفقیتلرك

شعشعه‌لرندن کوزلری قاشدیغی حالده اقبالك اوقدر یوره‌لکی ایچنده ینه کندی طبع ومشربنك ساده‌لکنی، اطوار ومشوارینك لطافتنی، هرخصوصده‌کی اعتدالنی اصلا غائب ایتمامش اولدیغنی کوروب حیرتده قالیر و آنك بو مزیت و فضیلتندن حصه و عبرت آلیر. ناکاه کندیسنه بر کدر عارض اولسه وحتی بیوك بر کدره وناقابل تعمیر زیانه اوغراسه تسلیسنی فضیلت ایچنده بولور ودها بیوك بر کدره طیانه‌جق قدر قوت کسب ایدر.

حکمای مشهوردن (سینه‌غا)نك تعریف وتوصیف ایلدیکی عاقل کبی شدائد دهره مقاومتله بین الناس بر موقع ممتاز احراز ایدر.

آلام و اکدار شدیده بدنی متزلزل ایتسه بیله هدم ایدمز. کندیسی هرنوع ادبار واکدارك فوقنده‌در. زیرا جمله‌سنه متحمل اوله‌بیلیر. تقدیر الٰهی‌یه منقاد اولور. آنی بر نعمت محضه اولمق اوزره تلقی ایلر.

انسانلرك حقسزلقلرندن نه مضطرب اولور، نه متعجب. کندی حال سفالت اشتمالی ایچنده بشقه‌لرینك شفقتنی طلب وتحری ایتمز. حتی بشقه‌لرنی تعجیز ایتمامك ایچون آلام واکدارینی کیمسه‌یه سویلیه‌مز. زیرا حالندن تشکی ایتدیکی زمان سامعینك راحتسز اوله‌جغنی بیلیر. انسان بشقه‌لرینك

شفقتلرینی تحریك ایتمك ایستەکه چوق دفعه مطلوب اولان معاونتدن زیاده مظهر تعیب اولەجغندن ده غافل دکلدر. یالکز جناب حقك لطف و عنایتنه صیغنەرق ثبات ایدر. بونك ایچون کدرلریله بشقەلرینی مکدر ایتمکی روا کورمز. برابر یشامغه مجبور بولندیغی آدملرك کوچك قصور و قباحتلرندن اغماض ایدر. کندیسیده قصوردن خالی اولمدیغنی وبناءً علیه بشقەلرینك عفوینه محتاج اولدیغنی اعتراف ایلر.

بشقەلرینك عدم خشنودیسنی موجب اولەبیلەجك قصورلرینی اصلاح ایتمکه چالیشیر. کندیسنی ممکن مرتبه آنلرك طبع ومزاجلرینه اویدرمغه جهد ایدر. کیمسەنك طبع ومزاجنه اویمغی ایستەمدیکی حالده هرکسك کندی طبع و مشربنه اویملرینی طلب ایتمك کبی عالمده موجب خنده اولەجق برشی اولمدیغنی بیلیر.

هیچ برکیمسەنك سالم اولەمدیغی آلام واکدار کونیه کندیسنیده خلقك فلاکتندن حصەدار اولمغه تشویق ایلر. بونك ایچون بتون بیچارەلر وباخصوص کندی احبا واقرباسی کندیسنك تسلیاتیله متسلی اولورلر.

وسع واقتدارینك تعلق ایتدیکی مرتبه هرکسه ایلك ایتمکه چالیشیر.

كندى جاه ومسندينى، ثروت وساماننى والحاصل هر كونه نفوذينى ارامل وايتامى عريان وكريان ايتمكده، فقرا وضعفانى ازعاج وتضييق ايتمكده. سفيللرى. حقيرلرى آياق آلتنه آلمقده استعمال ايتمز. بالعكس آنلره دها زياده معاونت ايده بيلمك ايچون مقــدار كافى ثروت وقدرته مالك اولمغى آرزو ايدر. كندى قصورلرينى اصلاح ايتمك ايچون كمال دقتله تفتيش وتجسس ايلر وبشقه‌لرندن زياده كندى نفسنى اصلاح ايتمكه سعى واقدام ايدر.

برينى تكدير ويا مجازات ايتمكه مجبور اولورايسه بونى كمال حلم واعــتدال ايله اجرا ايلر. خطيئات وتقصيرات بشريه كنديسنى متأثر ايدر.

انسان كندى قلبنى يوقلايه‌جق اولورسه عجبا كنديسنى بشقه‌لرى اوزرنده كوروب تعييب ايلديكى قصورلردن خالى كوره‌جك كيم واردر؟ بونك ايچــون آنك طرز تكدير وتعذيرى شدتلى دكلدر. زيرا توبيخات وتقبيحات شــديده مجرمى دها زياده آزدرمقدن بشقه بر شيئه يراميه‌جغنى بيلير.

ايجابنه كوره فوق العاده بر متانت ابراز ايدر. لكن اصلا حدت وشدت كوسترمز.

عالم آدم شايان مدح وثنا اولان شيلرى مدح ايدر. لكن مدايحنى بذل ايتمز. يالكز كندى يوركى كبى ســاده

وبی ریا اولان آثار وفضائلی شایان تحسین وتقدیر کورر.

طبیعتك کندیسنه بخش ایتدیکی استعداددن متکبر اولمدیغی کبی کندیسندن آز استعدادلری اولانلری ده تحقیر ایتمز. یالکز رذائلی تحقیر وصاحبنی تعییب وتقبیح ایلر. لکن ضعف حال بشردن نشأت ایدن قصور وقباحتلری ده معذور کورر. نظر اکابرده خوش کورنمك ایچون چالیشیر. سه‌ده بویولده سائرلرینی انجمامکده‌ده بغایت اعتنا ایلر.

تعریضات، تزییفاتدن متأثر اولماز. زیرا کندیسنك قلبی صاف وساده اولمغله هرشیئی ایی اولمق اوزره تلقی ایدر. بشقه‌لرینك اعمال واقوالنه کوتو معنی ویروب ده بیهوده یره کندینی مکدر ایتمز. یا ایشتمامزلکه اوروب هیچ اوزرینه مال ایتمز ویاخود کمال مهارتله رد وجرح ایدر.

عالم وعاقل آدم قلبی تشویش واخلال وذهنی تخدیش واضلال ایده‌بیله‌جك تهلکه‌لی جمعیتلره داخل اولمقدن بغایت حذر ایدر. آداب واخلاقی بوزوق آدملرك مصاحبتلری نه‌قدر ذوق آور، نه‌قدر صفابخش کورنسه‌ینه اهمیت ویرمز. زیرا آنلرله صیق صیق ملاقات ومصاحبت آره‌سنده کندیلرندن محسوسمز اولان ذوقیات آهسته آهسته آنلرك مساوئ حاللرینی ده نزه مرغوب ومحبوب ایتمکده قرار قیلار. بوجهتله کندیلرینی طریق فضیلته

سوق ایده‌بیلمك امیدندن زیاده کندیسی آنلرك سوء حاللرندن متأثر اوله‌رق اخلاقی بوزلمسندن خوف ایدر. چوروك میوه‌لر صاغلاملری‌ده چوریده‌بیلیر اما صاغلاملر چوروکلری صاغالده‌مز. بو سببله کندیسنه اوصانج کلمکدن وصبر وتحمل ایده‌مامکدن‌ده خوف ایده‌رك خودبین ومتعالم آدملرك مرافقت ومصاحبتلردن اوزاق طورر. خودبینلك کندیسنك ساده‌لکنه مغایر حالاتدن اولمغله کندیسنه پك زیاده شایان خنده کورندیکندن وآنی کورمك ده ایسته‌مدیکندن آنلردن تباعد واجتناب ایدر. عاقل ومتبصر آدم دوستلرینك انتخابنده فوق‌العاده التزام دقت ایلر. چوق دوستلره مالك اولمغه باقیوب آز وفقط عزیز وصادق دوستلر ایدنمکه باقار. دوستلق غایت کرانبها بر حس عالویدن عبارت اولدیغنی بیله‌رك چوق دوستی اولانك آز دوستلغی اوله‌جغنی بیلیر. بناءً علیه یالکز شایان محبت اولانلرینی انتخاب ایده‌رك اوزون مدت آنلری تجربه وامتحان ایتمدکجه کندیلرینه اعتماد ایتمز. زیرا امنیتی آنلره اوزون مدت ایچون ویره‌جکی ودوستلرینی غایت کچ وکوج ایدندیکی کبی اویله‌ده کچ وکوج ترك ایتمك ایستر.

دوستلرینك عجز وضعف حاللرندن نشأت ایدن بالجمله قصورلرینی معذور کورر. آنلرك معذور کورمدیکی وصبر

وتحمل اولنه‌جق برشیئی وارایسه اوده بعض دوستلرك اخلاق بوزوقلقلرندن ظهور ایدن حاللریدر . زیرا اویله دوستلرك دوستلقلری بر دشمنك دشمنلكندن زیاده مضر اولوب آدمك ناموسنی وقدر وحیثیتنی شکست ایدر . عاقل وکامل اولان آدم مظهر حرمت ورعایت اولمق ایچون آنجق شایان تعظیم وتکریم اولان ذوات ایله معاشرت و مصاحبت ایتمك لازم اولدیغنه قناعت حاصل ایتمش اولدیغندن دائما ایی وصالح آدملرك جمعیت و رفاقتلرینی طلب وتحری ایلر واقران وامثالی کندیسنك پك فوقنده ویا پك مادوننده بولنانلره ترجیح ایدر. زیرا مادوننده‌کیلر دوستلغی کندی نام وشاننه ایراث خلل ومضرت ایده‌بیله‌جکی کبی مافوقنده بولنانلرك دوستلغی‌ده کندیسنی دوچار ذلت وحقارت وکرفتار قید اسارت ایده‌بیلیر . بونك ایچون دائما اقران وامثالیله مرافقت ومصاحبت ایتمکی سور .

ایی آدم بشقه‌سنك علیهنده بولنمقدن آنك نام وناموسنه وشان وشهرتنه ایراث خلل ایده‌بیله‌جك سوزلر سویلمکدن بغایت حذر ایدر. زیرا بیلیرکه بعضلرینك عواقب ونتایجنی ملاحظه ایتمیه‌رك، بلاقید ولافتور سویلدکلری فنا سوزلر چوق دفعه ناقابل دوا درین یاره‌لر آچار. دشمنلرك چوغی بویله ذماملقدن نشأت ایدر .

بونك ایچون بشقه‌سنـك علیهنده نه قدر ایی بر شی بیلیر ایسه آنلری سـویلر واکر فنالغی‌ده بیـان ایده‌جك اسباب مجبره ومبرمه‌سی یوق‌ایسه سکوت ایلر. نوع بشرك رذائل ونقـائصندن بحث ایتمك ایجاب ایدرسه فاعللرینك اسملرینی ویرمکدن احترازایدر. لکن نام وشانلری، ناموس واعتبارلری علناً بوزلمش ایسه یالکز آنلرك اسمنی ویرمکی جائز کورر.

دشمنلری علیهنده‌ده دائما ایی سویلر. حتی دشمنلری حقنده بشقه‌لرینك ده ایی سویلملرینی آرزو ایدر.

کندیسی کیمسه‌نك علیهنـده بولنمدقدن بشقه نزدنده بشقه‌لرینك ده برکیمسه‌نك علیهنده سوز سویلملرینه مساعده ایتمز و بووجه ایله کیمسـه‌نك کندی علیهنده بولنمامسنه‌ده بحق لایق وسزاوار اولور. نه‌غائبده اولانلرك علیهنده فنا سویلر ونه‌ده حاضر بولنانلری تزییف ایدر. بولنـدیغی جمعیتده هرکسی تسریر ایتمك ایچون بعض لطیفه‌لر سویلر ایسه‌ده کیمسه‌یی کوجندرمز. آنك استهزاسی بتون بتون فرقلیدر. بعض مستهزیلر کبی هذیانلریله خلقی کوجندرمکدن حیا واحتراز ایدر.

هنر ومعرفتنك وصنعت و مهارتنك جمله‌سنی کوسترمامك آنك چوغنه مالك بولندیغنه دلالت ایتدیکنی رعنا

بيلديكندن معلومات فروش اولماز. نه كيمسه ايله استشاره ونه ده كيمسه نك نصيحتنى قبول ايتمين عقلسزلرك خودپسند. لكلرينى اصلا تقدير ايتمز. مدبر ومتبصر آدملرله استشاره ايتمكسزين امور مهمه يه تشبث ايلمز. لكن دوستلريله مشورت ايده جكى زمان اغفال اولنمامق ايچون صادق دوستى رياكاردن تفريق ايتمكه چاليشير. آنلردن آلديغى نصيحتى ايجه تفتيش وتجسس ايدر. زيرا بيليركه استشاره دائما كار عاقل ايسه ده هر نصيحته اتباع ده كار عاقل دكلدر. نصيحت ويرمكدن زياده آلمغه ميالدر. زيرا بيليركه نصيحت ويرمكدن زياده قبول ايتمك اولادر. باخصوص دعاويده اصحاب تجربه دن اولان ذاتلر ايله مشورت ايتمكى التزام ايدر. اولور اولماز دعوايه طوتلمز. زيرا بيليركه دعوايه قيام ايتمك قولايدر اما اتمام ايلمك كوجدر. ممكن مرتبه دعوادن احتراز ايدر. لكن آندن خوف ايتديكنى ده كوسترمز. هر آدمى و باخصوص طانيمديغى آدملرى سزاوار امنيت عد ايتمز. لكن آنلرك عندنده شبهه لى وامنيتسزده كورنمز.

تجارب عديده ايله اعتماديه شايان اولدقلرينه امين اولنجه يه قدر دوستلرى ايله ده متبصرانه معامله ايدر.

جمله سنك دوستلقلرينى ده تقدير ايدر. لكن هيچ برينه ده

اعتماد ایتمز . زیرا ایچلرنده معاونته مقتــدر ومستعدلری پك آزدر . لکن بالعکس جمــلهسی ده موجب زیان اوله بیلیرلر .

عشق وسودا تیر زهرناکنــدن خوف ایدر وآکا غلبه ایتمك ایچون دائما آندن فرار ایلر . بویله بردشمنه غلبه ایچون جناب حقك امداد ومعــاونتنی طلب ایدر . زیرا یالکز قالهجق اولور ایسه مغلوب اولهجغنی بیلیر .

اعقل سلاطین عالم اولان حضرت سلیمــانك وسفینهٔ عقل وحکمتلری بوسنــك مهلکه چارپهرق پارچه پارچه اولان ســائر سودازدهلرك حال حزن اشتمــالنی کوردیکی حالده کندیسی نصل بی باك وبی پروا قالهبیلیر ؟

عیش وعشرت ده کندیسنه مدهش ومخرف کورینور زیرا شهوت ده آنك رفیقیدر . کندیسنه تابع اولان دیوانهنك پای لرزانی آلتنده آهســته آهسته حاضر ایتمش اولدیغی مزاره طوغری آرقهسنــدن چکر کوتورر وچوق دفعه وقتندن اول ایچنه دوشورر .

عشرت ایتســهده عقلنی غائب ایدهجــك قدر دکل، فکرینی تقویه ایدهجك قدر ایچر .

بعض کره اویونده اوینار . لکن مقصدی کندی آرزوسنی اجرا ایتمك اولمیوب بالکه بشقهلرینی خشنود ایلمکدر .

مع مافیه وقتی، وارداتی وفضیلتی اویون سوداسنه فدا ایده‌جك قدرده عقلسز دکلدر. بخت ایشی اولان اویونلرك جمله‌سی‌ده شدیداً ممنوع وغیرمشروع اولدیغنی بیلیر ومجرم ونادم اولمدن وبرکونه مرارت طویمدن بویله اویونلر اوینا‌مق قابل اولمدیغنی پك اعلی بیلیر.

اویقو وطعامی ده معتدلدر. زیرا حد اعتدالی تجاوز ایتمش اولسه صحت وعافیتك مختل اوله‌جغنده شبهه ایتمز. سفاهتدن بغایت احتراز ایدر. زیرا حددن آشیری طعامك اطعمهٔ نافعه‌یی‌ده زهره تبدیل ایده‌جکنی بیلیر.

بعض کره ضررسز اویونلرده اویناسق ایستر. زیرا فضیلت ضررسز ذوقیات ولعبیاتك دشمنی دکلدر. اصلا حدت وشدت ایتمیه‌رك اوینار. اویونك تغیراتیله کندیسی‌ده متغیر اولماز. یوزنده اصلا اثر تغیر کورنمز. اویونی غائب ایتسه‌ده قزانسه‌ده کندیسی ایچون مساویدر.

حین حداثتنده ابذال واسرافدن حذر ایدر. مدت حیاتنده رفاه حال وآسایش بال ایله کچنمك ایچون وقت ونقدینی بیهوده تلف ایتمز. سن شیخوختنده‌ده ادخار نقود ایچون غم یمز. زیرا چوق عمری قالمامش اولدیغندن ضرورتدن خوف ایتمز.

وقتك قیمتنی ایی طانیر وفوق‌العاده برطمع ایله هر بر

دقیقه‌سنی کندیسنه نافع صورتده کچیرر. دائما بر ایشله مشغول اولور. عاقل و کامل اولان بر آدمك یانه تقرب ایده‌مز.

کندیسنك طور و حرکتی نه محزون و مکدر ونه‌ده مغرور ومتکبردر. دائما برقرار اوزره مسرور ومتواضعدر، لکن اویله دیوانه‌جه اظهار سرور ایتمز. اذواق واشواقی ضعف و عجز بشریسنك تقویه‌سی ایچون طبیعت طرفندن ویرلمش برعلاج مقامنده استعمال ایدر. وظیفه‌لرینی کاملاً ادا ایتمدکجه اذواق واشواقه میل ایتمز.

دائما وظیفه‌لرینك اجراسنه مدقق ومنهمکدر. کاملاً ایفای وظائف ایتمدکجه یوزکی راحت اولماز. حضور وراحت قلبی کندی قلب صافنك وجدان و انصافنك شهادتندن نشأت ایدر. بو صورتله کندیسنی راحتسز ایده‌جك برشی اولمدیغندن دائما بیوك بر مسرته مالکدر. بر مقتضای حال بشر بعض کره اصل وظیفه‌سی بولنان برشیئی فراموش، یا اهمال ایده‌جك اولسه اویله‌چوقلرك ایتدکاری کبی اصلا نفسنی معذور طوتمز. درحال تعمیر قصور ایتمکه استعجال ایلر. هرنه‌حال وموقعده اولسه ذات ذو الجلالی تمجید وتبجیل ایدر وهرحالده آرزولرینه برحد اعتدال تعیین ایلر. بوایسه فاضل بر آدمك برخاصیت

اصلیه‌سی وعالمده مظهر اوله‌بیله‌جکمز سعادت حقیقیه‌نك‌ده برمنبع یکانه‌سیدر. برشیئه حددن آشیری مبتلا و آرزوکش دکلدر. مشاهیر حکمادن بری کبی «آه! نه قدر شیلر واردرکه بنم آنلره احتیاجم یوقدر.» دیه ندا ایلر.

ثروت وعظمتك شعشعه‌سی عالم و عاقل آدمك کوزلرینی قماشدیره‌مز. زیرا احوال بنی بشرك قیمت حقیقیه‌سنی طانیر و آنلرك هپ واهی اولدیغنی بیلیر.

حرص شاندن بعید وکندی بولندیغی حال ایچنده غنی وقانعدر. بیوملك آرزوسیله اعاظم واکابرك قپولرینه کیدوب سوزینه‌رك دوچار ذلت وحقارت اولمز.

حریص جاه ومسند اولمز وکندی کمالاتیله مستحق اولمدقجه ویا بیوکلر طرفندن قبوله مجبور ایدلمدکجه برمسند قبول ایتمز. اویله بیوك مسندلره آرزوکش اولمدقدن بشقه آنلردن اجتناب‌ده ایدر. آنلردن مأمول اولان فائده‌لرله اغفال اولنمقدن زیاده ایچلرنده بولنان مهالکدن خوف ایلر. پك چوق ثروته مالك اولمق آرزوسنده بولنمز. زیرا انسان چوق دفعه او سببدن بیوك بیوك مصائب ومهالکه دوچار اولور. ثروت وعظمت کندیلرینی کسب واستحصاله اوغراشان آدمی بحضور ایدر وکسب اولندقدن صکره‌ده آنی خشنود ایده‌مدکدن ماعدا غائب اولدقلری زمان

صاحبنی مكدر ومتأسف ایدر. بویله بی‌قرار اولان شیلری عالم وعاقل نصل آرزو ایده‌بیلیر؟ ثروتك وعد ایدوب‌ده ویره‌مه‌دیكی شی كندیسنده یوقمیدر؟ لكن بو جمله ایله برابر ثروت وسامانی تحقیر وتذلیل ده ایتمز. زیرا ثروت چوق دفعه ایبدر و اییلكه خدمت ایده بیلیر. لكن ثروتك بتون قیمت ومزیتی آنی اییه صرف ایتمكده اولدیغنی بیله‌رك یالكز ثروتله بختیار اوله‌بیله‌جكنی‌ده تصور ایتمز. عالم وعاقل آدم بویله دوشونور. كائنه موجوداتی ایی اولمق اوزره تلقی ایدر. حس ایلركه جناب حق كندی روحنی برامر اعظم ایچون خلق ایتمش. اویله عظیم آرزولر بخش ایتمش كه جناب حقك عنایت مالانهایه‌سندن بشقه هیچ برشیله غنی وقانع اولەمز.

كندیسنك بونهایتسز آرزولرینك الجاآتی. بو دنیانك بی قرار اییلكلرینك هیچ بری حیاتنك غایه‌سی اوله‌میه‌جغنی تأمین ایدر وبویله مطالعه و آرزولرینی درگاه حقه قدر ایصال ایده‌رك عالمی اداره ایدن حكمت بالغهٔ الٰهیه‌سنك برشعله‌سنی‌ده كندیسنه احسان و عنایت بیورمسنی جناب حقدن تمنی ایلر. زیرا بومظلم ومخاطره‌لی دریای حیاتده سیر وسیاحت ایدن سفینهٔ روحنی ساحل سلامته چیقاره‌بیلمك ایچون هر حالده ید قدرت الٰهیه وعنایت ربانیه‌یه محتاج

اولدیغنه قناعت تامه حاصل ایتمشدر. فضائل عالیه و اعمال خیریه‌سی واسطه‌سیله سعادت ابدیه‌یه مظهر اولمغه جهد ایدر.

ایشته فاضل وکامل وعاقل وایی‌اولان آدمك اوصاف جمیله‌سی بونلردر. ایشته احوال و حرکاتی تصویر اولنان بوآدمه اتباع وامتثال ایدنلر دارینده مسعود ومحترم اولورلر.

اخطار

بوپارچه ۱۳۲ نجی صحیفه‌دن باشلایان «جناب حقدن ثروت وعظمت دکل، علم و حکمت ایسته» سرلوحه‌لی مقاله‌نك مابعدیدر. نصلسه حین ترتیبده خارجده قالمشدر. بناءً علیه ۱۳۶ نجی صحیفه‌دن صکره بوراسی اوقونمق لازمکلیر.

اوروپا حکمدارانندن برینك مالیه ناظری واردات امیریه‌دن اختلاس اموال ایده‌رك عظیم بر ثروته مالك اولمش ایدی. مرقوم برکون علمادن برینه مصاحبت آره‌سنده شو سوزی سویلدی:

«ثروت و ساماني تحقير ايتمك ايچون ظن ايدرم كه انسانده بيوك برقوت قلب لازمدر.»

عالم ده جوابنده «آلدانيورسكز موسيو! بو سوزكز خطاليدر. بوني بويله ديمك ايچون ثروتك على العموم كيملرك يدنده بولنديغنه دقت ايتمك كافيدر.» ديدى.

فضيلت و صداقت سايه سنده جمع ايديلان جزئى بر ثروت ظلم ايله طوپلانان وافر خزينه لردن اولادر.

بيوك (تورەن) آلمانيانك (مارق) قونتلغنده بولنديغى زمان بركون قرال طوبقسزين آچيقدن بروير كى طرح ايده جك اولورسه يوز بيك قالقانلى آلتون اله كچيره بيله جكنى كنديسنه اخطار ايتديلر. (تورەن) ده جواباً «بيوك بر ثروت صاحبى اوله بيلمك ايچون شمدى يه قدر المه چوق بيوك فرصتلر كچدى، لكن اصلا ارتكاب ايتمدم. بوسن وسالمده ايسه مسلك وطبيعتمى تبديل ايدەمم.» ديدى.

فى الحقيقه مشار اليهك حين وفاتنده صنديغنده آنجق بش يوز آلتون ظهور ايلدى.

مالكنى دوچار اضطراب قلب ايدن ثروت وسامانك نه قيمت ومحسناتى اوله بيلير؟

فى الحقيقه اعتساف ايله اكتساب اولنان ثروت وسامانك سريع الزوال اولديغنى وسريعاً زوال بولمسه بيله آندن بك

آز استفاده اولنـدیغنی واولاددن اولاده انتقـال ایتسه دخی اوچ ذریته کوج ونادراً کچه‌بیلدیکنی کیم بیلمز؟

واقعا انسانك استعدادی مساعد و طالعی یاور اولور ایسه جمع اموال ایله تمول ایتمك شرعاً وعقلاً ممنوع دکل ایسه‌ده حددن آشیری جمع امواله راغب وطالب اولمق، باخصوص ظلم واعتساف ایله قزانمق شرعاً ممنوع و عقلاً دخی مردود ومنفوردر. تمول ایتمك آرزوسی اکثریا فضیلته ایراث سکته وتهلکه ایدر بر شیدر.

حکمای قدیمهٔ عبرانیه‌دن (سیراق) دیرکه: «کسب ثروت وسامانه افراط مرتبه‌سنده حریص اولان وآکا استعجال ایدن هر حالده کناهدن عاری اوله‌مز. آلتون چوق کیمسه‌یی دوچار سفالت ایتدی وآنك پارلاقلغی نیجه‌لرك محوینه موجب اولدی.»

واقعا انسان ثروتی حسن استعمال ایتمکه مقتدر اولسه ثروت بیوك بر نعمت عد اولنور ایسه‌ده بوکا اکثر اشخاص مقتـدر اولمدقلرندن چوق دفعه انسـانه مورث مضرت اولدیغی تجارب عدیده ایله مثبتدر.

فی الواقع انسـان چوق دفعه ثروتی سببیـله دوچار ضلالت وسفالت اولور. مقتـدر اولمامسی چوق اولی اولان انواع فسق وفجوری اجرایه اقتدار وجسارت بولور.

عالمده نیجه آدملر واردر كه كندی ثروتلریله محتاجینه معاونت، محزون ومكدر قلبلری تسلیت و آثار فضیلتی مظهر مكافات ایده جك یرده فقرایه ظلم واعتساف. كبر وسفاهتلرینی تكثیر وبالجمله هوسات وملیاتلرینی اجرا ایدرلر.

لوازم حقیقیه مز ایچون بر ثروت معتدله كافیدر. بوندن زیاده سی ایسه عادتا نمایشپرورلك و شانپرستلك علامتیدر.

انسان فائده سز و بیهوده شیلردن صرف نظر ایده بیلسه آز شی ایله ده غنی وقانع اوله بیلیر.

بر آدم حوایج ضروریه دن صكره لوازم حقیقیه یه مالك اولور ایسه بوندن زیاده ثروته طالب وراغب اولمق حرص وطمع و بلكه ده دیوانه لك اثریدر. زیرا انسانك نه قدر ثروتی تزاید ایدر ایسه مصارف وملیاتی ده اونسبتده تزاید ایدر و آنلری اجرا ایتمكه مجبور اولور.

لزومی ضروری اولمیان نیجه شیلر واردر كه انسان آنلری ضروری حكمنده طوته رق ایدنمك آرزوسنده بولنور. حال بوكه انسان آزه قناعت ایده جك اولسه آز شی ایله ده غنی اوله بیلیر.

حكمای قدیمهٔ یونانیه دن (دیوژن) بوخصوصده حد

اعتدالی تجاوز ایتمش ایدی ایسه‌ده ینه صورت معتدله‌ده اوله‌رق آنك احوالندن عبرت آلنه‌بیلیر. آتیده‌کی وقعه بو سویلدیکمزی اثبات ایدر:

حکیم مشار الیهك ماملکی ایچنده ساکن اولمق ایچون بر فوچی، ایچنه مأکولات وضع ایتمك اوزره برطغارجق ایله برچناق وصو ایچمك ایچونده بر طاسدن عبارت ایدی. برکون اثنای سیاحتده برچوبان چوجغنك ایکی آووجی ایله صو ایچدیکنی کورنجه «بوطاسك‌ده لزومی یوق ایمش.» دیه‌رك قالدیروب آندی.

اسکندر کبیر رومی برکون کندیسنی زیارت وملاقات آرزوسیله نزدینه کیتدکده «دیله بندن نه دیلرسین؟» دیه کندیسنه ابرام ایدنجه (دیوژه‌ن) او صره‌ده کندی فوچیسی ایچنده کونشلنمکده اولدیغندن آنك التفات واحساننی رد ایله آنجق کولکه‌سیله کونشك حرارتی کندیسندن منع ایتمامسنی رجا ایلدی.

(اسکندر) (دیوژه‌ن) ك بو استغناسی اوزرینه کمال تعجب ایله «اکر اسکندر اولمامش اولیدم (دیوژه‌ن) اولمق ایستردم.» کلام حکمت بیانی سویلدی.

اسکندر وقتاکه یونانستان ایله برمحاربه ایتمك عزمنده بولندی، آتنه‌لی (پوغیون) کندی وطنی بولنان

یونانستــان ایله محاربه ایتمیــوب سلاحلرینی ایرانه قارشی چویرمسنی نصیحت ایلدی . اسکنــدرده آنك بو نصیحتنی دیکله‌یه‌رك ایرانه قارشی برسفر آچوب عظیم فتوحات ایله عودت ایتدکدن صکره براثر منتداری اولمق اوزره پوغیونه وافر مبلغ ارسال ایلدی .

موما الیه مبلغ مذکوری کتیرنلره اسکنــدرك نیچون یالکز کندیسنه بویله براحســان بالغ ایله التفات ایتدیکنی سؤال ایلدی. آنلرده جوابلرنده « آتنه‌لیلر ایچنده یالکز سزی ایی بر آدم بولدی. » دینجه موما الیــه جواباً « اکر اســکندر بنی حال‌فقرده بولمش ایســه بنی اولکی حالمده براقسون که ایی قاله‌یم. » دیدی. بوجوابی ویردکدن‌صکره قالقوب کندیسی قویودن صو چکمکه، زوجه‌سی‌ده اتمك یوغورمغه باشلادیلر.

اسکندرك خلفلرندن بری بولنان (آنتیپادروس)ك عظیم احســانلرینی‌ده ینه بووجه ایله رد ایلدی. بردفعه‌سنده احسانی کوتورن ذاتلر « کندك ایچون آلماز ایســه‌ك چوجقــلرك ایچون قبــول ایت. » دیه ابرام ایلدکلرنده پوغیون شوجواب باصوابی ویردی: « اکر اولادلرم عاقل ایسه‌لر بنم وارداتم آنلره‌ده کفایت ایدر . یوق اکر عقللی دکل ایسه‌لر بوده کندیلرینه زیاده‌در. »

ایشته شو مثاللردن مستبان اولدیغی اوزره علی العموم ثروت انسانه لزوم حقیقیسی اولمیان وبلکه‌ده مضرت وضلالتی موجب اولان بر زینتدر.

برده جای ملاحظه‌درکه او بیوك بیوك ثروتلر نه‌قدر اندیشه ونه‌قدر غوائل مدهشه‌یی موجب اولیور!

چوق دفعه صاحب ثروتك کوزل کونلرینی عزیز و لذیذ عمرینی آجیدر و باخصوص عمرینك صوك دقیقه‌لرنده وحالت نزعنده نه قدر دوچار خوف وخشیت ایدر!

مالك اولدیغی ثروت و سامان نه قدر بیوك ایسه آنی ترکه مجبور اولدیغی زمان او قدر کندیسنه کران کلیر. اولانجه اموال و املاکنی ترك ایله روبراه مزارستان اولدیغی زمان کمال یأس وندامتله فغان ایدر.

فی الحقیقه انسان کوکل باغلادیغی شیلردن محروم ومهجور اولمق نه قدر آجی وفاجعدر!

عمر کندیسنه نه قدر عزیز و لذیذ ایدی ایسه آندن محروم اولمسی‌ده اوقدر مشکل ومرارتلیدر.

سلاطین جهانك الك عالمی بولنان حضرت سلیمان (ع م) ثروتلرك نه قدر واهی شیلر و بر تعیش قناعتکارانه‌نك بتون ثروتلردن نه قدر زیاده مسعود برحال

اولدیغنی جمله‌دن ایی ورعنا بیلدیکندن جناب حقه بروجه آتی نیاز ایتمشدر :

« یارب ! بکا نه ضرورت ویر، نه ثروت . یالکز امر تعیش ایچون ضروری اولانی احسان ایله‌که نه ثروت ایچنده سنی فراموش ایده‌جك قدر مغرور ونه‌ده ضرورتدن ناشی خالقك اشیاسنی آلمغه مجبور اوله‌یم . »

زیرا بحق دوشونور ایدی‌که انسانه ضرورت شدیده موجب مضرت اولدیغی کبی ثروت مفرطه دخی چوق دفعه مورث مفسدتدر. بوندن بشقه ضرورت انسانه موجب اشتکا وکفران اولور واصحاب ثروتك کیفلرینه ویا اغراض نفسانیه‌لرینه خادم واسیر اولمغه مجبور قیلار .

ثروت وعظمت اکثریا انسانی مغرور و متکبر ایدوب خالقنی ووظائفنی فراموش ایتدردیکی کبی نقر وضرورت دخی ــ اکر دین مبینی کندیسنه معین اولوب ده آنی تعزیز وتسلیت ایتمز ایسه ــ دوچار مذلت ودنائت و کرفتار پنجهٔ فسق وجنایت ایلر وهرفنالغی ارتکاب ایتدیرر .

بناءً علیه الك مستقیم طریق ثروت وضرورت میاننده برحال اعتــدال ایله افراط وتفریطدن تباعد ایتمکدر . فی‌الحقیقــه حکمت وسعــادت ده آنجق بو ایکی اوجك اورته‌سنده بولنه‌بیلیر.

ثروت و عظمت ایله ذروهٔ اقبال و اجلاله تعلی ایدنلرك حاللری کبی برحال هولناك وارمیدر؟

محتاجینه معاونت ایتمك، خیرات وحسناتده بولنمق آنلر ایچون نه قدر آسان ایسه او بابده موانع ومشکلاتده اوقدر چوقدر. یا حظوظ وملیات نفسانیه‌مزی اجرا ایده‌بیلمکده‌کی سهولت اوقدر تهلکه‌لی ومخاطره‌لیدرکه بزی اویله بیوك تهلکه‌لره القا ایده‌جك اولان ثروت وسامانی بزه ویرمامسنی جناب حقدن تمنی ایتمك اولادر.

بناءً علیه بزده حضرت سلیمان کبی جناب حقدن رجا ونیاز ایده‌لمکه بزه نه‌ثروت ونه‌ده ضرورت. الا علم وحکمت احسان بیورسون.

حضرت سلیمان (ع م) ك جالس سریر سلطنت اوله‌جغی زمان جناب حقه ایتمش اولدیغی مناجاتك صورتی بروجه آتی درج صحیفهٔ عبرت اولنور:

«مادام که جالس سریر سلطنت اولمقلغمی مراد بیوریوروسین، یارب! دیلرم که کمال عدالت وحقانیت اوزره ادارهٔ سلطنت ایتمك ایچون اقتضا ایدن شیلری بکا احسان وعنایت بیوره‌سین. بکا برفکر سلیم، برحکم عادل‌ویر وهر شیدن زیاده علم و حکمتك اساسی و برنجی ثمره‌سی اولان

مخافة اللهی قلبنه القـا ایله . سـلاطین جهـان آنجق علم وحکمت ایله ادارهٔ ممالك و بلدان ایده بیلیرلر » .

« یارب ! سن که قدرت و عظمت غیرمتناهیه‌ یی ارائه و اثبات ایدن بوکائناتی علم و حکمتله تکوین و تزیین بیوردك . کوروب تعجب ایتمامك ممکن اولمیان و قدرت ازلیهٔ آلهیه‌کی صورت واضحه‌ده بیان ایدن حکمتـله بو کائناتی کمال انتظـام اوزره بونجه عصرلردن بری اداره ایدییورسین . او حکمتك بر جزئی‌ده بکا احسان بیورکه بوظلمت ایچنده بنی تنویر ایلیاسـون . محاط اولدیغم بوکرداب ایچنـده بنم خطوات مخطئه‌مي تقویم ایله ! الحاصل سنك رضای ربانیکی تحصیل ایتمك ایچون هرنه لازم ایسه آنلری بکا تعلیم وتفهیم ایت ! »

جنـاب حق‌ده آنك بومسـئولنی اسعاف ایدوب علم وحکمت ویردکدن بشقه مسئولنـك غیری اولان هر نوع نعمت وبرکتله‌ده مالامال ایلدی .

ایشته سن‌ده اکر مظهر علم و حکمت اولور ایسـه‌ك سكاده عین حال واقع اولور . زیرا هرنوع محسـنات علم وحکمت تحتنده موجود ومستتردر .

حکمت ، عالمده مسعود یشـامق ایچون اقتضـا ایدن شیلری تدارك ایدر وقصورلرینك ده یرینی طولدیرر .

کتب مقدسه‌نك اقوالنه کوره اهل حکمت برمسرت

دائمه اولان حضور قلبه‌می مالك دكلدر؟ فضیلتك ثمرهٔ لذیذه و لطیفه‌سی اولان راحت وجدان واعتدال میلانه‌می مالك دكلدر؟ انسانی مسعود ایدن حاللرده ایشته بونلردر.

الحاصل ثروتك ویره‌بیله‌جکی هیچ برشی حکیمك مالك اولدیغی حکمته مقابل ومساوی كله‌مز. دنیانك هر برنعمتی حکمته نسبتله هیچ مثابه‌سنده قالیر. حضرت سلیمان علیه‌السلام بیوررکه: «جاهلك، علم و حکمتی صاتین آلمغه مقتدر اولمیان خزینه‌لری نه‌ایشه یرار!»

(سیراق) ده دیرکه: «اولادم! کوچك یاشکده تحصیل علمه طالب ومحب اول که حکمتـه مظهر اوله‌سین. زیرا حکمت سن پیری یه قدر سکا رفاقت ایدر وباقی قالیر.»

«جان ودلدن علم و حکمتـه طالب وراغب اول! کمال دقتله آنی تحری ایله! بونی ایده‌جك اولور ایسه‌ك هرحالده حکمت سکا ظاهر ومظاهر اولور.»

علم و حکمت صاحبی دنیا و آخرتده فیض وفلاح بولور. مجوسیلر بیله بوحقیقتی نورعقل وبصیرتلریله طانیدیلر. نصل که افلاطون طریقتی سالکاننـدن (غراندور) نام حکیم آتیده‌کی کوزل برفقره ایله بوحقیقتی بیان وایضاح ایتمشدر.

حکیم مشارالیه دیرکه: بوکون ثروت، شهوت، صحت وفضیلت آلهه‌لری اولمپیاد اویونلری مناسبتیله تجمع ایتمش

اولان علمای یونانیه مجلسنه چیقوب انسانلرك سعادتلری اوزرینه واقع اولان نفوذ وتأثیرلرینه کوره کندیلرینه بر موقع بیان وتحدید ایدلمسنی تکلیف وهربری کندی مزیتلرینی یکان یکان درمیان وتعریف ایتدیلر.

اولا ثروت کندی شان وشهرت وجاه وجلالتنی درمیان ایله حاکملرك کوزلرینی قماشدردی. اوتەدن شهوت همان ایلری آتیلوب دیدیکه: ثروتك غایۀ مجردەسی محضا انسانلرك شهوات نفسانیەلرینی اجرایه خادم اولمقدر. بریدن صحتده صحبته آغاز ایدوب دیدیکه: بنسز الك بیوك ذوق وصفالرك، بالجمله مسرت وسعادتلرك لذتی کسب مرارت ایدر وهربر مسرت مبدل کدورت اولور. لکن فضیلت الك صکره کلامه آغاز ایله دعوایی فصل ایدوب جملەسنی اسکات واعترافه مجبور ایتدیکه ثروت، شهوت، صحت بیله اکر کندیسی موجود اولمسه هپ دوامسز اولوب آنلری بصیرت اوزره استعماله مقتدر اولمیانلر ایچون موجب انواع مفسدت وسفالت اولور. بونك اوزرینه هربرینه برموقع تعیین اولنەرق برنجی موقع فضیلته. ایکنجی موقع صحته. اوچنجی موقع شهوته، دردنجی موقعده ثروته تنسیب ایدلدی.

فی الحقیقه برنجی موقعی احرازه مناسب ومستحق اولان

آنجق فضیلتدر، زیرا دنیا و آخرتده انسانی مسعود وفیضیاب ایدن محضا اودر .

ثروتی حسن استعمال ایتمکی، هرشیئی حد اعتدال اوزره قوللانمغی وبرشیئه ثروت و قدرتمز تعلق ایتمدیکی حالده او شیدن بلا تشکی محروم قالمغی بزه تعلیم ایدن فضیلتدر. فضیلتدر که اسباب کدری بزدن طرد وتبعید ایدر. حال سابقمزك مرارتنی، حال حاضرمزك الم وکدرینی واستقبالمزك خوف وخشیتنی بزدن دفع ورفع ایله بزی حالمزدن قانع وخشنود ایدر. آرزولرمزی دائرهٔ اقتدارمز داخلنده تحدید ودرجه‌سنی تعیین ایلر. حصول سعادتمز وظیفه‌لرمزك حسن اجراسنه منوط و متوقف اولدیغنی اثبات ایلر. فضیلتدن حصوله کلن مسرت قلب وسلامت افکارکه دائما بروجدانه رفاقت ایدر، وقت اقبالده برابرمزده اولدیغی کبی زمان ادبارده دخی بزدن اصلا مفارقت ایلمز. بناءً علیه حکمت وفضیلتی الده ایده بیلن آدم کرچکدن بختیاردر .

انسان، فاضل وکامل برآدمك وظیفه‌لرینی طانیوب اجرا ایتمك وشمدی‌یه قدر موضوع بحثمز اولان حقیقتلری فعلاً اثبات ایلمك خصوصلرینی آنجق فضیلت مکتبنده

تحصیل ایده‌بیلیر وبو وجه ایله تعلیم وتربیه کورن آدمك بتون اطوار ومشــواری بر حکمت مجسمه‌نك بر تصــویر حقیقیسی اولمش اولور .

فهرس

صحیفه

اولجه نشر اولنان برنجی قسمك فهرسی

صحیفه

